

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego 2024

Report on the socio-economic situation of Podlaskie Voivodship 2024

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego 2024

Report on the socio-economic situation of Podlaskie Voivodship 2024

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Białymstoku
Statistical Office in Białystok

pod kierunkiem
supervised by

Ewy Kamińskiej-Gawryluk

Zespół autorski

Editorial team

Krystyna Falkowska, Anna Godlewska, Małgorzata Jelska, Natalia Jurylik, Magdalena Kamińska,
Agata Kawałko, Wioletta Królikowska, Renata Łapińska, Małgorzata Majewska-Maksymiuk, Ewa Miller,
Aldona Nagórka, Halina Sawicka, Luiza Sewioło, Urszula Słucka, Anna Szeszko, Izabella Szpaczko,
Damian Wajszczyk, Agnieszka Wiercińska

Prace redakcyjne

Editorial work

Joanna Orłowska

Tłumaczenie

Translation

Ewa Kępa

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Marzena Bylińska, Joanna Orłowska

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

bialystok.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

When publishing Statistical Office data – please indicate the source

Przedmowa

Z przyjemnością przekazuję Państwu trzynastą edycję publikacji zatytułowanej „Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”. Tego typu opracowania są wydawane corocznie przez wszystkie urzędy statystyczne w kraju. Głównym celem ich przygotowania jest udostępnienie Odbiorcom szerokiego zestawu danych na poziomie województw, spójnych pod względem metodologicznym.

W publikacji zostały zaprezentowane informacje dotyczące stanu i ochrony środowiska, kapitału ludzkiego (w tym procesów demograficznych i zasobów pracy), jakości życia mieszkańców, gospodarki (z uwzględnieniem procesów związanych z rozwojem przedsiębiorczości, realizacją inwestycji, produkcji i usług), finansów publicznych, planowania przestrzennego i rewitalizacji w województwie podlaskim. Większość informacji dotyczy 2023 r., a w przypadku braku dostępności – roku poprzedzającego analizowany rok. W celu pełniejszego zobrazowania zmian zachodzących w regionie, szereg danych przedstawiono w odniesieniu do roku poprzedniego, 2020 i 2015, a wybrane spośród nich – w dziewięcioletniej retrospekcji. Ponadto dane wojewódzkie zostały zaprezentowane na tle kraju, a niektóre – na tle pozostałych województw. Część zagadnień przedstawiono również dla miasta wojewódzkiego i pozostałych miast na prawach powiatu oraz w przekroju podregionów (NUTS 3), powiatów i gmin. Informacje w opracowaniu zostały zaprezentowane w formie opisu analitycznego wzbogaconego tablicami, mapami i wykresami.

W tym wydaniu Raportu zrezygnowano z prezentowanego dotychczas zakresu danych o pracujących w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób, których źródłem była sprawozdawczość, na rzecz informacji o pracujących we wszystkich podmiotach gospodarki narodowej, opracowanych na podstawie administracyjnych źródeł danych. Ponadto treść publikacji została uzupełniona o wyniki reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2022 r.

Przekazując Państwu niniejszą edycję Raportu, mam nadzieję, że będzie on źródłem przydatnych informacji, a także ważnym narzędziem wykorzystywanym w celu monitorowania sytuacji w regionie. Jednocześnie zwracam się z uprzejmą prośbą o zgłaszanie uwag i sugestii. Zostaną one wykorzystane w pracach nad kolejnymi edycjami prezentowanej publikacji.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, kwiecień 2024 r.

Preface

I am pleased to present the thirteenth edition of the publication "Report on the socio-economic situation of Podlaskie Voivodship". Such elaborations are issued every year by all statistical offices in the country. The main purpose of compiling the data is to provide the Recipients with comprehensive and methodologically coherent set of voivodship data.

The publication presents information on the state and protection of the environment, human capital (including demographic processes and labour resources), inhabitant's quality of life, economy (including processes related to the development of entrepreneurship, implementation of investments, production and services), public finances, spatial planning and revitalization in Podlaskie Voivodship. Most of the information relates to 2023, and in the absence of availability – to the year preceding the analysed year. In order to better illustrate changes taking place in the region, a lot of data is presented in relation to the previous year, to 2020 and to 2015, and some of them – in a nine-year retrospective. Moreover, voivodship data were displayed against the background of the country, and some of them – against the background of other voivodships. Certain topics were also presented for the voivodship city and other cities with powiat status as well as by subregions (NUTS 3), powiats and gminas. Information in the elaboration is shown in the form of analytical commentary, enriched with tables, maps and charts.

In this edition of the Report, the previously presented scope of data on employees in units employing more than 9 people, the source of which was reporting, was abandoned in favour of information on employees in all entities of the national economy, developed on the basis of administrative data sources. In addition, the content of the publication has been supplemented with the results of a representative survey of the structure of wages and salaries by occupations for October 2022.

Presenting this edition of the Report, I hope it will be the source of useful information as well as an important tool for monitoring the situation in the region. At the same time, I would like to kindly ask you to submit your comments and suggestions. They will be used in the work on the subsequent editions of the publication.

Director
Statistical Office in Białystok

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, April 2024

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa	3
Preface	4
Spis tablic	8
List of tables	
Spis wykresów	11
List of charts	
Spis map	16
List of maps	
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty	19
Symbols. Major abbreviations	
Synteza	22
Executive summary	28
Rozdział 1. Województwo na tle kraju	34
Chapter 1. Voivodship against the background of the country	
Rozdział 2. Województwo na tle pozostałych województw	37
Chapter 2. Voivodship against the background of other voivodships	
Rozdział 3. Powierzchnia i podział terytorialny województwa	45
Chapter 3. Area and territorial division of voivodship	
Rozdział 4. Środowisko	47
Chapter 4. Environment	
4.1. Powierzchnia ziemi	47
4.1. Ground surface	
4.2. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe	49
4.2. Water consumption. Municipal and industrial wastewater	
4.3. Zanieczyszczenia i ochrona powietrza	52
4.3. Pollution and protection of air	
4.4. Ochrona przyrody. Lasy	54
4.4. Nature protection. Forests	
4.5. Odpady przemysłowe i komunalne	58
4.5. Industrial and municipal waste	
4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	62
4.6. Economic aspects of environmental protection	
Rozdział 5. Społeczeństwo	65
Chapter 5. Society	
5.1. Kapitał ludzki	65
5.1. Human capital	
Demografia	65
Demography	

	Str. Page
Edukacja	73
Education	
Zasoby pracy	81
Labour resources	
5.2. Jakość życia	90
5.2. Quality of life	
Zamożność mieszkańców	90
Inhabitant's wealth	
Pomoc społeczna i wspieranie rodziny	97
Social welfare and family support	
Warunki mieszkaniowe	104
Housing conditions	
Ochrona zdrowia	110
Health care	
Kultura	115
Culture	
Bezpieczeństwo publiczne	118
Public safety	
Społeczeństwo informacyjne	121
Information society	
Aktywność społeczna	123
Social activity	
Rozdział 6. Gospodarka	126
Chapter 6. Economy	
6.1. Produkt krajowy brutto	126
6.1. Gross domestic product	
6.2. Przedsiębiorczość	130
6.2. Entrepreneurship	
Podmioty gospodarki narodowej	130
Entities of the national economy	
Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna	134
Research and development and innovation activity	
Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach	140
Using of information and communication technologies in enterprises	
Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych	142
Financial results of non-financial enterprises	
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw	146
Investment outlays of enterprises	

	Str. Page
6.3. Produkcja i usługi	149
6.3. Production and services	
Rolnictwo	149
Agriculture	
Przemysł	155
Industry	
Budownictwo	160
Construction	
Rynek wewnętrzny	166
Internal market	
Transport	168
Transport	
Energia	174
Energy	
Rozdział 7. Zarządzanie rozwojem	178
Chapter 7. Development management	
7.1. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego	178
7.1. Revenue of local government units budgets	
7.2. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego	182
7.2. Expenditure of local government units budgets	
7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	185
7.3. Result of local government units budgets	
7.4. Projekty dofinansowane z UE z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności	187
7.4. Projects co-financed by the EU from structural funds and the Cohesion Fund	
7.5. Planowanie przestrzenne	190
7.5. Spatial planning	
Rozdział 8. Wybrane dane o województwie podlaskim	196
Chapter 8. Selected data on Podlaskie Voivodship	
Rozdział 9. Wybrane dane o Białymstoku	200
Chapter 9. Selected data on Białystok	
Rozdział 10. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu	202
Chapter 10. Selected data on cities with powiat status	

Spis tablic

List of tables

	Str. Page
Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie	34
Table 1. Selected data for Poland and the voivodship	
Tablica 2. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania	47
Table 2. Geodetic area by the land use	
Tablica 3. Zużycie wody według potrzeb w ciągu roku	49
Table 3. Consumption of water by needs during the year	
Tablica 4. Komunalne i przemysłowe oczyszczalnie ścieków oraz ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi	50
Table 4. Industrial and municipal wastewater treatment plants as well as wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground	
Tablica 5. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	53
Table 5. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality	
Tablica 6. Odpady przemysłowe	58
Table 6. Industrial waste	
Tablica 7. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku	61
Table 7. Municipal waste collected separately during the year	
Tablica 8. Nakłady na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej w latach 2015–2022	64
Table 8. Outlays on fixed assets for environmental protection and water management in years 2015–2022	
Tablica 9. Ludność	66
Table 9. Population	
Tablica 10. Wychowanie przedszkolne	73
Table 10. Pre-primary education	
Tablica 11. Osoby, które przystąpiły do egzaminu maturalnego oraz osoby, które zdały egzamin maturalny	78
Table 11. Persons who took matriculation exam and persons who passed matriculation exam	
Tablica 12. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL	88
Table 12. Economic activity of the population aged 15–89 in the fourth quarter by LFS	
Tablica 13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	93
Table 13. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector	
Tablica 14. Świadczenia społeczne	94
Table 14. Social benefits	
Tablica 15. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny	94
Table 15. Average monthly available income	
Tablica 16. Świadczenia pomocy społecznej	97
Table 16. Social assistance benefits	

	Str. Page
Tablica 17. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej	99
Table 17. Beneficiaries of social assistance	
Tablica 18. Świadczenia wychowawcze „RODZINA 500+”	100
Table 18. „FAMILY 500+” child-support benefits	
Tablica 19. Świadczenia na rzecz rodziny	101
Table 19. Benefits to the family	
Tablica 20. Żłobki i kluby dziecięce	102
Table 20. Nurseries and children’s clubs	
Tablica 21. Zasoby mieszkaniowe	104
Table 21. Dwelling stocks	
Tablica 22. Wodociągi	106
Table 22. Water supply system	
Tablica 23. Kanalizacja	107
Table 23. Sewerage system	
Tablica 24. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych	109
Table 24. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households	
Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej	113
Table 25. Health care facilities	
Tablica 26. Instytucje kultury	116
Table 26. Cultural institutions	
Tablica 27. Wypadki drogowe oraz ich skutki	120
Table 27. Road accidents and their results	
Tablica 28. Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu	122
Table 28. Households with access to the Internet at home and Internet users	
Tablica 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON	124
Table 29. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register	
Tablica 30. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	130
Table 30. Entities of national economy in the REGON register	
Tablica 31. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania	135
Table 31. Intramural expenditure on research and development by source of funds	
Tablica 32. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową według pochodzenia środków	136
Table 32. Intramural expenditure on research and development by origin of funds	
Tablica 33. Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji	138
Table 33. Innovative enterprises by types of introduced innovations	
Tablica 34. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	145
Table 34. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises	
Tablica 35. Nakłady inwestycyjne	148
Table 35. Investment outlays	

	Str. Page
Tablica 36. Plony wybranych ziemiopłodów rolnych	149
Table 36. Yields of selected agricultural crops	
Tablica 37. Przemysł	157
Table 37. Industry	
Tablica 38. Budownictwo	160
Table 38. Construction	
Tablica 39. Budownictwo mieszkaniowe	163
Table 39. Residential construction	
Tablica 40. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów	167
Table 40. Indices of retail sales of goods	
Tablica 41. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni	169
Table 41. Public roads by types of surface	
Tablica 42. Drogi publiczne o twardej nawierzchni	170
Table 42. Hard surface public roads	
Tablica 43. Komunikacja miejska	173
Table 43. Urban transport	
Tablica 44. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	176
Table 44. Consumers and consumption of electricity in households	
Tablica 45. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego	179
Table 45. Revenue of local government units budgets	
Tablica 46. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego	182
Table 46. Expenditure of local government units budgets	
Tablica 47. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	186
Table 47. Result of local government units budgets	
Tablica 48. Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca grudnia 2023 r.	188
Table 48. The total project value and the additional EU financing value of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in voivodship to the end of December 2023	
Tablica 49. Obszary zdegradowane w gminach	193
Table 49. Degraded area in gminas	
Tablica 50. Wybrane dane o województwie podlaskim	196
Table 50. Selected data on Podlaskie Voivodship	
Tablica 51. Wybrane dane o Białymstoku	200
Table 51. Selected data on Białystok	
Tablica 52. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu	202
Table 52. Selected data on cities with powiat status	

Spis wykresów

List of charts

	Str. Page
Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2022 r.	37
Chart 1. Municipal waste collected separately in relation to total municipal waste collected in 2022	
Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r.	38
Chart 2. Natural increase per 1000 population in 2023	
Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r. . .	38
Chart 3. Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2023	
Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2023 r.	43
Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2023	
Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2022 r.	43
Chart 5. Intramural expenditures on research and development per capita in 2022	
Wykres 6. Grunty zrekultywowane i zagospodarowane w ciągu roku	48
Chart 6. Land reclaimed and managed during the year	
Wykres 7. Ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi	51
Chart 7. Wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground	
Wykres 8. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2022 r.	56
Chart 8. Area of special nature value under legal protection in 2022	
Wykres 9. Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca	59
Chart 9. Industrial waste generated during the year per capita	
Wykres 10. Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca	60
Chart 10. Municipal waste collected during the year per capita	
Wykres 11. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według źródeł finansowania w latach 2015–2022	63
Chart 11. Outlays on fixed assets for environmental protection and water management by source of financing in years 2015–2022	
Wykres 12. Ludność	66
Chart 12. Population	
Wykres 13. Indeks starości	68
Chart 13. Ageing index	
Wykres 14. Mediana wieku ludności	69
Chart 14. Median age of population	
Wykres 15. Małżeństwa zawarte na 1000 ludności	69
Chart 15. Marriages contracted per 1000 population	
Wykres 16. Ruch naturalny ludności	70
Chart 16. Vital statistics of population	
Wykres 17. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały na 1000 ludności ...	72
Chart 17. Internal and external net migration of population for permanent residence per 1000 population	

	Str. Page
Wykres 18. Struktura dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego według rodzajów placówek	74
Chart 18. Structure of children attending pre-primary education establishments by kids of establishments	
Wykres 19. Struktura ludności w wieku 15–89 lat według poziomu wykształcenia w 2023 r.	75
Chart 19. Structure of population aged 15–89 by education level in 2023	
Wykres 20. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży	76
Chart 20. Pupils and graduates of primary schools for children and youth	
Wykres 21. Struktura uczniów szkół ponadpodstawowych dla młodzieży według typów szkół w roku szkolnym 2022/23	77
Chart 21. Structure of students of post-primary schools for youth by types in the 2022/23 school year	
Wykres 22. Struktura absolwentów szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia w roku szkolnym 2021/22	78
Chart 22. Structure of graduates of vocational schools for youth by narrow fields of education in the 2021/22 school year	
Wykres 23. Studenci stacjonarni uczelni w miejscowościach akademickich na 1000 ludności	79
Chart 23. Students in full-time programmes in academic towns per 1000 population	
Wykres 24. Struktura absolwentów uczelni według grup kierunków kształcenia w roku akademickim 2021/22	80
Chart 24. Structure of graduates of higher education institutions by broad fields of education in the 2021/22 academic year	
Wykres 25. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD i płci w 2023 r.	82
Chart 25. Employed persons in the national economy by PKD sections and sex in 2023	
Wykres 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego	86
Chart 26. Registered unemployment	
Wykres 27. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów	89
Chart 27. Activity rate by quarters	
Wykres 28. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych	91
Chart 28. Average monthly gross wages and salaries by performed occupational groups	
Wykres 29. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	93
Chart 29. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector	
Wykres 30. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2022 r.	96
Chart 30. Subjective evaluation of material situation of household in 2022	
Wykres 31. Rodziny, którym przyznano pomoc według przyczyn	98
Chart 31. Families with assigning help by reasons	
Wykres 32. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych	103
Chart 32. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries and children's clubs	
Wykres 33. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności	111
Chart 33. Doctors and nurses per 10 thousand population	
Wykres 34. Struktura lekarzy specjalistów według specjalizacji	112
Chart 34. Structure of doctors specialists by specialization	

	Str. Page
Wykres 35. Świadczenia udzielone w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć	114
Chart 35. Outpatient health services provided in hospital emergency wards and admission rooms	
Wykres 36. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez placówki kultury w 2022 r.	117
Chart 36. Events organized by culture institutions and event participants in 2022	
Wykres 37. Osoby zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania	122
Chart 37. Persons ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months since the survey	
Wykres 38. Osoby korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania	123
Chart 38. Persons using e-government services during the last 12 months since the survey	
Wykres 39. Dynamika produktu krajowego brutto	126
Chart 39. Indices of gross domestic product	
Wykres 40. Odchylenia względne produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca od przeciętnej wartości w kraju	127
Chart 40. Relative deviations of gross domestic product per capita from the national average value	
Wykres 41. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności	128
Chart 41. Gross value added by kind of activity	
Wykres 42. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów	129
Chart 42. Gross value added by kind of activity and subregions	
Wykres 43. Podmioty gospodarki narodowej	131
Chart 43. Entities of the national economy	
Wykres 44. Podmioty gospodarki narodowej według sekcji PKD 2007	133
Chart 44. Entities of the national economy by PKD 2007 sections	
Wykres 45. Spółki handlowe według rodzaju kapitału	134
Chart 45. Commercial companies by type of capital	
Wykres 46. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca	135
Chart 46. Intramural expenditures on research and development per 1 capita	
Wykres 47. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R	136
Chart 47. Intramural expenditures on R&D financed from business enterprise sector funds as the share of intramural expenditures on R&D	
Wykres 48. Personel wewnętrzny B+R na 1000 osób aktywnych zawodowo	137
Chart 48. Internal R&D personnel per 1000 economically active persons	
Wykres 49. Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem	139
Chart 49. Revenues of industrial enterprises from sales of new or improved products as the share of total revenues from sales	
Wykres 50. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe na 1 mln mieszkańców	139
Chart 50. Patent applications filed by domestic entities per million inhabitants	
Wykres 51. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu	140
Chart 51. Enterprises with Internet access	

	Str. Page
Wykres 52. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe	141
Chart 52. Enterprises receiving orders via computer networks	
Wykres 53. Udział przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem	142
Chart 53. Share of revenues from sale of products, goods and materials for export in total revenues from sale of products, goods and materials	
Wykres 54. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych	144
Chart 54. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises	
Wykres 55. Dynamika nakładów inwestycyjnych	147
Chart 55. Indices of investment outlays	
Wykres 56. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemioplodów rolnych i ogrodnich w 2023 r.	150
Chart 56. Share of voivodship in the country production of selected agricultural and horticultural crops in 2023	
Wykres 57. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	151
Chart 57. Cattle density per 100 ha of agricultural land	
Wykres 58. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	152
Chart 58. Pigs density per 100 ha of agricultural land	
Wykres 59. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem	153
Chart 59. Indices of procurement of total animals for slaughter	
Wykres 60. Dynamika skupu mleka	153
Chart 60. Indices of procurement of cows' milk	
Wykres 61. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu	158
Chart 61. Indices of sold production of industry	
Wykres 62. Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007	158
Chart 62. Structure of sold production of industry by PKD 2007 sections	
Wykres 63. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	159
Chart 63. Indices of average employment in industry	
Wykres 64. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle według sekcji PKD 2007	159
Chart 64. Average paid employment in industry by PKD 2007 sections	
Wykres 65. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa	161
Chart 65. Indices of sold production of construction	
Wykres 66. Dynamika produkcji budowlano-montażowej	161
Chart 66. Indices of construction and assembly production	
Wykres 67. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007	162
Chart 67. Structure of construction and assembly production by divisions of PKD 2007	
Wykres 68. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	162
Chart 68. Indices of average employment in construction	
Wykres 69. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	163
Chart 69. Indices of the number of dwellings completed	

	Str. Page
Wykres 70. Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	164
Chart 70. Structure of dwellings completed by construction forms	
Wykres 71. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów	168
Chart 71. Indices of retail sales of goods	
Wykres 72. Struktura dróg publicznych o twardej nawierzchni	170
Chart 72. Structure of hard surface public roads	
Wykres 73. Struktura krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej w 2022 r.	174
Chart 73. Structure of national lines of scheduled bus transport in 2022	
Wykres 74. Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki	175
Chart 74. Structure of electricity consumption by economy sectors	
Wykres 75. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2022 r.	184
Chart 75. Expenditure of local government units budgets by divisions in 2022	
Wykres 76. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2022 r.	186
Chart 76. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2022	
Wykres 77. Dotacje otrzymane przez jednostki samorządu terytorialnego na realizację projektów europejskich	189
Chart 77. Grants received by local government units for the implementation of European projects	
Wykres 78. Struktura przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych w programach rewitalizacji GPR lub PR według obszaru interwencji w 2022 r.	195
Chart 78. Structure of revitalisation undertakings planned of revitalisation in programme GPR or PR by intervention areas in 2022	

Spis map

List of maps

	Str. Page
Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM _{2,5} , PM ₁₀ i NO ₂ w 2022 r.	37
Map 1. Concentration of suspended particulates matter PM _{2,5} , PM ₁₀ and NO ₂ in 2022	
Mapa 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r.	39
Map 2. Registered unemployment rate in 2023	
Mapa 3. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 4 kwartale 2023 r.	39
Map 3. Employment rate by LFS in the fourth quarter 2023	
Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2022 r.	40
Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2022	
Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2022 r.	40
Map 5. Social assistance beneficiaries in the total population in 2022	
Mapa 6. Mieszkania w zasobach mieszkaniowych na 1000 ludności w 2022 r.	41
Map 6. Dwellings in dwelling stocks per 1000 population in 2022	
Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2022 r.	41
Map 7. Out-patient health care units in 2022	
Mapa 8. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)	42
Map 8. Gross domestic product per capita in 2022 (current prices)	
Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2023 r.	42
Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2023	
Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2022 r.	44
Map 10. Hard surface public roads per 100 km ² of total area in 2022	
Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2022 r.	44
Map 11. Energy from renewable sources in 2022	
Mapa 12. Podział administracyjny województwa podlaskiego w 2023 r.	45
Map 12. Administrative division of Podlaskie Voivodship in 2023	
Mapa 13. Podział województwa podlaskiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2023 r.	46
Map 13. Division of Podlaskie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2023	
Mapa 14. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 mieszkańca w 2022 r. ...	50
Map 14. Water consumption for needs of the national economy and population per capita in 2022	
Mapa 15. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2022 r.	52
Map 15. Population connected to wastewater treatment plants in 2022	
Mapa 16. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2022 r.	55
Map 16. Area of special nature value under legal protection in 2022	
Mapa 17. Lesistość w 2022 r.	57
Map 17. Forest cover in 2022	
Mapa 18. Odpady komunalne zebrane w 2022 r.	60
Map 18. Municipal waste collected in 2022	

	Str. Page
Mapa 19. Zmiana liczby ludności w latach 2015–2023	67
Map 19. Population changes in 2015–2023	
Mapa 20. Przyrost naturalny ludności w 2023 r.	71
Map 20. Natural increase of population in 2023	
Mapa 21. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w 2023 r.	72
Map 21. Internal and external net migration of population for permanent residence in 2023	
Mapa 22. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2022/23	75
Map 22. Pre-primary education in the 2022/22 school year	
Mapa 23. Uczniowie w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2022/23	76
Map 23. Pupils in primary schools for children and youth in the 2022/23 school year	
Mapa 24. Udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2023 r.	83
Map 24. Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2023	
Mapa 25. Średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2023 r.	84
Map 25. Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2023	
Mapa 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r.	87
Map 26. Registered unemployment rate in 2023	
Mapa 27. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2022 r.	92
Map 27. Average monthly gross wages and salaries in 2022	
Mapa 28. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w 2022 r.	99
Map 28. Beneficiaries of social assistance in 2022	
Mapa 29. Żłobki i kluby dziecięce w 2022 r.	103
Map 29. Nurseries and children's clubs in 2022	
Mapa 30. Warunki mieszkaniowe ludności w 2022 r.	105
Map 30. Housing conditions of population in 2022	
Mapa 31. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w 2022 r.	107
Map 31. Population using water supply system in 2022	
Mapa 32. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2022 r.	108
Map 32. Population using sewage system in 2022	
Mapa 33. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2022 r.	112
Map 33. Out-patient health care in 2022	
Mapa 34. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2022 r.	115
Map 34. Expenditures of gminas and cities with powiat status in division “Health care” in 2022	
Mapa 35. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2022 r.	118
Map 35. Expenditure of gminas and cities with powiat status in division “Culture and national heritage” in 2022	
Mapa 36. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w 2023 r. ...	119
Map 36. Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in 2023	

	Str. Page
Mapa 37. Bezpieczeństwo na drogach w 2023 r.	121
Map 37. Road safety in 2023	
Mapa 38. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2023 r. . .	124
Map 38. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2023	
Mapa 39. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności w 2023 r.	132
Map 39. Entities of the national economy per 1000 population in 2023	
Mapa 40. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w 2022 r.	146
Map 40. Investment outlays in enterprises per capita in 2022	
Mapa 41. Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca w 2022 r.	156
Map 41. Sold production of industry per capita in 2022	
Mapa 42. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2022 r.	156
Map 42. Average paid employment in industry in 2022	
Mapa 43. Mieszkania oddane do użytkowania w 2023 r.	165
Map 43. Dwellings completed in 2023	
Mapa 44. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2022 r.	171
Map 44. Improved hard surface communal and district roads in 2022	
Mapa 45. Drogi dla rowerów w 2022 r.	172
Map 45. Bicycle lanes in 2022	
Mapa 46. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2022 r.	177
Map 46. Consumption of electricity in households in 2022	
Mapa 47. Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2022 r.	180
Map 47. Own revenue of gminas budgets per capita in 2022	
Mapa 48. Dotacje dla budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2022 r.	181
Map 48. Grants for gminas budgets per capita in 2022	
Mapa 49. Wydatki inwestycyjne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2022 r.	184
Map 49. Investment expenditure of gminas budgets per capita in 2022	
Mapa 50. Dotacje otrzymane przez gminy na realizację projektów europejskich w 2022 r.	190
Map 50. Grants received by gminas for the implementation of European projects in 2022	
Mapa 51. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w 2022 r.	191
Map 51. Share of the area covered by binding local spatial management plans in total area in 2022	
Mapa 52. Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2022 r.	192
Map 52. Activity of the gminas in the field of revitalisation in 2022	
Mapa 53. Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w powierzchni ogółem gmin, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR w 2022 r.	193
Map 53. Share of area of degraded area in total areas of gminas which have carried out revitalisation activities on the basis of GPR or PR in 2022	
Mapa 54. Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni ogółem gmin, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR w 2022 r.	194
Map 54. Share of area of revitalisation area in total areas of gminas which have carried out revitalisation activities on the basis of GPR or PR in 2022	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	oznacza, że zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Znak (Δ)	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji categories of applied classification presented in an abbreviated form
„W tym” "Of which"	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Comma (,)	used in figures represents the decimal point

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc
mln	milion
zł PLN	złoty złoty
szt. pcs	sztuka piece
kpl.	komplet
g	gram gram
kg	kilogram kilogram
dt	decytona deciton
t t	tona tonne

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
m ²	metr kwadratowy square metre
ha	hektar hectare
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
l	litr litre
m ³	metr sześcienny cubic metre
dam ³	dekametr sześcienny cubic decametre
hm ³	hektometr sześcienny cubic hectometre
kWh	kilowatogodzina kilowatt-hour
GWh	gigawatogodzina gigawatt-hour
r.	rok
br.	bieżący rok
cd. cont.	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
m.	miasto
m.in.	między innymi
np. e.g.	na przykład for instance
Nr	numer
No.	number
ok.	około
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point
poz.	pozycja
pt.	pod tytułem
str.	strona
tj. i.e.	to jest that is
tzw.	tak zwany
Dz. U.	Dziennik Ustaw

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności Polish Classification of Activities
NACE	Statistical Classification of Economic Activities in the European Community
VAT	podatek od towarów i usług value added tax
KRUS	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
ZUS SII	Zakład Ubezpieczeń Społecznych Social Insurance Institution
BAEL LFS	Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności Labour Force Survey
GERD	Nakłady krajowe brutto na działalność badawczo-rozwojową Gross domestic expenditures on R&D

Synteza

Środowisko

Powierzchnia w 2023 r. (stan w dniu 1 stycznia)

powierzchnia użytków rolnych	-0,1% r/r
powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych	+1,1% r/r

W porównaniu ze stanem odnotowanym przed rokiem niewielkiemu zmniejszeniu uległa powierzchnia użytków rolnych, a w związku z rozwojem regionu i rozbudową infrastruktury wzrosła powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych.

Zużycie wody, ścieki komunalne i przemysłowe w 2022 r.

zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	+0,5% r/r
ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia	-0,5% r/r
ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem (stan w dniu 31 grudnia)	69,6%

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zwiększyło się w odniesieniu do poprzedniego roku. Wytworzono mniejszą ilość ścieków przemysłowych i komunalnych niż rok wcześniej. Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie mieszkańców województwa w końcu 2022 r. był nieco niższy niż przed rokiem.

Zanieczyszczenia i ochrona powietrza w 2022 r.

emisja zanieczyszczeń pyłowych	-11,2% r/r
emisja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla)	-9,6% r/r

Zarówno emisja zanieczyszczeń pyłowych, jak i zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) zmniejszyła się w odniesieniu do zanotowanej rok wcześniej.

Ochrona przyrody. Lasy w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)

udział powierzchni obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogólnej województwa	31,6%
lesistość	31,2%

W porównaniu ze stanem zanotowanym w końcu poprzedniego roku zwiększyła się powierzchnia obszarów cennych przyrodniczo prawnie chronionych, przy czym jej udział w powierzchni ogólnej województwa pozostał na niezmiennym poziomie. Zwiększeniu uległa także powierzchnia gruntów leśnych, co wpłynęło na wzrost wskaźnika lesistości w ujęciu rocznym.

Odpady przemysłowe i komunalne w 2022 r.

wytworzone odpady przemysłowe	-26,4% r/r
zebrane odpady komunalne	-3,3% r/r

Ilość wytworzonych odpadów przemysłowych znacznie zmniejszyła się w porównaniu z poprzednim rokiem. Spadła również ilość zebranych odpadów komunalnych.

Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska w 2022 r.

nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska	+27,4% r/r
nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej	+4,4% r/r

Odnotowano wzrost zarówno nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska, jak i nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej w ujęciu rocznym.

Społeczeństwo

Kapitał ludzki

Demografia w 2023 r.

liczba ludności (stan w dniu 31 grudnia)	-0,4% r/r
przyrost naturalny	-3773
ogólne saldo migracji	-1370

Utrzymał się spadek liczby ludności w ujęciu rocznym. Podobnie jak w poprzednich latach, zanotowano ujemny przyrost naturalny oraz ujemne ogólne saldo migracji ludności na pobyt stały.

Edukacja w roku szkolnym 2022/23

dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	+5,0% r/r
uczniowie szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży	-0,6% r/r
uczniowie szkół ponadpodstawowych dla młodzieży	+7,3% r/r
studenci uczelni	-0,8% r/r

W odniesieniu do roku szkolnego i akademickiego 2021/22 wzrosła liczba dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego i uczniów szkół ponadpodstawowych dla młodzieży, natomiast zmniejszyła się liczba uczniów szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży oraz studentów uczelni.

Zasoby pracy

pracujący w 2023 r. (stan w dniu 30 października)	-1,0% r/r
stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	7,0%
wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 4 kwartale 2023 r.	56,7%
stopa bezrobocia według BAEL w 4 kwartale 2023 r.	1,9%

W końcu października 2023 r., w porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku, zmniejszyła się liczba pracujących.

W końcu grudnia 2023 r. zaobserwowano spadek ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w ujęciu rocznym, a stopa bezrobocia rejestrowanego utrzymała się na poziomie zanotowanym przed rokiem.

Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), w 4 kwartale 2023 r. nieznacznie zmniejszył się wskaźnik zatrudnienia oraz spadła stopa bezrobocia w stosunku do zanotowanych przed rokiem.

Jakość życia

Zamożność mieszkańców w 2023 r.

przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw	+11,3% r/r
przeciętna liczba emerytów i rencistów	+1,1% r/r
przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS	+17,4% r/r
przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez KRUS	+22,9% r/r

Utrzymał się wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w skali roku. Przeciętna liczba emerytów i rencistów zwiększyła się w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku, a świadczenia otrzymywane przez te osoby były wyższe niż przed rokiem.

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny w 2022 r.

udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem	4,6%
placówki opieki nad dziećmi do lat 3 (stan w dniu 31 grudnia)	+6,0% r/r

W odniesieniu do 2021 r. zmniejszył się odsetek mieszkańców województwa korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. W końcu 2022 r. w województwie działało więcej niż przed rokiem placówek opieki nad dziećmi do lat 3.

Warunki mieszkaniowe w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)

mieszkania w zasobach mieszkaniowych	+1,3% r/r	Podobnie jak w latach poprzednich, zwiększyła się liczba mieszkań w zasobach mieszkaniowych w ujęciu rocznym, a warunki mieszkaniowe uległy poprawie. Inwestycje w obszarze infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej wpłynęły na zwiększenie zagęszczenia sieci oraz liczby przyłączy w stosunku do zanotowanych przed rokiem.
liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych	2,43	
długość sieci: wodociągowej	+0,8% r/r	
kanalizacyjnej	+1,5% r/r	
gazowej	+19,6% r/r	

Ochrona zdrowia w 2022 r.

porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	7,9	W skali roku zwiększyła się liczba porad lekarskich udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca, spadła natomiast liczba osób przypadająca na 1 placówkę tego typu w końcu roku.
ludność na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (stan w dniu 31 grudnia)	1210	

Kultura w 2022 r.

ludność na 1 placówkę biblioteczną (stan w dniu 31 grudnia)	4592	W końcu 2022 r. zwiększyła się liczba osób przypadająca na 1 placówkę biblioteczną w ujęciu rocznym. W analizowanym roku, w odniesieniu do roku poprzedniego, znacznemu zwiększeniu uległa liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych, zwiedzających muzea i wystawy oraz widzów w kinach stałych.
widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych	+60,4% r/r	
zwiedzający muzea i wystawy	+12,2% r/r	
widzowie w kinach stałych	+45,4% r/r	

Bezpieczeństwo publiczne w 2023 r.

przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	-19,2% r/r	W porównaniu z rokiem poprzednim spadła liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, natomiast wzrosła liczba zarejestrowanych wypadków drogowych.
wypadki drogowe zarejestrowane przez Policję	+4,2% r/r	

Społeczeństwo informacyjne w 2023 r.

udział użytkowników Internetu wśród osób w wieku 16–74 lata	88,7%	W ujęciu rocznym wzrósł odsetek osób korzystających z Internetu.

Aktywność społeczna

fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	+5,5% r/r	W końcu 2023 r. zaobserwowano wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ujęciu rocznym. Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r., zwiększyła się liczba aktywnych organizacji sektora non-profit w porównaniu z zanotowaną w końcu 2020 r.
aktywne organizacje sektora non-profit w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)	3,1 tys.	

Gospodarka

Produkt krajowy brutto w 2022 r.

PKB	+17,4% r/r	Według wstępnych szacunków, w 2022 r. utrzymał się wzrost produktu krajowego brutto ogółem oraz w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W obu przypadkach był on wyższy od wzrostu za obserwowanego rok wcześniej.
PKB na 1 mieszkańca	+18,2% r/r	

Przedsiębiorczość

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2023 r.

stan w dniu 31 grudnia	+3,2% r/r	Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON w końcu grudnia analizowanego roku była wyższa niż rok wcześniej. W okresie styczeń–grudzień 2023 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, spadła liczba nowo zarejestrowanych podmiotów oraz liczba podmiotów wyrejestrowanych.
nowo zarejestrowane	-0,6% r/r	
wyrejestrowane	-1,8% r/r	

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna

nakłady wewnętrzne na działalność B+R w 2022 r.	+12,9% r/r	W 2022 r. odnotowano wzrost nakładów wewnętrznych na działalność B+R w odniesieniu do poprzedniego roku.
odsetek przedsiębiorstw przemysłowych, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych w latach 2020–2022	35,5%	Odsetek innowacyjnych przedsiębiorstw przemysłowych oraz usługowych, które w latach 2020–2022 wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych wśród ogółu przedsiębiorstw był większy od udziału tych, które wprowadziły takie innowacje w latach 2019–2021.
odsetek przedsiębiorstw usługowych, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych w latach 2020–2022	30,7%	

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach w 2023 r.

odsetek przedsiębiorstw wykazujących dostęp do Internetu	98,9%	Zaobserwowano wyższy niż rok wcześniej odsetek przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu. Udział przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia poprzez sieci komputerowe ukształtował się na poziomie niższym niż przed rokiem.
odsetek przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia poprzez sieci komputerowe	17,1%	

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w 2023 r.

wskaźnik poziomu kosztów	95,7%	Wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych były gorsze od uzyskanych w poprzednim roku, z wyjątkiem wyniku na pozostałej działalności operacyjnej. Pogorszyła się również większość wskaźników ekonomiczno-finansowych, z wyjątkiem wskaźników płynności finansowej.
wskaźniki rentowności obrotu:		
brutto	4,3%	
netto	3,5%	

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw w 2023 r.

wartość nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw	-2,1% r/r	Spadła wartość nakładów inwestycyjnych w ujęciu rocznym, podczas gdy rok wcześniej odnotowano jej wzrost. W porównaniu z poprzednim rokiem w niewielkim stopniu wzrosła liczba nowych inwestycji, ale ich wartość kosztorysowa uległa zmniejszeniu.
rozpoczęte inwestycje:		
liczba	+0,4% r/r	
wartość kosztorysowa	-9,0% r/r	

Produkcja i usługi

Rolnictwo w 2023 r.

Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, rzepaku i rzepiku oraz ziemniaków były niższe niż rok wcześniej.

Liczebność stada bydła i trzody chlewnej w czerwcu analizowanego roku była większa niż przed rokiem, a pogłowie owiec zmniejszyło się w tym okresie.

Zaobserwowano wzrost skupu pszenicy, żyta, ziemniaków oraz mleka, natomiast spadek skupu żywca wołowego, wieprzowego i drobiowego w ujęciu rocznym.

Ceny większości badanych produktów rolnych były niższe niż rok wcześniej. Zwiększeniu uległy ceny ziemniaków w skupie i na targowiskach oraz żywca wołowego i wieprzowego w skupie.

Przemysł w 2023 r.

produkcja sprzedana	-0,3% r/r
wydajność pracy	+1,3% r/r

Produkcja sprzedana przemysłu zmniejszyła się w odniesieniu do poprzedniego roku, podczas gdy rok wcześniej zanotowano jej wzrost. Spadek produkcji sprzedanej był wynikiem jej obniżenia w sekcjach: górnictwo i wydobywanie, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz przetwórstwo przemysłowe. Wzrosła natomiast wydajność pracy w przemyśle, przy jednoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia w skali roku.

Budownictwo w 2023 r.

produkcja sprzedana budownictwa	+22,3% r/r
sprzedaż produkcji budowlano-montażowej	+37,1% r/r
wydajność pracy w budownictwie	+21,2% r/r
liczba mieszkań oddanych do użytkowania	+5,9% r/r

Podobnie jak przed rokiem, stwierdzono wzrost produkcji sprzedanej budownictwa i produkcji budowlano-montażowej w ujęciu rocznym. Na zaistniałą sytuację wpłynęło znaczne zwiększenie sprzedaży produkcji budowlano-montażowej we wszystkich działach budownictwa. Zaobserwowano również zwiększenie wydajności pracy, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia w budownictwie. Po dużym spadku zanotowanym przed rokiem, w 2023 r. wzrosła liczba mieszkań przekazanych do użytkowania w skali roku.

Rynek wewnętrzny w 2023 r.

sprzedaż detaliczna towarów	+13,9% r/r
sprzedaż hurtowa towarów	-13,0% r/r

Zanotowano wzrost wartości sprzedaży detalicznej, a spadek sprzedaży hurtowej towarów w odniesieniu do poprzedniego roku, podczas gdy rok wcześniej odnotowano ich zwiększenie.

Transport w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)

długość dróg ekspresowych	+24,1% r/r
długość dróg dla rowerów	+5,0% r/r
liczba miejsc w autobusach komunikacji miejskiej	-4,4% r/r
długość linii kolejowych eksploatowanych	762 km

W porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku wzrosła długość dróg ekspresowych. Zwiększyła się również długość dróg dla rowerów. Wielkość taboru komunikacji miejskiej oraz ilość miejsc oferowanych pasażerom w autobusach zmniejszyły się w porównaniu z zanotowanymi przed rokiem. Długość linii kolejowych nieznacznie wzrosła w skali roku.

Energia w 2022 r.

produkcja energii elektrycznej	+11,1% r/r
udział energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	80,3%
zużycie energii elektrycznej przez gospodarstwa domowe	-7,4% r/r

Zaobserwowano wzrost produkcji energii elektrycznej w ujęciu rocznym i był on większy niż w 2021 r. W porównaniu z poprzednim rokiem zwiększeniu uległ odsetek energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnych nośników energii. Zanotowano spadek konsumpcji energii elektrycznej przez gospodarstwa domowe w skali roku.

Zarządzanie rozwojem

Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r.

dochody ogółem	+6,1% r/r	Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego zwiększyły się w porównaniu z 2021 r., a w największym stopniu wzrosły dochody własne. Głównym źródłem dochodów były dochody własne oraz dotacje.
dochody własne	+16,2% r/r	
dotacje	+8,4% r/r	

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r.

wydatki ogółem	+14,5% r/r	Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego wzrosły w porównaniu z 2021 r. Głównym obciążeniem budżetów były wydatki bieżące. W odniesieniu do poprzedniego roku znacznie wzrosły wydatki majątkowe.
wydatki bieżące	+10,0% r/r	
wydatki majątkowe	+37,0% r/r	

Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r.

deficyt budżetowy	83,5 mln zł	Gminy, powiaty i miasta na prawach powiatu zanotowały deficyt budżetowy, natomiast województwo wypracowało w budżecie nadwyżkę finansową. Dodatni wynik finansowy odnotowano w 75 spośród 115 gmin województwa podlaskiego (bez miast na prawach powiatu). Budżety miast Łomża i Suwałki zamknęły rok deficytem, natomiast budżet Białegostoku – nadwyżką. Dodatni wynik finansowy uzyskały tylko 3 spośród 14 powiatów województwa podlaskiego.

Projekty dofinansowane z UE z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w 2023 r.

udział całkowitej wartości projektów (podpisanych umów o dofinansowanie) zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa podlaskiego w ogólnej wartości tego rodzaju projektów w Polsce	3,1%	W końcu grudnia 2023 r. wartość projektów (podpisanych umów o dofinansowanie) zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie podlaskim była wyższa niż średnio w Polsce. W Podlaskiem wykorzystywane były głównie środki pochodzące z Regionalnego Programu Operacyjnego oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

Planowanie przestrzenne w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)

liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	+6,8% r/r	W końcu 2022 r., w odniesieniu do stanu zanotowanego przed rokiem, zwiększyła się liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz udział powierzchni objętej tymi planami w województwie.
udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w ogólnej powierzchni województwa	17,3%	

Executive summary

Environment

Area in 2023 (as of 1 January)

agricultural land area	-0,1% y/y	Comparing to the state recorded a year ago, the area of agricultural land slightly decreased, and due to the development of the region and the development of infrastructure, the area of built-up and urbanized land increased.
built-up and urbanized land area	+1,1% y/y	

Water consumption. Municipal and industrial wastewater in 2022

Water consumption for needs of the national economy and population	+0,5% y/y	The consumption of water for the needs of the national economy and population slightly increased in relation to the previous year. There was also generated less industrial and municipal wastewater. The share of the population connected to wastewater treatment plants in the total number of inhabitants of the voivodship at the end of 2021 was lower than a year before.
industrial and municipal wastewater requiring treatment	-0,5% y/y	
population connected to wastewater treatment plants in % of total population (as of 31 December)	69,6%	

Pollution and protection of air in 2022

emission of particulates pollutants	-11,2% y/y	The emission of particulates pollutants as well as the emission of gases pollutants (excluding carbon dioxide) were lower than a year before.
emission of gases pollutants (excluding carbon dioxide)	-9,6% y/y	

Nature protection. Forests in 2022 (as of 31 December)

share of legally protected areas in the total voivodship's area	31,6%	Comparing to the situation recorded at the end of previous year the area of valuable natural protected areas has increased, while its share in the area of the voivodship has remained unchanged. The area of forest land has also increased, which resulted in an annual increase in the forest cover indicator.
forest cover	31,2%	

Industrial and municipal waste in 2022

industrial waste generated	-26,4% y/y	The amount of industrial waste generated has significantly decreased comparing to the previous year. The amount of collected municipal waste was also lower.
municipal waste collected	-3,3% y/y	

Economic aspects of environmental protection in 2022

outlays on fixed assets for environmental protection	+27,4% y/y	There was an increase in both outlays on fixed assets for environmental protection as well as outlays on fixed assets for water management on an annual basis.
outlays on fixed assets for water management	+4,4% y/y	

Society

Human capital

Demography in 2023

population number (as of 31 December)	-0,4% y/y	Population drop on an annual basis continued. Similarly to previous years, there was a negative natural increase and negative overall net migration of population for permanent residence.
natural increase	-3773	
net migration of population	-1370	

Education in the 2022/23 school year

children in pre-primary education establishments	+5,0% y/y	In relation to the 2021/22 school year, the number of children attending pre-primary education establishments and students of post-primary schools for youth increased, while the number of students of primary schools for children and youth as well as students of higher education institutions decreased.
students of primary schools for children and youth	-0,6% y/y	
students of post-primary schools for youth	+7,3% y/y	
students of higher education institutions	-0,8% y/y	

Labour resources

employed persons in 2023 (as of 30 September)	-1,0% y/y	As of the end of October 2023, comparing to the end of previous year, the number of employed persons decreased.
registered unemployment rate in 2023 (as of 31 December)	7,0%	As of the end of December of 2023, a decrease in the total number of registered unemployed persons on an annual basis was observed, while the registered unemployment rate remained at the level recorded last year.
employment rate by LFS in the fourth quarter 2023	56,7%	According to the results of the Labour Force Survey (LFS), in the fourth quarter 2023 the employment rate slightly decreased compared to the one noted a year earlier, and the unemployment rate was lower than a year before.
unemployment rate by LFS in the fourth quarter 2023	1,9%	

Quality of life

Inhabitant's wealth in 2023

average monthly gross wages and salaries in enterprise sector	+11,3% y/y	The average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector increased on a year-to-year basis. The average number of retirees and pensioners was higher than a year ago, and the benefits received by these people increased comparing to those recorded in the previous year.
average monthly number of retirees and pensioners	+1,1% y/y	
average monthly gross retirement and other pension paid by the Social Insurance Institution	+17,4% y/y	
average monthly gross retirement and other pension of farmers	+22,9% y/y	

Social welfare and family support in 2022

share of beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population	4,6%	In relation to 2021, the percentage of inhabitants of the voivodship benefiting from social welfare decreased. At the end of 2022, there were more facilities of childcare for children up to 3 years of age in the voivodship than a year ago.
facilities of childcare for children up to 3 years of age (as of 31 December)	+6,0% y/y	

Housing conditions in 2022 (as of 31 December)

dwelling in dwelling stocks	+1,3% y/y	Similar to the previous years, the number of dwellings in dwelling stocks increased in annual terms, and housing conditions improved. Investments in the area of water supply, sewage and gas supply have increased their density and increased the number of connections comparing to those noted in the previous year.
number of persons per dwelling in dwelling stocks	2,43	
network: water supply	+0,8% y/y	
sewage	+1,5% y/y	
gas supply	+19,6% y/y	

Health care in 2022

doctor's consultation provided within the scope of out-patient health care per capita	7,9	The number of doctor's consultations provided within the scope of out-patient health care per capita increased per annum, while the number of people per 1 out-patient health care unit decreased at the end of the year.
population per 1 out-patient health care unit (as of 31 December)	1210	

Culture in 2022

population per 1 library establishment (as of 31 December)	4592	At the end of 2022, the number of people per 1 library unit increased in annual terms. In the analysed year, in relation to 2021, the number of audience in theatres and music institutions, museum and exhibition visitors as well as audience in fixed cinemas were also significantly higher.
audience in theatres and music institutions	+60,4% y/y	
museum and exhibition visitors	+12,2% y/y	
audience in fixed cinemas	+45,4% y/y	

Public safety in 2023

ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings	-19,2% y/y	Comparing to the previous year, the number of ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings decreased, while the number of registered road accidents increased.
road accidents registered by the Police	+4,2% y/y	

Information society in 2023

share of Internet users in the age group 16–74	88,7%	The percentage of people using the Internet increased on a year-to-year basis.

Social activity

foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2023 (as of 31 December)	+5,5% y/y	At the end of 2023, an increase in the number of foundations, associations and social organizations was observed on an annual basis. As of 31 December 2022, the number of active organizations of the non-profit sector has increased comparing to the one noted in 2020.
active organizations of the non-profit sector in 2022 (as of 31 December)	3,1 thousand	

Economy

Gross domestic product in 2022

gross domestic product	+17,4% y/y	According to preliminary estimates, in 2022 the growth of gross domestic product total and per capita continued. In both cases, however, it was higher than the increase observed a year earlier.
gross domestic product per capita	+18,2% y/y	

Entrepreneurship

Entities of the national economy in the REGON register in 2023

as of 31 December	+3,2% y/y	At the end of 2023, the number of entities of the national economy registered in the REGON register was higher than in the corresponding period of the previous year. In the period January–December 2023, comparing to 2022, the number of newly registered entities as well as the number of signed off entities decreased.
newly recorded	-0,6% y/y	
signed off	-1,8% y/y	

Research and development as well as innovation activity

intramural expenditures on R&D in 2022	+12,9% y/y	In 2022, there was an increase in intramural expenditures on R&D in relation to the previous year. Percentage of innovative industrial and service enterprises, which introduced product or business process innovations in years 2020–2022 among all enterprises was higher than percentage of those, which introduced such innovations in years 2019–2021.
percentage of industrial enterprises, which introduced product or business process innovations in years 2020–2022	35,5%	
percentage of service enterprises, which introduced product or business process innovations in years 2020–2022	30,7%	

Using of information and communication technologies in enterprises in 2023

percentage of enterprises showing access to the Internet	98,9%	The percentage of enterprises with Internet access was higher than in the previous year. The share of enterprises receiving orders via computer networks was lower than the year before.
percentage of enterprises receiving orders via computer networks	17,1%	

Financial results of non-financial enterprises in 2023

cost level indicator	95,7%	Financial results of the surveyed non-financial enterprises were worse than those obtained in the previous year, with the exception of the result on other operating activities. Most of the economic and financial indicators deteriorated, except for the financial liquidity indicators.
turnover profitability rate:		
gross	4,3%	
net	3,5%	

Investment outlays of enterprises in 2023

value of investment expenditures of enterprises	-2,1% y/y	The value of investment outlays decreased on an annual basis, while a year earlier its increase was noted. In comparison to the previous year, the number of new investments was slightly higher, but their estimated value was lower.
investments started:		
number	+0,4% y/y	
cost value	-9,0% y/y	

Production and services

Agriculture in 2023

The harvest of basic cereals with cereal mixtures rape and turnip rate as well as potatoes was lower than a year earlier.

The number of cattle and pigs in June of the analysed year was higher than in the previous year, while population of sheep decreased at the same time.

On an annual basis, there was an increase in the purchase of wheat, rye, potatoes and milk, as well as a decrease in the purchase of livestock of beef, pork and poultry.

Prices of majority of researched agricultural products were lower than a year earlier. Procurement prices of potatoes and prices of potatoes in marketplaces as well as procurement prices of livestock of beef and pork increased.

Industry in 2023

sold production	-0,3% y/y
work productivity	+1,3% y/y

Sold production of industry decreased comparing to the previous year, when its growth was observed. That was the result of its decrease in sections: mining and quarrying, electricity, gas, steam and air conditioning supply as well as manufacturing. The growth in work productivity in industry was also observed, with a simultaneous increase in average paid employment on a year-to-year basis.

Construction in 2023

sold production of construction	+22,3% y/y
sales of construction and assembly production	+37,1% y/y
work productivity in construction	+21,2% y/y
number of dwellings completed	+5,9% y/y

Similar to the previous year, an increase in sold production of construction as well as construction and assembly production was noted on a year-to-year basis. The situation was affected by a significant increase in construction and assembly production in all construction units. An increase in work productivity was also observed, with a simultaneous increase in the average employment in construction. After a significant decline recorded a year ago, the number of dwellings completed on a year-to-year basis increased in 2023.

Internal market in 2023

retail sales of goods	+13,9% y/y
wholesale of goods	-13,0% y/y

There was an increase in the value of retail sales, but a decrease in wholesale sales of goods in relation to the previous year, while the year before they both increased.

Transport in 2022 (as of 31 December)

length of expressways	+24,1% y/y
length of bicycle lanes	+5,0% y/y
number of seats in public transport buses	-4,4% y/y
length of railway lines in operation	762 km

Comparing to the end of the previous year, the length of expressways has increased. The length of bicycle lanes has been also longer. The size of public transport fleet as well as the number of seats offered to passengers in public transport buses have decreased in comparison to the one noted in the previous year. The length of railway lines has been slightly longer on a year-to-year basis.

Energy in 2022

production of electricity	+11,1% y/y
share of electricity from renewable sources	80,3%
consumption of electricity in households	-7,4% y/y

An increase in production of electricity was observed on an annual basis and it was higher than in 2021. Comparing to the previous year, the share of electricity from renewable sources was higher. There was noted a decrease in electricity consumption in households on a year-to-year basis.

Development management

Revenue of local government units in 2022

total revenue	+6,1% y/y	Revenue of local self-government entities budgets have increased in comparison to 2021, and own revenues the most. Own revenues and grants were the main sources of revenues.
own revenue	+16,2% y/y	
grants	+8,4% y/y	

Expenditure of local government units in 2022

total expenditure	+14,5% y/y	Expenditure of local self-government entities budgets have increased in comparison to 2021. Current expenses were the main burden on budgets. Property expenditures significantly increased in relation to the previous year.
current expenditure	+10,0% y/y	
property expenditure	+37,0% y/y	

Result of local government units budgets in 2022

budget deficit	83,5 million PLN	The budgets of gminas, powiaty and cities with powiat status generated a deficit, while budget of voivodship – with a surplus. A positive financial result was recorded in 75 out of 115 gminas of Podlaskie Voivodship (excluding cities with powiat status). The budgets of the cities of Białystok and Łomża closed the year with a deficit, while Suwałki – with a surplus. A positive financial result was achieved only by 3 out of 14 powiaty of Podlaskie Voivodship.

Projects co-financed by the EU from structural funds and the Cohesion Fund in 2023

the share of the total value of projects (signed co-financing agreements) implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in Podlaskie Voivodship in the total value of such projects in Poland	3,1%	At the end of December 2023, the value of projects (signed cofinancing agreements) implemented under the 2014–2020 Partnership Agreement in Podlaskie Voivodship calculated per capita was higher than in Poland. In Podlasie, mainly funds from the Regional Operational Program and the Operational Program Infrastructure and Environment have been used.

Spatial planning in 2022 (as of 31 December)

number of valid local spatial development plans	+6,8% y/y	At the end of 2022, comparing to the situation recorded in the year before, the number of valid local spatial development plans as well as the share of the area covered by the valid local spatial development plans in the total voivodship's area have increased.
share of the area covered by the valid local spatial development plans in the total voivodship's area	17,3%	

Rozdział 1

Chapter 1

Województwo na tle kraju

Voivodship against the background of the country

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie
Table 1. Selected data for Poland and the voivodship

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo Voivodship
Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w powierzchni ogółem w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia) w % Share of devastated and degraded land requiring reclamation and management in total area in 2022 (as of 31 December) in %	0,2	0,1
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2022 r. w hm ³ Consumption of water for needs of the national economy and population in 2022 in hm ³	8971,4	87,7
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi w 2022 r. w hm ³ Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in 2022 in hm ³	7842,7	42,7
Ścieki komunalne oczyszczane ogółem w 2022 r. w dam ³ Municipal treated wastewater in 2022 in dam ³	1360368	34336
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2022 r. w t/r: Emissions of air pollutants from plants of significant nuisance to air purity in 2022 in t/year:		
gazowych gases	203623354	1922558
pyłowych particulates	20173	436
Obszary prawnie chronione w % powierzchni ogólnej ^a w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia) Area under legal protection in % of total area ^a in 2022 (as of 31 December)	32,3	31,6
Lesistość w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia) w % Forest cover in 2022 (as of 31 December) in %	29,7	31,2
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per 1 km ² of total area in 2023 (as of 31 December)	120	56
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r. Natural increase per 1000 population in 2023	-3,6	-3,3
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2023	0,2	-1,2
Przeciętne trwanie życia w 2022 r. w latach: Life expectancy in 2022 in years:		
mężczyźni males	73,4	73,7
kobiety females	81,1	82,6
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^b na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2022/23 (stan na początku roku szkolnego) Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^b per 1000 children aged 3–6 in the 2022/23 school year (as of the beginning of the school year)	949	934

a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych. b Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
a Data do not include information on the areas of Nature 2000 network, data include only the part located within the legally protected areas. b Including children staying in units performing health care activities throughout the school year.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (cd.)

Table 1. Selected data for Poland and the voivodship (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo Voivodship
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Registered unemployed persons per 1 job offer in 2023 (as of 31 December)	19	62
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL w 4 kwartale 2023 r. w % Activity rate by LFS in the fourth quarter 2023 in %	58,9	57,8
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 4 kwartale 2023 r. w % Employment rate by LFS in the fourth quarter 2023 in %	57,1	56,7
Stopa bezrobocia według BAEL w 4 kwartale 2023 r. w % Unemployment rate by LFS in the fourth quarter 2023 in %	3,1	1,9
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a w 2023 r. w zł Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector ^a in 2023 in PLN	7444,39	6397,07
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2023 r. w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from the non-agricultural social security system in 2023 in PLN	3270,23	2989,45
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2022 r. w zł Average monthly available income per capita in households in 2022 in PLN	2249,79	2354,61
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych ^b w 2022 r. w % At-risk-of-poverty rate after social transfers ^b in 2022 in %	13,7	23,4
Współczynnik Giniego ^b w 2022 r. w % Gini coefficient ^b in 2022 in %	26,3	25,5
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2022 r. w % Beneficiaries of social assistance in number of total population in 2022 in %	3,4	4,6
Udzielone świadczenia pomocy społecznej w 2022 r. w tys. zł Social assistance benefits granted in 2022 in thousand PLN	3569296	126283
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia) Children staying in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in 2022 (as of 31 December)	180	173
Ludność na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per out-patient health care unit in 2022 (as of 31 December)	1448	1210
Pracownicy medyczni na 10 tys. ludności w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia): Medical personel per 10 thousand population in 2022 (as of 31 December):		
lekarze doctors	34,8	39,1
pielęgniarki nurses	56,8	61,6
Łóżka w szpitalach na 10 tys. ludności w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia) Beds in hospitals per 10 thousand population in 2022 (as of 31 December)	43,5	46,3
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2022 r. ^c w zł Gross domestic product (current prices) per capita in 2022 ^c in PLN	81093	59818
Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Entities of the national economy per 10 thousand population in 2023 (as of 31 December)	1368	1061 ^d
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Commercial companies with foreign capital participation per 10 thousand population in 2023 (as of 31 December)	23	15 ^d

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Na podstawie danych z Europejskiego badania dochodów i warunków życia ludności (EU-SILC). c Wstępny szacunek. d Bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby nie występuje w rejestrze REGON.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b On the basis of data from the European Union Statistics on Income and Living Condition survey (EU-SILC). c Preliminary estimate. d Excluding entities whose seat address is not entered into the REGON register.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (dok.)

Table 1. Selected data for Poland and the voivodship (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo Voivodship
Pracujący (personel wewnętrzny) w działalności badawczej i rozwojowej ^{ab} na 1000 osób aktywnych zawodowo ^c w 2022 r. Internal R&D personnel ^{ab} per 1000 economically active persons ^c in 2022	9,5	4,7
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych ^d w 2023 r. w % Share of profitable enterprises in the total number of non-financial enterprises surveyed ^d in 2023 in %	80,9	80,7
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^d w 2023 r. w % Cost level indicator in non-financial enterprises ^d in 2023 in %	94,6	95,7
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw ^d w 2023 r. (rok poprzedni=100; ceny bieżące) Indices of investment outlays of enterprises ^d in 2023 (previous year=100; current prices)	114,0	97,9
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w 2023 r. ^e w szt. Cattle density per 100 ha of agricultural land ^c in 2023 ^e in heads	42,5	95,9
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych w 2023 r. ^e w szt. Pigs density per 100 ha of agricultural land in 2023 ^e in heads	63,1	30,6
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle ^a w 2023 r. w zł Sold production of industry (current prices) per 1 average employed person in industry ^a in 2023 in PLN	896419	852277
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie ^a w 2023 r. w zł Sold production of construction (current prices) per 1 average employed person in construction ^a in 2023 in PLN	989166	980704
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2023 r. Dwellings completed per 1000 population in 2023	5,9	6,1
Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia) w km Public roads with hard surface per 100 km ² of total area in 2022 (as of 31 December) in km	101,5	72,8
Długość linii kolejowych eksploatowanych na 100 km ² w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia) w km Length of railway lines operated per 100 km ² in 2022 (as of 31 December) in km	6,2	3,8
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w 2022 r. w % Share of renewable energy sources in production of electricity in 2022 in %	21,0	80,3

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). c Aktywni zawodowo (wszystkie osoby pracujące oraz uznane za bezrobotne) – na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – dane średnioroczne. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. e Stan w czerwcu. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w czerwcu 2023 r. przyjęto użytki rolne według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

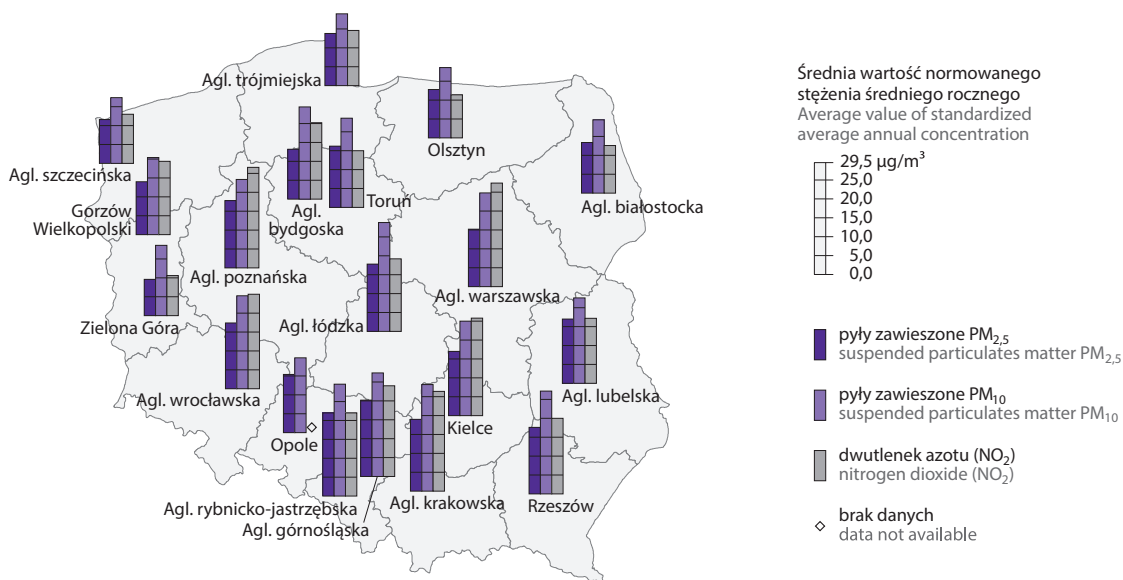
a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b In full time equivalent (FTE). c Active population (all persons employed and considered as unemployed) – based on the Labour Force Survey – average annual data. d Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. e As of June. The basis for the calculations of livestock population as of June 2023 were data from the National Agricultural Census 2020 concerning agricultural land.

Rozdział 2 Chapter 2

Województwo na tle pozostałych województw Voivodship against the background of other voivodships

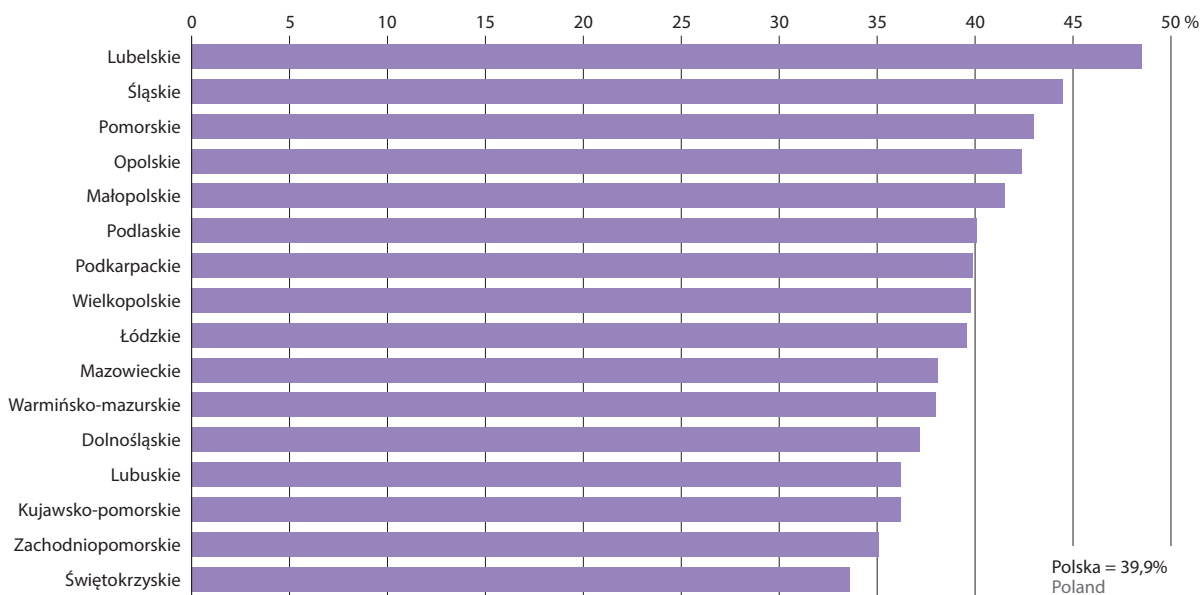
Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM_{2,5}, PM₁₀ i NO₂ w 2022 r.

Map 1. Concentration of suspended particulates matter PM_{2,5}, PM₁₀ and NO₂ in 2022

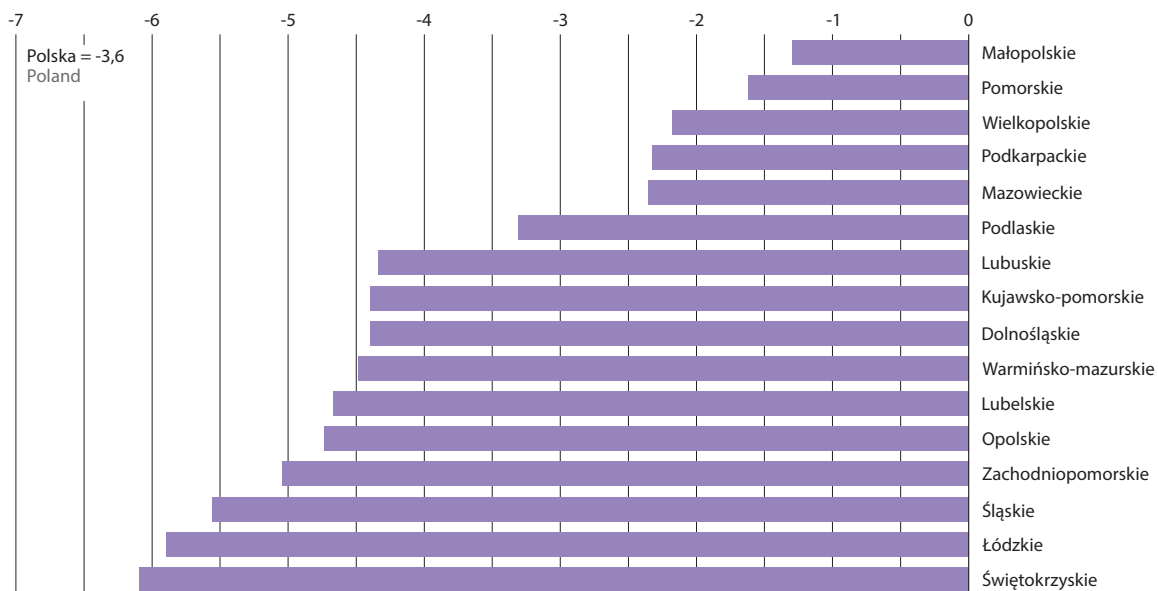

Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2022 r.

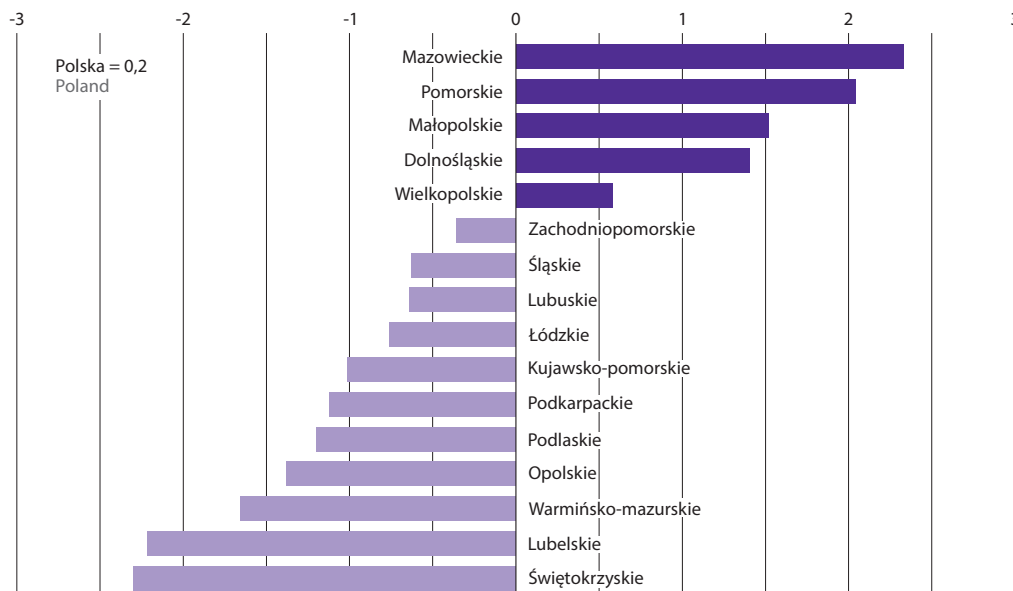
Chart 1. Municipal waste collected separately in relation to total municipal waste collected in 2022

Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r.
 Chart 2. Natural increase per 1000 population in 2023

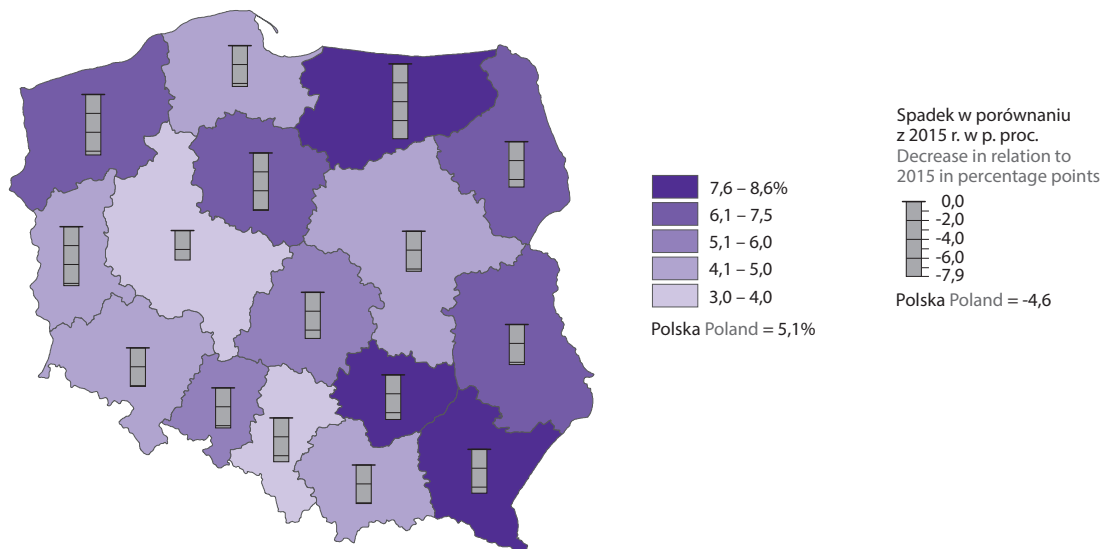

Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r.
 Chart 3. Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2023

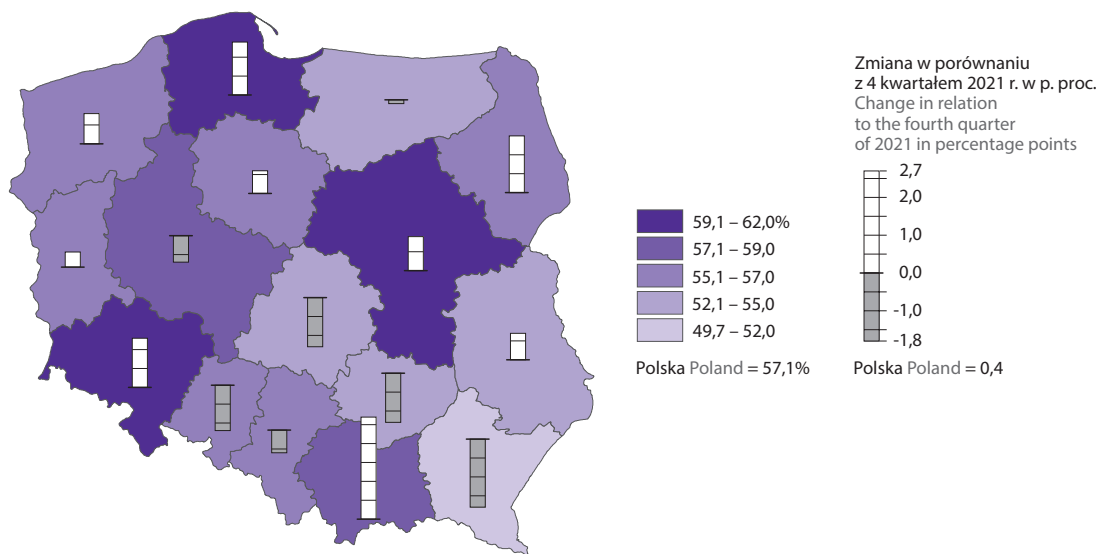
**Mapa 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 2. Registered unemployment rate in 2023
As of 31 December

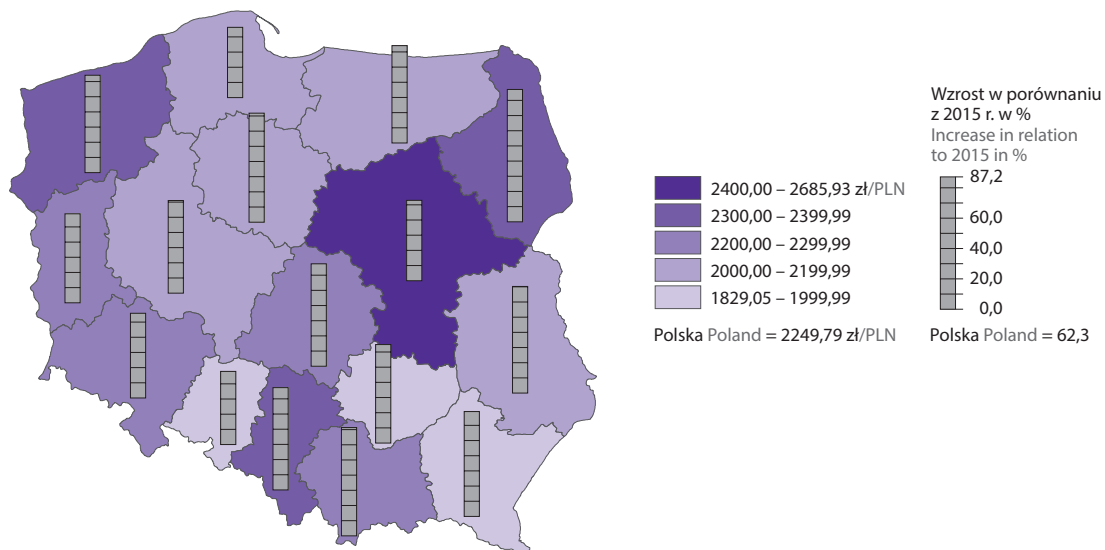

Mapa 3. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 4 kwartale 2023 r.

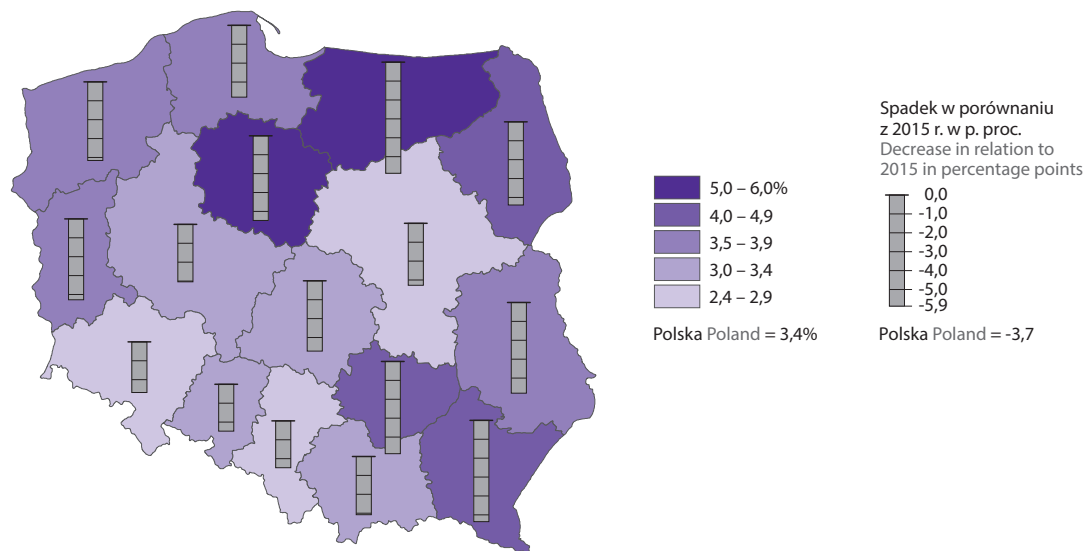
Map 3. Employment rate by LFS in the fourth quarter 2023

Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2022 r.
 Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2022

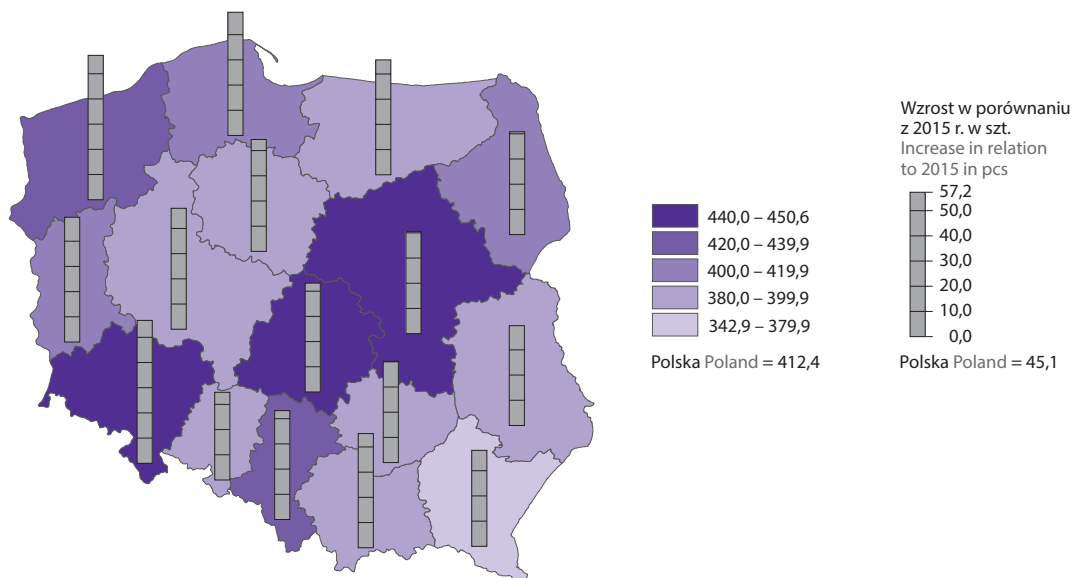

Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2022 r.
 Map 5. Social assistance beneficiaries in the total population in 2022

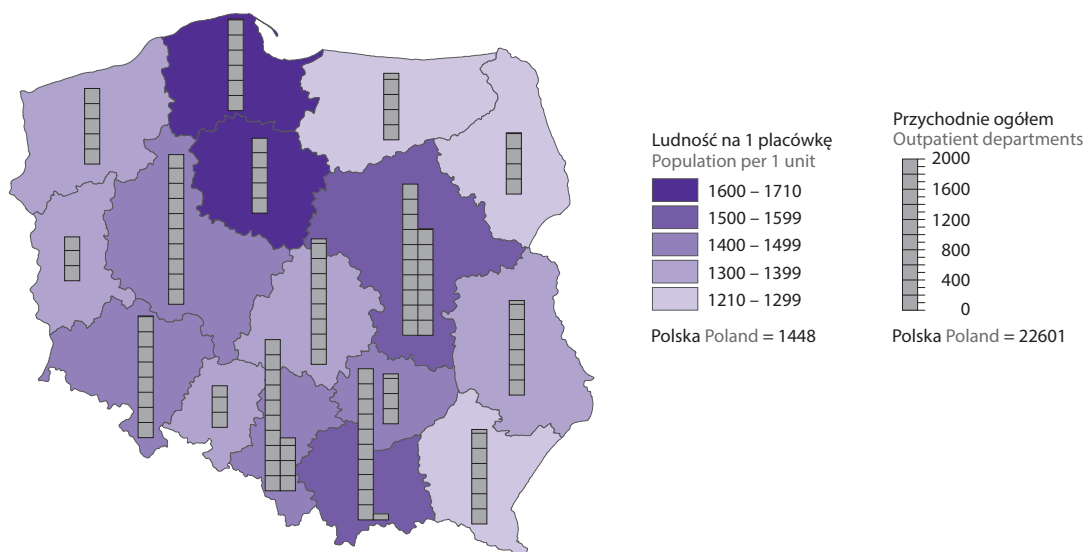
**Mapa 6. Mieszkania w zasobach mieszkaniowych na 1000 ludności w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 6. Dwellings in dwelling stocks per 1000 population in 2022
As of 31 December

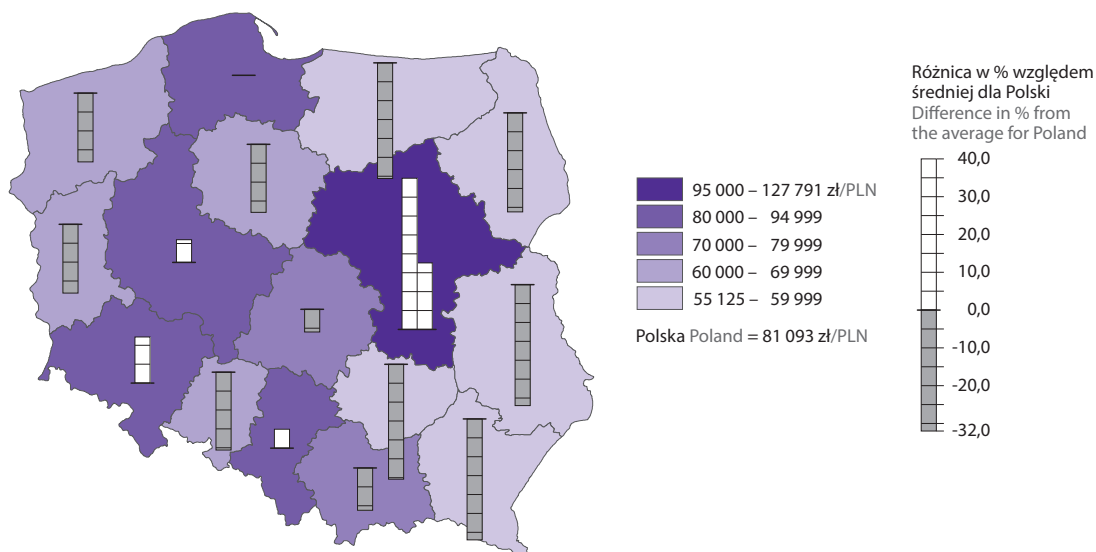

**Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 7. Out-patient health care units in 2022
As of 31 December

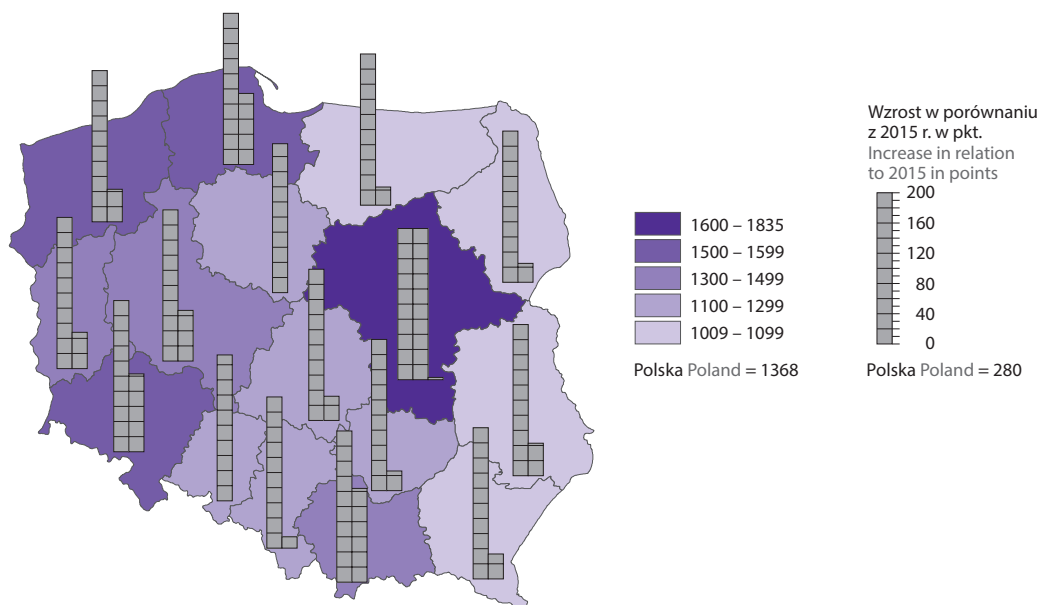

Mapa 8. Produkt krajowy brutto^a na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)
 Map 8. Gross domestic product^a per capita in 2022 (current prices)

^a Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności; wstępne szacunki.
^a Grouping by local kind-of-activity unit method; provisional estimates.

Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia
 Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2023
 As of 31 December

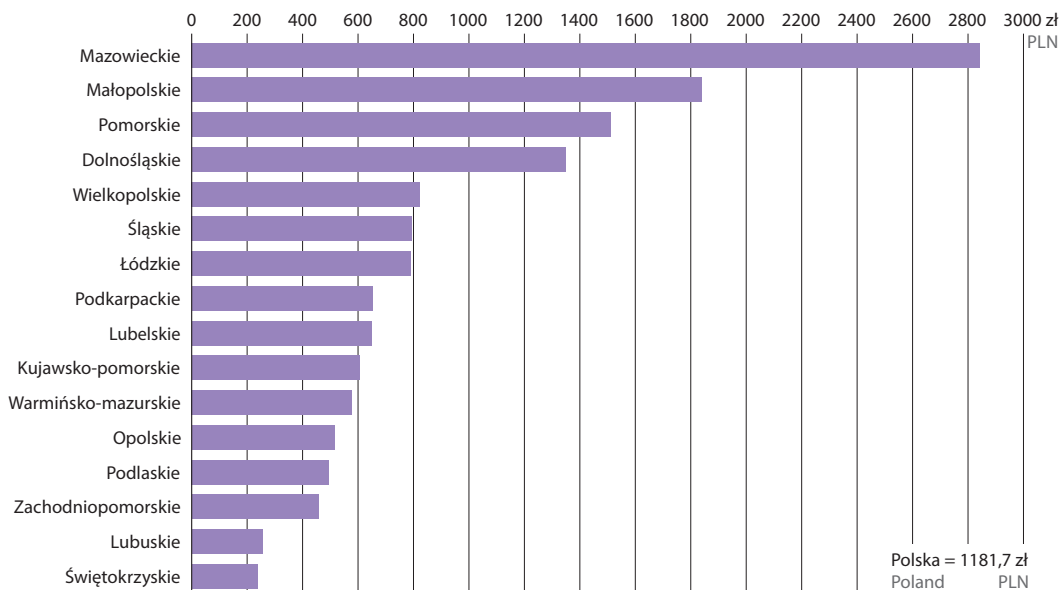

Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych^a w 2023 r.Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises^a in 2023

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.
^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

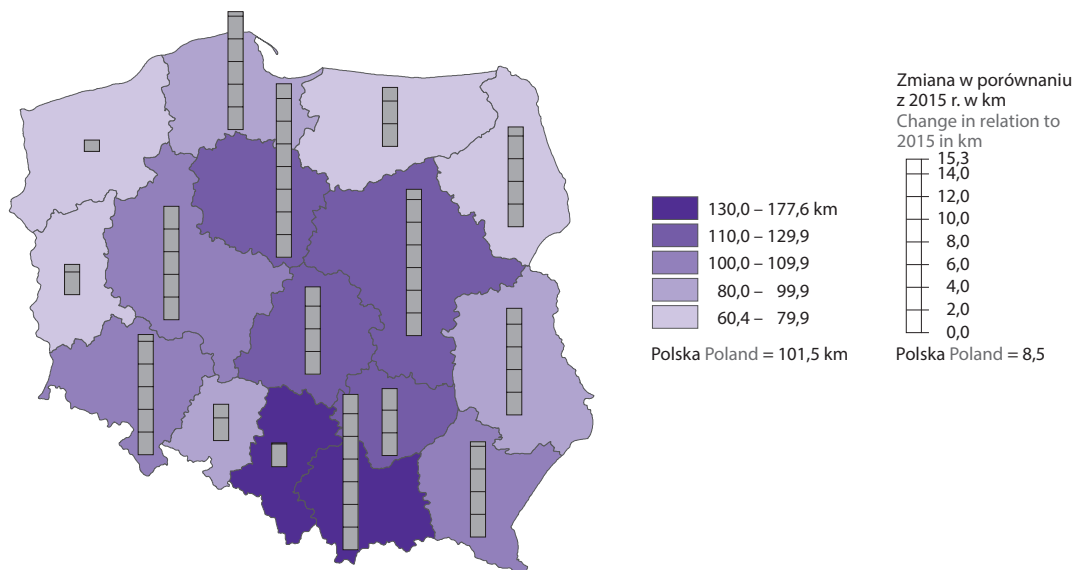
Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)

Chart 5. Intramural expenditures on research and development per capita in 2022 (current prices)

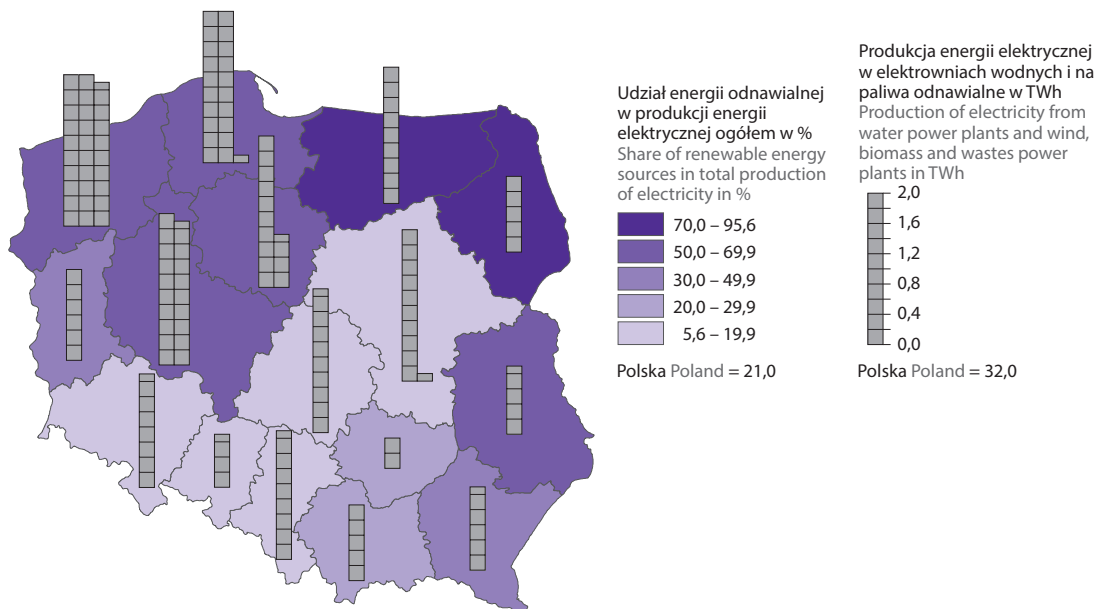
Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni ogólnej w 2022 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 10. Hard surface public roads per 100 km² of total area in 2022
As of 31 December

Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2022 r.

Map 11. Energy from renewable sources in 2022

Rozdział 3

Chapter 3

Powierzchnia i podział terytorialny województwa

Area and territorial division of voivodship

Mapa 12. Podział administracyjny województwa podlaskiego w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 12. Administrative division of Podlaskie Voivodship in 2023
As of 31 December

Powiaty województwa
Powiats of the voivodship

	Powierzchnia w ha Area in ha	Ludność w tys. Population in thousands
Augustowski	165937	54,4
Białostocki	297656	157,9
Bielski	138506	50,6
Grajewski	96749	44,2
Hajnowski	162353	38,8
Kolneński	94012	35,7
Łomżyński	135456	49,6
Moniecki	138180	37,4
Sejneński	85516	18,6
Siemiatycki	145949	40,6
Sokółski	205442	61,2
Suwalski	130697	34,6
Wysokomazowiecki	128891	53,4
Zambrowski	73310	41,4
M. Białystok	10213	291,7
M. Łomża	3267	59,7
M. Suwałki	6551	68,2

- **BIAŁYSTOK** Stolica województwa
Capital city of voivodship
- **ŁOMŻA** Miasta na prawach powiatu
Cities with powiat status
- **bielski** Powiaty
Powiats
- **Nowinka** Gminy
Gminas
- Granice powiatów
Powiat boundaries
- Granice gmin
Gmina boundaries

Według stanu w dniu 1 stycznia 2023 r., województwo podlaskie zajmowało powierzchnię 20187 km², co stanowiło 6,4% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r.) mieszkało 1138,2 tys. osób, tj. 3,0% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 56 osób i obok województwa warmińsko-mazurskiego była najniższa w kraju. W miastach mieszkało 60,8% ludności województwa.

Mapa 13. Podział województwa podlaskiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 13. Division of Podlaskie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2023
As of 31 December

Podregiony województwa
Subregions of the voivodship

	Powierzchnia w ha Area in ha	Ludność w tys. Population in thousands
Podlaskie	2018685	1138,2
Białostocki	513311	510,8
Łomżyński	881744	369,8
Suwalski	623630	257,5

- Jeden powiat
One powiat
- Jedno miasto na prawach powiatu
One city with powiat status

Jedna gmina:

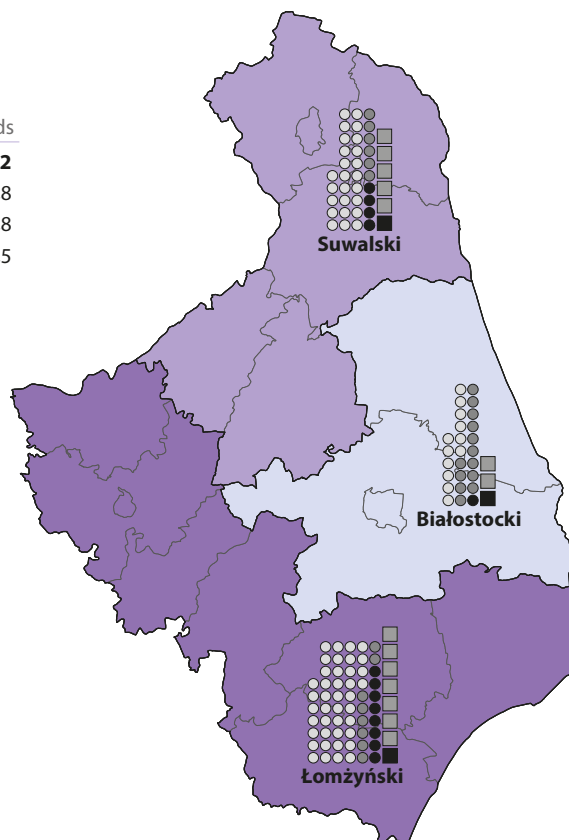
One gmina:

- wiejska
rural
- miejsko-wiejska
urban-rural
- miejska
urban

Granice:

Boundaries:

- podregion NUTS 3
NUTS 3 subregion
- powiat
powiat

Rozdział 4

Chapter 4

Środowisko

Environment

4.1. Powierzchnia

4.1. Area

Na początku 2023 r., w porównaniu ze stanem zanotowanym rok wcześniej, zmniejszyła się powierzchnia użytków rolnych. W związku z rozwojem regionu i rozbudową infrastruktury wzrosła natomiast powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, w tym terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe i przemysłowe.

Województwo podlaskie położone jest w północno-wschodniej części Polski, w geograficznym środku Europy. Sąsiaduje z trzema województwami: mazowieckim, warmińsko-mazurskim i lubelskim. Ponadto graniczy od północy z Litwą i od wschodu z Białorusią. Granica z Białorusią stanowi jednocześnie zewnętrzną granicę Unii Europejskiej.

**Tablica 2. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania
Stan w dniu 1 stycznia**

Table 2. Geodetic area by the land use
As of 1 January

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w ha in ha				Polska=100 Poland=100
Ogółem Total	2018702	2018702	2018686	2018685	6,4
w tym: of which:					
Użytki rolne Agricultural land	1214084	1215550 ^a	1214502 ^a	1213025 ^a	6,5
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as woody and bushy land	643803	639354	638821	643705	6,8
Grunty pod wodami powierzchniowymi Lands under surface waters	27670	27999	28894	28956	3,8
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanized areas	75609	78642 ^b	80445 ^b	81337 ^b	4,5
Nie użytki Wasteland	53992	53701	53877	49956	10,7

a Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. b Łącznie z gruntami przeznaczonymi pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Including woody and bushy land on agricultural land, classified until 2016 in the item "forest land as well as woody and bushy land".

b Including areas used for public road construction or railways.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

Według danych geodezyjnych, w 2023 r. województwo podlaskie zajmowało obszar 2018,7 tys. ha, co stanowiło 6,4% powierzchni Polski. Na początku analizowanego roku w strukturze powierzchni województwa dominowały użytki rolne, zajmując 60,1% (1213,0 tys. ha) całkowitej powierzchni. W porównaniu

z zanotowanym przed rokiem ich areal zmniejszył się o 1,5 tys. ha (o 0,1%), a w odniesieniu do początku 2015 r. uległ ograniczeniu o 1,1 tys. ha (o 0,1%). Według stanu w dniu 1 stycznia 2023 r., największą część użytków rolnych stanowiły grunty orne – 62,0% (752,6 tys. ha) oraz łąki trwałe i pastwiska trwałe – 32,1% (389,2 tys. ha). Grunty leśne łącznie z zadrzewionymi i zakrzewionymi zajmowały 31,9% (643,7 tys. ha) powierzchni województwa, a grunty zabudowane i zurbanizowane – 4,0% (81,3 tys. ha). W porównaniu z początkiem 2022 r. powierzchnia gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych uległa zwiększeniu (o 4,9 tys. ha), a w odniesieniu do początku 2015 r. – nieznacznie spadła (o 98 ha). Powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych wzrosła zarówno w odniesieniu do zanotowanej na początku poprzedniego roku, jak i do stanu w dniu 1 stycznia 2015 r. odpowiednio o 0,9 tys. ha i 5,7 tys. ha. Pozostałe kategorie gruntów stanowiły 4,0% powierzchni województwa.

Grunty zdegradowane – grunty, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej.

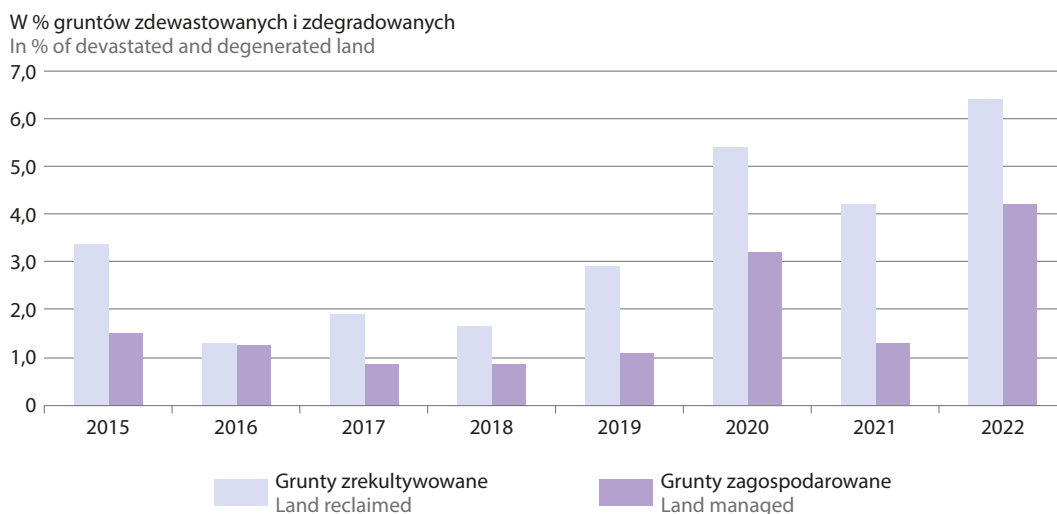
Grunty zdewastowane – grunty, które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartości użytkowe.

Rekultywacja gruntów – nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrehabilitowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolniczemu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

W końcu 2022 r. powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania na terenie województwa podlaskiego wynosiła 2693 ha, co stanowiło 0,1% powierzchni województwa (w kraju – 0,2%). Większość spośród nich (96,5%) stanowiły grunty zdewastowane, które utraciły całkowicie wartości użytkowe. Grunty zdegradowane, których wartość użytkowa zmalała m.in. w wyniku zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, zajmowały 3,5% powierzchni gruntów wymagających rekultywacji. Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji w odniesieniu do stanu w końcu 2021 r. zmniejszyła się o 19 ha (o 0,7%), natomiast w stosunku do zanotowanej w końcu 2015 r. wzrosła o 61 ha (o 2,3%).

Wykres 6. Grunty zrehabilitowane i zagospodarowane w ciągu roku

Chart 6. Land reclaimed and managed during the year

W 2022 r. w województwie podlaskim zrehabilitowano 172 ha gruntów zdegradowanych oraz zdegradowanych wymagających rekultywacji, co stanowiło 5,3% ogólnej powierzchni gruntów zrehabilitowanych w kraju. Powierzchnia gruntów zrehabilitowanych zwiększyła się zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim (o 57 ha, tj. o 49,6%), jak i w odniesieniu do 2015 r. (o 83 ha, tj. o 93,3%). W 2022 r. w Podlaskiem powierzchnia gruntów zagospodarowanych wyniosła 113 ha, co oznaczało wzrost o 77 ha (ponad 3-krotny) w stosunku do 2021 r. oraz o 73 ha (prawie 3-krotny) w porównaniu z 2015 r. Stopień rekultywacji i zagospodarowania gruntów zdegradowanych i zdegradowanych wyniósł w 2022 r. odpowiednio 6,4% i 4,2% ogólnej ich powierzchni w województwie.

4.2. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe

4.2. Water consumption. Municipal and industrial wastewater

W 2022 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zużyto więcej wody niż w roku poprzednim. Największą ilość zużytej wody (ponad połowę całkowitego zużycia wody w województwie) odnotowano w eksploatacji sieci wodociągowej.

W 2022 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, wytworzono mniejszą ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania. Zaobserwowano wzrost liczby oczyszczalni ścieków.

W 2022 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zużyto 87,7 hm³ wody (1,0% zużycia krajowego), czyli o 0,4 hm³ więcej niż rok wcześniej oraz 0,3 hm³ więcej niż w 2015 r. Największą ilość zużytej wody odnotowano w eksploatacji sieci wodociągowej – 50,5 hm³ (57,6% całkowitego zużycia wody w województwie, a 0,6% zużycia krajowego), w tym w gospodarstwach domowych – 41,4 hm³. Na potrzeby przemysłu w omawianym roku przypadało tylko 13,9 hm³ wody (15,8% jej ogólnego zużycia w województwie). W omawianym roku liczba zakładów zużywających wodę w przemyśle wyniosła 79. W 2022 r. zużycie wody na potrzeby gospodarstw domowych nieznacznie zmniejszyło się (o 0,6%) w porównaniu z poprzednim rokiem, natomiast w odniesieniu do 2015 r. zaobserwowano jego wzrost (o 3,2%). Ilość wody wykorzystanej na potrzeby przemysłu zwiększyła się o 1,2% w porównaniu z 2021 r. i o 7,0% w odniesieniu do 2015 r.

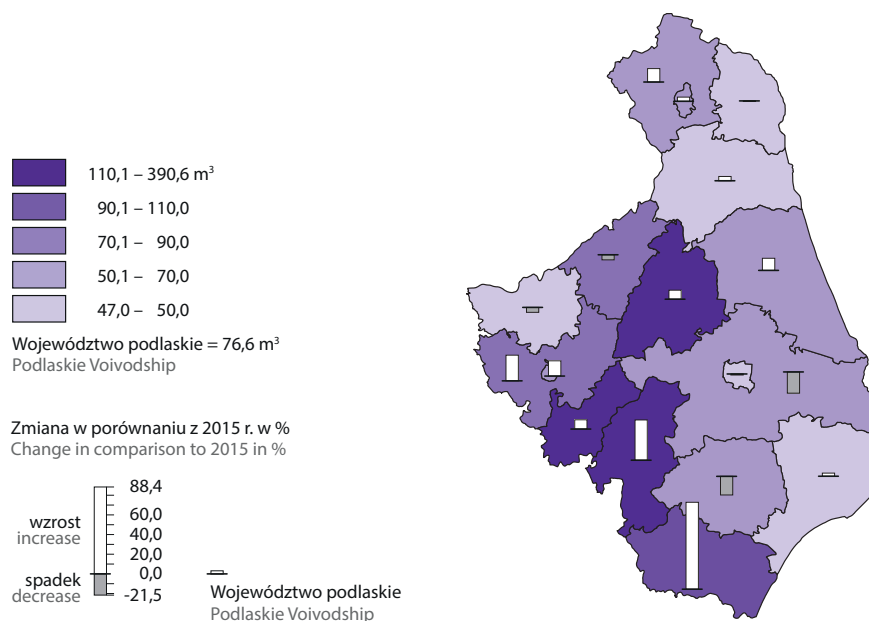
Tablica 3. Zużycie wody według potrzeb w ciągu roku
Table 3. Consumption of water by needs during the year

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	w hm ³ in hm ³				Polska=100 Poland=100
Ogółem^a Total^a	87,4	88,3	87,3	87,7	1,0
w tym: of which:					
Przemysł Industry	13,0	13,8	13,7	13,9	0,2
Napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych Filling and completing fish ponds	24,8	23,5	22,7	23,3	2,8
Gospodarstwa domowe Households	40,2	42,3	41,7	41,4	3,2

a Do 2018 r. łącznie z nawodnieniami w rolnictwie i leśnictwie.
a Until 2018, includes irrigation in agriculture and forestry.

W analizowanym roku pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie podlaskim wyniósł 99,6 hm³ (1,1% poboru wody w kraju). Pobór wody na cele przemysłowe z ujęć własnych wyniósł 13,1 hm³ (13,2% poboru wody w województwie), a od innych jednostek na ten cel zakupiono 1,0 hm³ wody. Do napełniania i uzupełniania stawów rybnych w 2022 r. pobrano 23,3 hm³ wody (23,4% poboru wody w województwie).

Mapa 14. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 mieszkańca w 2022 r.
 Map 14. Water consumption for needs of the national economy and population per capita in 2022

W 2022 r. w województwie podlaskim wytworzono 42,4 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia i w porównaniu z 2021 r. ilość ta zmniejszyła się o 0,2 hm³ (o 0,5%), a w odniesieniu do 2015 r. – wzrosła o 3,5 hm³ (o 8,9%).

Tablica 4. Komunalne i przemysłowe oczyszczalnie ścieków oraz ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi

Table 4. Industrial and municipal wastewater treatment plants as well as wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Oczyszczalnie ścieków (stan w dniu 31 grudnia) Wastewater treatment plants (as of 31 December)	148	149	147	149
Ścieki odprowadzone w dam ³ : Discharged wastewater in dam ³ :				
komunalne ^a municipal ^a	32022	33469	34487	34336
przemysłowe industrial	6929	8191	8131	8090
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^b (stan w dniu 31 grudnia) Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^b (as of 31 December)	67,4	69,2	69,8	69,6

a Bez ścieków dowożonych oraz wód opadowych lub roztopowych oraz infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. b Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.

a Excluding transported wastewater and precipitation wastewater or snowmelt and infiltration water; including municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants. b Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

Jako **ścieki wymagające oczyszczenia** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

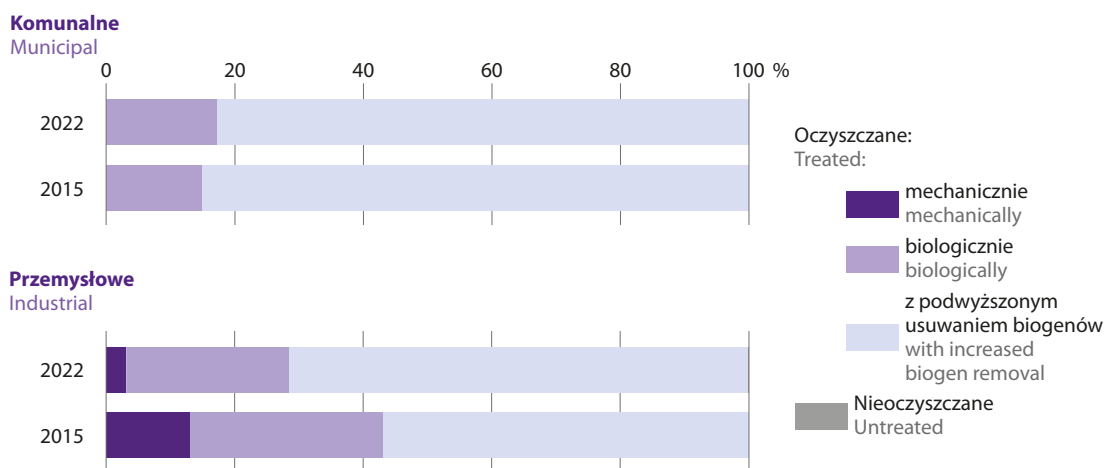
W 2022 r. w województwie podlaskim odprowadzono ogółem 12,0 hm³ ścieków przemysłowych, z czego 8,4 hm³ do wód lub do ziemi, a 3,7 hm³ siecią kanalizacyjną. Emisja ścieków przemysłowych odprowadzonych bezpośrednio do wód lub do ziemi zmniejszyła się o 0,2% w porównaniu z rokiem poprzednim, a zwiększyła się o 19,0% w stosunku do 2015 r. Oczyszczania wymagało 8,1 hm³ (67,3%) ścieków przemysłowych, w tym 99,9% poddano procesowi oczyszczania.

W analizowanym roku w województwie siecią kanalizacyjną odprowadzono do wód lub do ziemi 34,3 hm³ ścieków komunalnych (o 0,4% mniej niż w 2021 r. i o 7,2% więcej niż w 2015 r.). Były one w całości oczyszczone.

Oczyszczalnia ścieków – zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy i obsługi oczyszczalni. Wyróżnia się oczyszczalnie mechaniczne, chemiczne, biologiczne i z podwyższonym usuwaniem biogenów.

W końcu 2022 r. ścieki w województwie podlaskim oczyszczane były w 149 oczyszczalniach komunalnych i przemysłowych o łącznej przepustowości projektowej 282,5 dm³ na dobę (z tego w 2 oczyszczalniach mechanicznych, w 114 – biologicznych oraz w 33 – z podwyższonym usuwaniem biogenów). Oczyszczalnie w województwie podlaskim stanowiły 3,6% wszystkich oczyszczalni w kraju. W porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku liczba oczyszczalni zwiększyła się o 2 obiekty, a w porównaniu z końcem 2015 r. – o 1 obiekt. Ich przepustowość w ujęciu rocznym wzrosła o 0,6%, a na przestrzeni 7 lat zmniejszyła się o 6,6%.

Wykres 7. Ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi
Chart 7. Wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

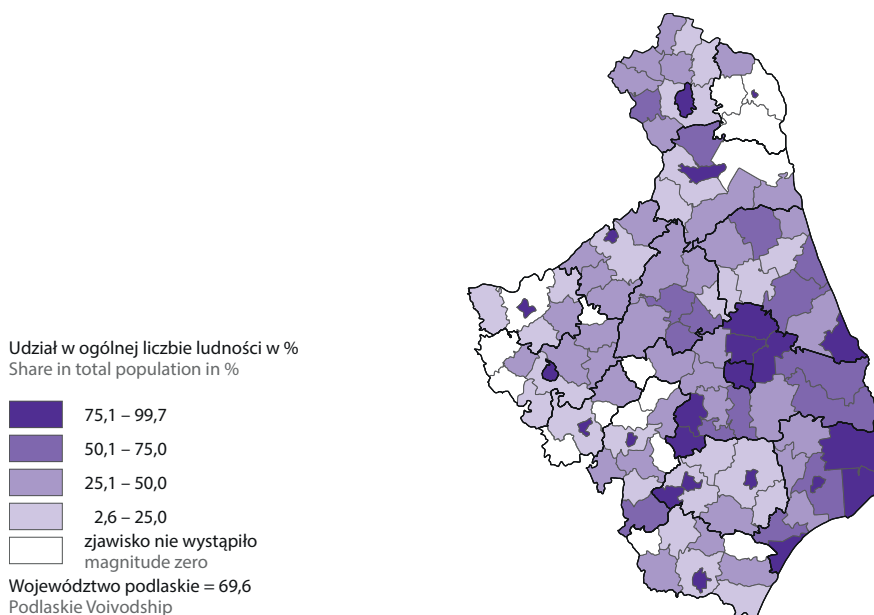

W końcu 2022 r. udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie mieszkańców województwa podlaskiego kształtował się na poziomie 69,6% (udział ten dla całego kraju wynosił 75,7%). W porównaniu ze stanem w końcu 2021 r. spadł o 0,2 p. proc., a od końca grudnia 2015 r. – zwiększył się o 2,2 p. proc. Z oczyszczalni ścieków w miastach korzystało 96,9% ludności, a na wsi – tylko 27,1%.

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej i oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

**Mapa 15. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 15. Population connected to wastewater treatment plants in 2022
As of 31 December

4.3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

4.3. Pollution and protection of air

W 2022 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zmniejszyła się emisja zarówno zanieczyszczeń pyłowych, jak i zanieczyszczeń gazowych.

W końcu 2022 r., w odniesieniu do stanu w końcu 2021 r., zwiększyła się liczba zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza.

W 2022 r. odnotowano wzrost ilości zanieczyszczeń pyłowych, natomiast spadek ilości zanieczyszczeń gazowych zatrzymanych lub zneutralizowanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza w ujęciu rocznym.

W końcu 2022 r. na terenie województwa podlaskiego działało 77 zakładów szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza, co stanowiło 4,2% zakładów tego rodzaju działających w kraju. Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadało 41 zakładów (53,2% ogółu), a tylko 14 (18,2%) było wyposażonych w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych. W Polsce w końcu 2022 r. spośród wszystkich zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza 1056 (57,3%) posiadało urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych, a 292 (15,8%) – do redukcji zanieczyszczeń gazowych.

Tablica 5. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza
 Table 5. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	w tys. t/r in thousand tonnes/year				Polaska=100
Emisja zanieczyszczeń gazowych Emission of gases pollutions					
Ogółem Total	1978,2	2054,7	2196,5	1922,6	0,9
w tym: of which:					
Dwutlenek siarki Sulphur dioxide	2,9	1,4	1,4	1,5	0,9
Metan Methane	0,5	0,5	0,4	0,0	0,0
Tlenki azotu ^a Nitrogen oxides ^a	2,8	2,2	2,4	2,0	1,2
Tlenek węgla Carbon monoxide	3,0	2,7	3,0	2,1	0,8
Dwutlenek węgla Carbon dioxide	1968,6	2047,6	2188,8	1915,6	0,9
Emisja zanieczyszczeń pyłowych Emission of particulates pollutions					
Ogółem Total	0,9	0,5	0,5	0,4	2,2
w tym: of which:					
Ze spalania paliw Fuel combustion	0,7	0,4	0,4	0,3	3,1
Niezorganizowana Non-organised	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1

a W przeliczeniu na dwutlenek azotu.
 a Expressed in nitrogen dioxide.

Emisja zanieczyszczeń pyłowych w 2022 r. wyniosła 0,4 tys. t i w porównaniu z emisją z roku poprzedniego była o 11,2% (o 55 t) mniejsza. W odniesieniu do 2015 r. zmniejszyła się o 52,7% (o 485 t). Zanieczyszczenia pyłowe wyemitowane w analizowanym roku na terenie województwa podlaskiego stanowiły 2,2% emisji tego rodzaju w Polsce. Województwo podlaskie wyemitowało najmniej zanieczyszczeń pyłowych wśród wszystkich województw w kraju. Znaczna ilość zanieczyszczeń pyłowych pochodziła ze spalania paliw (76,8% ogólnej emisji pyłów w województwie). W omawianym roku emisja zanieczyszczeń pyłowych w przeliczeniu na 1 km² powierzchni wyniosła 0,02 t.

Emisja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) w analizowanym roku osiągnęła 7,0 tys. t i była niższa o 9,6% (o 0,7 tys. t) niż w 2021 r. i o 27,6% (o 2,6 tys. t) niż w 2015 r. Zanieczyszczenia gazowe (bez dwutlenku węgla) emitowane na terenie województwa podlaskiego stanowiły 0,7% emisji krajowej. W analizowanym okresie emisja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) w przeliczeniu na 1 km² powierzchni województwa wyniosła 0,3 t.

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych – ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku; obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych – ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku; obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe.

Dominującymi źródłami emisji zanieczyszczeń gazowych w województwie podlaskim w 2022 r. były jednostki prowadzące działalność w zakresie wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (59,4% emisji zanieczyszczeń gazowych w województwie), zaś w mniejszym stopniu – zakłady przetwórstwa przemysłowego (34,7%). W przypadku emisji zanieczyszczeń pyłowych głównym ich źródłem były jednostki zajmujące się przetwórstwem przemysłowym oraz wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.

W 2022 r. w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza w Podlaskiem zatrzymano 39,0% zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) i 99,3% zanieczyszczeń pyłowych wyemitowanych z zakładów szczególnie uciążliwych dla środowiska. Krajowe wskaźniki były wyższe od wojewódzkich i wyniosły odpowiednio 75,7% i 99,9%.

4.4. Ochrona przyrody. Lasy

4.4. Nature protection. Forests

W końcu 2022 r. powierzchnia obszarów cennych przyrodniczo prawnie chronionych w województwie podlaskim wzrosła w ujęciu rocznym, przy czym ich udział w powierzchni województwa pozostał na niezmiennym poziomie.

W omawianym okresie zwiększyła się powierzchnia gruntów leśnych, a w konsekwencji nastąpił wzrost wskaźnika lesistości.

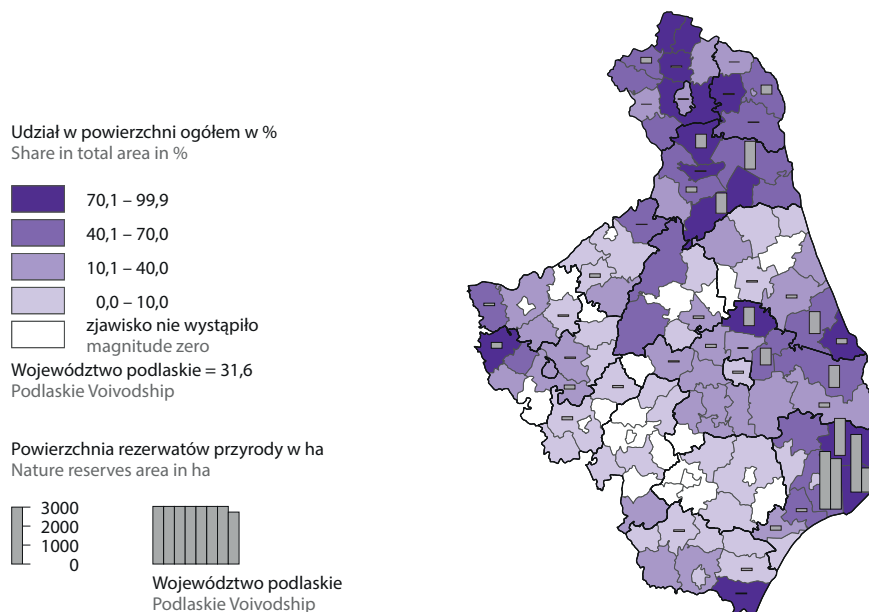
W końcu 2022 r. obszary cenne przyrodniczo prawnie chronione¹ w województwie podlaskim zajmowały 638,7 tys. ha, co stanowiło 31,6% jego powierzchni ogólnej. Powierzchnia obszarów chronionych zwiększyła się w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej (o 0,3 tys. ha), natomiast zmniejszyła się w odniesieniu do stanu w końcu 2015 r. (o 3,7 tys. ha).

W strukturze obszarów objętych ochroną prawną¹ w województwie podlaskim dominowały obszary chronionego krajobrazu (w końcu 2022 r. obejmowały one 68,7% powierzchni chronionej), parki narodowe (14,4%) oraz parki krajobrazowe (12,8%). Pod względem zajmowanej powierzchni największy udział obszarów prawnie chronionych odnotowano w powiecie augustowskim (64,1%), zaś najmniejszy – w powiecie zambrowskim (0,4%).

¹ Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych.

Mapa 16. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona^a w 2022 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 16. Area of special nature value under legal protection^a in 2022 As of 31 December

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych.

^a Data do not include information on the areas of Nature 2000 network, data include only the part located within the legally protected areas.

Biorąc pod uwagę obszar parków narodowych w poszczególnych województwach, w końcu 2022 r. Podlaskie zajmowało pierwsze miejsce w Polsce. Powierzchnia parków narodowych w województwie podlaskim (92,2 tys. ha) stanowiła wówczas 29,2% ich ogólnej powierzchni w kraju. W porównaniu ze stanem w końcu 2021 r. i 2015 r. nastąpił niewielki wzrost powierzchni parków narodowych w Podlaskiem (odpowiednio o 0,2 ha i 0,7 ha).

Park narodowy – obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerваты przyrody – obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy – obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu – tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Obszary Natura 2000 – obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

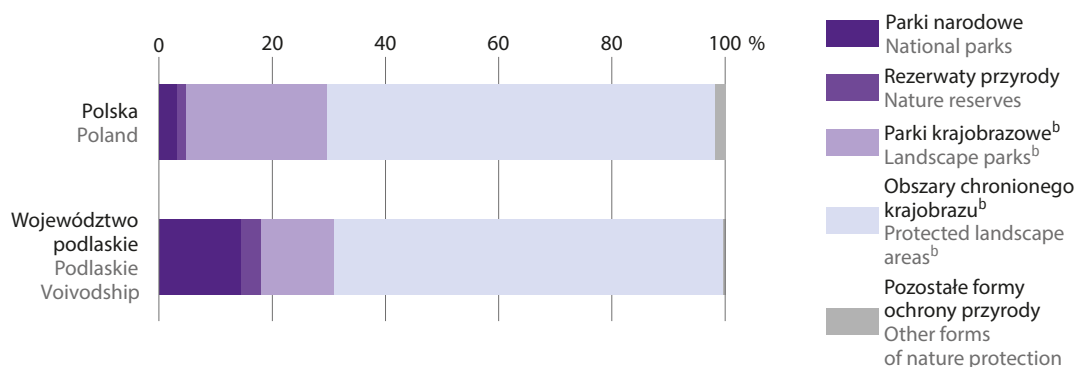
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na walory widokowe lub estetyczne.

Na przestrzeni ośmiu analizowanych lat liczba rezerwatów przyrody na terenie województwa podlaskiego pozostała niezmienna i kształtowała się na poziomie 93 obiektów. W końcu 2022 r. rezerваты przyrody zajmowały powierzchnię 23,7 tys. ha (w Polsce – 171,3 tys. ha). Przeciętna powierzchnia rezerwatu wynosiła 254,9 ha (w kraju – 113,3 ha). Zdecydowanie największy obszar zajmowały rezerваты leśne, które stanowiły 77,2% ogólnej powierzchni rezerwatów w województwie.

Według stanu w końcu 2022 r., w województwie podlaskim znajdowały się 3 parki krajobrazowe o łącznej powierzchni 86,6 tys. ha, co stanowiło 4,3% jego ogólnej powierzchni. Obszary chronionego krajobrazu obejmowały 457,1 tys. ha, tj. 22,7% powierzchni województwa. Powierzchnia parków krajobrazowych w porównaniu z zanotowaną w końcu poprzedniego roku pozostała na niezmiennym poziomie, natomiast w odniesieniu do końca 2015 r. zmniejszyła się o 1,6 tys. ha. W okresie roku przybyło 0,3 tys. ha obszarów chronionego krajobrazu, a w odniesieniu do stanu w końcu 2015 r. ich powierzchnia uległa ograniczeniu o 2,1 tys. ha.

Wykres 8. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona^a w 2022 r. Stan w dniu 31 grudnia

Chart 8. Area of special nature value under legal protection^a in 2022 As of 31 December

a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych. b Bez rezerwatów i innych form ochrony przyrody (stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych) położonych na ich terenie.

a Data do not include information on the areas of Natura 2000 network, data include only the part located within the legally protected areas. b Excluding reserves and other forms of nature protection (documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands) located within those areas.

Na terenie województwa podlaskiego w końcu 2022 r. zanotowano 1968 pomników przyrody (w kraju – 34977), z czego aż 1215 znajdowało się na terenie powiatu hajnowskiego. Liczba pomników przyrody w regionie zmniejszyła się o 20 obiektów w porównaniu ze stanem w końcu 2021 r. i o 25 obiektów w odniesieniu do stanu w dniu 31 grudnia 2015 r.

Wśród form ochrony przyrody warto również wymienić obszary Natura 2000. Od końca 2015 r. obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) i specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) niezmiennie zajmują tę samą część powierzchni województwa wynoszącą odpowiednio 28,7% i 26,9%.

Charakterystycznym gatunkiem chronionym w województwie podlaskim jest żubr. Jego liczebność w 2022 r. wynosiła 1174 osobniki, co stanowiło 45,1% populacji tego gatunku w kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba osobników tego gatunku wzrosła o 134 szt., a w odniesieniu do 2015 r. – o 432 szt. Innym gatunkiem chronionym występującym na terenie województwa jest bóbr europejski, którego liczebność w 2022 r. i 2021 r. została oszacowana na poziomie 17,5 tys. szt., natomiast w 2015 r. – na poziomie 15,0 tys. szt.

W końcu 2022 r. ludność mogła korzystać z parków spacerowo-wypoczynkowych, zieleńców, zieleni ulicznej oraz terenów zieleni osiedlowej o łącznej powierzchni 1,8 tys. ha (w kraju – 80,6 tys. ha), co oznacza, że

na 1 mieszkańca województwa podlaskiego przypadało 15,6 m² tych terenów. W porównaniu ze stanem w końcu 2021 r. ich powierzchnia zmniejszyła się o 23,7 ha (o 1,3%), natomiast w odniesieniu do zanotowanej 7 lat wcześniej wzrosła o 170,3 ha (o 10,5%).

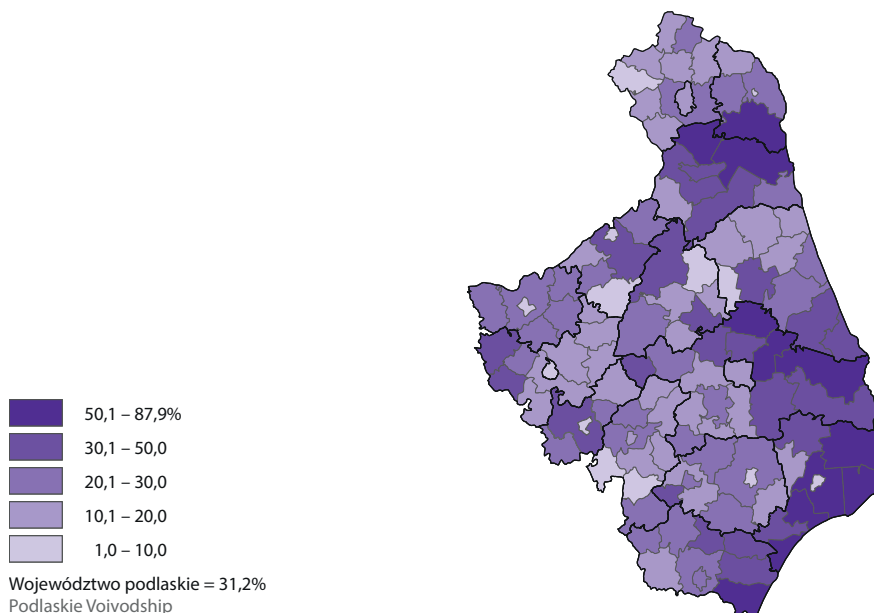
Według stanu w końcu 2022 r., powierzchnia gruntów leśnych w województwie podlaskim wynosiła 640,6 tys. ha, co stanowiło 6,8% ich ogólnej powierzchni w skali kraju. Powierzchnia gruntów leśnych zwiększyła się o 5,0 tys. ha (0,8%) w porównaniu z zanotowaną przed rokiem, natomiast w stosunku do stanu w końcu 2015 r. – wzrosła o 9,7 tys. ha (o 1,5%). Na 1 mieszkańca województwa podlaskiego w końcu 2022 r. przypadało 55,2 ara powierzchni lasów (rok wcześniej – 54,5 ara), natomiast na 1 mieszkańca w Polsce – 24,6 ara (przed rokiem – 24,4 ara). W końcu 2015 r. w województwie wskaźnik ten był niższy i wynosił 52,2 ara.

Lesistość – stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni danego obszaru (kraju, województwa, powiatu, gminy).

W końcu 2022 r. wskaźnik lesistości w województwie podlaskim przyjął wartość 31,2%, co uplasowało je na siódmym miejscu wśród województw w kraju, podczas gdy w Polsce wynosił 29,7%. W regionie najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w powiatach: hajnowskim (53,8%), augustowskim (46,4%) i sejneńskim (42,1%), najniższy zaś – w miastach na prawach powiatu Łomża (1,0%) i Suwałki (13,2%). Lesistość w końcu poprzedniego roku kształtowała się na poziomie 31,0% (w kraju – 29,6%), natomiast w końcu 2015 r. wynosiła 30,8% (w kraju – 29,5%).

**Mapa 17. Lesistość w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 17. Forest cover in 2022
As of 31 December

W końcu 2022 r. w strukturze własnościowej gruntów leśnych województwa, podobnie jak w całym kraju, dominowała własność publiczna (67,8%), a w jej ramach – grunty leśne znajdujące się pod zarządkiem Lasów Państwowych, stanowiące 61,2% wszystkich gruntów leśnych w województwie. Grunty leśne prywatne obejmowały 32,2% ogółu gruntów leśnych w Podlaskiem.

4.5. Odpady przemysłowe i komunalne

4.5. Industrial and municipal waste

W 2022 r. ilość wytworzonych odpadów przemysłowych znacznie spadła w skali roku, na co największy wpływ miała zdecydowanie mniejsza niż przed rokiem ilość odpadów poddanych odzyskowi.

Ilość zebranych odpadów komunalnych również zmniejszyła się w ujęciu rocznym.

W 2022 r. w województwie podlaskim wytworzono 655,4 tys. t odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych), co stanowiło 0,6% ich ogólnej ilości w kraju. W miastach wytworzono 428,5 tys. t (65,4% ogółu) odpadów, a na obszarach wiejskich – 226,9 tys. t (34,6% ogółu). Ilość odpadów wytworzonych znacznie zmniejszyła się zarówno w porównaniu z poprzednim rokiem – o 235,6 tys. t (o 26,4%), jak i w odniesieniu do 2015 r. – o 215,7 tys. t (o 24,8%).

Tablica 6. Odpady przemysłowe

Table 6. Industrial waste

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	w tys. t in thousand tonnes				Polska=100 Poland=100
Odpady wytworzone (w ciągu roku) – ogółem Waste generated (during the year) – total	871,1	2363,1	891,0	655,4	0,6
w tym: of which:					
unieszkodliwione we własnym zakresie disposed by producers on its own	9,1	7,3	6,0	3,9	0,0
przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	374,1	229,0	326,8	414,5	0,6
magazynowane czasowo temporarily stored	183,0	1420,2	38,8	68,5	4,4
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^a ; stan w końcu roku) – ogółem Waste landfilled (accumulated ^a ; as of the end of the year) – total	2337,4	2261,4	2241,9	2257,5	0,1

a Na składowiskach (w tym hałdach i stawach osadowych) własnych.

a On own landfills (including heaps and settling ponds).

Z ogólnej ilości odpadów wytworzonych w 2022 r. wytwórcy odpadów poddali odzyskowi we własnym zakresie 168,5 tys. t (25,7%) odpadów, przekazali innym odbiorcom 414,5 tys. t (63,2%), zmagazynowali czasowo 68,5 tys. t (10,5%), a pozostałe 3,9 tys. t (0,6%) unieszkodliwili we własnym zakresie. W porównaniu z 2021 r. zmniejszyła się ilość odpadów poddanych odzyskowi (o 350,9 tys. t, tj. o 67,6%) oraz unieszkodliwionych (o 2,1 tys. t, tj. o 35,0%). Zwiększyła się natomiast ilość odpadów przekazanych innym odbiorcom (o 87,7 tys. t, tj. o 26,8%) i magazynowanych czasowo (o 29,7 tys. t, tj. o 76,5%). W odniesieniu do 2015 r. mniej odpadów poddano odzyskowi (o 136,4 tys. t, tj. o 44,7%), zmagazynowano czasowo (o 114,5 tys. t, tj. o 62,6%) oraz unieszkodliwiono (o 5,2 tys. t, tj. o 57,1%), natomiast więcej odpadów przekazano innym odbiorcom (o 40,4 tys. t, tj. o 10,8%).

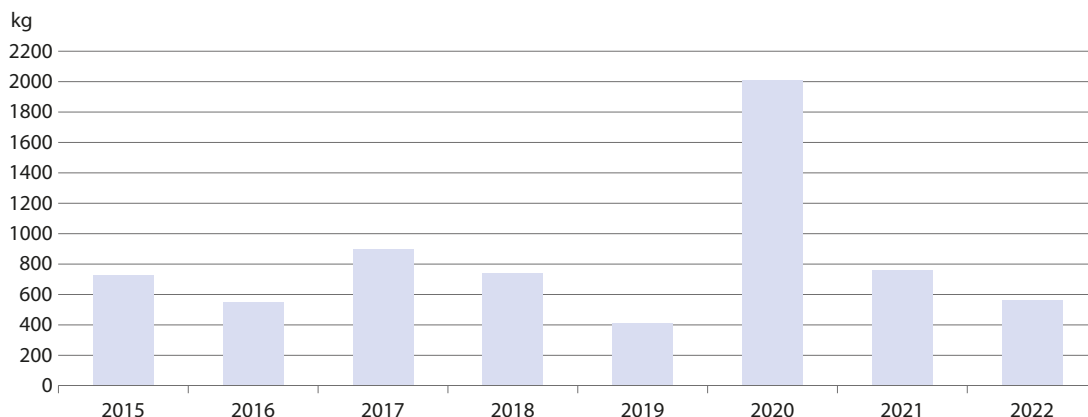
W końcu 2022 r. ogólna ilość odpadów dotychczas składowanych (nagromadzonych) na składowiskach własnych wynosiła 2257,5 tys. t, co stanowiło 0,1% odpadów nagromadzonych w kraju. Ilość ta wzrosła w porównaniu z zanotowaną przed rokiem (o 15,6 tys. t, tj. o 0,7%), natomiast zmniejszyła się w odniesieniu do 2015 r. (o 79,9 tys. t, tj. o 3,4%).

Liczba zakładów wytwarzających odpady w województwie podlaskim w końcu 2022 r. wynosiła 68 i zarówno w porównaniu ze stanem zanotowanym rok wcześniej, jak i w odniesieniu do końca 2015 r. zwiększyła się o 8 zakładów.

W 2022 r. ilość odpadów wytworzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa podlaskiego wyniosła 572,0 kg (w Polsce wskaźnik ten osiągnął wartość 3041,2 kg). Ilość ta w porównaniu z 2021 r. zmniejszyła się o 200,9 kg (o 26,0%), a w odniesieniu do 2015 r. – o 159,9 kg (o 21,8%).

Wykres 9. Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca

Chart 9. Industrial waste generated during the year per capita

Największa ilość odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w 2022 r. należała do grupy „Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych)” – 230,1 tys. t, co stanowiło 35,1% ogółu odpadów wytworzonych w województwie.

W 2022 r. w województwie podlaskim głównym źródłem odpadów było budownictwo (217,7 tys. t odpadów, tj. 33,2% ogółu). Pozostałą część stanowiły odpady wytworzone w jednostkach zaliczanych do sekcji: przetwórstwo przemysłowe (193,0 tys. t, tj. 29,4%), górnictwo i wydobywanie (117,2 tys. t, tj. 17,9%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę (85,3 tys. t, tj. 13,0%) oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (42,2 tys. t, tj. 6,4%).

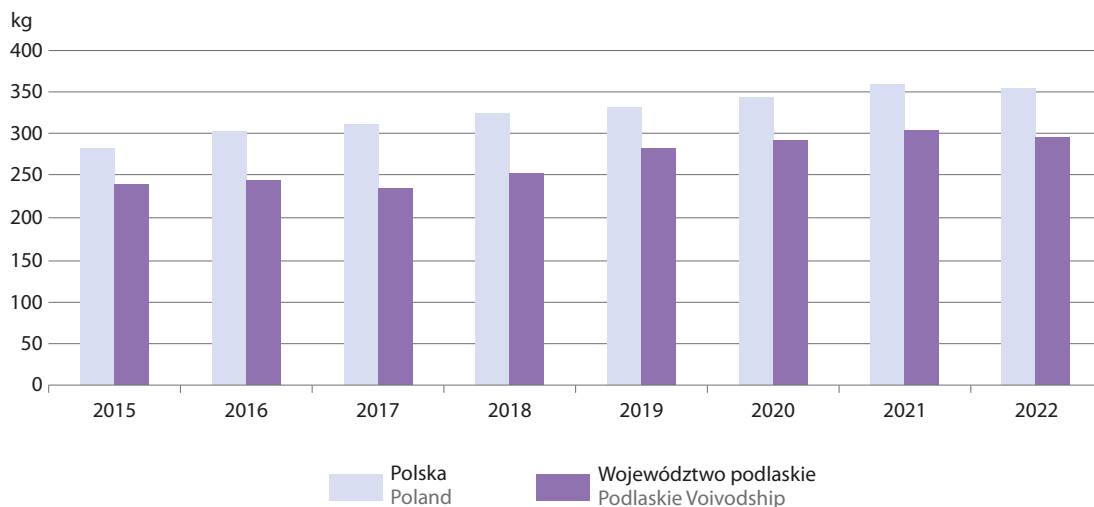
Uwzględniając przekrój terytorialny według powiatów, największą ilość wytworzonych odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w 2022 r. zanotowano w powiatach sokólskim (125,4 tys. t), bielskim (120,8 tys. t) oraz w mieście Białystok (106,3 tys. t). Najmniej odpadów wytworzono w powiatach: monieckim (1,1 tys. t), zambrowskim (4,0 tys. t), kolneńskim (4,9 tys. t) i siemiatyckim (6,5 tys. t). W powiecie sejneńskim nie odnotowano odpadów wytworzonych w 2022 r.

Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych oraz odpady pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter i skład są podobne do odpadów z gospodarstw domowych.

W 2022 r. w województwie podlaskim zebrano 339,2 tys. t odpadów komunalnych (243,0 tys. t w miastach i 96,2 tys. t z obszarów wiejskich), co stanowiło 2,5% ogółu odpadów komunalnych wytworzonych w Polsce. Ilość zebranych odpadów komunalnych spadła w porównaniu z poprzednim rokiem (o 3,3%), ale wzrosła w stosunku do 2015 r. (o 18,4%).

W 2022 r. ilość wytworzonych odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa podlaskiego wyniosła 296,0 kg (w Polsce wskaźnik ten osiągnął poziom 354,8 kg). Oznacza to spadek o 8,2 kg w stosunku do 2021 r. oraz wzrost o 55,4 kg w odniesieniu do 2015 r. Najwięcej odpadów komunalnych na 1 mieszkańca wytworzono w mieście Suwałki (352,1 kg), najmniej – w powiecie kolneńskim (208,6 kg).

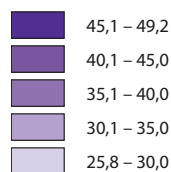
Wykres 10. Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca
 Chart 10. Municipal waste collected during the year per capita

Większość odpadów komunalnych zebranych w 2022 r. pochodziła z gospodarstw domowych. W województwie podlaskim wytworzono w nich 294,1 tys. t odpadów, co stanowiło 86,7% ogółu (w Polsce – 86,3% ogółu). Ilość tej kategorii odpadów zmniejszyła się o 4,0% w porównaniu z poprzednim rokiem, ale wzrosła o 23,3% w stosunku do 2015 r. Pozostałą część odpadów komunalnych, pochodzącą z handlu, małego biznesu, biur, instytucji oraz usług komunalnych, w 2022 r. zebrano w ilości 45,1 tys. t.

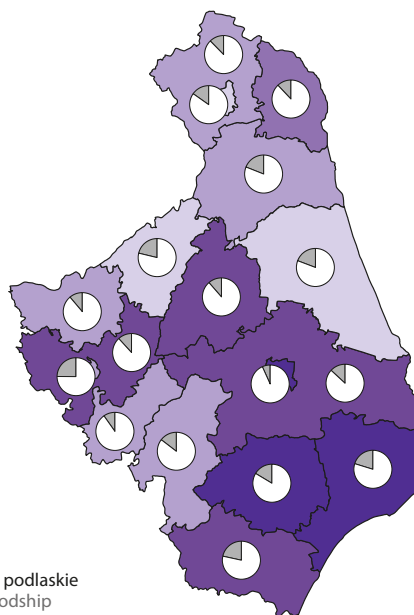
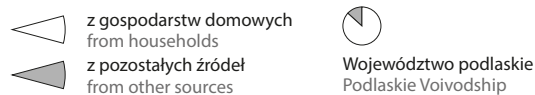
Mapa 18. Odpady komunalne zebrane w 2022 r.
 Map 18. Municipal waste collected in 2022

Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %
 Share of municipal waste collected separately in total municipal waste collected in %

Województwo podlaskie = 40,1
 Podlaskie Voivodship

Struktura odpadów komunalnych zebranych ogółem według źródeł pochodzenia w %
 Structure of total municipal waste collected by source of origin in %

Wśród zebranych odpadów komunalnych przeważały odpady zmieszane. W 2022 r. w województwie podlaskim ich ilość wyniosła 203,3 tys. t, co stanowiło 2,5% ogółu zmieszanych odpadów komunalnych w Polsce. Oznacza to spadek o 5,5% w stosunku do poprzedniego roku (w kraju – o 2,1%) oraz o 12,9% w porównaniu z 2015 r. (w Polsce – o 3,2%).

Pozostałą część stanowiły odpady zebrane selektywnie, których ilość z roku na rok wzrasta. W 2022 r. na terenie województwa podlaskiego zebrano selektywnie 135,9 tys. t odpadów komunalnych, tj. o 0,3% więcej niż w roku poprzednim i ponad 2,5-krotnie więcej niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio o 1,4% mniej oraz ponad 2-krotnie więcej).

Tablica 7. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku
Table 7. Municipal waste collected separately during the year

Wyszczególnienie Specification	2015		2020	2021	2022			
	ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	ogółem total			w tym z gospodarstw domowych of which from households		
			w t in t	Polska=100 Poland=100	w t in t	Polska=100 Poland=100		
Ogółem Total	53125,1	49368,0	127189,4	135525,1	135898,4	2,5	128128,0	2,6
w tym: of which:								
Papier i tektura Paper and cardboard	3581,0	2936,8	13386,4	14964,3	14708,3	2,6	12202,1	2,6
Szkło Glass	10524,8	10226,1	17868,9	19671,6	19621,9	2,5	18506,4	2,5
Tworzywa sztuczne Plastics	4884,4	4629,6	9352,5	13168,9	10110,3	1,9	9242,0	1,9
Metale Metals	410,1	377,2	233,9	629,2	245,0	5,0	236,9	5,6
Tekstylia Textiles	36,0	29,1	140,3	163,7	148,3	3,0	146,4	3,1
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne Waste electrical and electronic equipment	426,7	405,0	1320,2	1246,1	955,9	2,6	937,1	2,6

W ogólnej masie odpadów zebranych selektywnie w województwie podlaskim w 2022 r., podobnie jak rok wcześniej, dominowały odpady biodegradowalne (35,3%), odpady szklane (14,4%), wielkogabarytowe (11,6%) oraz papier i tektura (10,8%). Były to również frakcje o największym udziale w strukturze zebranych selektywnie odpadów komunalnych w Polsce. Oznacza to zmianę wiodących frakcji selektywnie zebranych odpadów komunalnych w województwie podlaskim w porównaniu z 2015 r., kiedy to przeważały takie kategorie jak szkło (19,8%) oraz biodegradowalne (18,4%). Największy spadek udziału w strukturze selektywnie zebranych odpadów komunalnych dotyczył frakcji szkło (z 19,8% w 2015 r. do 14,4% w 2022 r.).

W 2022 r. w województwie podlaskim 297,7 tys. t wytworzonych odpadów komunalnych (czyli 87,8% ogółu) zostało przeznaczonych do odzysku (w Polsce – 61,1%), z tego 93,2 tys. t odpadów komunalnych poddano recyklingowi. Były to zarówno odpady komunalne zebrane selektywnie, jak i odpady surowcowe wysegregowane ze zmieszanych odpadów komunalnych. W porównaniu z 2021 r. ilość odpadów komunalnych skierowanych do recyklingu w Podlaskiem spadła o 4,7% (w kraju – o 2,6%).

W analizowanym roku w województwie podlaskim 47,3 tys. t odpadów komunalnych (tj. 13,9% ogółu) zostało skierowanych do przetwarzania biologicznego (kompostowania lub fermentacji), co oznacza wzrost

o 8,5% w porównaniu z 2021 r. W Polsce również zwiększyła się (o 4,1%) masa odpadów komunalnych przeznaczonych do takiej obróbki.

Blisko 157,2 tys. t (46,4% ogółu) odpadów komunalnych w województwie podlaskim poddano procesowi przekształcenia termicznego z odzyskiem energii (w Polsce – 20,2% ogółu). Oznacza to wzrost o 12,7% w porównaniu z poprzednim rokiem (w kraju – o 0,4%).

W 2022 r. w województwie podlaskim do procesów unieszkodliwienia skierowano łącznie 41,5 tys. t (12,2% ogółu) zebranych odpadów komunalnych, czyli o 40,6% mniej w porównaniu z 2021 r. W Polsce ilość odpadów przekazanych do tych procesów zmniejszyła się w skali roku o 4,5%.

W końcu grudnia 2022 r. na terenie województwa funkcjonowało 11 czynnych składowisk przyjmujących odpady komunalne (w tym 3 w powiecie hajnowskim), których łączna powierzchnia wynosiła 45,6 ha. W tym czasie w Polsce funkcjonowało 259 takich składowisk, zajmujących powierzchnię 1624,2 ha. W odniesieniu do stanu w końcu poprzedniego roku w województwie podlaskim liczba składowisk utrzymała się na niezmiennym poziomie, natomiast ich łączna powierzchnia zmniejszyła się o 10,3 ha. W kraju natomiast zamknięto w ciągu roku 6 składowisk, a łączna powierzchnia składowisk czynnych w końcu 2022 r. zmniejszyła się o 43,0 ha w porównaniu z końcem poprzedniego roku. Od 2015 r. w Podlaskiem zamknięto 2 składowiska, a ich powierzchnia zmniejszyła się o 5,1 ha. W tym czasie w Polsce zlikwidowano 88 składowisk o powierzchni 235,6 ha.

W końcu 2022 r. w województwie podlaskim istniało 136 dzikich wysypisk o powierzchni 21,0 ha, natomiast w Polsce odnotowano ich 2217 o łącznej powierzchni 211,0 ha. W porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku liczba takich wysypisk w województwie zwiększyła się o 7, a ich powierzchnia – o 0,7 ha. Inaczej zjawisko to kształtowało się w Polsce, tj. spadła liczba dzikich wysypisk (o 29), a ich powierzchnia zwiększyła się (o 3,1 ha). W porównaniu ze stanem z końca 2015 r. w województwie liczba dzikich wysypisk wzrosła o 33, a ich powierzchnia – o 0,5 ha; w Polsce przybyło 239 takich wysypisk o łącznej powierzchni 48,0 ha.

4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

4.6. Economic aspects of environmental protection

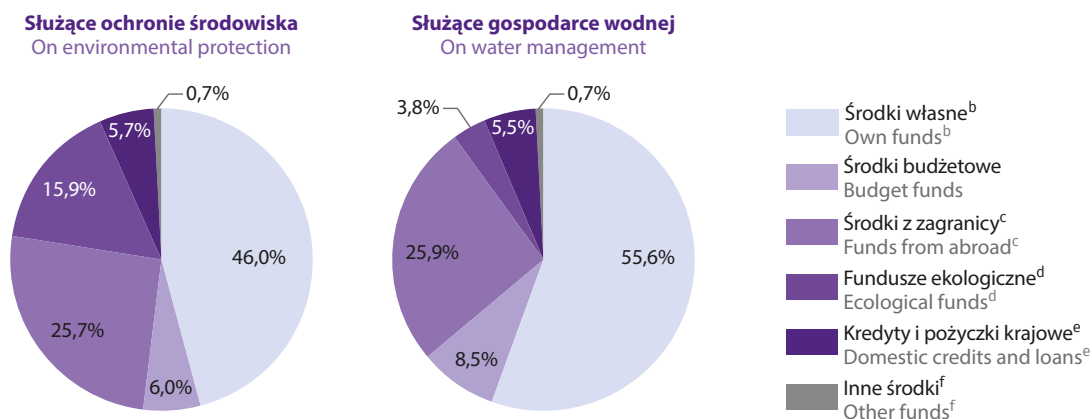
W 2022 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, nastąpił wzrost zarówno nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska, jak i nakładów służących gospodarce wodnej.

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska poniesione w 2022 r. w województwie podlaskim wyniosły 368,4 mln zł, co w skali Polski stanowiło 2,6%. Nakłady poniesione w województwie zwiększyły się o 79,3 mln zł (tj. o 27,4%) w porównaniu z zanotowanymi w 2021 r., ale spadły o 11,3 mln zł (tj. o 3,0%) w odniesieniu do 2015 r. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa podlaskiego w 2022 r. ukształtowały się na poziomie 322 zł (na 1 mieszkańca Polski – 368 zł) i były wyższe o 71 zł w porównaniu z 2021 r. i o 3 zł w odniesieniu do 2015 r. (w kraju – odpowiednio wzrost o 42 zł i spadek o 26 zł).

Biorąc pod uwagę kierunki inwestowania w ochronie środowiska, stwierdzono, że w 2022 r. najwyższe nakłady zostały poniesione na gospodarkę ściekową i ochronę wód – 230,6 mln zł (62,6% ogółu nakładów służących ochronie środowiska w województwie). Wśród wydatków na inwestycje związane z gospodarką ściekową i ochroną wód w Polsce nakłady poniesione w regionie stanowiły 3,5%. W poprzednim roku wartość inwestycji w zakresie gospodarki ściekowej i ochrony wód w Podlaskiem wyniosła 142,7 mln zł, a w 2015 r. – 99,8 mln zł.

Wykres 11. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według źródeł finansowania w latach 2015–2022^a

Chart 11. Outlays on fixed assets for environmental protection and water management by source of financing in years 2015–2022^a

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie ze środkami z budżetów gmin będących inwestorami. c Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów funduszy pomocowych (w tym Fundusz Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji. d Pożyczki, kredyty i dotacje. e W tym bankowe. f W tym nakłady niesfinansowane.

a By site location of investment. b Including funds from budgets of gminas which are investors. c Non-refundable and refundable funds received from international programmes of aid funds (including the Cohesion Fund), structural funds, bilateral assistance, ecological conversion. d Loans, credits and grants. e Of which bank credits and loans. f Of which non-financed outlays.

Analizując źródła finansowania inwestycji w ochronie środowiska w województwie, należy zauważyć, że w 2022 r. były to przede wszystkim środki własne, stanowiące 61,4% wszystkich nakładów (w Polsce – 61,3%). Podobną sytuację zaobserwowano w 2021 r., gdy dominującym źródłem były również środki własne stanowiące 43,2% wszystkich nakładów. W 2015 r. inwestycje w ochronie środowiska były finansowane głównie z funduszy ekologicznych, których udział w nakładach ogółem ukształtował się na poziomie 49,7%.

Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w województwie podlaskim w 2022 r. wyniosły 85,4 mln zł co stanowiło 2,1% takich nakładów w Polsce. W porównaniu z 2021 r. i 2015 r. były one wyższe odpowiednio o 3,6 mln zł (o 4,4%) i 48,9 mln zł (ponad 2-krotnie). Nakłady na środki trwałe na gospodarkę wodną w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa ukształtowały się na poziomie 75 zł, a w skali kraju osiągnęły wartość 105 zł. W regionie w 2021 r. nakłady na 1 mieszkańca wyniosły 71 zł, a w 2015 r. – 31 zł, w kraju natomiast osiągnęły 86 zł zarówno rok, jak i 7 lat wcześniej.

Biorąc pod uwagę kierunki inwestowania w gospodarce wodnej, należy wyróżnić dwa o największych nakładach: budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody oraz ujęcia i doprowadzenia wody. W 2022 r. w województwie podlaskim na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody przeznaczono ponad połowę wszystkich funduszy – 50,4% (w 2021 r. – 39,8%), a na ujęcia i doprowadzenia wody – 49,1% (przed rokiem – 59,1%). W Polsce natomiast największą część wydatków przeznaczono w analizowanym roku na ujęcia i doprowadzenia wody – 42,5% (w 2021 r. – 44,1%), a na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody – 17,9% (rok wcześniej – 13,8%). Należy zauważyć, że w latach: 2022, 2021 i 2015 w województwie podlaskim nie przeznaczono żadnych nakładów na obwałowania przeciwpowodziowe oraz na stacje pomp na zawałach i obszarach depresyjnych (w Polsce w 2022 r. na ten cel wydatkowano 23,4% ogółu nakładów na gospodarkę wodną).

Tablica 8. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej w latach 2015–2022^a
 Table 8. Outlays on fixed assets for environmental protection and water management in years 2015–2022^a

Wyszczególnienie Specification	W tys. zł In thousand PLN	Polska = 100 Poland = 100	Na 1 mieszkańca w zł ^b Per capita in PLN ^b
Ochrona środowiska Environmental protection	2251094,4	2,5	1919,15
w tym: of which:			
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu climate and air protection	440337,8	1,5	375,44
gospodarka ściekowa i ochrona wód sewage management and waters protection	1168484,6	2,9	996,18
gospodarka odpadami waste management	381145,8	4,1	324,94
ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu protection of biodiversity and landscape	19706,6	2,0	16,80
pozostała działalność związana z ochroną środowiska other activity connected with environment protection	220158,8	3,2	187,69
Gospodarka wodna Water management	534571,5	2,4	455,74
w tym: of which:			
ujęcia i doprowadzenia wody water intakes and systems	319848,3	3,1	272,68
budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody construction and modernisation of water treatment plants	194909,6	5,7	166,17
zbiorniki i stopnie wodne water reservoirs and falls	13163,6	0,3	11,22

a Według lokalizacji inwestycji. b Średnia roczna wartość z danego okresu.
 a By the location of investment. b An annual average from a given period.

Na przestrzeni analizowanych 8 lat przeważającym źródłem finansowania w gospodarce wodnej w Podlaskiem były środki własne. W 2022 r. osiągnęły one 50,7% wszystkich nakładów (w kraju – 44,9%), natomiast w 2021 r. – 49,5%, a w 2015 r. – 58,9%.

Wśród efektów rzeczowych inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej w województwie podlaskim uzyskanych w 2022 r. należy wymienić budowę 52,9 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki (w Polsce było to 3604,2 km) oraz 35,8 km sieci odprowadzającej wody opadowe (w Polsce – 524,9 km). W latach 2021 i 2015 długość sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki oddanej do użytku w województwie podlaskim wyniosła odpowiednio 48,9 km oraz 89,7 km, a w Polsce – 3434,0 km oraz 7960,6 km. W 2022 r. w województwie podlaskim powstało również 59 indywidualnych (prydomowych) oczyszczalni ścieków o łącznej przepustowości 169 m³ na dobę.

W latach 2015–2022 w Polsce oddano łącznie do użytku 262 komunalne oczyszczalnie ścieków, w tym 10 w województwie podlaskim (w 2022 r. w Polsce – 28, natomiast w województwie podlaskim nie oddano żadnej oczyszczalni).

W 2022 r. w przypadku efektów rzeczowych inwestycji w zakresie gospodarki wodnej warto wymienić wybudowanie 138,5 km sieci wodociągowej (w Polsce – 3092,4 km). W 2021 r. oddano do użytku 62,1 km sieci wodociągowej, natomiast w 2015 r. – 162,3 km.

Rozdział 5

Chapter 5

Społeczeństwo

Society

5.1. Kapitał ludzki

5.1. Human capital

Demografia

Demography

W 2023 r. utrzymał się spadek liczby ludności w ujęciu rocznym. Podobnie jak w poprzednich latach, zanotowano ujemny przyrost naturalny oraz ujemne ogólne saldo migracji ludności na pobyt stały. Saldo migracji zagranicznych przyjęło natomiast wartość dodatnią.

Dane dotyczące ludności – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się według krajowej definicji zamieszkania i dotyczą liczby stałych mieszkańców gminy skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące; do ludności gminy nie są zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo, natomiast zaliczani są stali mieszkańcy Polski przebywający czasowo za granicą (bez względu na okres ich czasowego przebywania/nieobecności).

Szacunki stanu i struktury ludności dla lat międzyspisowych sporządza się **metodą bilansową**, w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu zmian w kolejnych okresach spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony), migracjami ludności (migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały oraz wewnętrzne na pobyt czasowy), a także przesunięciami ludności z tytułu zmian administracyjnych mających swoje odzwierciedlenie w Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta. Dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały pochodzą z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (obejmują wyłącznie migracje zarejestrowane). Dane o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego. Dane o orzeczonych rozwodach i separacjach pochodzą ze sprawozdawczości sądów.

Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjmując jako bazę wyjściową:

- dla lat 2015–2019 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011,
- od 2020 r. – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r., ludność województwa podlaskiego liczyła 1138216 osób. Mieszkańcy województwa, niezmiennie od 2020 r., stanowią 3,0% ogółu ludności Polski. W regionie obserwowany jest systematyczny spadek liczby ludności. W odniesieniu do stanu w końcu 2022 r. liczba mieszkańców województwa zmniejszyła się o 5139 osób (o 0,4%), a na przestrzeni ostatnich ośmiu lat – o 50584 osoby (o 4,3%).

**Tablica 9. Ludność
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 9. Population
As of 31 December

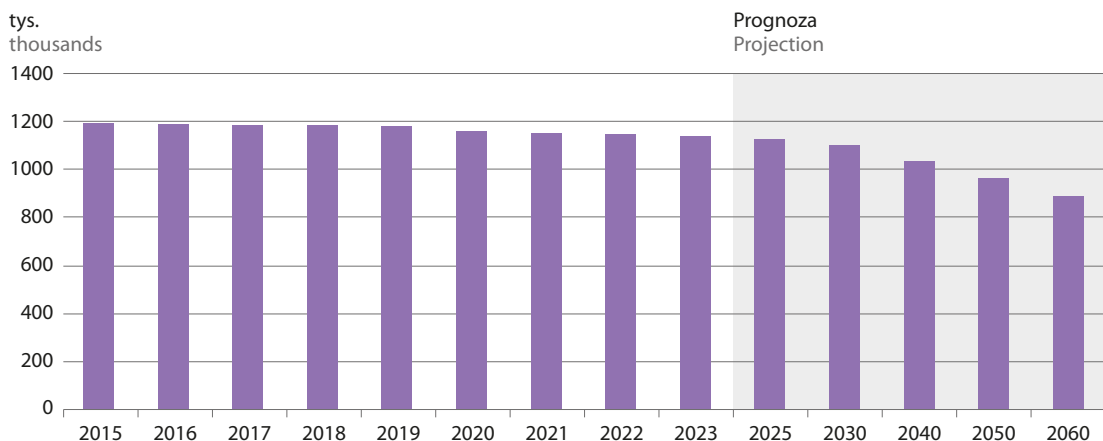
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
W tysiącach In thousands	1188,8	1156,6	1143,4	1138,2
Polska=100 Poland=100	3,1	3,0	3,0	3,0
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	105	105	106	106
Miasta – w % ogółu ludności Urban areas – in % of total population	60,6	60,9	60,9	60,8
Wieś – w % ogółu ludności Rural areas – in % of total population	39,4	39,1	39,1	39,2
Na 1 km ² powierzchni ogólnej Per 1 km ² of total area	59	57	57	56

Średnia gęstość zaludnienia (liczba osób przypadająca na 1 km²) w końcu grudnia 2023 r. wynosiła w województwie 56 (w Polsce – 120) i kształtowała się na poziomie nieco niższym niż rok wcześniej (57) oraz w końcu 2015 r. (59). Wskaźnik ten wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne na terenie województwa – nadal najwyższy notowano w Białymstoku i Łomży (odpowiednio 2856 i 1828 osób na 1 km²), natomiast najniższy – w powiatach sejneńskim (22 osoby na 1 km²) i hajnowskim (24 osoby na 1 km²).

Ludność miejska w omawianym okresie liczyła 692133 osoby i stanowiła 60,8% ogółu mieszkańców regionu. W Polsce udział ludności zamieszkującej w miastach kształtował się na nieco niższym poziomie i wynosił 59,5%. Wskaźnik urbanizacji w województwie podlaskim przyjął wartość niższą o 0,1 p. proc. niż przed rokiem, ale był wyższy o 0,2 p. proc. niż 8 lat wcześniej. W końcu 2023 r. tereny wiejskie w województwie podlaskim zamieszkiwały 446083 osoby. Odsetek ludności wiejskiej (wskaźnik ruralizacji) osiągnął poziom 39,2% i był niższy niż średnio w kraju, gdzie wynosił 40,5%. W porównaniu z zanotowanym w końcu poprzedniego roku analizowany wskaźnik w Podlaskiem wzrósł o 0,1 p. proc., natomiast obniżył się o 0,2 p. proc. w stosunku do stanu w końcu 2015 r.

**Wykres 12. Ludność
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 12. Population
As of 31 December

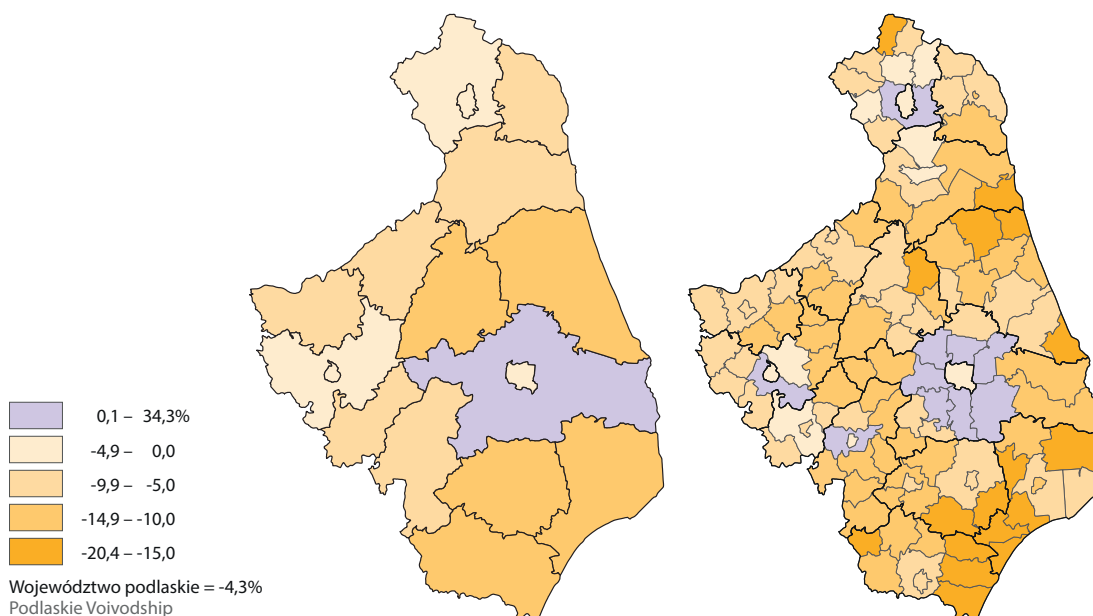
Struktura ludności według płci w województwie podlaskim od kilku lat nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważają kobiety, których odsetek w końcu grudnia 2023 r. wynosił 51,4% i nie zmienił się w stosunku do zanotowanego rok wcześniej. W Polsce sytuacja w tym zakresie jest podobna – w końcu 2023 r. kobiety stanowiły 51,7% ogółu ludności. Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) kształtował się na tym samym poziomie co przed rokiem, osiągając w regionie wartość 106, a w Polsce – 107. Omawiany współczynnik wykazuje zróżnicowanie przestrzenne na terenie województwa. W końcu 2023 r. najwyższą jego wartość zaobserwowano w mieście Białystok, gdzie na 100 panów przypadało 113 pań. Przewagę liczby mężczyzn nad liczbą kobiet stwierdzono natomiast w czterech powiatach województwa, przy czym największą zanotowano w powiecie suwalskim, gdzie na 100 mężczyzn przypadało tylko 96 kobiet.

Analizując strukturę ludności według ekonomicznych grup wieku, można zauważyć, iż zmniejsza się udział ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej populacji mieszkańców województwa podlaskiego, a zwiększa się odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym. Udział dzieci i młodzieży w wieku 0–17 lat w ogólnej liczbie ludności regionu w końcu 2023 r. kształtował się na poziomie 18,0% (w Polsce – 18,2%) i obniżył się o 0,2 p. proc. w stosunku do zanotowanego rok wcześniej, ale wzrósł o 0,6 p. proc. w odniesieniu do stanu w końcu 2015 r. Odsetek ludności w wieku produkcyjnym (kobiety w wieku 18–59 lat, mężczyźni w wieku 18–64 lata) wynosił 58,5% (w kraju – 58,4%) i zmniejszył się o 0,4 p. proc. w porównaniu z zanotowanym w końcu poprzedniego roku i o 4,6 p. proc. w stosunku do stanu w końcu grudnia 2015 r. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym (kobiety – 60 lat i więcej, mężczyźni – 65 lat i więcej) w ogólnej populacji mieszkańców województwa podlaskiego kształtował się na poziomie 23,5% (w Polsce – 23,3%) i zwiększył się o 0,6 p. proc. w odniesieniu do stanu sprzed roku oraz o 4,1 p. proc. w porównaniu ze stanem w dniu 31 grudnia 2015 r.

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego była zróżnicowana. Najmniej korzystna sytuacja wystąpiła w powiecie hajnowskim. W końcu 2023 r. zaobserwowano tu jeden z najmniejszych udziałów ludności w wieku przedprodukcyjnym (14,7%) oraz największy udział osób w wieku poprodukcyjnym (31,6%) w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu. Najwyższy odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym zanotowano natomiast w powiecie białostockim (20,2%), a najniższy udział osób w wieku poprodukcyjnym stwierdzono w powiecie łomżyńskim (20,4%).

Mapa 19. Zmiana liczby ludności w latach 2015–2023 Stan w dniu 31 grudnia

Map 19. Population changes in 2015–2023
As of 31 December

Relacje między poszczególnymi ekonomicznymi grupami wieku ludności obrazuje współczynnik obciążenia demograficznego, czyli liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym. W województwie podlaskim (a także w kraju) w końcu 2023 r. kształtował się on na poziomie 71, tj. 31 dla wieku przedprodukcyjnego i 40 dla wieku poprodukcyjnego. Rok wcześniej omawiany wskaźnik osiągnął wartość 70, tj. 31 – dla wieku przedprodukcyjnego i 39 – dla poprodukcyjnego. W końcu 2015 r. kształtował się na poziomie 58, przy czym w przypadku osób w wieku poniżej 18 roku życia wynosił 27, podczas gdy dla osób w wieku poprodukcyjnym przyjął wartość 31.

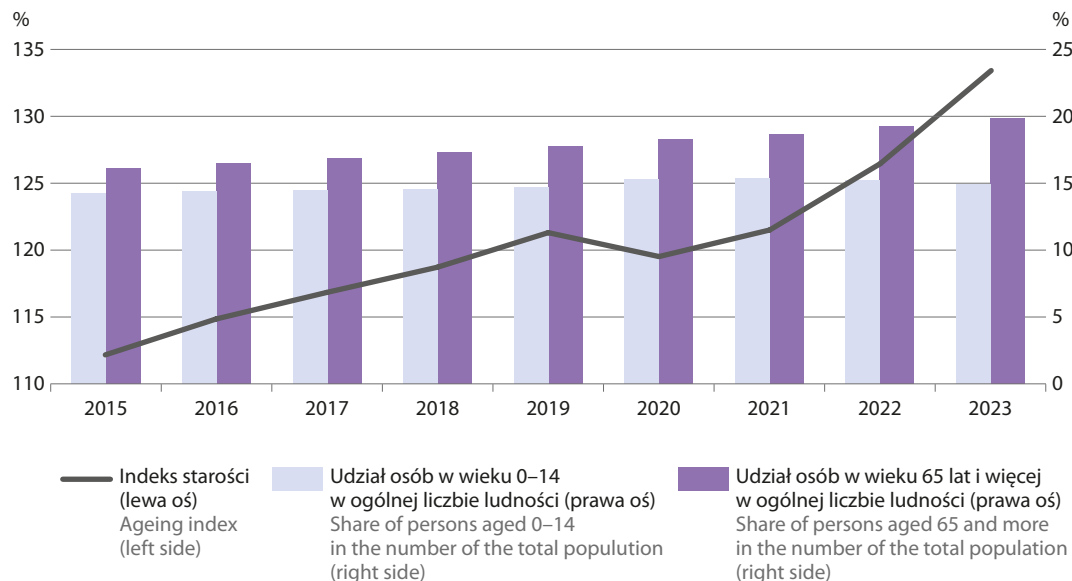
W województwie podlaskim od wielu lat niezmiennie rośnie liczebność grupy osób w wieku 65 lat i więcej. Udział tej populacji w ogólnej liczbie ludności nazywany jest wskaźnikiem starości demograficznej, który w końcu grudnia 2023 r. osiągnął poziom 19,9%, podczas gdy rok wcześniej wynosił 19,3%, a 8 lat wcześniej – 16,1%. W Polsce w końcu omawianego roku wskaźnik ten kształtował się na nieco wyższym poziomie niż w województwie i przyjął wartość 20,1%.

Indeks starości jest relacją pokoleniową dziadków i wnuczków, tj. liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 0–14 lat.

W końcu 2023 r. w województwie podlaskim indeks starości wynosił 134. Jego wartość nieznacznie przewyższała zanotowaną średnio w kraju wynoszącą 133. W województwie podlaskim najkorzystniejsza sytuacja w ciągu ostatnich ośmiu lat wystąpiła w końcu 2015 r., gdy na 100 osób poniżej 15 roku życia przypadało 112 osób w wieku 65 lat i więcej. W kolejnych latach indeks starości wzrastał z roku na rok (z wyjątkiem roku 2020), osiągając w końcu grudnia 2022 r. wartość 127.

Wykres 13. Indeks starości Stan w dniu 31 grudnia

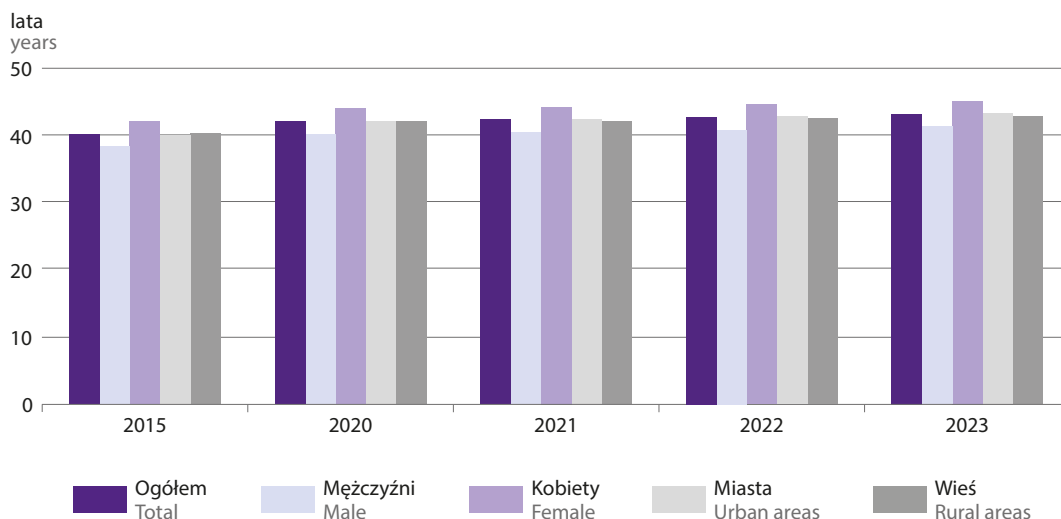
Chart 13. Ageing index
As of 31 December

W województwie podlaskim, według stanu w końcu 2023 r., wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego wynosił 13, co oznacza, że na 100 osób w wieku 50–64 lata przypadało 13 osób w wieku 85 lat i więcej. W kraju relacja między liczebnościami wyżej wymienionych grup osób kształtowała się na nieco niższym poziomie, osiągając wartość 12. W regionie wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego od 2017 r. utrzymywał się na niezmiennym poziomie, natomiast w końcu 2015 r. na 100 osób w wieku 50–64 lata przypadało 11 osób mających 85 lat i więcej.

Wykres 14. Mediana wieku ludności Stan w dniu 31 grudnia

Chart 14. Median age of population
As of 31 December

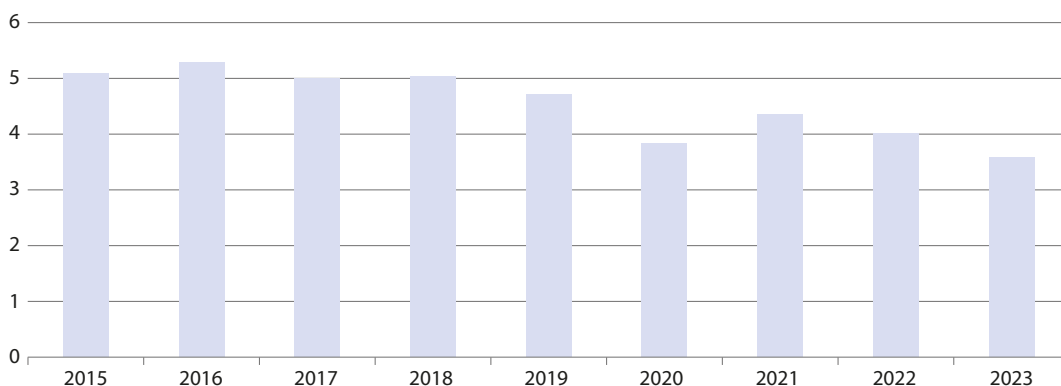

W 2023 r. w podlaskich urzędach stanu cywilnego zarejestrowano 4094 nowo zawarte małżeństwa, tj. o 497 (o 10,8%) mniej niż przed rokiem oraz o 1967 (o 32,5%) mniej niż w 2015 r. Współczynnik małżeństw (liczba małżeństw na 1000 ludności) w analizowanym roku osiągnął wartość 3,59 (w kraju – 3,87). Częstość zawierania małżeństw była niższa od zanotowanej w 2022 r. i 2015 r.; omawiany współczynnik ukształtował się wówczas na poziomie odpowiednio 4,01 i 5,09. Powyższy wskaźnik cechowało duże zróżnicowanie między poszczególnymi powiatami. W analizowanym roku w województwie podlaskim najczęściej związki małżeńskie zawierali mieszkańcy powiatu zambrowskiego (4,25), natomiast najmniej związków małżeńskich w przeliczeniu na 1000 ludności zanotowano w powiecie grajewskim (3,10).

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 czerwca).

Wykres 15. Małżeństwa zawarte na 1000 ludności

Chart 15. Marriages contracted per 1000 population

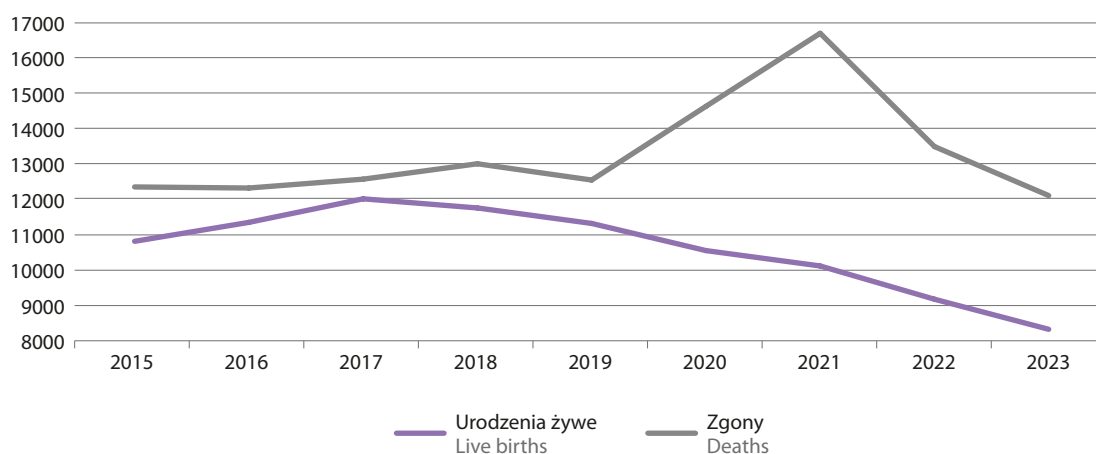

W 2023 r. w województwie zarejestrowano 8280 urodzeń żywych, tj. o 870 (o 9,5%) mniej niż przed rokiem oraz o 2545 (o 23,5%) mniej niż w 2015 r. Współczynnik urodzeń żywych (liczba urodzeń żywych na 1000 ludności) wyniósł 7,26 (w kraju – 7,23) i był niższy od zanotowanego rok wcześniej, gdy osiągnął

wartość 7,99 oraz od zarejestrowanego w 2015 r., kiedy to wyniósł 9,09. Rozpatrując wartość współczynnika dla powiatów województwa podlaskiego, największe natężenie urodzeń stwierdzono w powiecie zambrowskim (8,42), a najmniejsze – w powiecie hajnowskim (5,04). Wśród gmin regionu najwięcej urodzeń w przeliczeniu na 1000 ludności zanotowano w gminie wiejskiej Turośl (11,87), natomiast najniższy współczynnik urodzeń zaobserwowano w gminie wiejskiej Mielnik (1,45).

W analizowanym roku w Podlaskiem zmarły 12053 osoby, tj. o 1411 (o 10,5%) mniej niż przed rokiem oraz o 249 (o 2,0%) mniej niż przed ośmioma laty. Ogólny współczynnik zgonów (liczba zgonów na 1000 ludności) wyniósł 10,57 (w kraju – 10,85), podczas gdy w 2022 r. – 11,75, a w 2015 r. – 10,34. Najwyższy współczynnik umieralności wystąpił w powiecie hajnowskim (16,69), natomiast najniższy zaobserwowano w mieście Łomża (8,92). Analizując wartość omawianego współczynnika w poszczególnych gminach województwa, najwyższą stwierdzono w gminie wiejskiej Czyże (29,51), a najniższą – w gminie miejsko-wiejskiej Wasilków (6,24).

Wykres 16. Ruch naturalny ludności
Chart 16. Vital statistics of population

W 2023 r. w regionie zarejestrowano 38 zgonów niemowląt (dzieci poniżej 1 roku życia). Ich liczba zwiększyła się o 2 w porównaniu z 2022 r., ale zmniejszyła się o 11 w stosunku do 2015 r. Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych) w 2023 r. przyjął wartość 4,59 (w kraju – 3,86), podczas gdy rok wcześniej wyniósł 3,93, a w 2015 r. – 4,53.

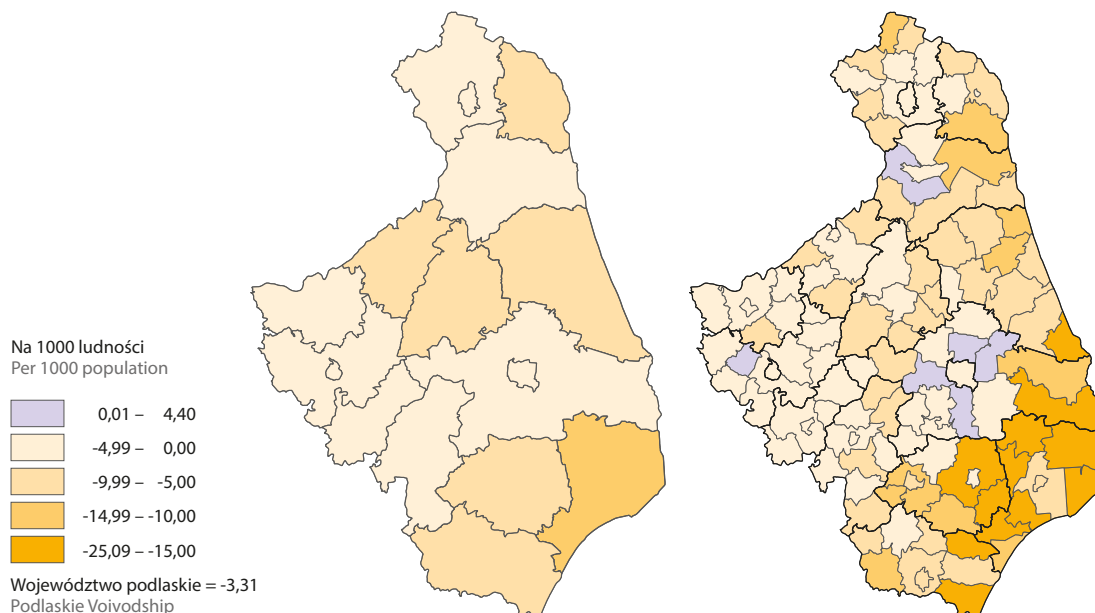
W 2022 r. w województwie podlaskim, tak jak w całej Polsce, przyczyną największej liczby zgonów były nadal choroby układu krążenia oraz choroby nowotworowe. W omawianym roku spowodowały one łącznie 2/3 wszystkich zgonów w województwie (w Polsce – 59,6%), a w 2021 r. były powodem ponad połowy wszystkich zgonów. W 2022 r. w województwie choroby układu krążenia stanowiły przyczynę 45,0% ogólnej liczby zgonów, a choroby nowotworowe – 21,9% (w kraju odpowiednio 36,0% i 23,6%). Kolejną przyczyną zgonów były choroby układu oddechowego. W 2022 r. spowodowały one 7,2% wszystkich zgonów (w Polsce – 6,7%). W wyniku pandemii wywołanej przez koronawirusa SARS-CoV-2 w 2020 r. pojawiła się nowa przyczyna zgonów. W 2022 r. zgony z powodu COVID-19 stanowiły 5,5% wszystkich zgonów w województwie podlaskim (w Polsce – 6,7%).

W 2023 r. współczynnik urodzeń żywych był nieco wyższy od zanotowanego średnio w Polsce, zaś współczynnik zgonów nie przekroczył odpowiedniej wartości dla kraju, podczas gdy rok wcześniej ich wartości w regionie były niższe od odnotowanych w kraju.

W omawianym roku w województwie podlaskim zanotowano ujemny przyrost naturalny, a różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów wyniosła minus 3773. Zarówno w 2022 r., jak i w 2015 r. był on ujemny i ukształtował się na poziomie odpowiednio minus 4314 i minus 1477. W 2023 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców regionu wyniósł minus 3,31 i był wyższy od wskaźnika ogólnokrajowego wynoszącego minus 3,62. W 2022 r. współczynnik przyrostu naturalnego w Podlaskiem osiągnął wartość minus 3,76, a w 2015 r. – minus 1,24.

W 2023 r. współczynnik przyrostu naturalnego przyjął wartości ujemne we wszystkich powiatach. Najwyższą wartość omawianego wskaźnika zaobserwowano w mieście Białystok (minus 0,64), natomiast najniższą zanotowano w powiecie hajnowskim (minus 11,64). Analizując wartość tego współczynnika w poszczególnych gminach województwa, najwyższą stwierdzono w gminie miejsko-wiejskiej Wasilków (4,40), a najniższą – w gminie wiejskiej Orla (minus 25,09).

Mapa 20. Przyrost naturalny ludności w 2023 r.
Map 20. Natural increase of population in 2023

W 2023 r. w ramach migracji wewnętrznych zameldowało się w województwie podlaskim 11486 osób, tj. o 1,6% mniej niż rok wcześniej, ale o 10,2% więcej niż w 2015 r. Wymeldowało się natomiast 13330 osób, tj. więcej niż rok i 8 lat wcześniej odpowiednio o 1,0% i 8,1%.

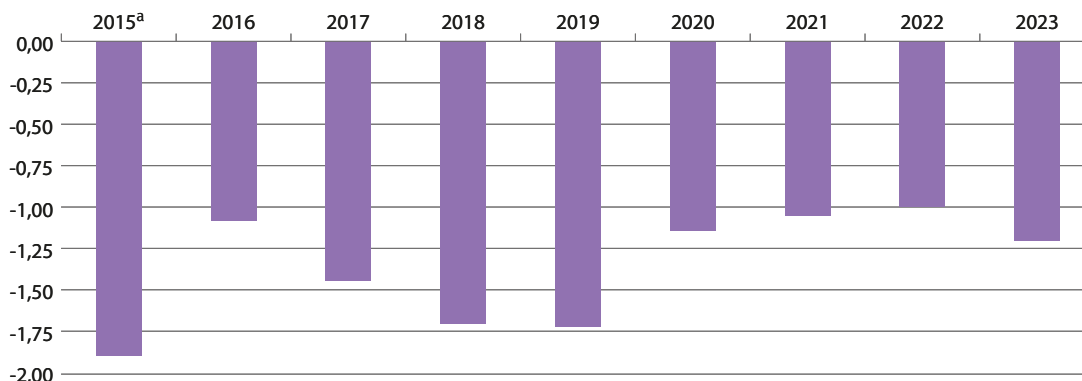
W Podlaskiem od wielu lat utrzymuje się ujemne saldo migracji wewnętrznych ludności na pobyt stały. W 2023 r. osiągnęło ono wartość minus 1844. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniosło minus 1,62, podczas gdy w 2022 r. ukształtowało się na poziomie minus 1,33, a w 2015 r. – minus 1,60.

W 2023 r. w województwie podlaskim liczba osób, które wymeldowały się z pobytu stałego w związku z wyjazdem poza granice kraju wyniosła 155 i w stosunku do roku poprzedniego spadła o 71, a w odniesieniu do 2014 r. zmniejszyła się o 487. Liczba osób przybywających z zagranicy i meldujących się na pobyt stały w 2023 r. ukształtowała się na poziomie 629 i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 20, a w stosunku do 2014 r. – o 324. W Polsce liczba osób emigrujących poza granice kraju w 2014 r. wyniosła 7554, w 2022 r. – 13633, zaś w 2023 r. spadła do 9941. W ostatnim roku na powrót do kraju zdecydowało się 16707 osób, tj. o 1135 więcej niż przed rokiem i aż o 13946 więcej niż w 2014 r.

W omawianym roku w województwie podlaskim saldo migracji zagranicznych na pobyt stały było dodatnie i przyjęło wartość 474, a w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniosło 0,42 (w kraju – 0,18), podczas gdy rok wcześniej ukształtowało się na poziomie 0,33, a w 2014 r. – minus 0,28.

W 2023 r., podobnie jak w latach poprzednich, saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały było ujemne. Oznacza to, że liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego w ciągu omawianego roku przekroczyła liczbę osób zameldowanych na pobyt stały w tym czasie (w 2023 r. – o 1370, w 2022 r. – o 1143, a w 2015 r. – o 2244). W przeliczeniu na 1000 ludności saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w 2023 r. wyniosło minus 1,20, podczas gdy rok wcześniej ukształtowało się na poziomie minus 1,00, a w 2015 r. – minus 1,89.

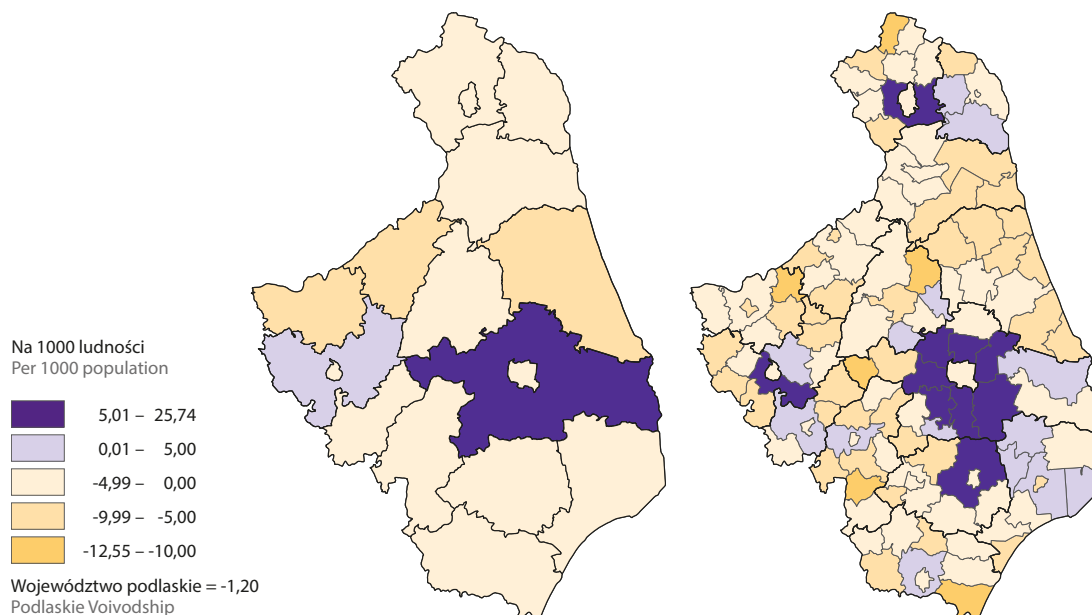
Wykres 17. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały na 1000 ludności
 Chart 17. Internal and external net migration of population for permanent residence per 1000 population

a Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych. za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.
 a For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

W województwie podlaskim dodatnie saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały wystąpiło tylko w powiatach białostockim (1822) oraz łomżyńskim (39). W pozostałych powiatach stwierdzono ujemne saldo migracji, przy czym najniższe zaobserwowano w mieście Białystok (minus 746). W przeliczeniu na 1000 ludności najwyższe saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych odnotowano w powiecie białostockim (11,60), a najniższe – w powiecie grajewskim (minus 5,78). Analizując wartość tego wskaźnika w poszczególnych gminach województwa, najwyższą stwierdzono w gminie wiejskiej Turośń Kościelna (25,74), a najniższą – w gminie wiejskiej Mielnik (minus 12,55).

Mapa 21. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w 2023 r.
 Map 21. Internal and external net migration of population for permanent residence in 2023

Edukacja

Education

W roku szkolnym 2022/23 zwiększyła się liczba dzieci objętych edukacją przedszkolną w ujęciu rocznym. W tym samym okresie zmniejszeniu uległa liczba uczniów szkół podstawowych. Szkoły ponadpodstawowe kształciły więcej uczniów niż przed rokiem. Odnotowano spadek liczby studentów w podlaskich uczelniach w odniesieniu do roku akademickiego 2021/22.

Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o uczelniach, zdawalności egzaminów i wydatkach jednostek samorządu terytorialnego, opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Od roku akademickiego 2017/18 dane o uczelniach, z wyjątkiem danych o części uczelni prowadzonych przez kościoły i inne związki wyznaniowe, opracowano na podstawie Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on administrowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Dane dotyczące zdawalności egzaminów pochodzą z Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Informacje dotyczące wydatków jednostek samorządu terytorialnego zaprezentowano na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Finansów.

Dane dotyczące wychowania przedszkolnego oraz szkół (poza uczelniami) podano według stanu na początku roku szkolnego, a dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego.

W województwie podlaskim w końcu września 2022 r. działały 673 placówki wychowania przedszkolnego, tj. 3,0% wszystkich placówek tego typu w Polsce. W skali roku ich liczba zmniejszyła się o 1, a w porównaniu z zanotowaną 7 lat wcześniej zwiększyła się o 13. Wśród omawianych placówek funkcjonowały 333 przedszkola, 274 oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, 58 punktów przedszkolnych oraz 8 zespołów wychowania przedszkolnego. W województwie podlaskim w ciągu 7 lat przybyło 86 przedszkoli, natomiast przestały funkcjonować 34 punkty przedszkolne, 27 oddziałów w szkołach podstawowych i 12 zespołów wychowania przedszkolnego.

Tablica 10. Wychowanie przedszkolne
Table 10. Pre-primary education

Wyszczególnienie Specification	2015/16	2020/21	2021/22	2022/23
Placówki Establishments	660	663	674	673
miasta urban area	292	356	362	376
wieś rural areas	368	307	312	297
w tym przedszkola of which nursery schools	247	313	321	333
w tym specjalne of which special	4	13	13	16
Dzieci ^a Children ^a	31463	41977	43958	46155
miasta urban area	23781	32027	33201	34855
wieś rural areas	7682	9950	10757	11300
w tym w wieku: 6 lat of which at the age of: 6	2456	10897	11080	11979
5 lat 5	11434	10520	11194	12080

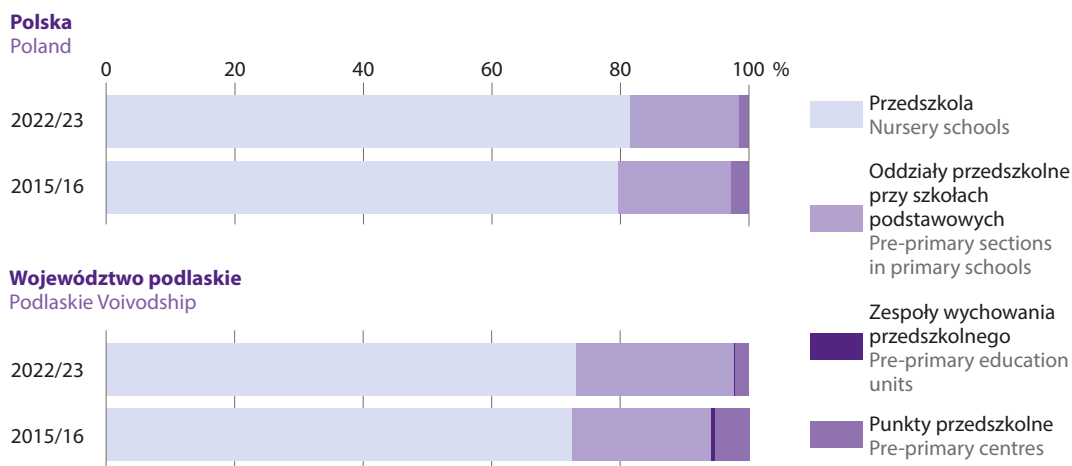
^a Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
^a Including children staying in the units performing health care activities throughout the school year.

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

W roku szkolnym 2022/23 wychowaniem przedszkolnym w województwie podlaskim objęto 46,2 tys., tj. 3,0% ogółu dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w Polsce. Do placówek w Podlaskiem w analizowanym roku szkolnym uczęszczało o 5,0% więcej dzieci niż rok wcześniej i aż o 46,7% więcej niż 7 lat wcześniej.

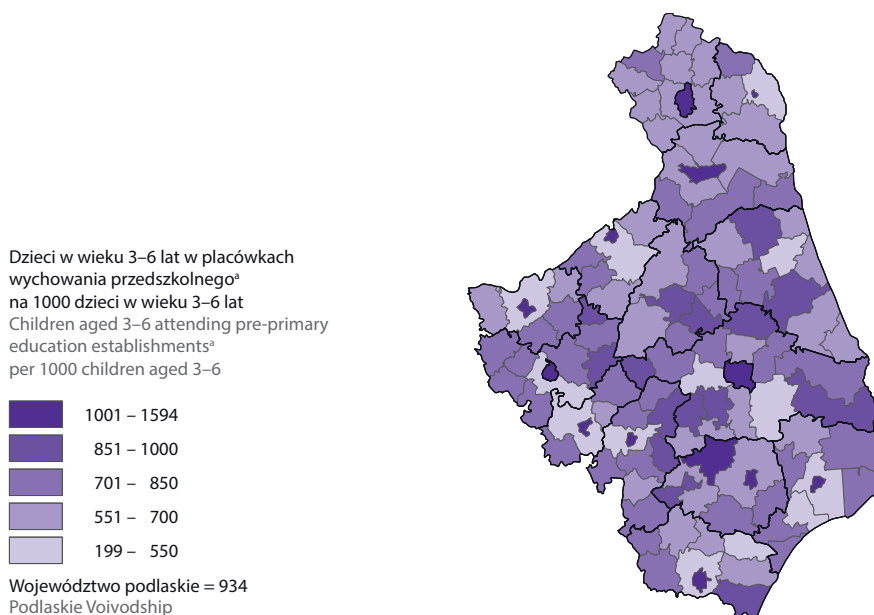
Wykres 18. Struktura dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego według rodzajów placówek

Chart 18. Structure of children attending pre-primary education establishments by kids of establishments

Liczba dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego zlokalizowanych na terenie województwa podlaskiego stanowiła 93,4% mieszkańców województwa w wieku 3–6 lat (w kraju – 94,9%). W związku z dowożeniem dzieci z gmin wiejskich do placówek zlokalizowanych w miastach lub w innych gminach, w 12 gminach miejskich i 1 gminie wiejskiej omawiany wskaźnik przyjął wartości większe od 100%. Najwyższą jego wartość zanotowano w mieście Sejny (159,4%). W pozostałych gminach kształtował się on na poziomie niższym niż 100%, a najniższy odnotowano w gminie wiejskiej Wysokie Mazowieckie (19,9%).

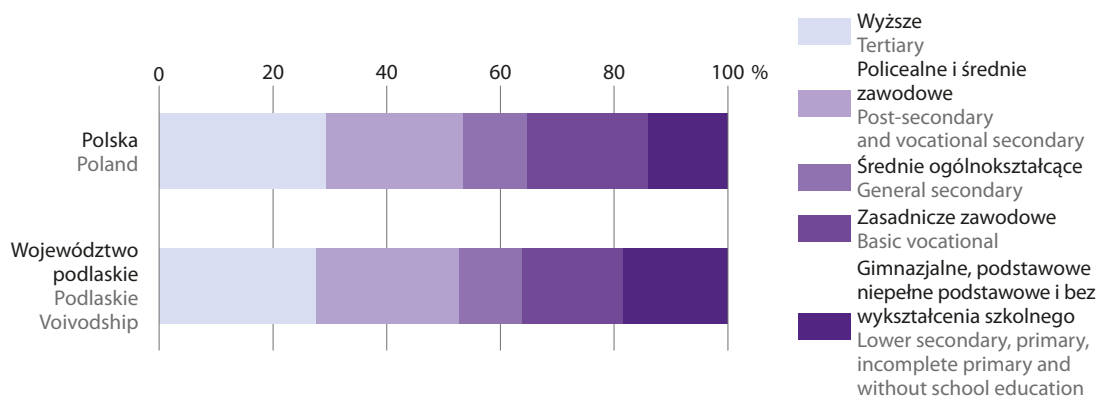
Mapa 22. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2022/23
 Map 22. Pre-primary education in the 2022/23 school year

^a Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
^a Including children staying in units performing health care activities throughout the school year.

Analiza wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) wykazała, że w 2023 r. wśród mieszkańców województwa w wieku 15–89 lat największe grupy tworzyli legitymujący się wykształceniem wyższym (27,4%) oraz policealnym i średnim zawodowym (25,2%). Najmniejszym udziałem wśród ludności w tym wieku charakteryzowały się osoby, które ukończyły szkołę średnią ogólnokształcącą (11,2%). W kraju również największą grupę stanowili absolwenci szkół wyższych (29,3%), a najmniejszą – osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (11,3%).

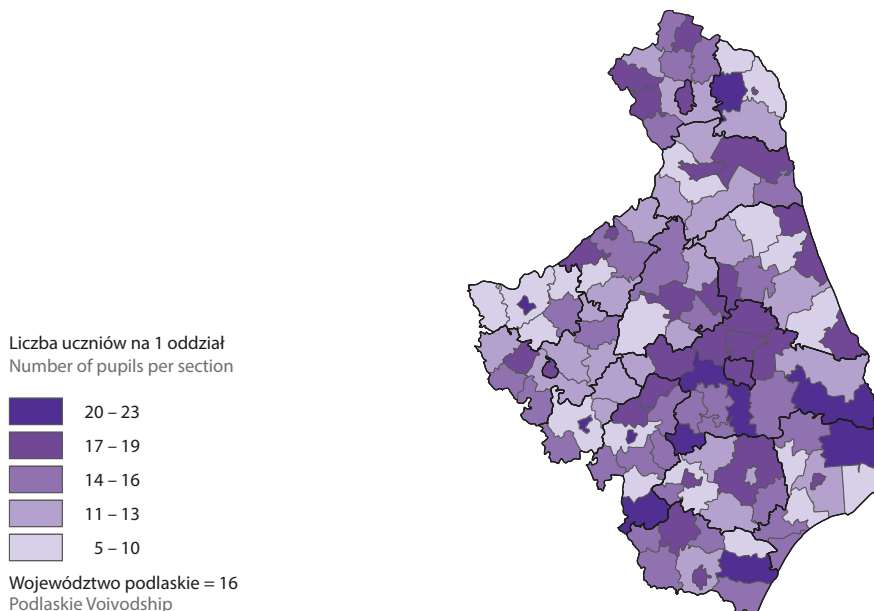
Wykres 19. Struktura ludności w wieku 15–89 lat według poziomu wykształcenia^a w 2023 r.
 Chart 19. Structure of population aged 15–89 by education level^a in 2023

^a Na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności.
^a On the Labour Force Survey basis.

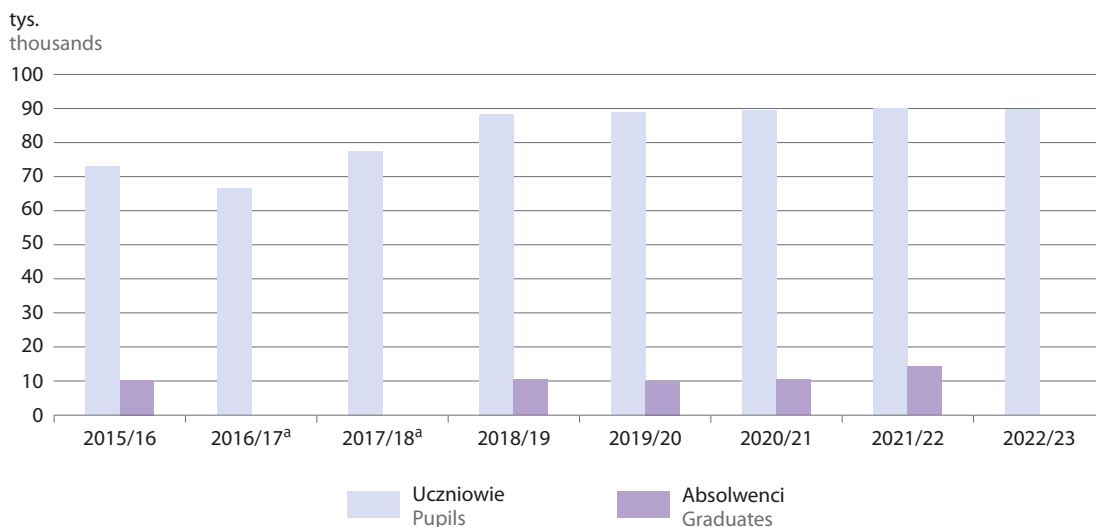
We wrześniu 2022 r. na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało 413 szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży, co stanowiło 2,9% ogółu takich szkół w kraju. W skali roku ich liczba zmniejszyła się o 5, tj. o 1,2%. W roku szkolnym 2022/23 w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży uczyło się 89,3 tys. osób, czyli 2,9% wszystkich uczniów tego typu szkół w Polsce. W porównaniu z rokiem szkolnym 2021/22 liczba uczniów tych szkół spadła o 0,6 tys., tj. o 0,6%.

Mapa 23. Uczniowie w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2022/23
Map 23. Pupils in primary schools for children and youth in the 2022/23 school year

W czerwcu 2022 r. naukę na poziomie podstawowym ukończyło 14,5 tys. uczniów, czyli o 39,6% więcej niż rok wcześniej. Stanowili oni 2,9% wszystkich absolwentów tego typu szkół w Polsce.

Wykres 20. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży
Chart 20. Pupils and graduates of primary schools for children and youth

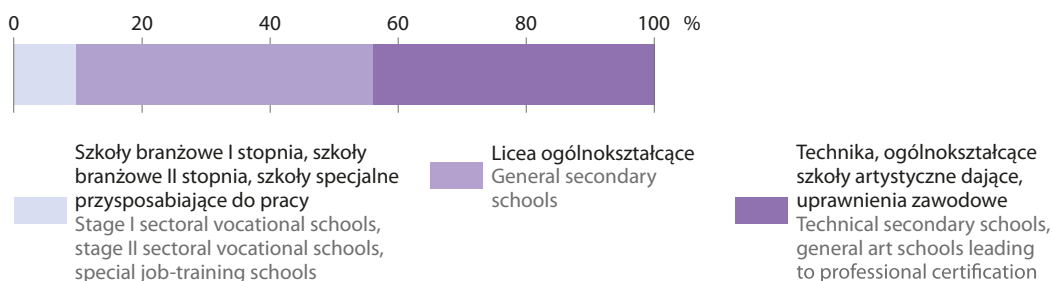

^a Brak absolwentów związany jest z reformą systemu edukacji, tj. z przejściem z 6-letniej na 8-letnią szkołę podstawową.
a Lack of graduates is connected with the reform of the educational system i. e. transition from a 6-year to 8-year primary school.

W roku szkolnym 2022/23 na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało 209 ponadpodstawowych szkół dla młodzieży (w kraju – 6819), w których kształciło się łącznie 48,9 tys. uczniów, co stanowiło 2,9% ogółu uczniów na tym etapie kształcenia w Polsce. W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym w regionie przybyły 4 placówki tego typu, a liczba ich uczniów zwiększyła się o 7,3%. Wśród szkół ponadpodstawowych najwięcej uczniów skupiały licea ogólnokształcące, do których uczęszczało 22,7 tys. młodzieży. Dużą grupę, liczącą 21,5 tys. osób, tworzyli także uczniowie techników i ogólnokształcących szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe. Dwa wymienione typy szkół cieszą się od lat niesłabnącą popularnością wśród młodzieży. W omawianym roku szkolnym zmniejszyło się zainteresowanie uczniów szkołami, których głównym celem jest wykształcenie umiejętności przydatnych do pracy w określonym zawodzie oraz przygotowanie do kształcenia ustawicznego. W roku szkolnym 2022/23 w szkołach branżowych I stopnia, szkołach branżowych II stopnia i szkołach specjalnych przysposabiających do pracy uczyło się 4,7 tys. młodzieży, tj. o 4,3% mniej niż przed rokiem.

Wykres 21. Struktura uczniów szkół ponadpodstawowych dla młodzieży według typów szkół w roku szkolnym 2022/23

Chart 21. Structure of students of post-primary schools for youth by types in the 2022/23 school year

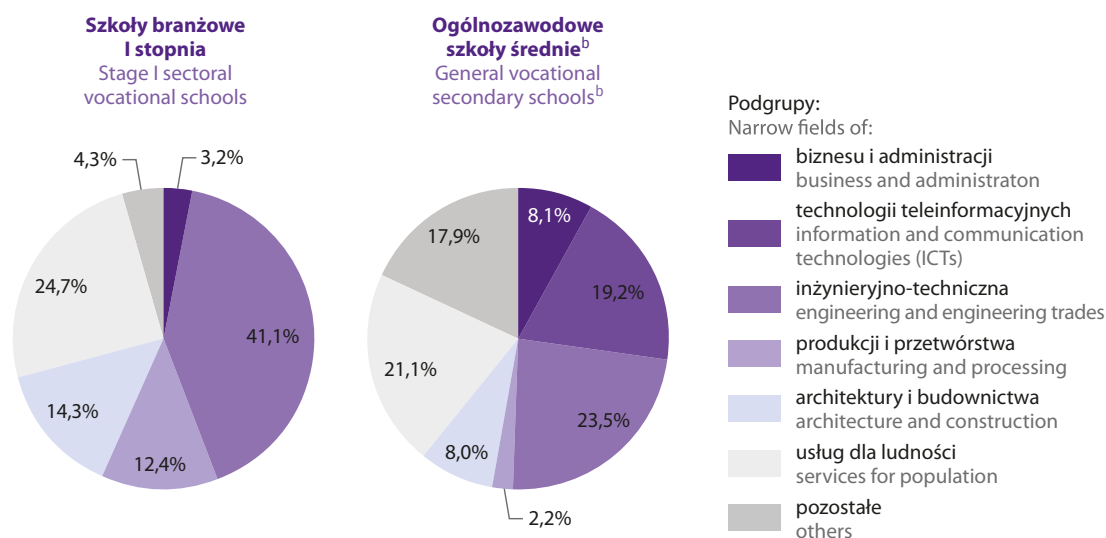

W czerwcu 2022 r. naukę we wszystkich typach szkół ponadpodstawowych dla młodzieży w województwie zakończyło 10,6 tys. uczniów, czyli o 14,8% więcej niż rok wcześniej. Stanowili oni 2,9% wszystkich absolwentów tego typu szkół w Polsce.

W roku szkolnym 2021/22 naukę w szkołach zawodowych zakończyło 5,6 tys. osób. Liczba absolwentów szkół branżowych I stopnia ukształtowała się na poziomie 1,8 tys. Wśród nich największą grupę tworzyli kończący kierunki inżynierjno-techniczne (41,1%). Kształcenie w ogólnozawodowych szkołach średnich zakończyło natomiast 3,8 tys. uczniów, wśród których również najwięcej było absolwentów kierunków inżynierjno-technicznych (23,5%), ale także kształcenia z zakresu usług dla ludności (21,1%).

Wykres 22. Struktura absolwentów szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia^a w roku szkolnym 2021/22

Chart 22. Structure of graduates of vocational schools for youth by narrow fields of education^a in the 2021/22 school year

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-2013). b Branżowe szkoły II stopnia, technika i ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-2013). b Stage II sectoral vocational schools, technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

Na zakończenie liceum ogólnokształcącego lub technikum przeprowadzany jest egzamin maturalny, a jego wynik warunkuje podjęcie dalszej edukacji. W 2023 r. w województwie podlaskim przystąpiło do niego 7,8 tys. osób, co stanowiło 3,1% ich ogólnej liczby w kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba maturzystów w regionie zmniejszyła się o 0,6 tys., tj. o 7,5%, a w odniesieniu do 2015 r. zmniejszyła się o 2,1 tys., tj. o 21,1%. W okresie 2015–2022 co roku wśród abiturientów przeważały kobiety, przy czym w 2023 r. stanowiły one 55,0% ogółu.

Tablica 11. Osoby, które przystąpiły do egzaminu maturalnego oraz osoby, które zdały egzamin maturalny
Table 11. Persons who took matriculation exam and persons who passed matriculation exam

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Osoby, które przystąpiły do egzaminu maturalnego Persons who took matriculation exam	9831	8334	8390	7758
kobiety woman	5390	4527	4485	4268
mężczyźni man	4441	3807	3905	3490
Osoby, które zdały egzamin maturalny Persons who passed matriculation exam	7417	6318	6389	6542
kobiety woman	4164	3533	3490	3610
mężczyźni man	3253	2785	2899	2932

a Od 2023 r. egzamin maturalny przeprowadzany jest w dwóch formułach – starej (obowiązującej od 2015 r.) i w nowej (obowiązującej od 2023 r.). W 2023 r. podano łącznie liczbę osób zdających egzamin maturalny według nowej i starej formuły.

a Since 2023, the matriculation examination has been carried out in two formulas – the old one (in force since 2015) and the new one (in force since 2023). In 2023, the total number of persons taking the matriculation examination according to the new and old formula was reported.

Grupa osób, które zdały egzamin dojrzałości w 2023 r. liczyła 6,5 tys. i była o 0,2 tys., tj. o 2,4% większa niż przed rokiem, ale o 0,9 tys., tj. o 11,8% mniejsza niż 8 lat wcześniej. Oznacza to, że zdawalność egzaminu maturalnego w województwie podlaskim ukształtowała się na poziomie 84,3% i była niższa od średniej w kraju o 0,1 p. proc. Rok wcześniej odsetek osób, które zdały maturę w Podlaskiem wyniósł 76,2%, a w 2015 r. – 75,4%. W 2023 r., podobnie jak w latach wcześniejszych, lepsze wyniki uzyskały kobiety, wśród których 84,6% otrzymało świadectwo dojrzałości, podczas gdy wśród mężczyzn pozytywne wyniki uzyskało 84,0% przystępujących do tego egzaminu.

Dopełnienie edukacji na poziomie średnim zawodowym stanowią szkoły policealne. W końcu września 2022 r. w województwie podlaskim działalność oświatową prowadziło 36 placówek tego typu (w kraju – 1287). W stosunku do stanu sprzed roku ich liczba zmniejszyła się o 2 jednostki. W omawianym roku szkolnym do szkół policealnych uczęszczało łącznie 6,8 tys. słuchaczy, tj. 2,9% ogółu osób w Polsce kształcących się w tych placówkach. Liczba uczniów szkół policealnych zmniejszyła się o 8,2% w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej.

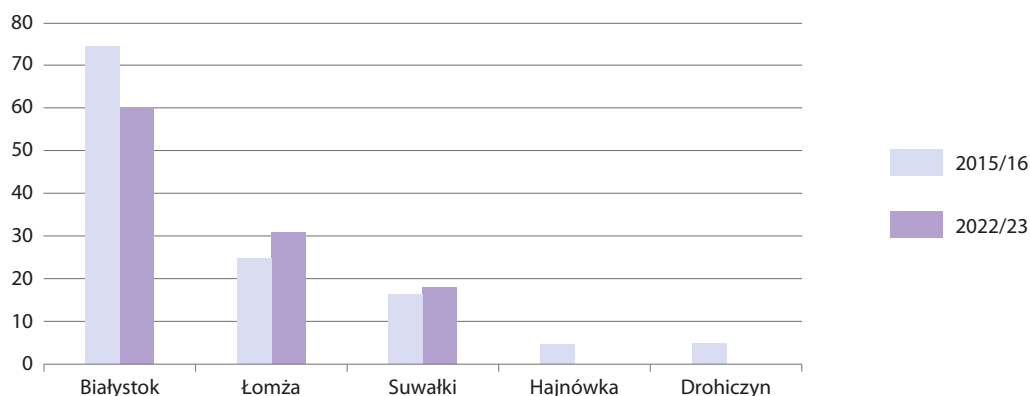
W czerwcu 2022 r. naukę w szkołach policealnych zakończyło 1,5 tys. osób, co stanowiło 2,5% wszystkich absolwentów tego typu szkół w Polsce. Liczba absolwentów omawianych szkół w województwie była o 8,7% wyższa niż przed rokiem.

Dane o studentach zaprezentowano według stanu w dniu 31 grudnia.

W roku akademickim 2022/23 na terenie województwa podlaskiego miało siedzibę 13 uczelni, wśród których było 5 uczelni publicznych oraz 8 niepublicznych. W omawianym roku na uczelniach w regionie kształciło się 28,6 tys. osób (łącznie z cudzoziemcami, ale bez jednostek zamiejscowych polskich uczelni za granicą), co stanowiło 2,3% wszystkich studentów w Polsce. W porównaniu z poprzednim rokiem akademickim nastąpił spadek liczby studentów o 0,8%. Wśród osób kształcących się na uczelniach przeważali słuchacze uczelni publicznych. Ich liczba ukształtowała się na poziomie 23,7 tys. (o 1,5% niższym niż przed rokiem), co stanowiło 82,9% ogółu studentów, natomiast na uczelniach niepublicznych studiowało 4,9 tys. osób (o 2,7% więcej niż w roku poprzednim).

Wykres 23. Studenci stacjonarni uczelni w miejscowościach akademickich na 1000 ludności

Chart 23. Students in full-time programmes in academic towns per 1000 population

Uczelnie mające siedzibę w Białymstoku skupiały 85,0% ogółu podlaskich studentów.

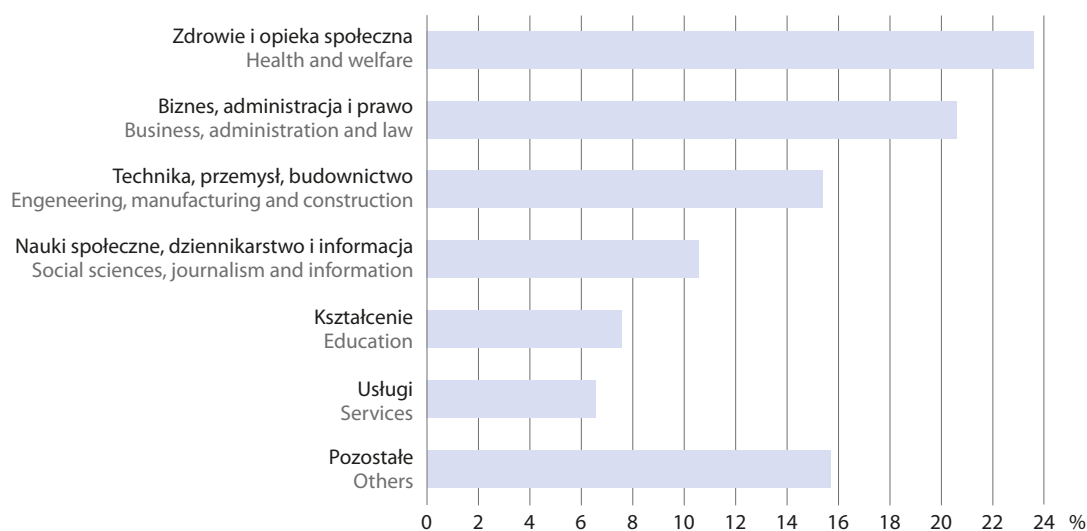
W omawianym roku akademickim największą popularnością wśród studentów cieszyły się takie grupy kierunków kształcenia jak: zdrowie i opieka społeczna (28,0% ogółu studentów), biznes, administracja i prawo (19,2%) oraz technika, przemysł, budownictwo (13,8%). Najmniejszą liczbę studentów skupiały kierunki należące do grup: indywidualne studia międzyobszarowe (1,9%), rolnictwo (1,7%) oraz nauki przyrodnicze, matematyka i statystyka (2,2%).

Dane o absolwentach uczelni dotyczą osób, które uzyskały dyplom ukończenia studiów wyższych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia.

W roku akademickim 2021/22 w województwie podlaskim dyplomy ukończenia studiów pierwszego stopnia z tytułem licencjata bądź inżyniera, drugiego stopnia z tytułem magistra oraz jednolitych studiów magisterskich uzyskało 7,0 tys. osób (łącznie z cudzoziemcami), tj. 2,4% absolwentów wszystkich uczelni w kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba absolwentów zmniejszyła się o 4,4%. Z ich ogólnej liczby 85,0% otrzymało dyplom ukończenia uczelni publicznej. Wśród absolwentów najliczniejsza grupa zdobyła dyplom kierunków kształcących w zakresie zdrowia i opieki społecznej (23,6% ogółu absolwentów), zaś najmniej liczną odnotowano na indywidualnych studiach międzyobszarowych (0,3%).

Wykres 24. Struktura absolwentów uczelni^a według grup kierunków kształcenia^b w roku akademickim 2021/22

Chart 24. Structure of graduates of higher education institutions^a by broad fields of education^b in the 2021/22 academic year

a Łącznie z cudzoziemcami. b Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F-2013).

a Including foreigners. b According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F-2013).

Głównym celem edukacji dorosłych jest kontynuacja przerwanej z różnych przyczyn cyklu kształcenia. Podstawowym powodem ponownego podjęcia nauki jest zazwyczaj chęć uzupełnienia wiedzy czy podniesienia poziomu wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych.

W województwie podlaskim w roku szkolnym 2022/23 funkcjonowało 18 szkół dla dorosłych (w kraju – 816) i podobnie jak przed rokiem, były to wyłącznie licea ogólnokształcące. W analizowanym roku szkolnym przestały funkcjonować 4 spośród nich. W omawianych szkołach naukę kontynuowało łącznie 1,5 tys. osób, tj. 1,7% ogółu osób w Polsce kształcących się w placówkach dla dorosłych. Liczba tych uczniów zmniejszyła się o 23,2% w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej.

Szkoły dla dorosłych w roku szkolnym 2021/22 ukończyło 0,6 tys. osób, tj. 2,1% ogółu osób w Polsce, które zakończyły edukację w tego typu placówkach. Liczba absolwentów spadła o 20,1% w stosunku do zanotowanej rok wcześniej. Wszyscy absolwenci szkół dla dorosłych kończyli edukację w liceach ogólnokształcących.

W 2022 r., według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), 7,9% osób w wieku 25–64 lata deklarowało uczestnictwo w edukacji obejmującej nauczanie formalne (szkoła i studia wyższe) oraz kształcenie pozaformalne (różnego rodzaju kursy i szkolenia). W kraju odsetek osób wskazanej grupy wieku, które uczestniczyły w różnych formach kształcenia ustawicznego był nieco niższy i wynosił 7,6%. W województwie omawiany wskaźnik wzrósł zarówno w porównaniu z zanotowanym w 2021 r., jak i w 2015 r. odpowiednio o 4,3 p. proc. i 4,6 p. proc.

Odpowiedzialność za realizację zadań oświatowych w Polsce spoczywa głównie na jednostkach samorządu terytorialnego. W 2022 r. w województwie podlaskim wydały one w dziale 801 „Oświata i wychowanie” łączną kwotę 2960,5 mln zł, podczas gdy w kraju – 98411,3 mln zł. Udział wydatków oświatowych w budżetach jednostek samorządu terytorialnego wyniósł odpowiednio 28,2% i 27,8%. W odniesieniu do 2021 r. omawiane wydatki w Podlaskiem były wyższe o 12,5%, a w porównaniu z 2015 r. – o 63,7%.

Wśród jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego w 2022 r. największe kwoty w dziale 801 odnotowano w budżetach gmin – 1371,7 mln zł, a w dalszej kolejności w budżetach miast na prawach powiatu – 1314,5 mln zł oraz powiatów – 246,3 mln zł. Z budżetu samorządu województwa na ten cel wydatkowano 28,0 mln zł.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca w analizowanym roku wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego ogółem w województwie podlaskim poniesione na oświatę i wychowanie wyniosły 2583,65 zł (w kraju – 2601,59 zł), przy czym w przypadku miast na prawach powiatu omawiany wskaźnik ukształtował się na poziomie 3114,53 zł, gmin – 1895,13 zł, powiatów – 340,28 zł oraz województwa – 24,44 zł.

W 2022 r. wśród gmin województwa podlaskiego wydatki w dziale „Oświata i wychowanie” przypadające na 1 mieszkańca wahały się od 1004,05 zł w gminie wiejskiej Giby do 2978,94 zł w gminie miejsko-wiejskiej Nowogród. W miastach na prawach powiatu w Podlaskiem na oświatę i wychowanie najwięcej w przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatkowano z budżetu miasta Łomża (3162,72 zł), a w dalszej kolejności – Białystok (3122,22 zł) oraz Suwałki (3039,50 zł).

Zasoby pracy

Labour resources

W końcu października 2023 r., w porównaniu z końcem grudnia 2022 r., zmniejszyła się liczba pracujących w gospodarce narodowej.

W końcu 2023 r., podobnie jak przed rokiem, zaobserwowano spadek ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Stopa bezrobocia rejestrowanego pozostała na niezmiennym poziomie w stosunku do stanu w końcu poprzedniego roku.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w 4 kwartale 2023 r. wykazały, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku zmniejszył się zarówno współczynnik aktywności zawodowej, jak i wskaźnik zatrudnienia.

Dane roczne o **pracujących w gospodarce narodowej** (stan w ostatnim dniu miesiąca) od grudnia 2022 r. są prezentowane na podstawie administracyjnych źródeł danych. Dane dotyczą pracujących we wszystkich podmiotach gospodarki narodowej.

Dane o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zalicza się:

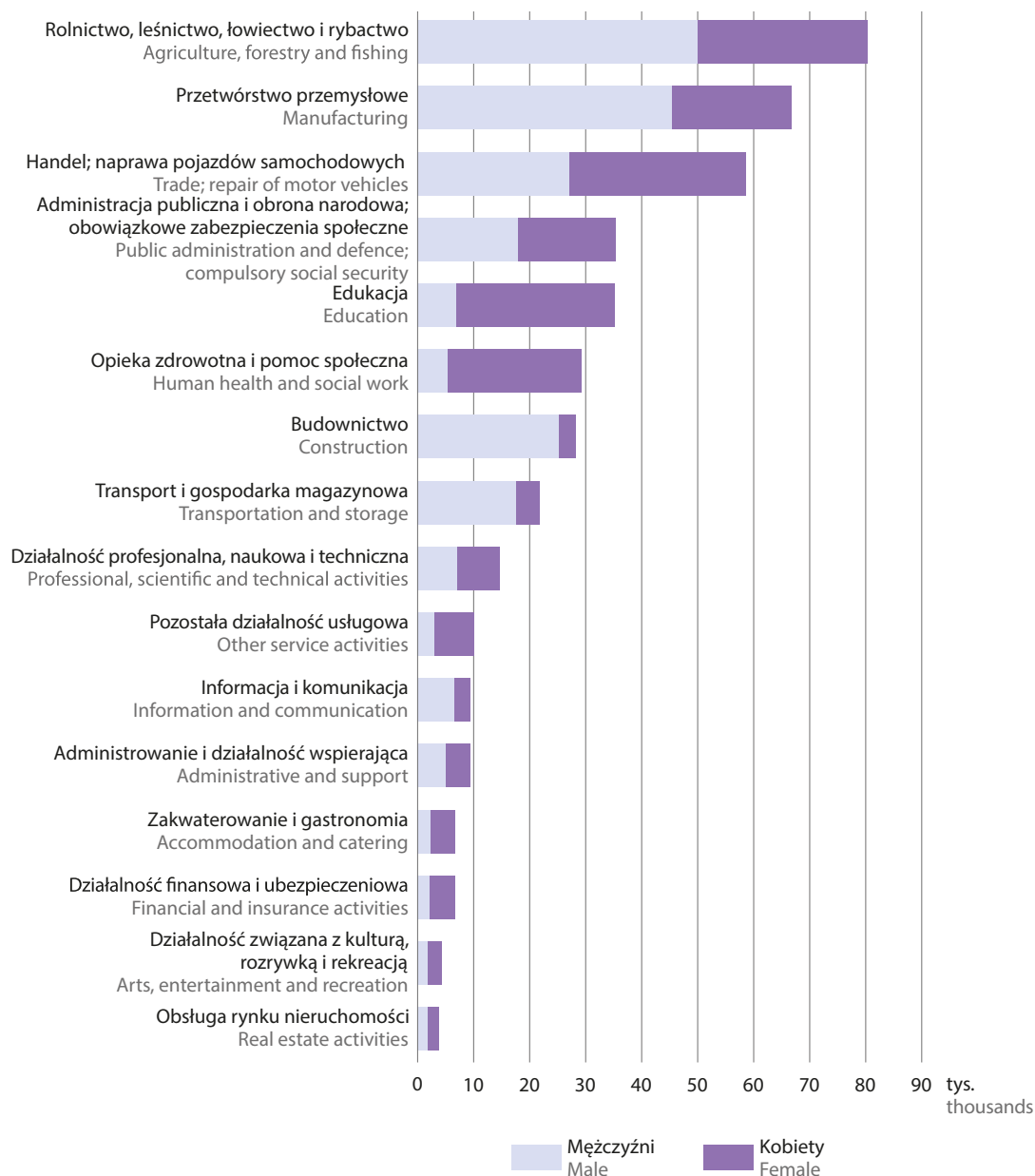
- pracowników najemnych (od 2022 r. zmiana nazwy, wcześniej zatrudnieni), czyli osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór) lub stosunku służbowego na czas określony i nieokreślony, w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy,
- pracodawców i pracujących na własny rachunek, łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin,
- osoby wykonujące pracę nakładczą,
- członków spółdzielni produkcji rolnej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną oraz spółdzielni kółek rolniczych),
- duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

W końcu października 2023 r. w gospodarce narodowej w województwie podlaskim pracowało 430,8 tys. osób, które stanowiły 2,9% wszystkich pracujących w Polsce. W porównaniu z końcem grudnia 2022 r. ich liczba w regionie zmniejszyła się o 4,2 tys., tj. o 1,0%, a w kraju – o 53,7 tys., tj. o 0,4%.

W Podlaskiem w dniu 31 października 2023 r. najwięcej, bo aż 80,3 tys., tj. 18,6% ogółu pracujących w gospodarce narodowej, skupionych było w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Drugą sekcją pod względem liczby pracujących było przetwórstwo przemysłowe, w której pracowało 66,7 tys. osób, tj. 15,5% omawianej zbiorowości. Kolejną znaczącą sekcją był handel; naprawa pojazdów samochodowych, w której zanotowano 58,8 tys. pracujących, tj. 13,6% ich ogólnej liczby.

**Wykres 25. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD i płci w 2023 r.
Stan w dniu 31 października**

Chart 25. Employed persons in the national economy by PKD sections and sex in 2023
As of 31 October

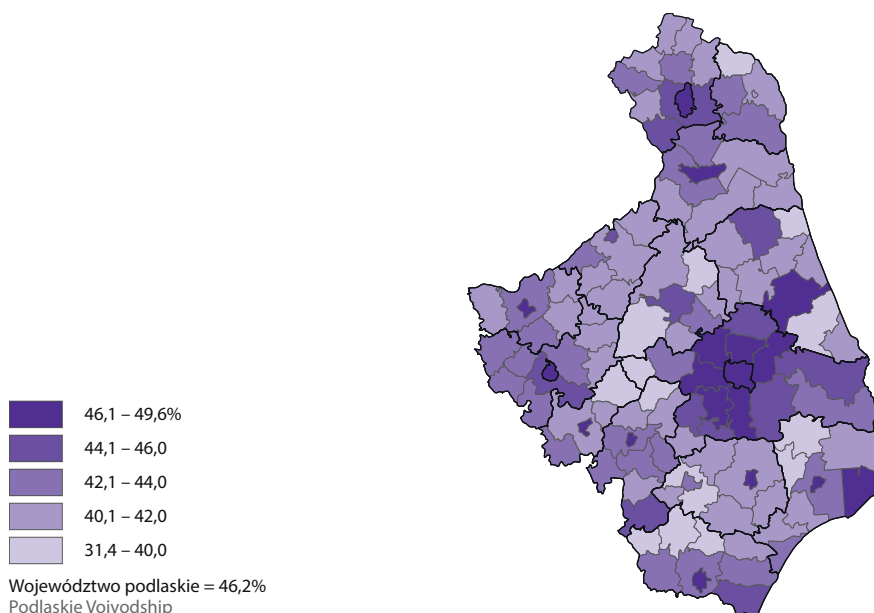

W ostatnim dniu października 2023 r., w odniesieniu do końca 2022 r., liczba pracujących w gospodarce narodowej w województwie podlaskim zmniejszyła się w większości sekcji. Największy spadek liczby pracujących odnotowano w transporcie i gospodarce magazynowej (o 4,4%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 4,1%). W kraju największy spadek wystąpił w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (o 2,5%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 1,6%). W omawianym okresie największy wzrost liczby pracujących, zarówno w Podlaskiem jak i w Polsce, miał miejsce w sekcji informacja i komunikacja (w województwie podlaskim – o 2,6%, w kraju – o 3,2%).

W końcu października 2023 r. większość pracujących w Podlaskiem, tj. 60,6% mieszkała w miastach, z czego 27,4% – w stolicy województwa. Wśród ogółu pracujących przeważali mężczyźni, których odsetek kształtował się na poziomie 53,8%. Najwyższy udział mężczyzn odnotowano w gminach wiejskich Puńsk (68,6%) i Rutki (61,6%). W żadnej ze 118 gmin województwa kobiety nie stanowiły większości pracujących, przy czym ich najwyższy odsetek zarejestrowano w mieście Białystok (49,6%), a najmniejszy – w gminie wiejskiej Puńsk (31,4%).

Mapa 24. Udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2023 r. Stan w dniu 31 października

Map 24. Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2023 As of 31 October

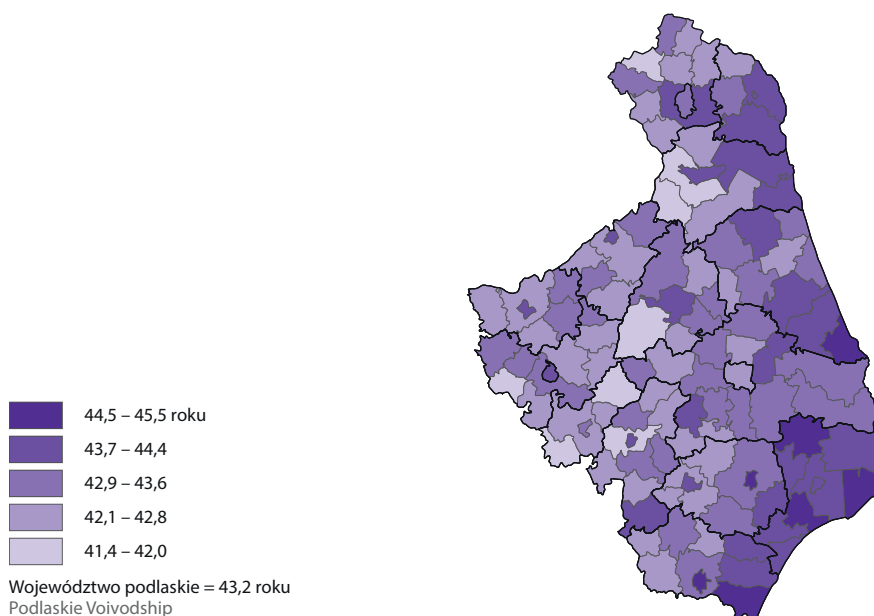

Udział kobiet i mężczyzn w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej był zróżnicowany w zależności od rodzaju działalności podmiotu, w którym osoby wykonywały pracę. W końcu października 2023 r. zdecydowanie najsilniej zdominowane przez kobiety były sekcje opieka zdrowotna i pomoc społeczna oraz edukacja, w których panie stanowiły odpowiednio 81,3% i 80,2% pracujących. Wśród sekcji o znaczącym udziale w strukturze pracujących odsetek kobiet kształtował się następująco: w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie wynosił 37,8%, w przetwórstwie przemysłowym – 32,1%, a w handlu; naprawie pojazdów samochodowych osiągnął 53,8%. W dniu 31 października 2023 r. największą przewagę liczebną mężczyzn odnotowano w budownictwie oraz transporcie i gospodarce magazynowej, a ich odsetek wśród ogółu pracujących kształtował się na poziomie odpowiednio 89,2% i 80,6%.

Jedną z miar charakteryzujących zbiorowość pracujących w gospodarce narodowej jest średnia wieku, czyli przeciętny wiek określonej populacji liczony za pomocą średniej arytmetycznej. W województwie podlaskim w końcu października 2023 r. średnia wieku osób pracujących ukształtowała się na poziomie 43,2 roku (w kraju – 42,4 roku) i wzrosła w porównaniu ze stanem w dniu 31 grudnia 2022 r., kiedy to wynosiła 43,0 roku (w kraju – 42,6 roku). Najwyższy przeciętny wiek osób pracujących odnotowano w gminie wiejskiej Białowieża (45,5 roku), a najniższy – w gminie wiejskiej Miastkowo (41,4 roku). W mieście Białystok średnia wieku była niższa niż w województwie i wynosiła 42,8 roku. Analiza średniego wieku pracujących według płci w regionie wykazała, że pracujący mężczyzna miał przeciętnie 43,4 roku i był starszy od pracującej kobiety mającej średnio 43,1 roku. Przeciętny wiek pracujących kobiet przewyższał średni wiek pracujących mężczyzn w 19 gminach województwa podlaskiego.

Mapa 25. Średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2023 r. Stan w dniu 31 października

Map 25. Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2023
As of 31 October

Wśród pracujących w gospodarce narodowej można wyodrębnić takie grupy jak: emeryci i renciści, niepełnosprawni czy cudzoziemcy. W końcu października 2023 r. grupę pracujących emerytów i rencistów w województwie podlaskim tworzyło 19,1 tys. osób, które stanowiły 4,4% ogółu pracujących w regionie. Pracujący niepełnosprawni liczyli 12,4 tys. osób, tj. 2,9% wszystkich pracujących w Podlaskiem. Liczba pracujących cudzoziemców wynosiła natomiast 11,1 tys., a ich udział w omawianej zbiorowości kształtował się na poziomie 2,6%. W porównaniu z końcem grudnia 2022 r. liczebności grup emerytów i rencistów oraz niepełnosprawnych uległy zwiększeniu odpowiednio o 3,4% i 0,2%, a grupa cudzoziemców – zmniejszeniu o 0,1%. Według stanu w dniu 31 października 2023 r., wśród pracujących emerytów i rencistów oraz osób z niepełnosprawnością większość stanowiły kobiety (odpowiednio 53,0% i 53,5%), a wśród cudzoziemców przeważali mężczyźni (69,2%).

Dane o **bezrobociu rejestrowanym** podano na podstawie badania, które opiera się na rejestracji osób w powiatowych urzędach pracy. Osoby te muszą spełniać kryteria przedstawione w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 690, z późn. zm.), w której określono je jako bezrobotne oraz w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 583, z późn. zm.).

W końcu grudnia 2023 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa wynosiła 31,0 tys. osób i była niższa o 0,2 tys. osób, tj. o 0,6% od zanotowanej przed rokiem. W skali kraju w końcu 2023 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 3,0% w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej.

W dziewięciu powiatach województwa podlaskiego w końcu 2023 r. zaobserwowano spadek liczby bezrobotnych w ujęciu rocznym, a największy wystąpił w powiecie kolneńskim (o 6,3 p. proc.). Wzrost liczby bezrobotnych zanotowano natomiast w ośmiu powiatach przy czym największy stwierdzono w mieście Suwałki (o 6,1%) i w powiecie bielskim (o 5,2%).

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

W końcu omawianego roku 86,6% (przed rokiem – 86,9%) ogółu bezrobotnych w regionie nie posiadało prawa do zasiłku, a 84,4% (rok wcześniej – 83,6%) stanowiły osoby wcześniej pracujące.

W końcu grudnia 2023 r. w województwie podlaskim, odmiennie niż w kraju, wśród bezrobotnych przeważali mężczyźni. Stanowili oni 55,5% (w kraju – 47,4%) ogółu osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, a ich liczba była o 1,4% wyższa niż rok wcześniej. Liczebność populacji bezrobotnych kobiet zmniejszyła się w ujęciu rocznym o 3,1%, a ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych spadł w ciągu roku o 1,1 p. proc. do poziomu 44,5%.

Bezrobocie przestało dotyczyć przede wszystkim ludzi młodych. W końcu grudnia 2023 r. najliczniejszą grupę wśród pozostających bez pracy stanowiły osoby w wieku 35–44 lata (7,9 tys.), a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się w stosunku do stanu w końcu poprzedniego roku (o 0,6 p. proc., tj. do 25,6%). Kolejną grupę tworzyli dominujący przed rokiem bezrobotni mający od 25 do 34 lat (7,6 tys.), a ich odsetek wśród ogółu pozostających bez pracy uległ ograniczeniu w skali roku (o 0,3 p. proc., tj. do 24,5%).

W końcu 2023 r. w regionie dwie najliczniejsze grupy wśród bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz policealne i średnie zawodowe (odpowiednio 27,2% i 23,0% ogółu bezrobotnych). W porównaniu ze stanem w końcu 2022 r. udział osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym zmniejszył się o 0,6 p. proc., a odsetek osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym wzrósł o 0,3 p. proc.). Nadal dość duże problemy na rynku pracy odczuwały także osoby z wykształceniem wyższym. Na przestrzeni roku ich odsetek wśród ogółu bezrobotnych zmalał o 0,2 p. proc. i w końcu 2023 r. wynosił 15,0%.

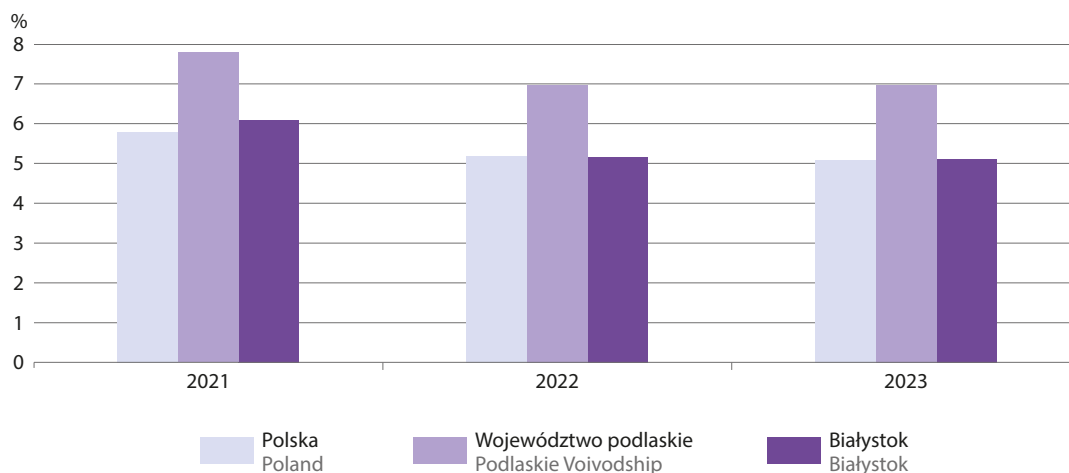
W województwie podlaskim w końcu grudnia 2023 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych była wyższa niż rok wcześniej prawie we wszystkich kategoriach wyodrębnionych według czasu pozostawania bez pracy. Największy wzrost (o 12,9%) w ujęciu rocznym odnotowano w przypadku osób pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy. Ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się w skali roku o 1,8 p. proc., tj. do 15,4%.

W województwie podlaskim największe trudności ze znalezieniem pracy miały nadal osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat. W odniesieniu do stanu w końcu poprzedniego roku ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się o 0,2 p. proc. i wyniósł 26,3%. Pogorszeniu uległa sytuacja osób ze stażem pracy do 1 roku oraz od 5 do 10 lat, których odsetki w omawianej populacji wzrosły w ciągu roku odpowiednio o 0,8 p. proc. do 22,4% i o 0,4 p. proc. do 14,8%. W porównaniu ze stanem w końcu 2022 r. najkorzystniejsze zmiany zaobserwowano wśród osób bez stażu pracy. Ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych spadł w ujęciu rocznym o 0,8 p. proc. do 15,6%.

W końcu grudnia 2023 r. bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy stanowili 82,9% (przed rokiem – 83,9%) ogółu bezrobotnych. Wśród nich najliczniejszą grupę tworzyły osoby długotrwale bezrobotne, a ich udział w ogólnej liczbie pozostających bez pracy w porównaniu z zanotowanym przed rokiem spadł o 1,1 p. proc. do poziomu 54,7%. Zmniejszył się również odsetek osób powyżej 50 roku życia (o 0,5 p. proc. do 27,0%) i osób do 30 roku życia (o 0,4 p. proc. do 23,9%). Wzrósł natomiast udział osób niepełnosprawnych (o 0,2 p. proc. do 7,2%). W ujęciu rocznym zwiększyła się liczba bezrobotnych niepełnosprawnych (o 1,9%), zaś spadła liczba osób długotrwale bezrobotnych (o 2,5%), bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 2,4%) i do 30 roku życia (o 2,3%).

Wykres 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego Stan w dniu 31 grudnia

Chart 26. Registered unemployment
As of 31 December

W końcu grudnia 2023 r. w województwie podlaskim stopa bezrobocia nie uległa zmianie w odniesieniu do zanotowanej rok wcześniej i wynosiła 7,0%, natomiast w kraju obniżyła się o 0,1 p. proc. do 5,1%.

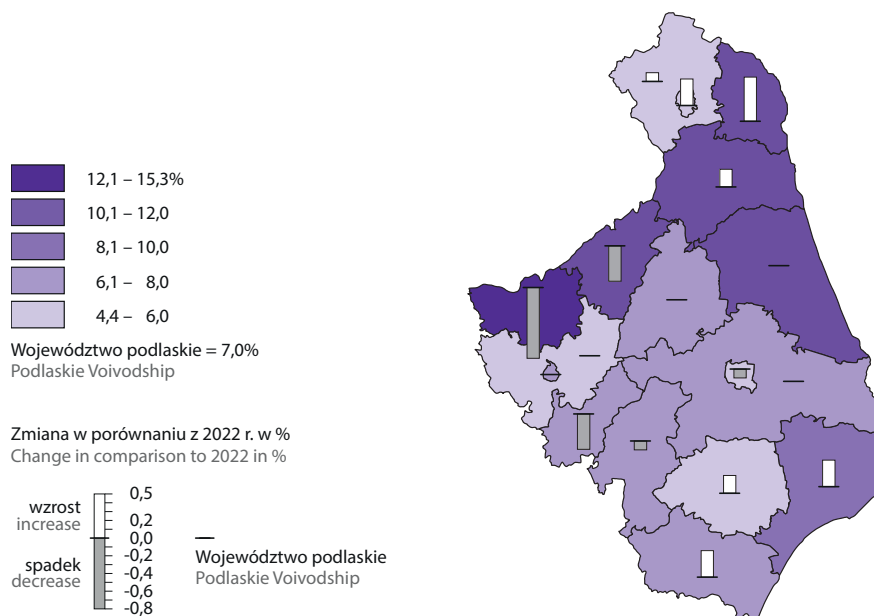
Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Od 2020 r. wskaźnik ten podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyznaczonych na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2020. Dane te nie są w pełni porównywalne z okresami wcześniejszymi.

W ciągu roku stopa bezrobocia zmniejszyła się w pięciu powiatach województwa podlaskiego, przy czym najbardziej w kolneńskim (o 0,8 p. proc.) oraz grajewskim i zambrowskim (po 0,4 p. proc.). Wzrost stopy bezrobocia zaobserwowano w siedmiu powiatach, przy czym najwyższy wystąpił w powiatach: sejneńskim (o 0,5 p. proc.) oraz hajnowskim, siemiatyckim i w mieście Suwałki (po 0,3 p. proc.). W pięciu powiatach województwa stopa bezrobocia utrzymała się na poziomie zanotowanym przed rokiem.

**Mapa 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 26. Registered unemployment rate in 2023
As of 31 December

W końcu grudnia 2023 r. wśród bezrobotnych zarejestrowanych w województwie podlaskim mieszkańcy wsi stanowili 38,6% (w kraju – 46,2%), tj. o 0,1 p. proc. mniej niż przed rokiem.

Powiatowe urzędy pracy w województwie podlaskim w ciągu całego 2023 r. miały do dyspozycji 18,1 tys. ofert pracy, tj. o 20,1% mniej niż rok wcześniej. W końcu grudnia omawianego roku na 1 ofertę pracy przypadało 62 bezrobotnych (wobec 41 osób przed rokiem) i wskaźnik ten był wyższy niż średnio w kraju, gdzie na 1 ofertę pracy przypadało 19 osób bezrobotnych. Najkorzystniejsza sytuacja w regionie miała miejsce w powiecie wysokomazowieckim (12 osób na 1 ofertę pracy), natomiast najwięcej bezrobotnych na 1 ofertę pracy odnotowano w powiatach kolneńskim (294) i suwalskim (291). W Białymstoku na 1 ofertę przypadało 88 osób bezrobotnych.

Źródłem danych kwartalnych o **ludności aktywnej zawodowo** (tj. pracujących i bezrobotnych według definicji Międzynarodowej Organizacji Pracy oraz wytycznych Eurostatu) oraz o **osobach biernych zawodowo**, tj. tych, którzy pozostają poza siłą roboczą jest Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

Od 1 kwartału 2021 r. w BAEL wprowadzono zmiany metodologiczne wynikające z wdrożenia rozporządzenia ramowego dla statystyki społecznej, tj. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 z dnia 10 października 2019 r. oraz jego aktów implementacyjnych. Zmiany dotyczyły m.in. zakresu podmiotowego badania (badanie zasadnicze obejmuje osoby w wieku 15–89 lat, do 2020 r. włącznie były to osoby w wieku 15 lat i więcej) oraz definicji i sposobu wyodrębniania poszczególnych populacji osób na rynku pracy, tj. pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo. Na potrzeby analiz porównawczych zaprezentowano przeliczone dane BAEL dla lat wcześniejszych, z uwzględnieniem definicji obowiązujących od 2021 r.

Według wyników BAEL, w 4 kwartale 2023 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w województwie podlaskim liczyła 519 tys. osób, a biernych zawodowo – 379 tys. Aktywni zawodowo mieszkańcy Podlaskiego stanowili 2,9% tej grupy osób w kraju, a bierni zawodowo – 3,0%. W regionie wśród ludności aktywnej

zawodowo zanotowano 509 tys. osób pracujących (tj. 2,9% ogółu pracujących w kraju) i 10 tys. bezrobotnych (tj. 1,8% pozostających bez pracy Polaków).

Do **pracujących według BAEL** zaliczono osoby w wieku 15–89 lat, które w okresie badanego tygodnia: wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w firmie/instytucji publicznej lub u prywatnego pracodawcy, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem, miały pracę, ale jej nie wykonywały:

- z powodu choroby lub urlopu wypoczynkowego, urlopu związanego z rodzicielstwem (macierzyńskiego, rodzicielskiego, ojcowskiego lub wychowawczego), organizacji czasu pracy (systemu pracy lub odbioru nadgodzin), szkolenia związanego z wykonywaną pracą,
- z powodu sezonowego charakteru pracy, jeśli w okresie poza sezonem nadal regularnie wypełniały zadania i obowiązki związane z pracą lub prowadzeniem działalności (z wyłączeniem obowiązków prawnych lub administracyjnych),
- z innych powodów, jeśli przewidywany okres nieobecności w pracy nie przekracza 3 miesięcy.

Struktura ludności w województwie według statusu na rynku pracy nie uległa znaczącej zmianie w stosunku do zanotowanej w 4 kwartale poprzedniego roku. Udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15–89 lat zmniejszył się o 0,1 p. proc., a odsetek osób bezrobotnych – o 0,4 p. proc.

Tablica 12. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL
Table 12. Economic activity of the population aged 15–89 in the fourth quarter by LFS

Wyszczególnienie Specification	2021	2022	2023	
	województwo podlaskie Podlaskie Voivodship		Polska Poland	
Aktywni zawodowo w tys. Economically active persons in thousands	511	525	519	17870
pracujący employed persons	500	511	509	17323
bezrobotni ^a unemployed persons ^a	10	14	10	547
Bierni zawodowo w tys. Economically inactive persons in thousands	396	375	379	12492
Współczynnik aktywności zawodowej w % Activity rate in %	56,4	58,3	57,8	58,9
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	55,2	56,8	56,7	57,1
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	2,0	2,7	1,9	3,1

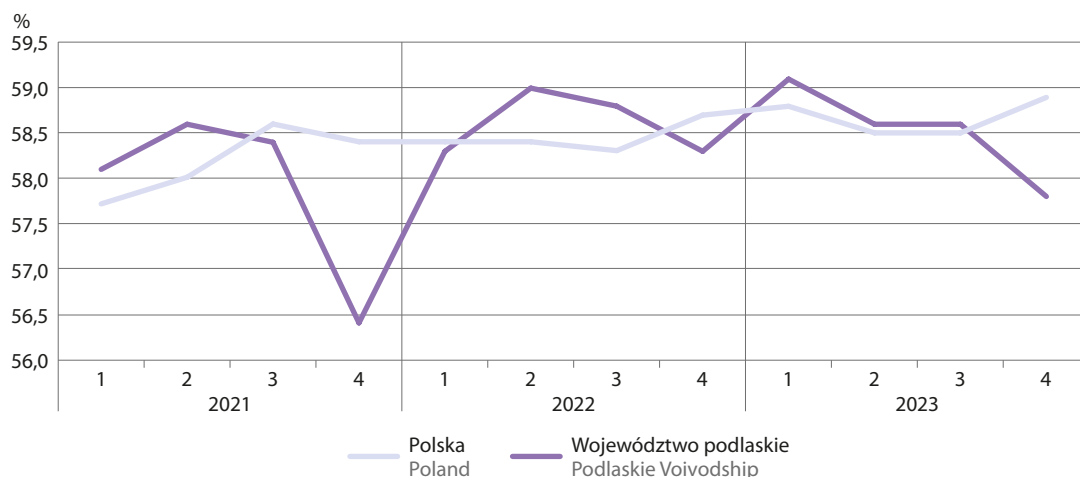
a Populacja osób bezrobotnych dotyczy osób w wieku 15–74 lata.
a The unemployed population includes people aged 15–74.

Liczba aktywnych zawodowo w regionie w 4 kwartale 2023 r. zmniejszyła się o 1,1% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku.

Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL obliczono jako udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

W ostatnim kwartale 2023 r. w województwie podlaskim współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 57,8%, podczas gdy w kraju osiągnął 58,9%. Na przestrzeni roku jego wartość w regionie zmniejszyła się o 0,5 p. proc., natomiast w Polsce wzrosła o 0,2 p. proc.

Wykres 27. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów
 Chart 27. Activity rate by quarters

Zbiorowość pracujących w województwie w 4 kwartale 2023 r. liczyła 509 tys. i w odniesieniu do analogicznego okresu 2022 r. uległa niewielkiemu zmniejszeniu.

Wskaźnik zatrudnienia według BAEL obliczono jako udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Wskaźnik zatrudnienia w 4 kwartale 2023 r. w Podlaskiem ukształtował się na poziomie 56,7%, a w kraju – 57,1%. W porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku jego wartość w regionie zmniejszyła się o 0,1 p. proc., natomiast w skali kraju wzrosła o 0,1 p. proc.

W ostatnim kwartale 2023 r. liczba bezrobotnych w województwie podlaskim wyniosła 10 tys. i była o 28,6% mniejsza w porównaniu z zanotowaną w analogicznym okresie 2022 r.

Stopę bezrobocia według BAEL obliczono jako udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

Stopa bezrobocia w 4 kwartale 2023 r. w województwie podlaskim ukształtowała się na poziomie 1,9% i była o 1,2 p. proc. niższa od wskaźnika ogólnokrajowego. Na przestrzeni roku jej wartość spadła w regionie o 0,8 p. proc., podczas gdy w kraju wzrosła o 0,2 p. proc.

W 4 kwartale 2023 r. populacja biernych zawodowo w województwie liczyła 379 tys. osób i stanowiła 42,2% ogółu mieszkańców w wieku 15–89 lat (w Polsce – 41,1%). Liczba osób nieaktywnych zawodowo w regionie w ciągu roku zwiększyła się o 1,1%. W skali kraju liczebność omawianej populacji obniżyła się o 0,5%.

W 4 kwartale 2023 r. w Podlaskiem emerytura stanowiła główną przyczynę niewykonywania i nieposzukiwania pracy dla 48,0% ogółu biernych zawodowo w wieku 15–74 lata (w kraju – 51,7%), natomiast 26,3% omawianej populacji to osoby nieaktywne z powodu nauki i uzupełniania kwalifikacji zawodowych (w Polsce – 22,3%). Wśród pozostałych, najczęściej wymienianych jako główne przyczyny bierności zawodowej były choroba lub niepełnosprawność – 11,3% (w kraju – 10,7%) oraz obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu – 7,0% (w Polsce – 7,6%). W porównaniu z analogicznym kwartałem 2022 r. główne przyczyny bierności zawodowej nie uległy zmianie, a odsetek osób wskazujących przed rokiem emeryturę wyniósł 49,0% nieaktywnych zawodowo w wieku 15–74 lata, naukę i uzupełnianie kwalifikacji zawodowych – 25,5%, chorobę lub niepełnosprawność – 11,1%, a obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu – 6,7%.

5.2. Jakość życia

5.2. Quality of life

Zamożność mieszkańców

Inhabitant's wealth

W 2023 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw było wyższe niż w roku poprzednim.

W 2023 r. nastąpił wzrost przeciętnej liczby emerytów i rencistów w ujęciu rocznym. Na kierunek zmian zachodzących w całej populacji emerytów i rencistów w ostatnim roku miała wpływ większa niż przed rokiem zbiorowość osób pobierających świadczenia z ZUS. Liczba świadczeniobiorców KRUS uległa zmniejszeniu. W analizowanym roku odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane przez KRUS niż realizowane przez ZUS.

W 2022 r. odnotowano wzrost dochodu rozporządzalnego oraz do dyspozycji przypadających na 1 osobę w gospodarstwach domowych. W porównaniu z 2021 r. wzrósł wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych. Odsetek gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną pozytywnie był mniejszy niż rok wcześniej, wzrósł natomiast odsetek oceniających ją negatywnie.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

Badanie struktury wynagrodzeń według zawodów – realizowane co dwa lata, ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Wyniki dotyczą osób pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych, które w roku badania przepracowały cały miesiąc październik. Dane w opracowaniu dotyczą przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto, prezentowanych w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

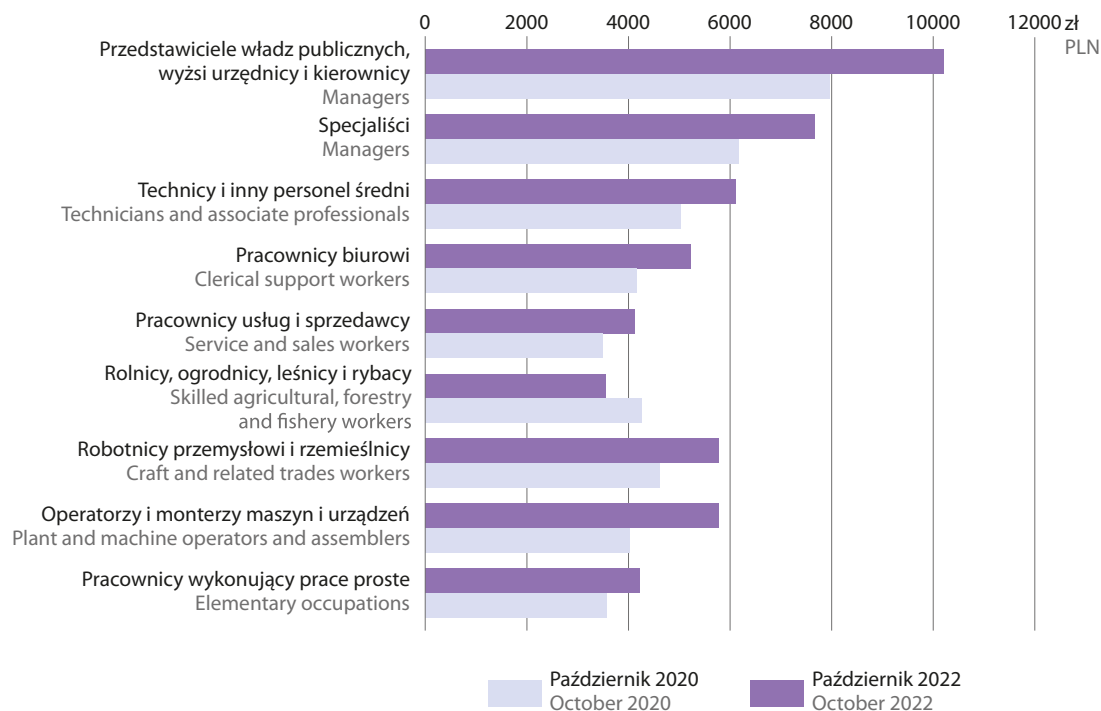
W październiku 2022 r. w województwie podlaskim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 6325,15 zł i stanowiło 90,3% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w kraju. W porównaniu z analogicznym miesiącem 2020 r. wzrosło ono o 24,5%.

Połowa zatrudnionych pracowników otrzymała miesięczne wynagrodzenie brutto do 5462,29 zł (mediana = decyl piąty = wynagrodzenie środkowe). Miesięczne wynagrodzenie brutto co najwyżej w wysokości 3310,00 zł (decyl pierwszy) otrzymało 10% najniżej zarabiających pracowników, zaś 10% najwyżej zarabiających otrzymało miesięczne wynagrodzenie brutto co najmniej w wysokości 9772,48 zł (decyl dziewiąty).

W omawianym miesiącu 2022 r. w województwie podlaskim 3,3% ogółu zatrudnionych otrzymało przynajmniej dwukrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w kraju (od wysokości 14002,56 zł). Pracownicy otrzymujący miesięczne wynagrodzenie brutto mniejsze lub równe przeciętnemu wynagrodzeniu miesięcznemu brutto w kraju (tzn. $\leq 7001,28$ zł) stanowili 71,5% ogółu pracowników w województwie. Wśród zatrudnionych 13,3% osób zarabiało co najwyżej połowę przeciętnego wynagrodzenia brutto w Polsce, czyli nie więcej niż 3500,64 zł. Co jedenasty zatrudniony (5,8% ogółu) otrzymał miesięczne wynagrodzenie brutto co najwyżej równe wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, tj. 3010,00 zł, ustalanego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

Analiza relacji wysokości wynagrodzeń kobiet i mężczyzn wykazała, że w październiku 2022 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie kobiet wynosiło 6145,29 zł, a przeciętne miesięczne wynagrodzenie mężczyzn – 6513,22 zł. Oznacza to, że kobiety zarabiały średnio o 5,6% mniej niż mężczyźni, a ich wynagrodzenie stanowiło 97,2% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w województwie. W porównaniu do przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń kobiet i mężczyzn w kraju, wysokość wynagrodzeń obydwu grup wyodrębnionych ze względu na płeć w regionie była niższa odpowiednio o 4,4% i 13,8%.

Wykres 28. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych
Chart 28. Average monthly gross wages and salaries by performed occupational groups

W październiku 2022 r. wśród ogólnej populacji pracowników w województwie podlaskim najwyższe wynagrodzenia otrzymywali przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy. Były one o 45,7% wyższe od wynagrodzenia przeciętnego w kraju (wynoszącego 7001,28 zł). Kolejną grupę, w której wynagrodzenia przekroczyły poziom przeciętnego wynagrodzenia w Polsce tworzyli specjaliści, a ich wynagrodzenie było o 9,5% wyższe od średniego w kraju. Przeciętne wynagrodzenia brutto pracowników należących do pozostałych „wielkich” grup zawodów kształtowały się poniżej poziomu średniego w Polsce, przy czym najniższe zanotowano wśród rolników, ogrodników, leśników i rybaków (o 49,1% niższe od średniego wynagrodzenia w kraju), pracowników usług i sprzedawców (o 41,1%) oraz pracowników wykonujących prace proste (o 39,6%).

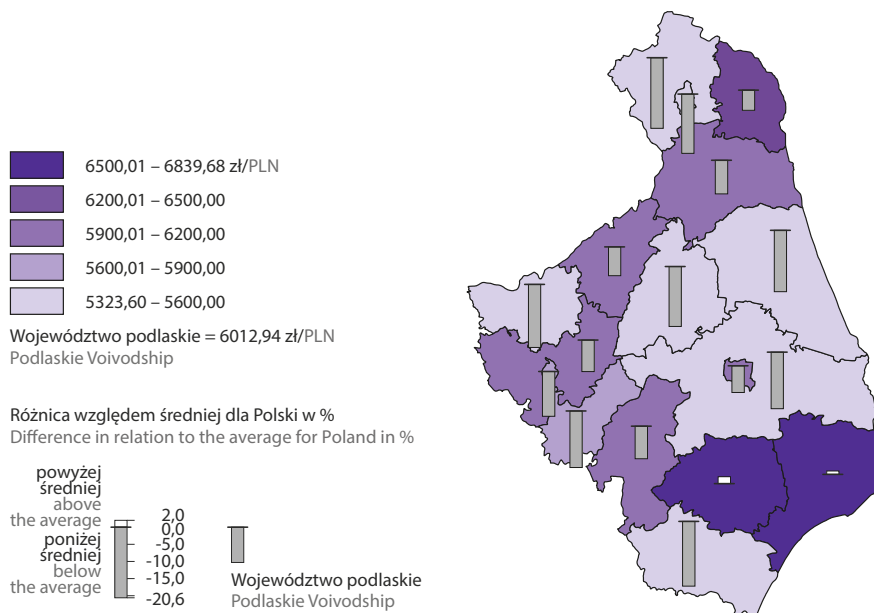
W dalszej części analizy informacje wynikowe o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaprezentowano na podstawie rocznego badania statystyki publicznej Z-06 o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących) – na tej podstawie przedstawiono zróżnicowanie terytorialne wynagrodzeń (do poziomu powiatów) w 2022 r. (jako ostatnim dostępnym).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób) w województwie podlaskim w 2022 r. wyniosło 6012,94 zł i było o 600,05 zł (tj. o 11,1%) wyższe niż w 2021 r. Stanowiło ono 89,7% przeciętnego wynagrodzenia w kraju, które w 2022 r. wyniosło 6705,62 zł i w ujęciu rocznym zwiększyło się o 11,7%.

W miastach na prawach powiatu najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto stwierdzono w Białymstoku – 6183,98 zł (wzrost o 9,4% w stosunku do poprzedniego roku). W Łomży średnie zarobki wyniosły 5827,01 zł (wzrost o 8,9%), a w Suwałkach – 5547,59 zł (wzrost o 11,7%). We wszystkich powiatach w regionie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto zwiększyło się w porównaniu z poprzednim rokiem, przy czym najwyższy wzrost zanotowano w powiatach sejneńskim (o 39,0%) oraz hajnowskim (o 16,4%).

Mapa 27. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia^a brutto w 2022 r.

Map 27. Average monthly gross wages and salaries^a in 2022

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
 a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

Wynagrodzenie zdecydowanie wyższe od przeciętnego w województwie wystąpiło w powiecie bielskim (o 13,7%) oraz hajnowskim (o 12,7%). Wynagrodzenie znacznie poniżej średniego stwierdzono w powiatach suwalskim (o 11,5%) oraz siemiatyckim (o 9,5%).

W porównaniu z 2015 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wzrosło w województwie o 64,9%. Największy wzrost nastąpił w powiecie hajnowskim (o 82,3%), a najmniejszy – w grajewskim (o 54,2%). W 2015 r. pracujący w województwie podlaskim otrzymali o 12,1% niższe wynagrodzenie niż w kraju (3647,08 zł względem 4150,86 zł).

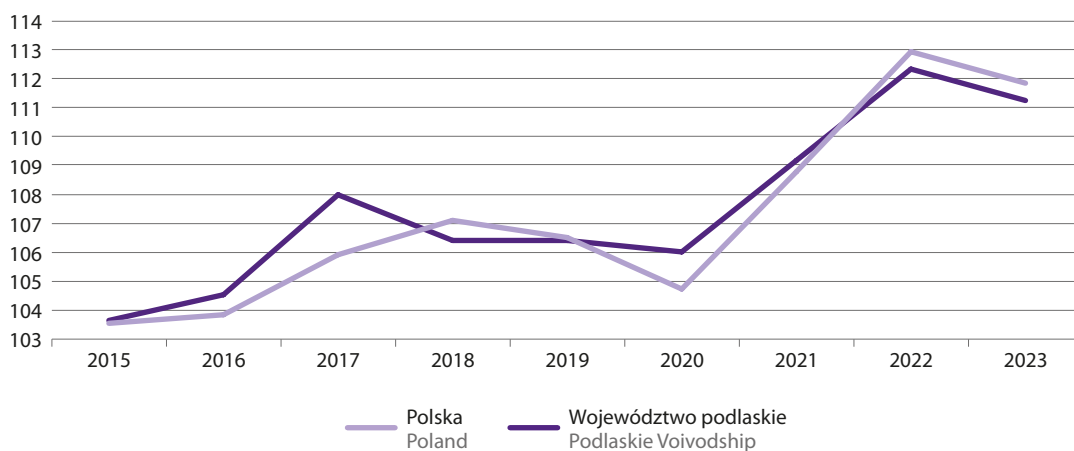
W kolejnej części analizy informacje wynikowe o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaprezentowano na podstawie miesięcznego meldunku o działalności gospodarczej DG-1 (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; w ramach badania podmioty o liczbie pracujących 50 lub więcej osób badane są metodą pełną, a podmioty o liczbie pracujących od 10 do 49 osób – metodą reprezentacyjną) – na tej podstawie przedstawiono przeciętne miesięczne wynagrodzenia w województwie w sektorze przedsiębiorstw w 2023 r. (jako ostatnim dostępnym).

W 2023 r. w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 6397,07 zł i było o 11,3% wyższe niż w roku poprzednim oraz o 85,0% wyższe niż w 2015 r. W kraju przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 7444,39 zł i zwiększyło się o 11,9% w odniesieniu do zanotowanego przed rokiem i o 80,6% w porównaniu z 2015 r.

Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty o liczbie pracujących 10 i więcej osób prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

Wykres 29. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw
Rok poprzedni=100

Chart 29. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector
Previous year=100

W 2023 r. relacja przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie podlaskim do średniej krajowej wyniosła 85,9%, podczas gdy w 2022 r. – 86,4%, a w 2015 r. – 83,9%.

Tablica 13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw

Table 13. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
W złotych In PLN	3458,56	4680,65	5745,63	6397,07
Polska=100 Poland=100	83,9	86,5	86,4	85,9

W omawianym roku najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto zanotowano w sekcjach: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, informacja i komunikacja oraz budownictwo. Przekroczyły one odpowiednio o: 36,5%, 28,4% i 14,7% średnie wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w województwie. Najniższe wynagrodzenia zaobserwowano natomiast w administrowaniu i działalności wspierającej oraz zakwaterowaniu i gastronomii. Były one odpowiednio o 31,7% i 28,5% niższe od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w regionie.

W 2023 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów w województwie podlaskim wyniosła 272,5 tys. osób i była wyższa od zanotowanej w 2022 r. (o 3,1 tys. osób, tj. o 1,1%) oraz w 2015 r. (o 14,6 tys. osób, tj. o 5,7%).

W 2023 r. odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe z ZUS w województwie w ogólnej ich zbiorowości w Polsce wyniósł 2,6%, zaś świadczeniobiorcy KRUS stanowili 7,1% całej ich populacji w kraju. Łącznie udział świadczeniobiorców ZUS i KRUS z terenu województwa podlaskiego w ich ogólnej liczbie w kraju wyniósł 3,1%.

Tablica 14. Świadczenia społeczne
Table 14. Social benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	257,9	271,9	269,4	272,5
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN	1798,48	2178,78	2545,47	2989,45
w tym emerytura of which retirement pay	1887,83	2244,27	2623,18	3082,98
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł Average monthly gross retirement and other pension of farmers in PLN	1149,95	1368,46	1495,96	1838,85
w tym emerytura of which retirement pay	1164,71	1368,01	1496,13	1842,80

W 2023 r. emerytury i renty z ZUS w województwie podlaskim otrzymywało 203,2 tys. osób, tj. o 2,3% więcej niż przed rokiem i o 19,1% więcej niż przed ośmioma laty. Na kierunek zmian zachodzących w 2023 r., w odniesieniu do poprzedniego roku, decydujący wpływ miała większa (o 3,6%) niż przed rokiem zbiorowość emerytów. Po raz kolejny znacząco zmniejszyła się liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 6,6%), a w mniejszym stopniu zmalała liczba osób pobierających renty rodzinne (o 1,6%).

W 2023 r. najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS stanowili emeryci (81,8% całej zbiorowości), a najmniejszą – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (6,4%).

Odmiennie niż w przypadku świadczeniobiorców ZUS kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie podlaskim. W 2023 r. emerytury i renty rolnicze pobierało 69,3 tys. osób, czyli mniej o 2,0% niż przed rokiem i o 20,6% niż 8 lat wcześniej. W ciągu ostatniego roku zaobserwowano spadek liczby osób otrzymujących emerytury (o 2,1%) i pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy (o 1,7%). Liczba osób korzystających z rent rodzinnych także obniżyła się w odniesieniu do poprzedniego roku (o 2,5%). Grupa świadczeniobiorców KRUS charakteryzowała się również nieco odmienną strukturą. Podobnie jak w przypadku świadczeniobiorców ZUS, dominowali w niej emeryci, przy czym ich odsetek w analizowanym roku wyniósł 80,2%. Najniższy udział miały natomiast osoby pobierające renty rodzinne, które stanowiły 4,1% ogółu świadczeniobiorców KRUS.

W województwie podlaskim w 2023 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 2989,45 zł i była o 17,4% wyższa niż przed rokiem. W skali kraju w analizowanym okresie również odnotowano jej wzrost (o 17,2%). To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 1838,85 zł i w ujęciu rocznym zwiększyło się o 22,9% (w kraju nastąpił wzrost o 23,1%).

Tendencję wzrostową zaobserwowano w przypadku wszystkich kategorii świadczeń zarówno w województwie, jak i w kraju. W 2023 r. więcej wzrosła emerytura i renta wypłacana przez KRUS niż to samo świadczenie z ZUS, a różnica wyniosła 5,5 p. proc. w województwie i 5,9 p. proc. w kraju. Rozpatrując zaś poszczególne kategorie świadczeń, największy wzrost w zakresie wypłat z KRUS w ciągu ostatniego roku odnotowano w przypadku renty z tytułu niezdolności do pracy (w województwie – o 23,2%, w kraju – o 23,7%) oraz emerytury (odpowiednio o 23,2% i 23,3%). Biorąc pod uwagę świadczenia wypłacane przez ZUS, w największym stopniu zwiększyła się emerytura (w regionie – o 17,5%, w Polsce – o 17,3%).

W 2023 r. wysokość świadczeń w województwie podlaskim kształtowała się poniżej średniej krajowej. Pod względem przeciętnej emerytury i renty z ZUS województwo uplasowało się na trzynastym miejscu, a z KRUS – na jedenastym miejscu w kraju. W przypadku wypłat realizowanych przez ZUS odnotowano większe zróżnicowanie odchyleń od średniej krajowej poszczególnych kategorii świadczeń (renty rodzinne były o 9,8% niższe od przeciętnych w kraju, emerytury – o 9,0%, a renty z tytułu niezdolności do pracy – o 8,4%) niż w przypadku wypłat z KRUS (gdzie renty rodzinne były wyższe o 3,4% od średnich krajowych, natomiast emerytura – niższe o 0,9%, a renty z tytułu niezdolności do pracy – niższe o 0,7%).

Dochód rozporządzalny to suma bieżących dochodów gospodarstwa domowego z poszczególnych źródeł, pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika, o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawicieli wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne (wyniki Badania Budżetów Gospodarstw Domowych).

W 2022 r. w województwie podlaskim przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych wyniósł 2354,61 zł i był o 104,82 zł, tj. o 4,7% wyższy niż średnio w kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem kwota ta wzrosła w województwie o 20,5%, a w kraju o 11,4%. Wśród wszystkich województw Podlaskie znalazło się na trzecim miejscu pod względem wysokości miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych, czyli o sześć pozycji wyżej niż przed rokiem.

Tablica 15. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny^a
Table 15. Average monthly available income^a

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	województwo podlaskie Podlaskie Voivodship			Polska Poland	
	w zł in PLN				
Na 1 osobę w gospodarstwie domowym Per capita in household	1257,93	1948,31	1953,69	2354,61	2249,79
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	1208,57	1917,16	1920,60	2309,02	2194,62

^a Dane za lata 2021 i 2022 zostały uogólnione w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 i nie są wprost porównywalne z danymi za lata wcześniejsze, które zostały uogólnione w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. W związku z powyższym, dane za 2021 r. różnią się od wcześniej opublikowanych.

^a Data for 2021 and 2022 have been generalized based on the results of the National Population and Housing Census 2021 and are not directly comparable with data for previous years, which were generalized based on the results of the National Population and Housing Census 2011. In connection with the above, data for 2021 differ from previously published data

W omawianym roku przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji (dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki) przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych osiągnął wartość 2309,02 zł i również był wyższy niż przeciętnie w kraju, gdzie wyniósł 2194,62 zł. W porównaniu z poprzednim rokiem kwota ta wzrosła w Podlaskiem o 20,2%, a w kraju – o 11,1%.

W 2022 r. w województwie podlaskim wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych ukształtował się na poziomie 23,4%. Oznacza to wzrost o 3,8 p. proc. w stosunku do jego wartości zanotowanej w 2021 r. W kraju omawiany wskaźnik w 2022 r. wyniósł 13,7% i był o 1,1 p. proc. niższy w porównaniu z poprzednim rokiem.

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych to odsetek osób z rocznym ekwiwalentnym dochodem do dyspozycji poniżej progu zagrożenia ubóstwem, który wynosi 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji uwzględniający transfery społeczne.

Transfery społeczne – bieżące przelewy otrzymywane przez gospodarstwa domowe podczas okresu odniesienia dochodu, przeznaczone do zmniejszenia ciężarów finansowych związanych z wieloma nieprzewidywalnymi sytuacjami lub potrzebami, dokonywane w ramach wspólnie organizowanych systemów lub poza tymi systemami przez organy rządowe lub instytucje typu non-profit świadczące usługi na rzecz gospodarstw domowych (NPISH).

W analizowanym roku Podlaskie było województwem o najwyższym poziomie wskaźnika zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych.

Współczynnik Giniego jest to miara nierówności rozkładu dochodów; przybiera wartość między 0 a 1 (lub jeśli przemnożymy przez 100, między 0 a 100). Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0 (rozkład jednorodny), gdyby wszystkie osoby miały ten sam dochód, natomiast wartość 1, gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy. Zatem, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe jest ich zróżnicowanie. W badaniu EU-SILC wskaźnik ten wyliczono dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego.

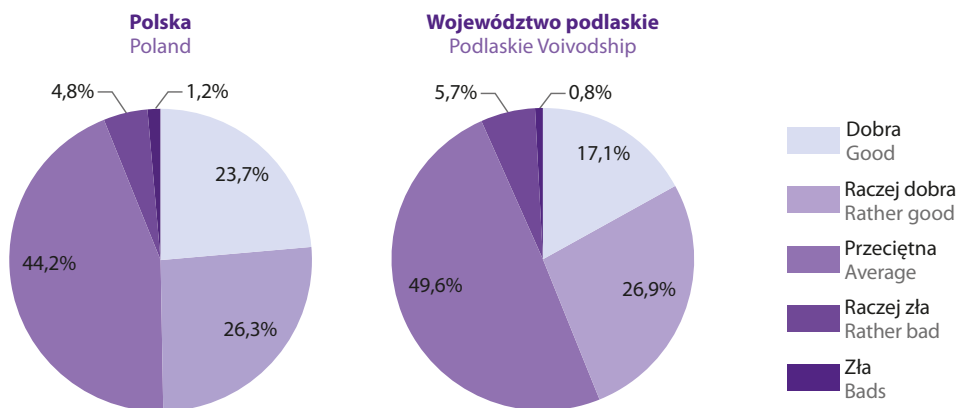
Współczynnik Giniego, jako miara zróżnicowania dochodów, w 2022 r. w województwie podlaskim wyniósł 25,5% i był wyższy o 0,6 p. proc. od zanotowanego w 2021 r. W Polsce współczynnik ten osiągnął 26,3% i obniżył się o 0,5 p. proc. w odniesieniu do poziomu zaobserwowanego rok wcześniej.

W 2022 r. w województwie podlaskim swoją sytuację materialną jako dobrą oceniło 17,1% gospodarstw domowych, a jako raczej dobrą – 26,9%. W ciągu roku odsetek oceniających sytuację swego gospodarstwa pozytywnie zmniejszył się o 3,2 p. proc. (w kraju spadł o 3,3 p. proc.).

Udział gospodarstw określających swoją sytuację materialną jako przeciętną wyniósł 49,6% i w porównaniu z 2021 r. zwiększył się o 1,4 p. proc. (w kraju wzrósł o 2,5 p. proc.).

Wykres 30. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2022 r.

Chart 30. Subjective evaluation of material situation of household in 2022

Odsetek gospodarstw domowych postrzegających swoją sytuację jako raczej złą ukształtował się na poziomie 5,7%, a oceniających ją jako złą – na poziomie 0,8%. Udział gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną negatywnie był o 1,9 p. proc. wyższy od zanotowanego przed rokiem (w kraju zwiększył się o 1,0 p. proc.).

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny

Social assistance and family support

W 2022 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, ograniczeniu uległy zarówno liczba osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej, jak i udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców województwa. Wzrosła natomiast wysokość udzielonych świadczeń.

W końcu 2022 r. działało więcej niż przed rokiem placówek opieki nad dziećmi do lat 3.

W 2022 r. świadczenia społeczne w ramach zadań własnych i zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego przyznano na podstawie decyzji 37,2 tys. osób, tj. o 3,1% mniej niż w 2021 r. i o 46,1% mniej niż 7 lat wcześniej, bez względu na liczbę pobieranych świadczeń, ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania. Wysokość udzielonych świadczeń wzrosła o 6,1% w porównaniu z poprzednim rokiem, ale zmniejszyła się o 7,0% w odniesieniu do 2015 r.

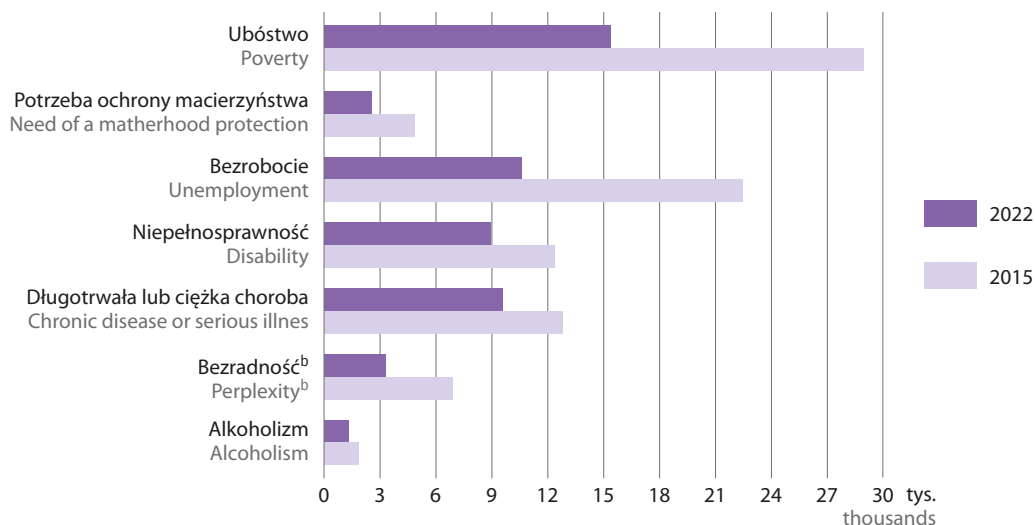
Wskaźnik określający liczbę osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności w województwie wyniósł 324 (w Polsce – 241), tj. o 9 mniej niż rok wcześniej.

Tablica 16. Świadczenia pomocy społecznej
Table 16. Social assistance benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej: Beneficiaries of social assistance benefits:				
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	69021	44261	38356	37175
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	579,9	381,6	332,7	324,4
Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	135829,0	120587,4	119039,3	126283,3
pomoc pieniężna financial assistance	105593,5	91622,5	87955,8	91225,7
pomoc niepieniężna non-financial assistance	30235,5	28964,9	31083,5	35057,6

Osoby potrzebujące mogły otrzymać pomoc zarówno w formie pieniężnej, jak i niepieniężnej. W 2022 r. w województwie podlaskim świadczenia w formie pieniężnej na podstawie decyzji otrzymało 34,6 tys. osób, a w 2021 r. – 38,0 tys. Pomoc pieniężna wyniosła 91,2 mln zł i była o 3,7% większa niż rok wcześniej. Największą kwotę przeznaczono na zasiłki okresowe – 33,7 mln zł i na zasiłki stałe – 30,8 mln zł. Świadczenia w formie niepieniężnej na podstawie decyzji przyznano 17,2 tys. osób, a w 2021 r. – 17,0 tys. osób. W ramach pomocy niepieniężnej na świadczenia wydano 35,1 mln zł, tj. o 12,8% więcej niż w roku poprzednim. Najwięcej środków przeznaczono na usługi opiekuńcze – 14,0 mln zł i posiłki – 11,1 mln zł.

Wykres 31. Rodziny, którym przyznano pomoc^a według przyczyn
 Chart 31. Families with assigning help^a by reasons

a Na podstawie decyzji. b W sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.
 a Based on the decisions. b In care and educational affairs as well as in household duties.

W jednej rodzinie mogło wystąpić kilka przyczyn udzielenia pomocy społecznej. W 2022 r. najczęściej pomocy udzielano rodzinom z powodu ubóstwa (15,4 tys.), bezrobocia (10,6 tys.), długotrwałej lub ciężkiej choroby (9,5 tys.) oraz niepełnosprawności (8,9 tys.). W porównaniu z 2015 r. najbardziej zmniejszyła się liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa (o 13,6 tys.), bezrobocia (o 11,9 tys.) i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (o 3,6 tys.).

Środowiskowa pomoc społeczna to pomoc udzielana ludności w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Dane oszacowano na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zawierającego informacje o zrealizowanych świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej i odbiorcach tej pomocy – gospodarstwach domowych i ich członkach oraz osobach bezdomnych.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne, które w roku badania otrzymały przynajmniej raz jakąkolwiek pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901).

W 2022 r. ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej w województwie podlaskim skorzystało 24,4 tys. gospodarstw domowych i 52,6 tys. beneficjentów. Liczba tych gospodarstw domowych oraz liczba beneficjentów zmniejszyły się zarówno w porównaniu z poprzednim rokiem (odpowiednio o 7,4% i 8,0%), jak i w odniesieniu do 2015 r. (odpowiednio o 40,4% i 50,8%).

Tablica 17. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej

Table 17. Beneficiaries of social assistance

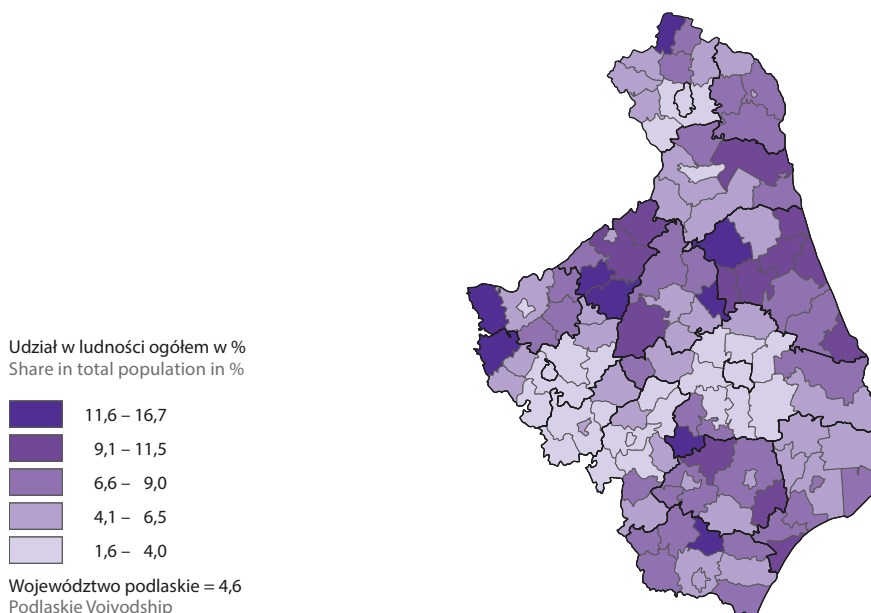
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Households benefiting from community social assistance	40995	28323	26368	24427
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej: Beneficiaries of social assistance:				
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	106935	64313	57168	52582
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	898	555	496	459

Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców województwa podlaskiego w 2022 r. wyniósł 4,6% (w kraju – 3,4%) i zmniejszył się zarówno w porównaniu z 2021 r. (o 0,4 p. proc.), jak i w odniesieniu do 2015 r. (o 4,4 p. proc.).

Nadal obserwowano dość duże terytorialne zróżnicowanie tego wskaźnika w regionie. Rozpiętość pomiędzy jego najniższą i najwyższą wartością w gminach wyniosła 15,1 p. proc. Najwyższy udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców zanotowano w gminie Radziłów (16,7%), zaś najniższy – w gminie miejskiej Wysokie Mazowieckie oraz w gminie Kołaki Kościelne (po 1,6%).

Mapa 28. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w 2022 r.

Map 28. Beneficiaries of social assistance in 2022

W 2022 r. w województwie podlaskim wartość wypłaconych świadczeń wychowawczych w ramach rządowego programu „Rodzina 500+” wyniosła 1209,4 mln zł i była o 3,4% wyższa w porównaniu z poprzednim rokiem. Średnio w miesiącu świadczenie wypłacano na 197,7 tys. dzieci.

Tablica 18. Świadczenia wychowawcze „RODZINA 500+”
 Table 18. „FAMILY 500+” child-support benefits

Wyszczególnienie Specification	2016 ^a	2020	2021	2022
Wydatki na świadczenia wychowawcze w tys. zł Childraising benefit payments in thousand PLN	560221,2	1167343,2	1169926,3	1209423,4
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymywały świadczenie wychowawcze Monthly average number of children for which families received childraising benefit	124910	191402	192576	197694

^a W okresie kwiecień–grudzień.

Uwaga. Od 1 kwietnia 2016 r. do 30 czerwca 2019 r. świadczenie przysługiwało na drugie i kolejne dziecko rodzicom lub opiekunom dzieci do 18 roku życia niezależnie od dochodu, a w przypadku dochodu w wysokości nieprzekraczającej 800 zł na osobę, także na pierwsze lub jedyne dziecko. Od 1 lipca 2019 r. przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochód osiągany przez rodzinę.

^a In the period of April–December.

Note. From 1 April 2016 to 30 June 2019, it was available to parents or guardians for each child up to the age of 18, regardless of the income for the second and next child, and in the case of income not exceeding 800 PLN per person, also for the first or only child. Since 1 July 2019, child-raising benefit has been granted to every child until 18 years old, regardless of family income.

W 2022 r. kontynuowano program Karta Dużej Rodziny oferujący rodzinom wielodzietnym, tj. przynajmniej z trójką dzieci, system zniżek oraz dodatkowych uprawnień przy korzystaniu z oferty kulturalnej, rekreacyjnej, transportowej na terenie całego kraju. W województwie podlaskim tę kartę posiadało 49,9 tys. rodzin (w kraju – 1452,3 tys.), tj. o 27,2% więcej niż rok wcześniej. Największą liczbę takich rodzin zanotowano w mieście Białystok (17,7% ogółu) i powiecie białostockim (13,5%), zaś najmniej było ich w powiatach sejneńskim (1,6%) i hajnowskim (2,8%).

W ramach programu „Dobry Start” każdemu uczącemu się dziecku, rozpoczynającemu rok szkolny, wypłacane jest jeden raz w roku świadczenie na wyprawkę szkolną. Jest ono przyznawane niezależnie od wysokości dochodu uzyskiwanego przez opiekunów i wynosi 300,00 zł. W województwie podlaskim w 2022 r. wsparcie w ramach tego programu otrzymało 132,8 tys. uczniów, a do rodzin trafiło z tego tytułu 39,8 mln zł.

W 2022 r. w województwie podlaskim na zasiłki rodzinne wraz z dodatkami przeznaczono 97,4 mln zł, tj. o 14,5% mniej niż rok wcześniej. Stanowiły one 26,8% ogólnej wartości świadczeń rodzinnych (w 2021 r. – 33,2%). Przeciętnie miesięcznie zasiłki rodzinne były wypłacane na 47,3 tys. dzieci (w 2021 r. – na 55,5 tys. dzieci).

Ze świadczeń wypłacanych z funduszu alimentacyjnego mogą korzystać osoby uprawnione do pobierania alimentów, których egzekucja okazała się bezskuteczna. W województwie podlaskim w 2022 r. z tego funduszu wypłacono 64,2 tys. świadczeń o łącznej wartości 26,2 mln zł. W porównaniu z 2021 r. było to mniej – odpowiednio o 6,8% i 5,5%.

Tablica 19. Świadczenia na rzecz rodziny
Table 19. Benefits to the family

Wyszczególnienie Specification	2018	2020	2021	2022
Dobry Start^a: Good Start ^a :				
kwota świadczeń wypłaconych w tys. zł amount of benefits paid in thousand PLN	.	38543,4	38158,1	39813,8
liczba dzieci (i osób uczących się), na które wypłacono świadczenie number of children (and learners) for whom benefits have been paid	.	128516	127172	132760
Zasiłek rodzinny: Family allowance:				
kwota świadczeń ^b wypłaconych w tys. zł amount of family allowances ^b in thousand PLN	162236	131787	113807	97350
dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny children, for which the parents shall receive family allowances	82082	64667	55521	47246
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w % share of children aged under 17 years, for which the parents shall receive family allowances in the total number of children in this age in %	36,7	28,4	24,5	21,0
Fundusz alimentacyjny: Alimony fund:				
kwota świadczeń wypłaconych w tys. zł amount of benefits paid in thousand PLN	31645,2	28152,3	27687,0	26171,5
liczba wypłaconych świadczeń number of paid benefits	82577	70701	68918	64236
Ulga prorodzinna w zeznaniach podatkowych PIT: Family tax relief in PIT tax returns:				
kwota odliczeń od podatku z tytułu ulgi prorodzinnej w tys. zł amount of tax deductions for family tax relief in thousand PLN	150654,0	153727,1	158671,9	.
liczba dzieci ^c number of children ^c	178598	182518	184603	.

a W ramach programu „Dobry Start” dla każdego uczącego się dziecka, rozpoczynającego rok szkolny wypłacane jest jeden raz w roku świadczenie na wyprawkę szkolną. b Wraz z dodatkami. c Liczba dzieci podana została łącznie, tj. dzieci, na które dokonano odliczenia od podatku, jak również dzieci, na które przysługiwał zwrot nieodliczonej kwoty ulgi na dzieci.

a As part of the "Good Start" program, for each learning child, at the beginning of the school year, a benefit for a school layette is paid once a year. b Including appendices. c The number of children was given in total, i.e. children for whom the child relief was deducted from tax as well as children who were entitled to the reimbursement of not deducted child relief.

W końcu 2022 r. w województwie podlaskim działały 142 (w kraju – 5304) placówki opieki nad dziećmi do lat 3, tj. o 6,0% więcej niż przed rokiem i ponad 2-krotnie więcej niż w końcu 2015 r. Wśród nich dominującą pozycję stanowiły żłobki (90,8%). Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r., omawiane placówki dysponowały łącznie 5,8 tys. miejsc (w Polsce – 206,0 tys.), tj. o 3,1% więcej niż przed rokiem i ponad 2-krotnie więcej niż 7 lat wcześniej.

Żłobek to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w żłobku jest sprawowana od ukończenia 20 tygodnia życia dziecka, żłobek zapewnia opiekę do 10 godzin dziennie. Żłobki, obok klubów dziecięcych, opiekuna dziennego i niani, zostały wprowadzone ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. z 2023 r. poz. 204). Obecnie pieczę nad działalnością regulowaną ustawą sprawuje Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Klub dziecięcy to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w klubie dziecięcym jest sprawowana od ukończenia 1 roku życia dziecka, klub dziecięcy zapewnia opiekę do 5 godzin dziennie.

Oddział żłobkowy przy przedszkolu – jednostka działająca przy przedszkolu (lub innej instytucji) sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3 niewpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

W ciągu 2022 r. z instytucjonalnych form opieki korzystało 8,2 tys. dzieci, z tego 95,5%, podobnie jak przed rokiem, stanowiły dzieci przebywające w żłobkach.

Tablica 20. Żłobki^a i kluby dziecięce
Stan w dniu 31 grudnia
Table 20. Nurseries^a and children's clubs
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Żłobki Nurseries	39	109	118	129
w tym publiczne of which public	18	25	33	35
Oddziały żłobkowe Nursery wards	3	–	–	–
Kluby dziecięce Children's clubs	20	13	16	13
Miejsca Places	2391	5003	5668	5842
w żłobkach in nurseries	1983	4761	5385	5608
w klubach dziecięcych in children's clubs	408	242	283	234
Dzieci przebywające (w ciągu roku) Children staying (during the year)	3394	6871	7896	8211
w żłobkach in nurseries	2910	6585	7537	7844
w klubach dziecięcych in children's clubs	484	286	359	367

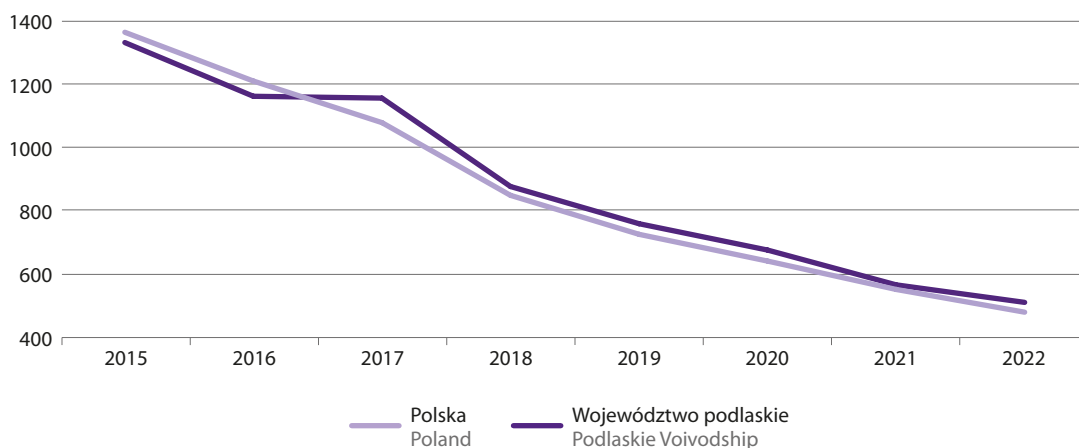
a W latach 2015–2021 miejsca i dzieci w żłobkach łącznie z oddziałami żłobkowymi. Podstawą kartoteki do badania za 2022 r. był Rejestr Żłobków, który nie zawiera kategorii „oddziały żłobkowe”.

a In 2015–2021 places and children in nurseries including nursery wards. The base for the set of institutions committed to fill in the questionnaire survey for 2022 was the Register of Nurseries, excluding the category "nursery wards"

W końcu 2022 r. na 100 miejsc przygotowanych w żłobkach i klubach dziecięcych w regionie przypadało 508 dzieci w wieku do lat 3 (w kraju – 477 dzieci). Według stanu w końcu poprzedniego roku oraz 2015 r., na 100 miejsc w omawianych placówkach przypadało odpowiednio 564 i 1335 dzieci w wieku do lat 3.

**Wykres 32. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach^a i klubach dziecięcych
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 32. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries^a and children's clubs
As of 31 December

^a W latach 2015–2021 miejsca i dzieci w żłobkach łącznie z oddziałami żłobkowymi. Podstawą kartoteki do badania za 2022 r. był Rejestr Żłobków, który nie zawiera kategorii „oddziały żłobkowe”.

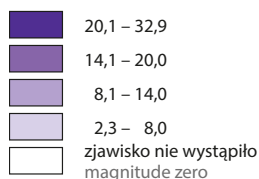
^a In 2015–2021 places and children in nurseries including nursery wards. The base for the set of institutions committed to fill in the questionnaire survey for 2022 was the Register of Nurseries, excluding the category „nursery wards”.

W końcu 2022 r. w województwie podlaskim na 1 tys. dzieci w wieku do lat 3 przypadało 173 dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych (w kraju – 180), czyli o 18 dzieci więcej niż rok wcześniej. Najwyższy odsetek dzieci w wieku do lat 3 korzystających ze żłobków i klubów dziecięcych zanotowano w mieście Suwałki (32,9%), natomiast najniższy – w powiecie suwalskim (2,3%). W powiecie łomżyńskim nie odnotowano żadnej placówki opieki nad dziećmi do lat 3.

**Mapa 29. Żłobki i kluby dziecięce w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 29. Nurseries and children's clubs in 2022
As of 31 December

Dzieci objęte opieką żłobkową
w ogólnej liczbie dzieci w wieku do lat 3 w %
Children covered by nursery care
in total number of children up to the age of 3 in %

Województwo podlaskie = 17,3
Podlaskie Voivodship

Obiekty
Facilities

Warunki mieszkaniowe

Housing conditions

Na przestrzeni ostatnich lat systematycznie zwiększała się liczba mieszkań w zasobach mieszkaniowych w ujęciu rocznym.

W końcu 2022 r., analogicznie jak przed rokiem, odnotowano nieznaczną poprawę warunków mieszkaniowych w skali roku – zwiększyła się przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania, przy równoczesnym spadku liczby osób zamieszkujących w 1 mieszkaniu.

W analizowanym roku, podobnie jak w latach poprzednich, dokonano kolejnych inwestycji w obszarze infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej, zwiększających długość sieci oraz liczbę przyłączy do odbiorców.

Badanie z zakresu gospodarki mieszkaniowej w części dotyczącej stanu zasobów mieszkaniowych, jak i wybranych informacji charakteryzujących warunki mieszkaniowe, zostało przygotowane na podstawie opracowania statystycznego **Bilans zasobów mieszkaniowych** za dany rok (według stanu w dniu 31 grudnia).

Zasoby mieszkaniowe to ogół mieszkań zamieszkanymi i niezamieszkanymi znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się lokali w obiektach zbiorowego zakwaterowania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej), z wyjątkiem znajdujących się tam mieszkań; pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków).

W końcu 2022 r. na terenie województwa podlaskiego znajdowało się 470,7 tys. mieszkań, tj. 3,0% ogółu mieszkań w zasobach mieszkaniowych Polski. Ich liczba wzrosła zarówno w odniesieniu do zanotowanej rok wcześniej, jak i w końcu 2015 r. odpowiednio o 1,3% i 6,8%. Najwięcej mieszkań znajdowało się w mieście Białystok (140,5 tys.) i powiecie białostockim (60,4 tys.), a także w mieście Suwałki (28,4 tys.), mieście Łomża (25,2 tys.) i powiecie sokólskim (24,6 tys.).

Tablica 21. Zasoby mieszkaniowe^a
Stan w dniu 31 grudnia

Table 21. Dwelling stocks^a
As of 31 December

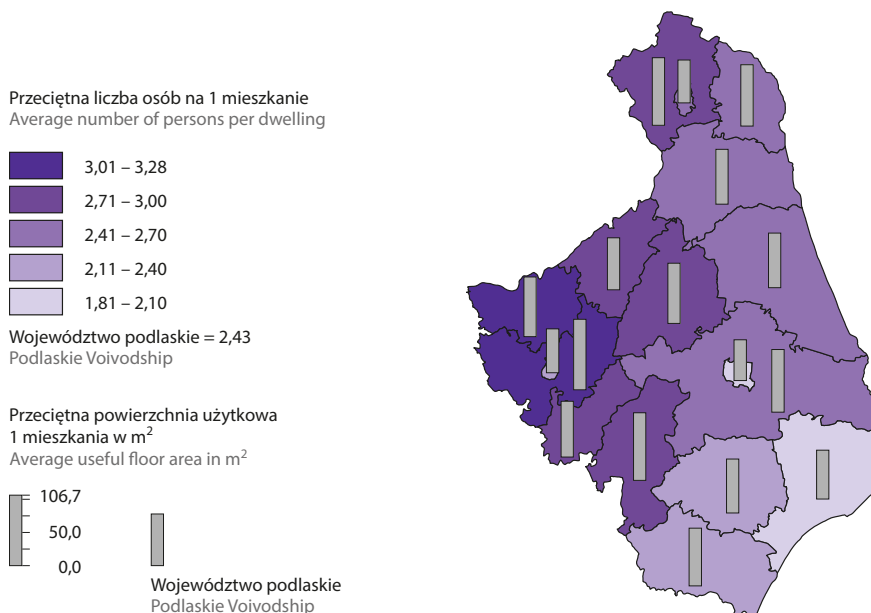
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Mieszkania: Dwellings:				
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	440829	459776	464613	470684
na 1000 ludności per 1000 population	370,8	397,5	404,5	411,7
Przeciętna: Average:				
liczba izb w mieszkaniu number of rooms in a dwelling	4,02	4,04	4,04	4,04
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² useful floor of a dwelling in m ²	76,1	77,8	78,0	78,2
liczba osób na 1 mieszkanie number of persons per dwelling	2,70	2,52	2,47	2,43

^a Na podstawie bilansów.
^a On the basis of balances.

Z roku na rok wartość wskaźnika informującego o liczbie osób przydającej na 1 mieszkanie zmniejsza się. W końcu 2022 r. w województwie podlaskim przeciętnie w 1 mieszkaniu zamieszkiwało 2,43 osoby (w Polsce – 2,42 osoby). Oznacza to spadek poziomu wskaźnika, który 7 lat wcześniej kształtował się w województwie na poziomie 2,70 osoby, w kraju natomiast osiągnął poziom 2,72 osoby na 1 mieszkanie. Najwyższą przeciętną liczbą osób w 1 mieszkaniu na terenie województwa w końcu 2022 r. charakteryzowała się gmina wiejska Przytuły (3,87), a najniższe zaludnienie mieszkań odnotowano w gminach wiejskich Dubicze Cerkiewne (1,29) oraz Orla (1,39).

**Mapa 30. Warunki mieszkaniowe ludności w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 30. Housing conditions of population in 2022
As of 31 December

W województwie podlaskim, według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r., długość sieci wodociągowej (rozdzielczej wraz z przesyłową) wynosiła 14293,1 km, a liczba przyłączy wodociągowych – 210,6 tys. szt. Stanowiło to 4,2% długości sieci wodociągowej Polski, a 3,4% ogólnej liczby przyłączy w kraju. W porównaniu ze stanem zanotowanym w końcu roku poprzedniego oraz 2015 długość sieci wodociągowej w województwie zwiększyła się odpowiednio o 106,7 km (o 0,8%) i 714,5 km (o 5,3%), przy jednoczesnym wzroście liczby przyłączy do budynków odpowiednio o 3,1 tys. szt. (o 1,5%) i 17,1 tys. szt. (o 8,8%).

Wodociągi to kompleks urządzeń wodociągowych służących do ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych, studni publicznych, urządzeń służących do magazynowania i uzdatniania wód, sieci wodociągowe, urządzenia regulujące ciśnienie wody.

Na obszarach wiejskich województwa podlaskiego w końcu 2022 r. znajdowało się 84,1% sieci wodociągowej oraz 62,2% wszystkich przyłączy wodociągowych do budynków mieszkalnych. W porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku długość sieci na tych terenach wzrosła o 86,4 km (o 0,7%), a liczba przyłączy zwiększyła się o 2,2 tys. szt. (o 1,7%). W tym samym okresie w miastach województwa wybudowano 20,3 km sieci (wzrost o 0,9%) i zainstalowano 0,9 tys. szt. przyłączy (wzrost o 1,1%).

W dniu 31 grudnia 2022 r. w Podlaskiem najdłuższa sieć wodociągowa usytuowana była na terenie miasta Białystok – 673,4 km (22,9 tys. szt. przyłączy), w gminie miejsko-wiejskiej Dąbrowa Białostocka – 257,5 km (2,3 tys. szt. przyłączy) oraz w gminie wiejskiej Suwałki – 249,2 km (2,4 tys. szt. przyłączy), najkrótsza zaś w gminach miejskich Sejny – 15,2 km (0,8 tys. szt. przyłączy) i Brańsk – 19,2 km (0,9 tys. szt. przyłączy). Najbardziej znaczący przyrost długości sieci wodociągowej w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej stwierdzono w gminie miejsko-wiejskiej Jedwabne (o 13,7%), a w odniesieniu do 2015 r. – w gminie wiejskiej Turośl (o 91,1%).

W końcu analizowanego roku w Podlaskiem gęstość sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) wynosiła 70,8 km/100 km² i była niższa niż w Polsce o 37,2 km/100 km². W relacji do stanu sprzed roku oraz w końcu 2015 r. wystąpił wzrost zagęszczenia sieci wodociągowej odpowiednio o 0,5 km/100 km² i 3,5 km/100 km². W końcu 2022 r. w miastach województwa gęstość sieci wodociągowej wynosiła przeciętnie 246,2 km/100 km², a na terenach wiejskich – 62,4 km/100 km². Największą wartość wskaźnika gęstości sieci wodociągowej w końcu 2022 r. odnotowano w miastach Białystok (659,4 km/100 km²) i Łomża (474,4 km/100 km²) oraz gminie miejskiej Hajnówka (426,5 km/100 km²), a najmniejszą – w gminach wiejskich: Gródek (13,4 km/100 km²), Białowieża (15,0 km/100 km²) oraz Płaska (20,0 km/100 km²).

Tablica 22. Wodociągi
Stan w dniu 31 grudnia

Table 22. Water supply system
As of 31 December

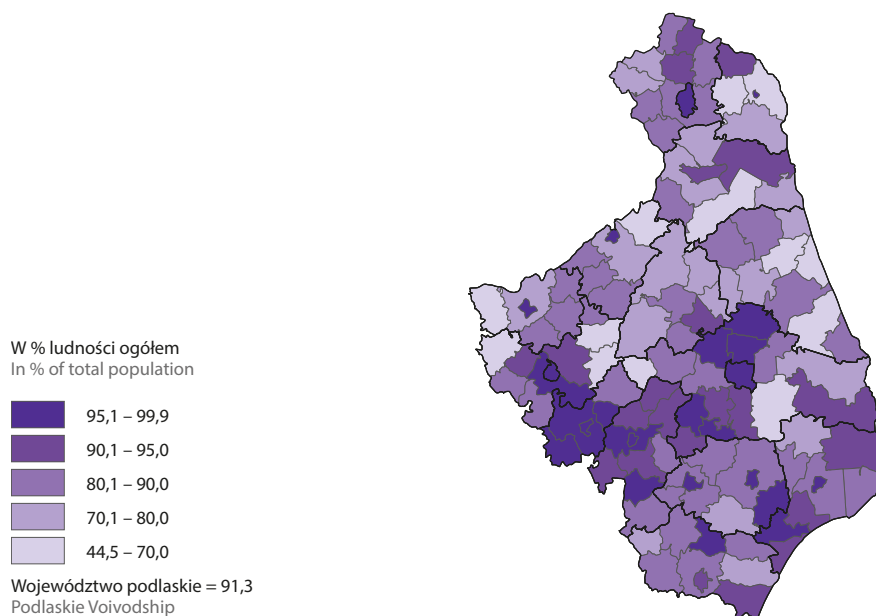
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Sieć wodociągowa (rozdzielcza i przesyłowa) w km Water supply network (distribution and transmission) in km	13578,6	14103,4	14186,4	14293,1
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych ^a w szt. Connections leading to residential buildings ^a in units	193513	204112	207452	210565
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm ³ Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm ³	40,2	42,3	41,7	41,4

^a Łącznie z przyłączami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania.
^a With connections leading to collective residential buildings.

W końcu 2022 r. w województwie podlaskim z sieci wodociągowej korzystało 1043,5 tys. osób, tj. 91,3% ludności województwa, co stanowiło 3,0% ogółu korzystających z tej sieci na obszarze Polski. W końcu analizowanego roku minimalnie spadła wartość odsetka ludności korzystającej z tej sieci – o 0,3 p. proc. w skali roku i o 2,9 p. proc. w stosunku do stanu w końcu 2015 r. W końcu analizowanego roku w Podlaskiem dostęp do wodociągu miało 96,9% ludności miast i 82,5% mieszkańców terenów wiejskich. Najwyższe odsetki ludności korzystającej z sieci wodociągowej odnotowano w gminach miejskich Kolno – 99,9% i Brańsk – 99,5% oraz w gminie miejsko-wiejskiej Łapy – 99,1%, natomiast najniższe w gminach wiejskich: Krasnopol – 44,5%, Turośl – 51,8% i Zawady – 52,0%.

**Mapa 31. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 31. Population using water supply system in 2022
As of 31 December

Kanalizacja to kompleks urządzeń kanalizacyjnych służący do odprowadzania ścieków: sieć kanalizacyjna, wyloty urządzeń służących do wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, urządzenia podczyszczające i oczyszczające ścieki oraz przepompownie ścieków.

**Tablica 23. Kanalizacja
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 23. Sewerage system
As of 31 December

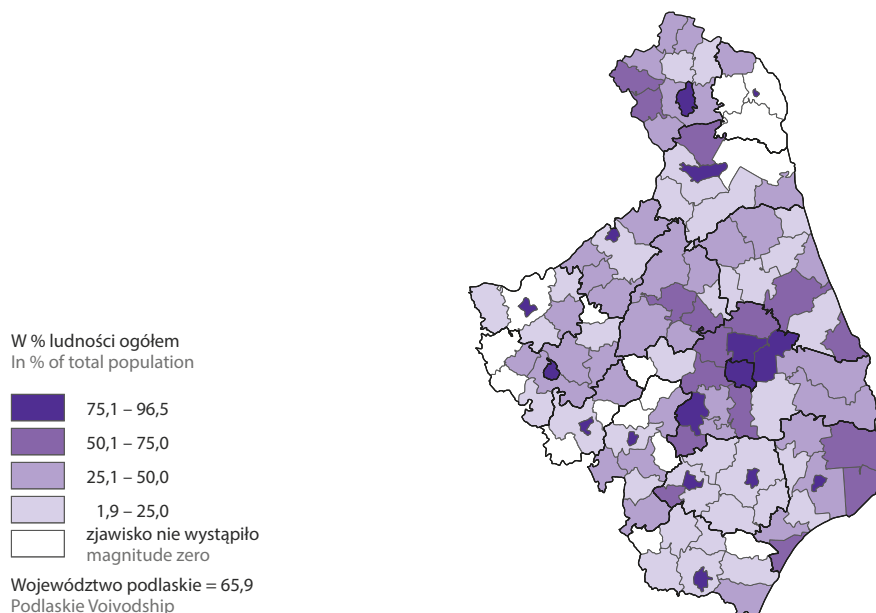
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Sieć rozdzielcza ^a w km Distribution network ^a in km	3436,2	3768,0	3801,3	3858,8
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych ^b w szt. Connections leading to residential buildings ^b in units	89956	100055	102010	104393
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm ³ Wastewater discharged by sewerage network (during the year) in hm ³	32,0	33,5	34,5	34,3
w tym oczyszczone of which treated	32,0	33,5	34,5	34,3

a Łącznie z kolektorami. b Łącznie z przyłączami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania.
a Including collectors. b With connections leading to collective residential buildings.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r., sieć kanalizacyjna w Podlaskiem osiągnęła długość 3858,8 km, przy liczbie przyłączy do budynków wynoszącej 104,4 tys. szt. Stanowiło to 2,2% ogólnej długości sieci kanalizacyjnej w Polsce oraz 2,7% ogólnej liczby przyłączy w kraju. W końcu omawianego roku, w porównaniu ze stanem zanotowanym rok i 7 lat wcześniej, długość sieci kanalizacyjnej zwiększyła się odpowiednio o 57,5 km (o 1,5%) i 422,6 km (o 12,3%), przy równoczesnym wzroście liczby przyłączy do budynków odpowiednio o 2,4 tys. szt. (o 2,3%) i 14,4 tys. szt. (o 16,0%).

**Mapa 32. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 32. Population using sewage system in 2022
As of 31 December

W końcu 2022 r. na terenie województwa z sieci kanalizacyjnej korzystało 753,6 tys. osób, tj. 65,9% ludności województwa, co stanowiło 2,8% ogółu ludności korzystającej z tej sieci w kraju. W regionie zarówno w ujęciu rocznym, jak i w porównaniu z końcem 2015 r. nastąpił niewielki spadek liczby korzystającej z niej ludności (odpowiednio o 0,1% i 0,4%). W końcu analizowanego roku w Podlaskiem dostęp do kanalizacji miało 92,2% ludności miast i 25,0% mieszkańców terenów wiejskich. Najwyższy odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej odnotowano w mieście Białystok – 96,5% oraz w gminie miejskiej Wysokie Mazowieckie – 96,0%, najniższy zaś w gminach wiejskich Grajewo – 1,9% oraz Brańsk – 2,3%. Na terenie 16 gmin w województwie nie było sieci kanalizacyjnej.

W miastach województwa podlaskiego w końcu 2022 r. znajdowało się 51,2% całej sieci kanalizacyjnej oraz 67,5% wszystkich przyłączy kanalizacyjnych do budynków mieszkalnych. W porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku długość sieci na tych terenach wzrosła o 27,0 km (o 1,4%), a liczba przyłączy zwiększyła się o 1531 szt. (o 2,2%). W 2022 r. na obszarach wiejskich województwa wybudowano 30,5 km sieci (wzrost o 1,6%) oraz zainstalowano 0,9 tys. szt. przyłączy (wzrost o 2,6%).

W końcu 2022 r. w Podlaskiem najdłuższa sieć kanalizacyjna usytuowana była na terenie miasta Białystok – 520,1 km (21,8 tys. szt. przyłączy) oraz gminy wiejskiej Juchnowiec Kościelny – 148,3 km (3,1 tys. szt. przyłączy), najkrótsza zaś w gminach wiejskich Grajewo – 1,0 km (1 przyłączy) i Mały Płock – 1,2 km (24 przyłączy). Największy wzrost długości sieci kanalizacyjnej w skali roku odnotowano w gminie wiejskiej Szypliszki (o 20,2%) i w gminie miejskiej Wysokie Mazowieckie (o 15,4%).

W dniu 31 grudnia 2022 r. w województwie podlaskim gęstość sieci kanalizacyjnej kształtowała się na poziomie 19,1 km/100 km², tj. o 37,7 km/100 km² niższym niż w kraju. Uległa ona zwiększeniu zarówno w ujęciu rocznym – o 0,3 km/100 km², jak i w porównaniu ze stanem w końcu 2015 r. – o 2,1 km/100 km². W końcu 2022 r. w miastach województwa gęstość sieci kanalizacyjnej wynosiła przeciętnie 213,6 km/100 km², a na obszarach wiejskich – 9,8 km/100 km².

Największe zagęszczenie sieci kanalizacyjnej odnotowano w mieście Białystok (509,3 km/100 km²), gminach miejskich Bielsk Podlaski (406,9 km/100 km²) oraz Hajnówka (390,8 km/100 km²), natomiast najmniejsze w gminach wiejskich: Grajewo (0,3 km/100 km²), Mały Płock (0,9 km/100 km²) i Brańsk (1,0 km/100 km²).

Sieć gazowa to system przewodów doprowadzających do odbiorców paliwa gazowe przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przesyłu i dystrybucji gazu. W systemie przewodów rozróżnia się:

- sieć przesyłową i rozdzielczą (na gaz wysokometanowy i zaazotowany) – przewody uliczne przeznaczone do doprowadzenia gazu do budynków lub innych obiektów za pośrednictwem przyłączy,
- przyłącza – system przewodów łączących sieć rozdzielczą z budynkami i innymi obiektami.

Tablica 24. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych Stan w dniu 31 grudnia

Table 24. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Sieć gazowa w km Gas supply system in km	1577,6	2001,4	2124,8	2541,9
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieskalnych w szt. Connections leading to residential and non-residential buildings in units	28395	37442	40088	42315
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys. Consumers of gas from gas supply system ^a in thousands	117,4	135,7	138,5	139,1
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku): Consumption of gas from gas supply system (during the year):				
w GWh in GWh	473,8	733,5	824,1	767,7
na 1 mieszkańca w kWh per capita in kWh	398,1	634,2	714,8	670,0

a łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.
a Including gas customers using collective gas-meters.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r., długość sieci gazowej ogółem w województwie podlaskim wynosiła 2541,9 km (co stanowiło 1,5% ogólnej długości sieci gazowej w Polsce), z czego 2064,2 km przypadało na sieć rozdzielczą. Zarówno w ujęciu rocznym, jak i w stosunku do końca 2015 r. odnotowano znaczący wzrost długości sieci gazowej odpowiednio o 417,1 km (o 19,6%) i 964,3 km (o 61,1%). W analizowanym roku liczba przyłączy do budynków w województwie wynosiła 42,3 tys. szt., stanowiąc 1,2% ogólnej ich liczby w kraju. Podobnie jak długość sieci gazowej, liczba przyłączy wzrosła w skali roku i na przestrzeni 7 lat odpowiednio o 2,2 tys. szt. (o 5,6%) i o 13,9 tys. szt. (o 49,0%).

Na terenach miejskich województwa podlaskiego w końcu 2022 r. znajdowało się 49,0% ogółu sieci gazowej oraz 74,8% wszystkich przyłączy gazowych do budynków. W porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku długość sieci na tych terenach zwiększyła się o 87,3 km (o 7,5%), a liczba przyłączy wzrosła o 1,2 tys. szt. (o 3,9%). W analizowanym roku na obszarach wiejskich województwa wybudowano 329,8 km sieci (wzrost o 34,1%) oraz zainstalowano 1,0 tys. szt. przyłączy (wzrost o 10,6%).

Najdłuższa sieć gazowa była usytuowana w mieście Białystok (630,7 km oraz 19,2 tys. szt. przyłączy), najkrótsza zaś – w gminie miejsko-wiejskiej Czarna Białostocka (0,7 km i 6 przyłączy). Najwyższy przyrost długości sieci gazowej w skali roku zaobserwowano w gminie wiejskiej Grajewo (prawie 40-krotny).

W końcu 2022 r. w województwie podlaskim gęstość sieci gazowej wynosiła 10,2 km/100 km² i była znacznie niższa niż w Polsce, gdzie wskaźnik ten kształtował się na poziomie 50,9 km/100 km². W porównaniu ze stanem w końcu 2021 r. odnotowano wzrost zagęszczenia sieci gazowej o 0,7 km/100 km². W końcu 2022 r. w miastach województwa gęstość tej sieci wynosiła przeciętnie 133,5 km/100 km², a na terenach wiejskich – 4,3 km/100 km². Najwyższy poziom wskaźnika gęstości ww. sieci odnotowano w mieście Białystok (617,5 km/100 km²), najniższy zaś – w gminie miejsko-wiejskiej Czarna Białostocka (0,3 km/100 km²).

W końcu analizowanego roku w województwie podlaskim z gazu sieciowego korzystało 356,4 tys. osób, tj. 31,2% ogółu ludności województwa i 1,7% ogółu ludności korzystającej z sieci gazowej w Polsce. Liczba ludności korzystającej z omawianej sieci spadła o 0,7 tys. osób (o 0,2%) w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej, ale wzrosła o 21,9 tys. osób (o 6,6%) na przestrzeni siedmiu lat. W końcu 2022 r. najwyższy odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej odnotowano w mieście Białystok (87,4%) oraz w gminie miejsko-wiejskiej Wasilków (69,1%).

W 2022 r. w Podlaskiem zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych osiągnęło wartość 767,7 GWh (tj. 1,4% ogólnego zużycia w Polsce) i było niższe o 6,8% w porównaniu z rokiem poprzednim.

W analizowanym roku zużycie gazu w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie wyniosło 670,0 kWh, co oznacza spadek o 47,8 kWh (o 6,6%) w odniesieniu do 2021 r. W 2022 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, na terenach miejskich wskaźnik ten zmniejszył się o 76,8 kWh (do poziomu 879,0 kWh), natomiast na terenach wiejskich – wzrósł o 5,3 kWh (do poziomu 344,4 kWh).

Na terenie województwa podlaskiego największe zużycie gazu przypadające na jednego mieszkańca odnotowano w gminach miejsko-wiejskich Supraśl (3296,6 kWh) i Wasilków (2652,9 kWh), a najmniejsze – w gminie miejskiej Hajnówka oraz w gminie wiejskiej Krypno (po 0,6 kWh).

Ochrona zdrowia

Health care

W 2022 r. wzrosła liczba porad lekarskich udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca, ale zmniejszyła się liczba osób przypadająca na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej.

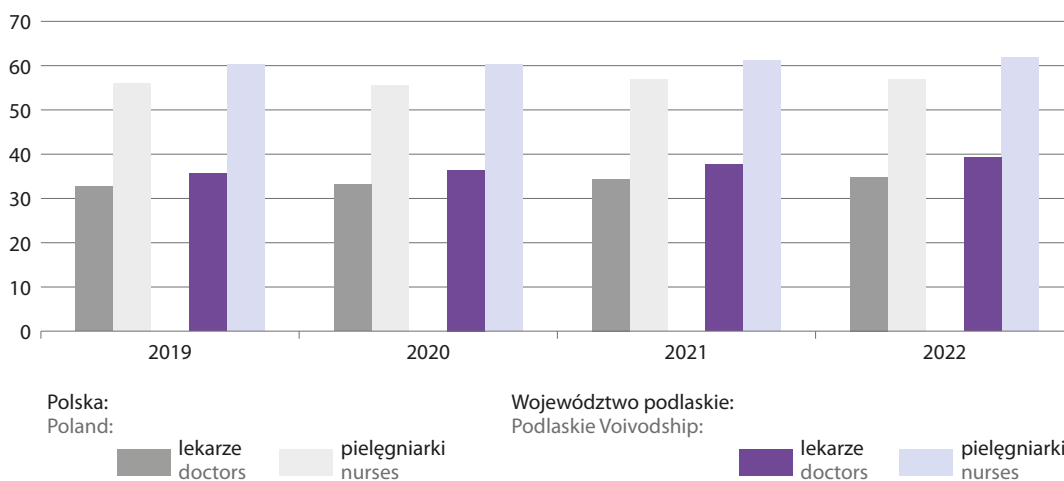
W analizowanym roku jednostki samorządu terytorialnego łącznie wydatkowały na ochronę zdrowia więcej środków niż w roku poprzednim.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna realizowana jest przez poradnie, przychodnie i praktyki lekarskie (tj. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria i izby chorych oraz zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne).

W końcu 2022 r. w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało 809 przychodni, tj. 3,6% wszystkich przychodni działających w Polsce. Ich liczba zwiększyła się o 2,7% w porównaniu z końcem poprzedniego roku i o 6,4% w odniesieniu do zanotowanej 7 lat wcześniej. Odmienną tendencję zaobserwowano w przypadku praktyk lekarskich udzielających świadczeń finansowanych ze środków publicznych. Ich liczba w końcu 2022 r. zmniejszyła się zarówno w skali roku, jak i w odniesieniu do końca 2015 r. odpowiednio o 6,8% i 34,9%. W 2022 r. w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w regionie udzielono 10,2 mln porad (w kraju – 335,6 mln), z czego 9,2 mln lekarskich i 1,0 mln stomatologicznych. Liczba porad lekarskich zwiększyła się zarówno w skali roku (o 3,1%), jak i w odniesieniu do 2015 r. (o 1,4%). Podobne zmiany zaobserwowano w przypadku liczby porad stomatologicznych, których było więcej niż rok i 7 lat wcześniej (odpowiednio o 1,4% i o 13,3%).

Wykres 33. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności Stan w dniu 31 grudnia

Chart 33. Doctors and nurses per 10 thousand population
As of 31 December

Od 2019 r. dane dotyczące lekarzy, lekarzy dentyistów, pielęgniarek i położnych opracowywane są w oparciu o źródła administracyjne, w tym rejestry:

- posiadających prawo wykonywania zawodu (lekarzy i lekarzy dentyistów, pielęgniarek i położnych),
- płatników składek ZUS,
- podmiotów wykonujących działalność leczniczą,
- praktyk lekarskich,
- praktyk pielęgniarek i położnych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, bez względu na główne miejsce pracy.

W związku z przejściem na nowe źródło dane nie są porównywalne z danymi opublikowanymi w poprzednich edycjach Raportu, opartymi o metodę sprawozdawczości.

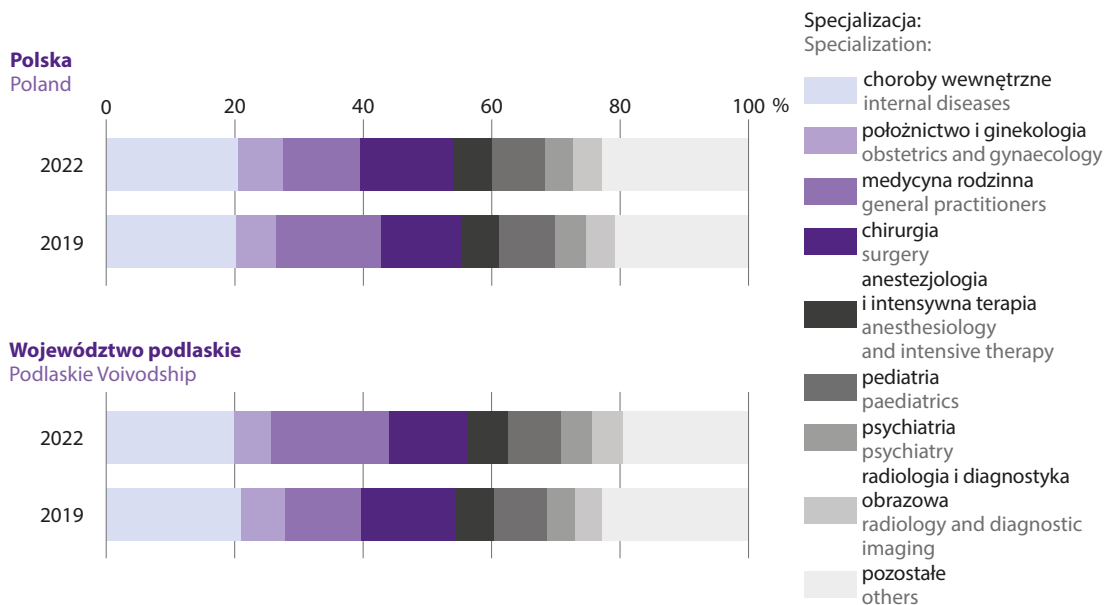
W końcu 2022 r. w województwie podlaskim prawo wykonywania zawodu posiadało 5,6 tys. lekarzy, 1,6 tys. lekarzy dentyistów, 10,5 tys. pielęgniarek, 1,4 tys. położnych, 1,1 tys. farmaceutów i 0,8 tys. diagnostów laboratoryjnych. W porównaniu ze stanem w końcu roku poprzedniego w większości wymienionych zawodów medycznych odnotowano wzrost liczby uprawnionych do wykonywania zawodu, przy czym największy zarejestrowano w grupie diagnostów laboratoryjnych (o 2,8%) oraz lekarzy (o 1,2%). Zmniejszeniu uległa natomiast liczba farmaceutów (o 4,9%) i położnych (o 3,9%).

W końcu grudnia 2022 r. w województwie podlaskim liczba lekarzy pracujących bezpośrednio z pacjentem wynosiła 4,5 tys., lekarzy dentyistów – 1,2 tys., pielęgniarek – 7,0 tys., położnych – 1,0 tys., farmaceutów – 0,9 tys., fizjoterapeutów – 0,8 tys., a diagnostów laboratoryjnych – 0,5 tys. W skali roku w większości wymienionych kategorii odnotowany został wzrost liczby osób pracujących z pacjentem, przy czym największy wystąpił w grupie diagnostów laboratoryjnych (o 10,1%), lekarzy (o 3,5%) i farmaceutów (o 1,5%). W Polsce, w porównaniu z końcem roku poprzedniego, największy wzrost zarejestrowano w grupie fizjoterapeutów (o 5,2%) i lekarzy (o 1,2%).

Według stanu w końcu 2022 r., liczba lekarzy specjalistów w województwie podlaskim wynosiła 3,1 tys. (w Polsce – 87,8 tys.) i była większa o 4,5% niż przed rokiem oraz o 7,9% niż 3 lata wcześniej. W końcu 2022 r. lekarze najczęściej posiadali specjalizację z zakresu chorób wewnętrznych, medycyny rodzinnej oraz chirurgii.

Wykres 34. Struktura lekarzy specjalistów według specjalizacji Stan w dniu 31 grudnia

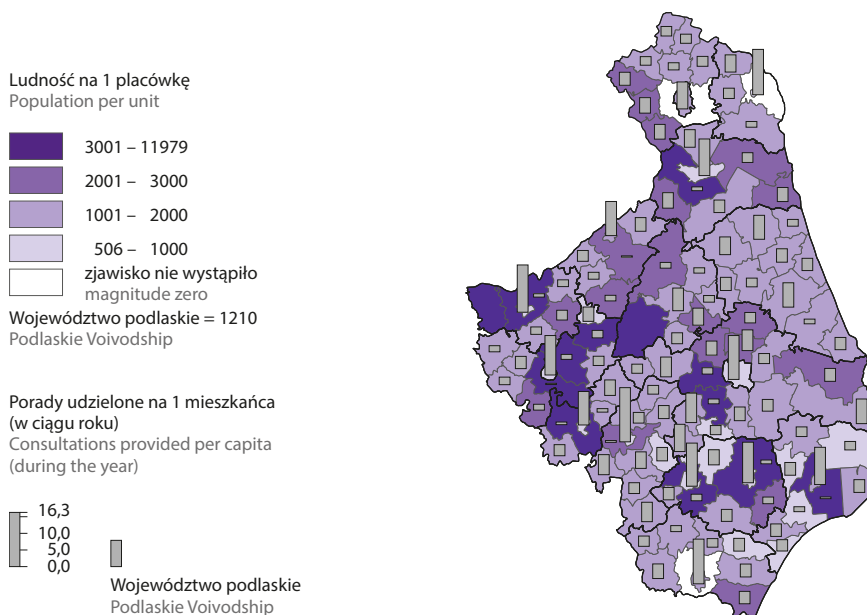
Chart 34. Structure of doctors specialists by specialization
As of 31 December

W końcu 2022 r. w województwie podlaskim liczba ludności przypadająca na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej wynosiła 1210 osób (w Polsce – 1448 osób) i była mniejsza o 1,6% w stosunku do stanu zanotowanego w końcu 2021 r. i o 1,4% w odniesieniu do końca 2015 r. Najwyższą liczbę ludności przypadającą na 1 omawiany podmiot stwierdzono w gminie wiejskiej Łomża (11979 osób), a najniższą – w gminie miejskiej Brańsk (506 osób).

Mapa 33. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2022 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 33. Out-patient health care in 2022
As of 31 December

W 2022 r. liczba porad ambulatoryjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie podlaskim wyniosła 7,9. Najwyższą wartość tego wskaźnika odnotowano w gminie miejskiej Wysokie Mazowieckie (16,3), a najniższą – w gminie wiejskiej Łomża (0,3).

Stacjonarna opieka zdrowotna to całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej (tj. szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

W województwie podlaskim w końcu 2022 r. działało 35 stacjonarnych szpitali ogólnych, dysponujących 5,3 tys. łóżek (w Polsce odpowiednio 896 i 164,2 tys.). Liczba łóżek w przeliczeniu na 10 tys. ludności wynosiła 46,3, podczas gdy w końcu 2021 r. kształtowała się na poziomie 48,4. Wykorzystanie łóżek w omawianych szpitalach ukształtowało się na poziomie 59,9% (w kraju – 64,6%) i było o 3,3 p. proc. większe niż rok wcześniej.

**Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 25. Health care facilities
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Przychodnie Out-patient departments	760	727	788	809
Praktyki lekarzy i lekarzy dentystów ^a Medical and dental practices ^a	209	148	146	136
Porady udzielone ^{bc} (w ciągu roku) w tys. Consultations provided ^{bc} (during the year) in thousands	10205,0	8506,5	9890,2	10177,8
lekarskie doctors	9054,0	7670,2	8906,0	9179,8
stomatologiczne dental	1151,0	836,2	984,3	998,0
Szpitale ogólne General hospitals	34	34	34	35
Łóżka w szpitalach ogólnych: Beds in general hospitals:				
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	5933	5401	5562	5293
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	49,9	46,7	48,4	46,3
Wykorzystanie łóżek w szpitalach ogólnych w % Usage of beds in general hospitals in %	65,0	53,2	56,6	59,9
Przeciętny pobyt chorego w szpitalu ogólnym w dniach Average patient stay in general hospital in days	5,2	5,1	5,2	5,1

a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub przychodniami. b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów. c Łącznie z poradami z izb przyjęć udzielanymi pacjentom niehospitalizowanym.

a Data concern practices that have signed contract with the National Health Fund or out-patient departments. b Including consultations paid by patients. c Including consultations provided to non-hospitalised patients in admission rooms.

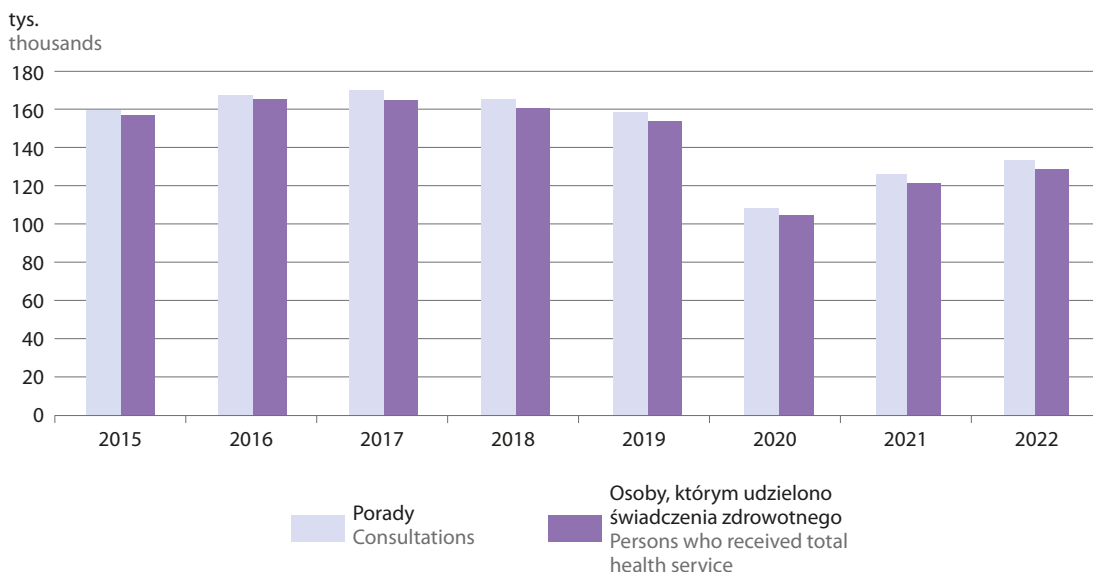
W ciągu 2022 r. w szpitalach ogólnych hospitalizowano 231,0 tys. pacjentów (w kraju – 6895,9 tys.), tj. o 8,7% więcej niż w 2021 r. Oznacza to, że na 10 tys. ludności województwa hospitalizowano 2016 osób (w Polsce – 1667), tj. o 173 więcej niż rok wcześniej. Średni pobyt chorego w szpitalu ogólnym trwał 5,1 dnia (w kraju – 5,3 dnia), tj. o 0,1 dnia krócej niż w poprzednim roku.

Ratownictwo medyczne to system, który tworzy się w ramach realizacji zadań państwa polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

W końcu grudnia 2022 r. na terenie województwa podlaskiego świadczeń medycznych w ramach ratownictwa medycznego udzielało 57 zespołów (w kraju – 1592) i 13 szpitalnych oddziałów ratunkowych (w Polsce – 244). Zarówno liczba zespołów ratownictwa medycznego, jak i liczba szpitalnych oddziałów ratunkowych nie uległy zmianie w porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku, ale o w odniesieniu do końca 2015 r. odnotowano ich wzrost odpowiednio o 3 i 4. W 2022 r. zespoły wyjeżdżały na miejsce zdarzenia 74,9 tys. razy, czyli mniej o 5,3% niż rok wcześniej i o 17,7% niż w 2015 r. Zdecydowaną większość (76,2%) ogólnej liczby zrealizowanych wyjazdów stanowiły wyjazdy do domu pacjenta.

Wykres 35. Świadczenia udzielone w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć

Chart 35. Outpatient health services provided in hospital emergency wards and admission rooms

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności z zakresu opieki zdrowotnej należy do zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego, które obok Narodowego Funduszu Zdrowia i budżetu państwa są dysponentami środków publicznych na ochronę zdrowia. Wydatki publiczne na ten cel rejestrowane są w dziale „851 – Ochrona zdrowia” klasyfikacji budżetowej.

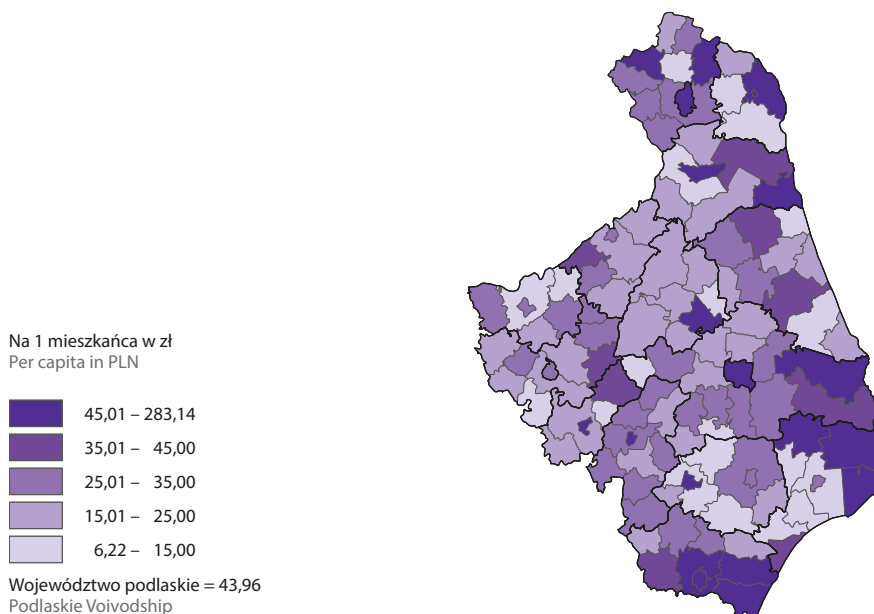
W 2022 r. w województwie podlaskim jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli wydatkowały na ochronę zdrowia (łącznie ze środkami otrzymanymi z budżetu państwa) kwotę 205,5 mln zł (w Polsce – 6983,1 mln zł), co stanowiło 2,0% ogółu wydatków jednostek samorządu terytorialnego w Podlaskiem (w kraju – również 2,0%). Zarówno w stosunku do 2021 r., jak i 2015 r. stwierdzono wzrost wydatków publicznych na zdrowie odpowiednio o 15,8% i 21,0%.

W analizowanym roku wśród jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego największe wydatki w dziale 851 poniosło województwo – 90,1 mln zł, a następnie powiaty – 65,0 mln zł, gminy – 25,6 mln zł oraz miasta na prawach powiatów – 24,8 mln zł.

W 2022 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca samorządy terytorialne w województwie podlaskim wydały na ochronę zdrowia przeciętnie 179,34 zł (w kraju – 184,60 zł), przy czym w przypadku gmin omawiany wskaźnik ukształtował się na poziomie 35,39 zł, miast na prawach powiatu – 58,67 zł, powiatów – 89,86 zł oraz województwa – 78,61 zł.

Wśród gmin województwa podlaskiego najniższe wydatki na osobę w dziale „Ochrona zdrowia” odnotowano w gminie wiejskiej Dubicze Cerkiewne (6,22 zł), a najwyższe – w gminie wiejskiej Białowieża (283,14 zł). W miastach na prawach powiatu w Podlaskiem na ochronę zdrowia najczęściej na 1 mieszkańca wydatkowano z budżetu miasta Białystok (66,92 zł), a w dalszej kolejności – Suwałk (46,50 zł) oraz Łomży (32,40 zł).

Mapa 34. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2022 r.
Map 34. Expenditures of gminas and cities with powiat status in division “Health care” in 2022

Kultura Culture

W końcu 2022 r. w województwie podlaskim, podobnie jak w kraju, nieznacznie zmniejszyła się liczba bibliotek publicznych i ich filii w porównaniu ze stanem w końcu grudnia poprzedniego roku. Na 1 placówkę biblioteczną przypadało więcej osób niż rok wcześniej.

W 2022 r., w odniesieniu do 2021 r., znacznemu zwiększeniu uległa liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych, zwiedzających muzea i wystawy oraz widzów w kinach stałych.

W 2022 r. jednostki samorządu terytorialnego łącznie wydatkowały na kulturę więcej środków niż w roku poprzednim.

W końcu 2022 r. w województwie podlaskim funkcjonowało 4,6% wszystkich centrów kultury, domów kultury, ośrodków kultury, klubów i świetlic działających w Polsce, 3,8% teatrów i instytucji muzycznych (posiadających własny zespół artystyczny), 3,5% galerii i salonów sztuki, 2,9% bibliotek i placówek biblioteczno-informacyjnych (łącznie z filiami), 2,7% muzeów i oddziałów muzealnych oraz 2,4% kin stałych.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r., w Podlaskiem funkcjonowało 225 bibliotek i ich filii, tj. o 1 mniej niż w końcu poprzedniego roku i o 13 mniej w porównaniu z końcem 2015 r. Na 1 placówkę biblioteczną przypadało 4,6 tys. osób (w kraju – 4,5 tys.), tj. o 0,7% więcej niż przed rokiem i o 9,3% więcej niż w końcu 2015 r. W placówkach tych zanotowano 126,2 tys. czytelników, tj. o 2,9% więcej niż rok wcześniej, ale o 12,7% mniej niż w 2015 r. W omawianym roku czytelnik przeciętnie wypożyczył z księgozbioru 20,2 woluminu (w Polsce – 18,6 woluminu).

W województwie podlaskim w końcu grudnia 2022 r. działalność prowadziło 26 muzeów i oddziałów muzealnych, tj. o 4 więcej niż przed rokiem. W analizowanym roku instytucje te zwiedziło 353,8 tys. osób, tj. więcej o 12,2% w porównaniu z 2021 r.

Według stanu w końcu 2022 r., w regionie funkcjonowało 11 galerii i salonów sztuki, czyli odpowiednio o 2 i 3 więcej niż rok i 7 lat wcześniej. Przyjęły one 46,3 tys. zwiedzających, tj. o 72,5% mniej niż przed rokiem, ale o 89,7% więcej niż w 2015 r.

Tablica 26. Instytucje kultury
Stan w dniu 31 grudnia
Table 26. Cultural institutions
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Biblioteki publiczne i punkty biblioteczne (z filiami) Public libraries and library service points (with branches)	283	251	252	249
Muzea i oddziały muzealne ^a Museum with branches ^a	31	21	22	26
Galerie i salony sztuki Art galleries	8	8	9	11
Teatry i instytucje muzyczne Theatres and music institutions	8	8	7	7
Centra, domy i ośrodki kultury Centre of culture, cultural centres and establishments	103	112	113	115
Kluby i świetlice Clubs and community centres	64	69	70	67
Kina stałe Indoor cinemas	12	12	12	13
Ludność na 1 placówkę biblioteczną Population per 1 library establishment	4201	4608	4558	4592
Zwiedzający muzea i oddziały muzealne ^{ab} na 1000 ludności Museums and exhibition visitors ^{ab} per 1000 population	461,0	162,3	273,5	308,8
Liczba ludności na 1 instytucję kultury ^c Number of population per 1 culture institution ^c	7118,6	6390,0	6277,2	6282,2

a Od 2020 r. do muzeów zaliczane są wyłącznie muzea działające w oparciu o uzgodniony z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego statut bądź regulamin, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach. b W ciągu roku. c Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice.

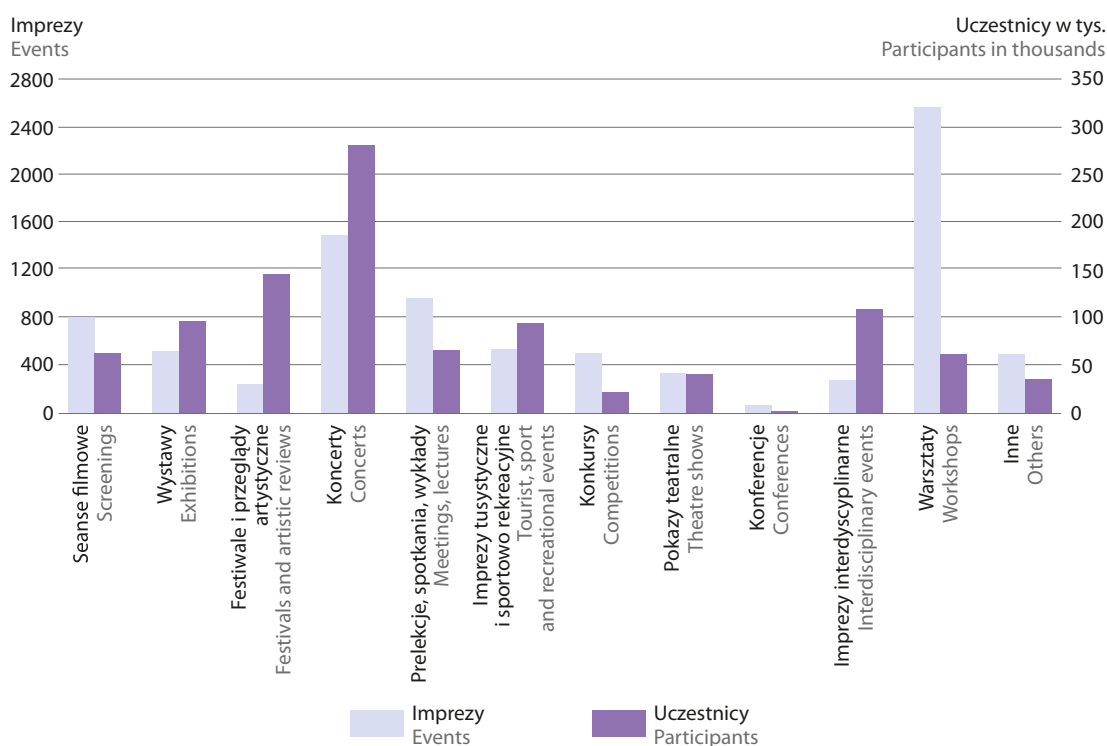
a Starting from 2020, museums include only museums operating on the basis of a statute or regulations agreed with the minister responsible for culture and protection of national heritage, pursuant to Art. 6 of the Act of 21 November 1996 on museums. b During the year. c Centre of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres.

W końcu 2022 r. działalność sceniczną prowadziło 7 teatrów i instytucji muzycznych posiadających własny zespół artystyczny, tj. tyle samo co rok wcześniej, ale o 1 mniej niż przed siedmioma laty. W 2022 r. wystawiono łącznie 1,8 tys. przedstawień lub koncertów, tj. o 39,7% więcej niż przed rokiem i o 1,4% więcej niż w 2015 r. W analizowanym roku w wydarzeniach kulturalnych organizowanych przez teatry i instytucje muzyczne uczestniczyło 235,7 tys. widzów i słuchaczy, tj. o 60,4% więcej w porównaniu z 2021 r., ale o 25,5% mniej niż w 2015 r.

W województwie podlaskim w końcu 2022 r. działały 182 centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice, tj. o 1 mniej niż w 2021 r., ale o 15 więcej niż 7 lat wcześniej. Na 1 instytucję tego rodzaju przypadało średnio w województwie 6,3 tys. ludności, tj. o 3,3 tys. mniej niż średnio w kraju. W omawianym roku instytucje te zorganizowały 8,9 tys. imprez, tj. więcej niż w 2021 r. i 2015 r. odpowiednio o 47,9% i 9,0%. Wzięło w nich udział 1029,2 tys. osób, czyli o 58,2% więcej niż przed rokiem, ale o 27,0% mniej niż w 2015 r.

Według stanu w końcu 2022 r., na terenie województwa podlaskiego działało 13 kin stałych. Ich liczba zwiększyła o 1 zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i w odniesieniu do 2015 r. W ciągu omawianego roku w kinach stałych odbyło się 50,4 tys. seansów, czyli więcej o 59,6% niż w 2021 r. i o 24,4% niż w 2015 r. W projekcjach uczestniczyło 921,6 tys. widzów, co oznacza wzrost o 45,4% w odniesieniu do 2021 r., ale spadek o 9,7% w porównaniu z 2015 r. Wszystkie kina stałe zlokalizowane były w miastach.

Wykres 36. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez placówki kultury w 2022 r.
Chart 36. Events organized by culture institutions and event participants in 2022

Prowadzenie działalności kulturalnej jest zadaniem własnym organów jednostek samorządu terytorialnego o charakterze obowiązkowym. Przeważająca część wydatków publicznych na kulturę w Polsce ponoszona jest przez jednostki samorządu terytorialnego, które są organami prowadzącymi lub właścicielami większości publicznych instytucji kultury. W 2022 r. w województwie podlaskim samorządy wydatkowały w sumie w dziale 921 „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” kwotę 346,2 mln zł (w kraju – 11223,5 mln zł), co stanowiło 3,3% ogółu wydatków budżetów omawianych jednostek (w Polsce – 3,2%). Zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i 2015 r. nastąpił wzrost wydatków na kulturę odpowiednio o 19,9% i 88,8%.

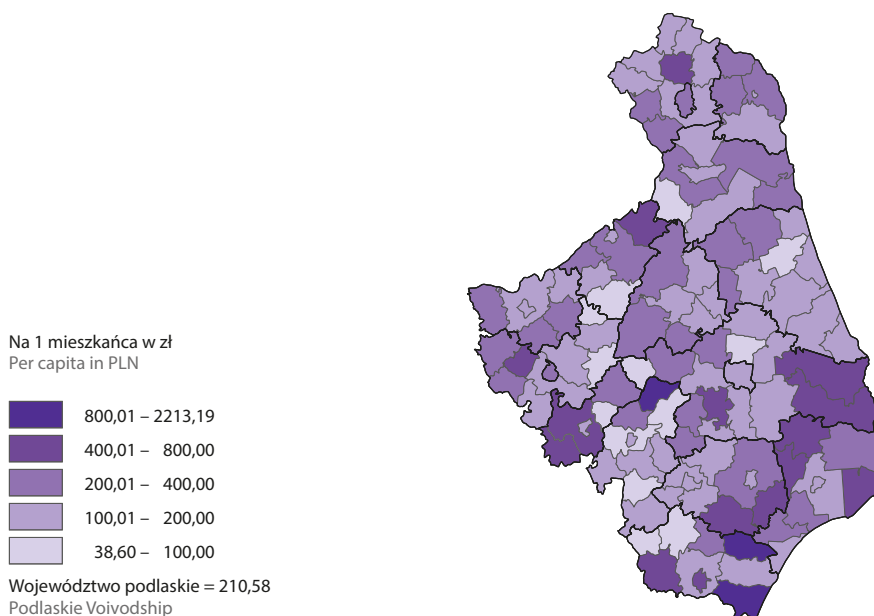
Wśród jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego w 2022 r. największe kwoty w dziale 921 odnotowano w budżetach gmin – 156,9 mln zł, a w dalszej kolejności w budżetach samorządu województwa – 94,8 mln zł oraz miast na prawach powiatu – 84,4 mln zł. Z budżetów powiatów na ten cel wydatkowano niespełna 10,2 mln zł.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca w analizowanym roku wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego ogółem w województwie podlaskim poniesione na kulturę wyniosły 302,17 zł (w kraju – 296,70 zł), przy czym w przypadku gmin omawiany wskaźnik ukształtował się na poziomie 216,81 zł, miast na prawach powiatu – 199,88 zł, powiatów – 14,04 zł oraz województwa – 82,73 zł.

Wśród gmin województwa podlaskiego najwyższe wydatki w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” przypadające na 1 mieszkańca stwierdzono w gminie wiejskiej Milejczyce (2213,19 zł), a najniższe – w gminie wiejskiej Wizna (38,60 zł). W miastach na prawach powiatu w Podlaskiem na kulturę najwięcej na 1 mieszkańca wydatkowano z budżetu miasta Łomża (315,66 zł), a w dalszej kolejności – Suwałki (239,34 zł) oraz Białystok (166,81 zł).

Mapa 35. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2022 r.

Map 35. Expenditure of gminas and cities with powiat status in division “Culture and national heritage” in 2022

Bezpieczeństwo publiczne

Public safety

W 2023 r., w odniesieniu do poprzedniego roku, spadła liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję, co było wynikiem zmniejszenia liczby przestępstw zarówno o charakterze kryminalnym, jak i gospodarczym oraz liczby przestępstw drogowych. Wzrosła natomiast liczba odnotowanych przez Policję wypadków drogowych.

W 2023 r. liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w województwie podlaskim wyniosła 18452 i spadła o 19,2% w porównaniu z rokiem poprzednim, ale wzrosła o 5,6% w odniesieniu do 2015 r. W analizowanym roku przestępstwa stwierdzone w województwie podlaskim stanowiły 2,3% ich ogólnej liczby w kraju, co uplasowało je na drugim miejscu w Polsce pod względem najmniejszej liczby popełnionych przestępstw.

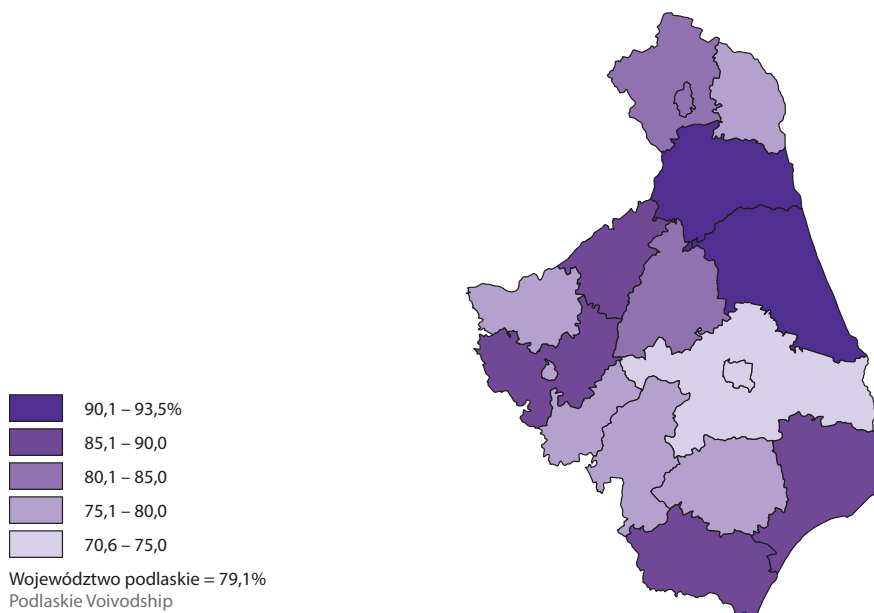
Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym – jest to przestępstwo skarbowe.

Liczba przestępstw o charakterze kryminalnym w 2023 r. w województwie podlaskim wyniosła 9153 i spadła zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i w odniesieniu do 2015 r. odpowiednio o 10,4% i 15,3%. Omawiane przestępstwa stwierdzone w regionie stanowiły 2,0% ogólnej liczby przestępstw o charakterze kryminalnym w kraju. Pod względem najmniejszej liczby popełnionych przestępstw kryminalnych w 2023 r. Podlaskie również zajęło drugie miejsce w Polsce.

W analizowanym roku liczba przestępstw o charakterze gospodarczym w województwie podlaskim ukształtowała się na poziomie 6152, co oznacza spadek o 31,9% w porównaniu z poprzednim rokiem, ale prawie 2-krotny wzrost w odniesieniu do 2015 r. Przestępstwa o charakterze gospodarczym zarejestrowane w Podlaskiem stanowiły 2,7% ogólnej liczby tego rodzaju przestępstw stwierdzonych w kraju.

W 2023 r. w województwie podlaskim Policja odnotowała 2185 przestępstw drogowych. Oznacza to spadek ich liczby zarówno w porównaniu z poprzednim rokiem, jak i w odniesieniu do 2015 r. odpowiednio o 13,7% i 15,9%. W analizowanym roku przestępstwa drogowe stwierdzone w regionie stanowiły 3,6% ich ogólnej liczby w Polsce.

Mapa 36. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w 2023 r.
Map 36. Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in 2023

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.
Source: data of the National Police Headquarters.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w województwie podlaskim w 2023 r. ukształtował się na poziomie 79,1% i spadł o 1,8 p. proc. w porównaniu z poprzednim rokiem, natomiast wzrósł o 13,7 p. proc. w odniesieniu do 2015 r. Wskaźnik ogólnopolski w omawianym roku był niższy i wyniósł 71,5%. Do powiatów o najwyższym wskaźniku wykrywalności sprawców przestępstw w województwie w 2023 r. należały sokolski (93,5%) i augustowski (91,3%), natomiast najniższy wskaźnik wykrywalności zanotowano w mieście Białystok (70,6%) oraz powiecie białostockim (73,5%).

Dane o **wypadkach drogowych** pochodzą z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji (SEWiK) prowadzonego przez Komendę Główną Policji i obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku** drogowego uznaje się osobę zmarłą w wyniku doznanych obrażeń na miejscu lub w ciągu 30 dni. Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznaje się osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Tablica 27. Wypadki drogowe oraz ich skutki^a

Table 27. Road accidents and their results^a

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Wypadki Accidents	690	430	333	347
Ofiary śmiertelne: Fatalities:				
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	118	78	69	76
na 100 wypadków per 100 road accidents	17,1	18,1	20,7	21,9
Ranni: Injured:				
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	864	451	360	371
na 100 wypadków per 100 road accidents	125,2	104,9	108,1	106,9

^a Zarejestrowane przez Policję.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police.

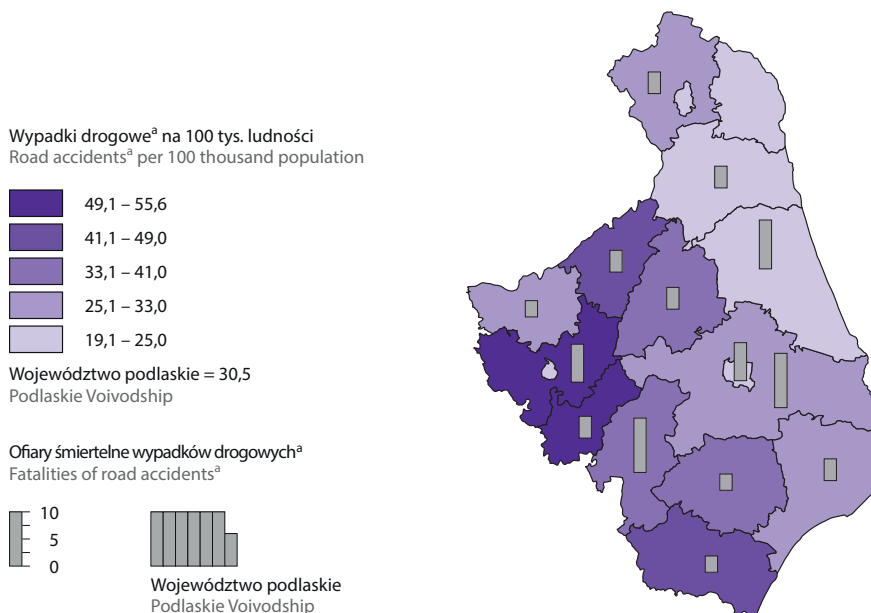
Source: data of the National Police Headquarters.

W 2023 r. na terenie województwa podlaskiego zanotowano 347 wypadków drogowych, tj. o 4,2% więcej niż przed rokiem, ale o 49,7% mniej niż w 2015 r. Wypadki mające miejsce w omawianym roku w województwie podlaskim stanowiły 1,7% ich ogólnej liczby w kraju, co uplasowało Podlaskie na pierwszym miejscu w rankingu najbezpieczniejszych województw w Polsce. Do powiatów, w których wydarzyło się najmniej wypadków drogowych w województwie należały: sejneński (4) oraz kolneński i suwalski (po 9), zaś największą liczbę wypadków zanotowano w mieście Białystok (73) i powiecie białostockim (47). Analizując liczbę wypadków w przeliczeniu na 100 tys. ludności, najlepszą sytuację stwierdzono w mieście Suwałki (19,1), powiecie sejneńskim (21,5) oraz mieście Łomża (21,8), zaś najmniej korzystna wystąpiła w powiatach: zambrowskim (55,6), łomżyńskim (54,4) i grajewskim (47,5), które pod tym względem znacznie przekraczały średnią wojewódzką (30,5). W 2023 r. w kraju omawiany wskaźnik ukształtował się na poziomie 55,6.

W wypadkach drogowych mających miejsce na terenie województwa podlaskiego w 2023 r. ucierpiało 447 osób (1,7% ogółu ofiar wypadków drogowych w kraju), wśród których było 371 rannych i 76 zabitych. Ogólna liczba ofiar wypadków drogowych była o 4,2% wyższa od zanotowanej w roku poprzednim, ale o 54,5% niższa niż w 2015 r. Liczba rannych w analizowanym roku wzrosła o 3,1% w stosunku do roku

poprzedniego, spadła zaś o 57,1% w porównaniu z zanotowaną 8 lat wcześniej. Liczba ofiar śmiertelnych była o 10,1% wyższa w odniesieniu do 2022 r., natomiast o 35,6% niższa w stosunku do 2015 r. Liczba rannych i zabitych w przeliczeniu na 100 wypadków wyniosła w 2023 r. odpowiednio 106,9 i 21,9 (wobec 115,2 i 9,0 w kraju). Wskaźnik dotyczący ofiar śmiertelnych w przeliczeniu na 100 wypadków drogowych w województwie na przestrzeni ostatnich lat przewyższał średnią krajową.

Mapa 37. Bezpieczeństwo na drogach w 2023 r.
Map 37. Road safety in 2023

^a Zarejestrowane przez Policję.
Źródło: dane Komendy Głównej Policji.
^a Registered by the Police.
Source: data of the National Police Headquarters.

Społeczeństwo informacyjne

Information society

W 2023 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, zwiększył się zarówno odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu, jak i odsetek osób korzystających z Internetu.

W 2023 r. w województwie podlaskim dostęp do Internetu posiadało 92,5% gospodarstw domowych (w kraju – 93,3%). W ciągu roku odsetek ten wzrósł o 5,3 p. proc. (w kraju utrzymał się na niezmiennym poziomie). Wśród wszystkich województw Podlaskie zajmowało pod tym względem dziesiąte miejsce.

Udział użytkowników Internetu w ogólnej liczbie osób w wieku 16–74 lata wyniósł 88,7% (wobec 86,9% w poprzednim roku). W kraju odsetek ten wyniósł 90,2% (rok wcześniej – 90,6%). W 2023 r. w rankingu województw Podlaskie zajmowało pod tym względem jedenaste miejsce.

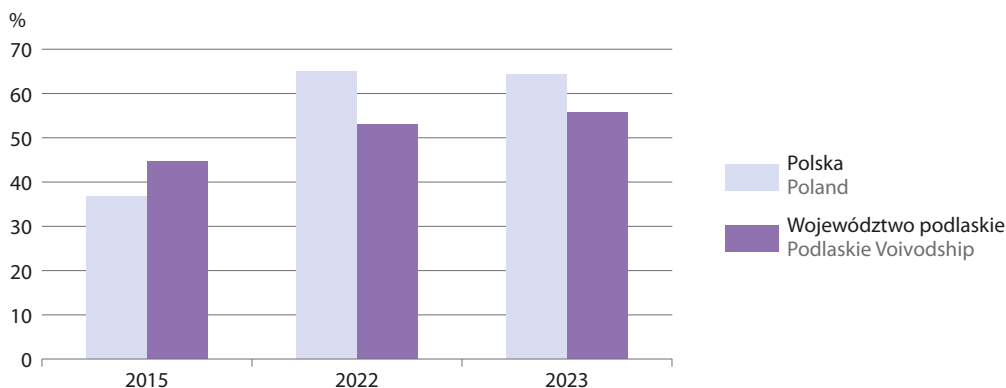
W 2023 r. odsetek osób korzystających z Internetu regularnie, tj. co najmniej raz w tygodniu, wyniósł 82,0% (w kraju – 85,3%) i był wyższy o 2,7 p. proc. niż w 2022 r. (w kraju zmniejszył się o 0,4 p. proc.). Wśród wszystkich województw Podlaskie znajdowało się pod tym względem na dwunastym miejscu.

Tablica 28. Gospodarstwa domowe^a posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby^b korzystające z InternetuTable 28. Households^a with access to the Internet at home and Internet users^b

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
	w %		in %	
Odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu Percentage of households with access to the Internet at home	76,5	84,7	87,2	92,5
Odsetek osób korzystających z Internetu Percentage of persons using the Internet	78,3	82,3	86,9	88,7
Odsetek osób regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystających z Internetu Percentage of persons using the Internet regularly (at least once a week)	70,7	78,2	79,3	82,0

a Dane dotyczą gospodarstw domowych z co najmniej 1 osobą w wieku 16–74 lata. b Osoby w wieku 16–74 lata.
a Data concern households with at least one person aged 16–74. b Persons aged 16–74.

W 2023 r. osoby zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania stanowiły 55,7% mieszkańców województwa podlaskiego w wieku 16–74 lata, tj. więcej o 2,8 p. proc. w porównaniu z poprzednim rokiem. W kraju odsetek ten wyniósł 64,3% (wobec 64,6% w 2022 r.). W 2023 r. w rankingu województw Podlaskie zajmowało pod tym względem czternaste miejsce, wyprzedzając województwa zachodniopomorskie i świętokrzyskie.

Wykres 37. Osoby^a zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badaniaChart 37. Persons^a ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months since the survey

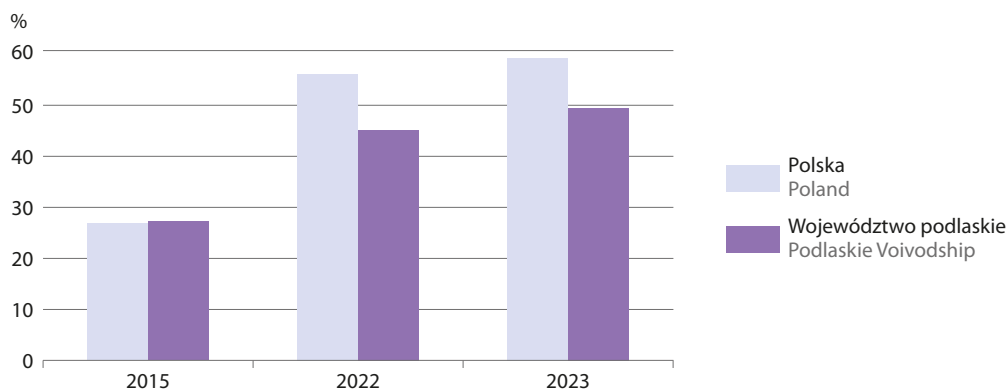
a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

Osoby korzystające z usług administracji publicznej przez Internet w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania stanowiły 49,0% mieszkańców województwa podlaskiego w wieku 16–74 lata, tj. więcej o 4,3 p. proc.

w porównaniu z poprzednim rokiem. W kraju odsetek ten wyniósł 58,5% (wobec 55,4% w 2022 r.). W 2023 r. w rankingu województw Podlaskie zajmowało pod tym względem czternaste miejsce, wyprzedzając województwa świętokrzyskie i podkarpackie.

Wykres 38. Osoby^a korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania

Chart 38. Persons^a using e-government services during the last 12 months since the survey

^a Osoby w wieku 16–74 lata.
^a Persons aged 16–74.

Wśród osób korzystających z usług administracji publicznej przez Internet największym zainteresowaniem cieszyło się wysyłanie wypełnionych deklaracji podatkowych – w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania robiło to 26,1% mieszkańców województwa podlaskiego w wieku 16–74 lata (w kraju – 32,6%). Formularze urzędowe pobierało lub drukowało 24,0% mieszkańców regionu mających od 16 do 74 lat (w kraju – 29,4%), a 23,1% wyszukiwało informacje na stronach administracji publicznej (w kraju – 32,8%).

Aktywność społeczna

Social activity

W końcu 2023 r., podobnie jak w latach poprzednich, zaobserwowano wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ujęciu rocznym.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r., liczba aktywnych organizacji sektora non-profit zwiększyła się w porównaniu z zanotowaną w końcu 2020 r.

W województwie podlaskim od wielu lat rośnie liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. W końcu 2023 r. w rejestrze REGON zarejestrowanych było 4741 takich podmiotów, tj. o 5,5% więcej niż przed rokiem i o 20,7% więcej niż 8 lat wcześniej. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne mające siedzibę na terenie województwa podlaskiego stanowiły 2,8% wszystkich tego typu podmiotów w kraju. Odsetek ten nie zmienił się w odniesieniu do stanu w końcu poprzedniego roku, ale był mniejszy (o 0,1 p. proc.) od zanotowanego w końcu 2015 r.

Tablica 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON Stan w dniu 31 grudnia

Table 29. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register As of 31 December

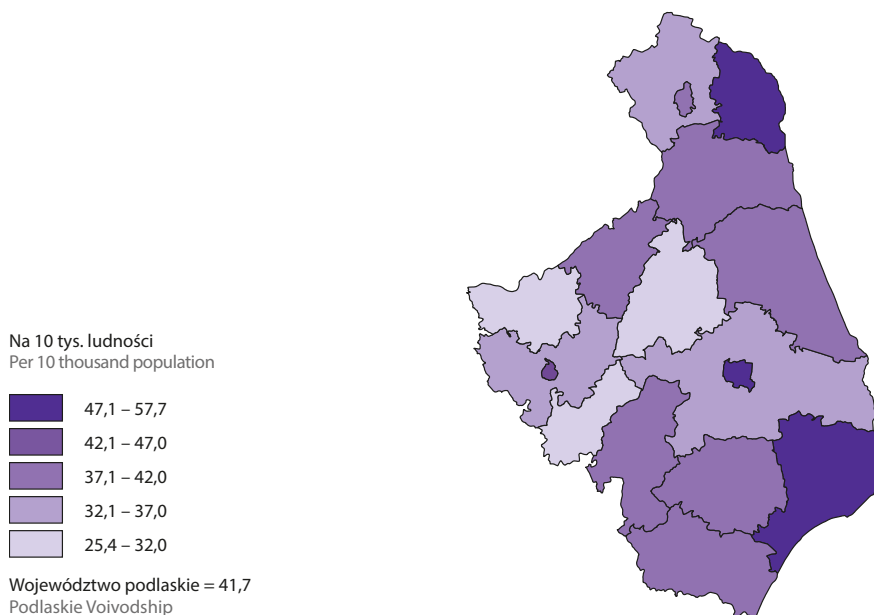
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
W liczbach bezwzględnych In absolute numbers	3929	4287	4493	4741
Na 10 tys. ludności Per 10 thousand population	33,1	37,1	39,3	41,7

W końcu grudnia 2023 r. w Podlaskiem liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadająca na 10 tys. ludności kształtowała się na poziomie 41,7, podczas gdy w kraju wynosiła 45,6. W województwie podlaskim wskaźnik ten był wyższy niż rok i 8 lat wcześniej, gdy przyjmował wartości odpowiednio 39,3 i 33,1. W Polsce również zaobserwowano wzrost liczby omawianych podmiotów przypadającej na 10 tys. ludności w ujęciu rocznym i w odniesieniu do stanu w końcu 2015 r.

Biorąc pod uwagę rozmieszczenie fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na terenie województwa, stwierdzono, że w końcu grudnia 2023 r. w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców najczęściej było ich w powiatach hajnowskim (57,7) i sejneńskim (52,6) oraz mieście Białystok (51,9), najmniej zaś – w powiecie zambrowskim (25,4).

Mapa 38. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 38. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2023 As of 31 December

W końcu 2022 r. liczba aktywnych organizacji prowadzących działalność w ramach sektora non-profit w województwie podlaskim wynosiła 3,1 tys. i była większa o 0,1 tys., tj. o 3,3% od zanotowanej 2 lata wcześniej oraz o 0,4 tys., tj. o 14,8% od zarejestrowanej w końcu 2016 r. W rankingu województw Podlaskie zajmowało pod tym względem czternaste miejsce, wyprzedzając województwa opolskie i lubuskie. Udział aktywnych organizacji prowadzących działalność w ramach sektora non-profit w województwie podlaskim w ich ogólnej liczbie w kraju wynosił 3,0%.

Podmioty sektora non-profit to głównie organizacje członkowskie, najczęściej stowarzyszenia, które według ram ustawowych opierają swoją działalność przede wszystkim na pracy społecznej zrzeszonych w nich osób i przychodach ze składek członkowskich. Członkami omawianych podmiotów mogą być zarówno osoby fizyczne, jak i prawne (np. inne organizacje, podmioty gospodarcze lub instytucje).

Dane o organizacjach non-profit opracowano na podstawie dwóch badań statystyki publicznej:

- SOF-1 – Sprawozdania z działalności fundacji, stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych,
- SOF-4s – Sprawozdania z działalności samorządu gospodarczego i zawodowego.

W końcu 2022 r., podobnie jak przed dwoma laty i 6 lat wcześniej, rejestrowe organizacje non-profit w Podlaskiem zrzeszały 0,2 mln członków (w Polsce – 8,4 mln).

Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r., wśród członków aktywnych organizacji rejestrowych sektora non-profit w województwie podlaskim zanotowano 97,0% osób fizycznych. W porównaniu ze stanem w końcu 2020 r. ich udział zwiększył się o 0,7 p. proc., a w odniesieniu do stanu w końcu 2016 r. – zmniejszył się o 0,1 p. proc. W grupie tej odsetek kobiet wynosił 42,0% i był wyższy o 1,2 p. proc. niż przed dwoma laty i o 1,7 p. proc. w porównaniu z końcem 2016 r.

Rozdział 6

Chapter 6

Gospodarka

Economy

6.1. Produkt krajowy brutto

6.1. Gross domestic product

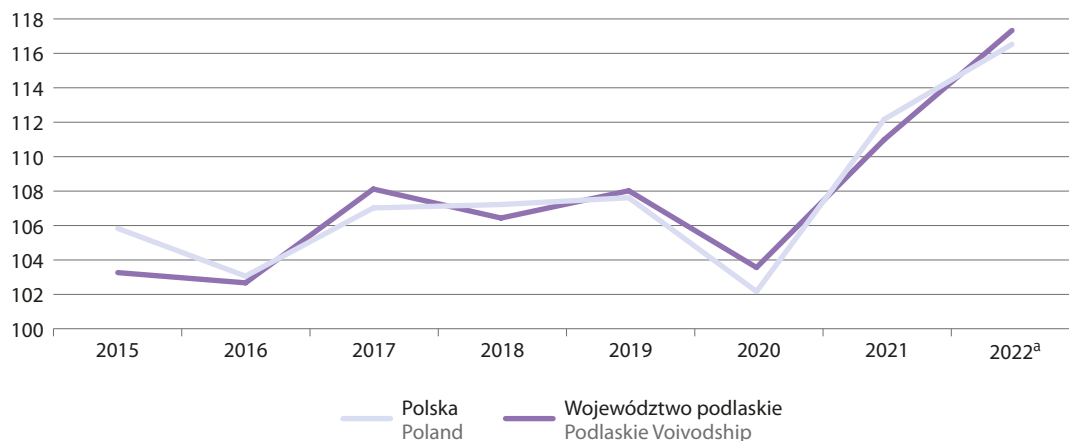
Według wstępnych szacunków, w 2022 r. utrzymał się zarówno wzrost produktu krajowego brutto ogółem, jak i w przeliczeniu na 1 mieszkańca w skali roku. W obu przypadkach był on wyższy od zaobserwowanego rok wcześniej. Udział województwa podlaskiego w tworzeniu ogólnokrajowego PKB pozostał na niezmiennym poziomie w odniesieniu do zanotowanego rok wcześniej.

W 2021 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrosła wartość dodana brutto, a jej udział w ogólnokrajowej WDB nie uległ zmianie.

Według wstępnych szacunków, wartość produktu krajowego brutto (PKB) w 2022 r. w Podlaskiem osiągnęła 68542 mln zł (w cenach bieżących) i w porównaniu z rokiem poprzednim oraz 2015 zwiększyła się odpowiednio o 17,4% i 71,9% (w kraju wzrosła o 16,6% i 70,5%). Produkt krajowy brutto województwa podlaskiego stanowił 2,2% jego wartości ogólnokrajowej i udział ten utrzymał się na niezmiennym poziomie w odniesieniu do zanotowanego przed rokiem oraz w 2015 r. W 2022 r. wartość produktu krajowego brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie ukształtowała się na poziomie 59818 zł i zwiększyła się w odniesieniu do poprzedniego i 2015 roku odpowiednio o 18,2% i 78,6%. W 2022 r. wartość PKB na 1 mieszkańca regionu ukształtowała się na poziomie 73,8% średniej krajowej (w 2021 r. – 73,1%, a w 2015 r. – 71,6%). W omawianym roku najwyższą w kraju wartość PKB na 1 mieszkańca stwierdzono w województwie mazowieckim – 127791 zł (157,6% średniej krajowej), natomiast najniższą zanotowano w województwie podkarpackim – 55125 zł (68,0%).

Wykres 39. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące) Rok poprzedni=100

Chart 39. Indices of gross domestic product (current prices)
Previous year=100

a Wstępny szacunek.
a Preliminary estimate.

Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

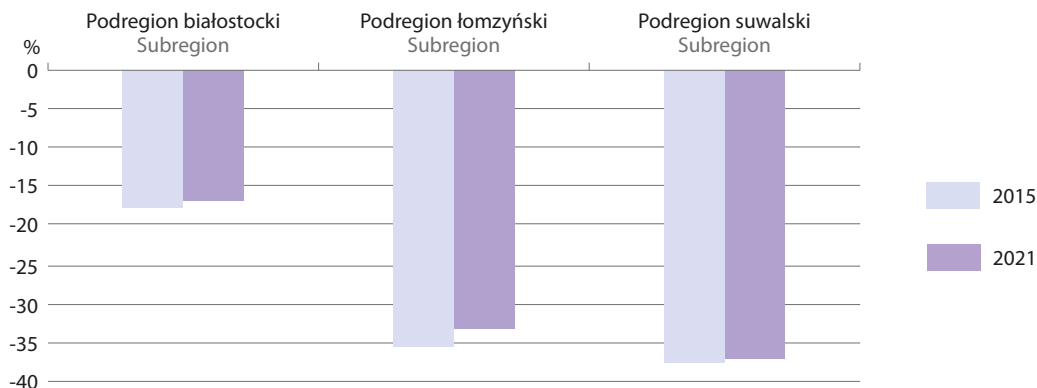
Według danych wstępnych, w 2022 r. w województwie podlaskim poziom PKB (według parytetu siły nabywczej na 1 mieszkańca wyrażony w PPS) osiągnął 59% średniej obliczonej dla 27 państw Unii Europejskiej i wzrósł w porównaniu z zanotowanym rok wcześniej i w odniesieniu do 2015 r.³ odpowiednio o 3 p. proc. i o 9 p. proc.

W 2021 r. udziały poszczególnych podregionów w generowaniu produktu krajowego brutto województwa podlaskiego były wyraźnie zróżnicowane i wyniosły: 19,6% w przypadku podregionu suwalskiego, 29,9% – podregionu łomżyńskiego i 50,5% – podregionu białostockiego. W analizowanym roku, w porównaniu z 2015 r., odnotowano zwiększenie udziału podregionu białostockiego (o 1,2 p. proc.), zmniejszenie wystąpiło natomiast w przypadku podregionu łomżyńskiego i suwalskiego (po 0,6 p. proc.). Zarówno w 2021 r. jak i w 2015 r., podregiony: białostocki, łomżyński i suwalski wypracowały odpowiednio 1,1%, 0,7% i 0,4% ogólnokrajowej wartości PKB.

W Podlaskiem w 2021 r. najwyższy poziom PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w podregionie białostockim. Wyniósł on 57538 zł i był o 13,6% wyższy niż średnio w województwie, a o 16,9% niższy niż w kraju. W 2015 r. wartość omawianego wskaźnika w podregionie białostockim ukształtowała się na poziomie wyższym o 14,9% niż w regionie, ale niższym o 17,7% od przeciętnej w kraju.

Wykres 40. Odchylenia względne produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca od przeciętnej wartości w kraju (ceny bieżące)

Chart 40. Relative deviations of gross domestic product per capita from the national average value (current prices)

W 2021 r. poziom PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca w podregionie łomżyńskim wyniósł 46202 zł, a w podregionie suwalskim – 43538 zł i był niższy odpowiednio o 8,7% i 14,0% niż średnio w województwie oraz niższy o 33,3% i 37,1% niż w kraju. W 2015 r. wartość PKB na 1 mieszkańca w podregionie łomżyńskim była niższa o 10,1% od średniej w województwie i o 35,6% od średniej krajowej, natomiast w podregionie suwalskim – niższa o 12,9% od przeciętnej w regionie i o 37,6% w odniesieniu do przeciętnej w Polsce.

W 2021 r. wskaźnik dyspersji regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów wyniósł 12,1% i był wyższy o 1,6 p. proc. od zanotowanego w 2020 r., ale niższy o 0,7 p. proc. w odniesieniu do 2015 r.

³ Dane będą przedmiotem dalszej rewizji, zgodnie z rekomendacjami Zharmonizowanej Europejskiej Polityki Rewizji (HERP).

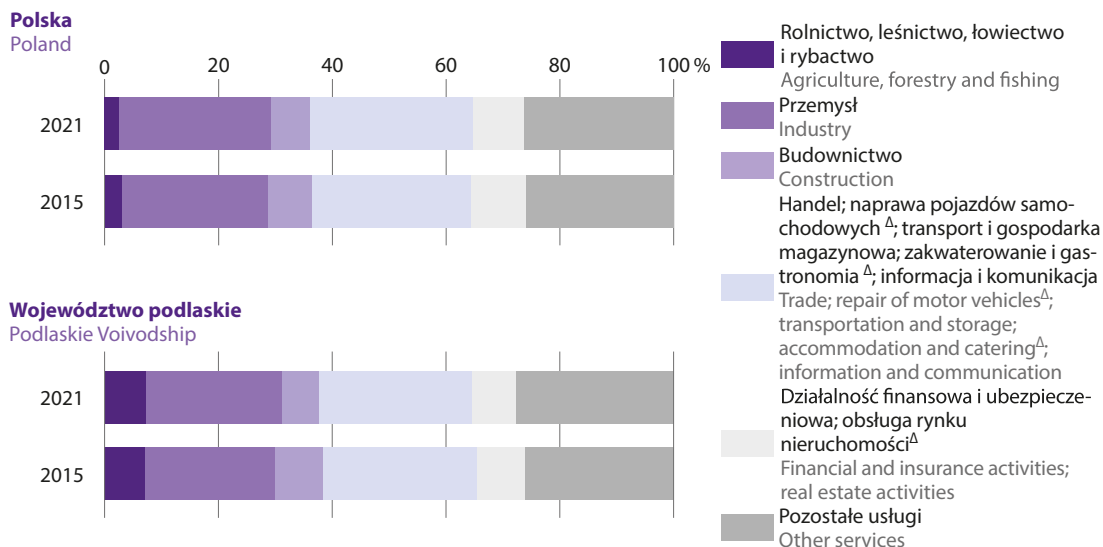
Wskaźnik dyspersji (miara zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów (NUTS 3) został obliczony jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego województwa a wartością PKB na 1 mieszkańca dla tego województwa, ważonych udziałem liczby ludności poszczególnych podregionów w województwie, wyrażony w procentach PKB na 1 mieszkańca dla danego województwa.

W 2021 r. wartość dodana brutto (WDB) w województwie podlaskim wyniosła 50791 mln zł i w porównaniu z 2020 r. i 2015 r. była wyższa (w cenach bieżących) odpowiednio o 9,6% i 43,6%. Zarówno w omawianym roku, jak i w roku poprzednim oraz 2015 wartość dodana brutto w województwie podlaskim stanowiła 2,2% wartości ogólnokrajowej.

W 2021 r. podmioty prowadzące działalność w zakresie pozostałych usług (w tym administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne) wypracowały 27,7% wartości dodanej brutto w województwie podlaskim. W odniesieniu do roku poprzedniego i 2015 r. udział tych przedsiębiorstw w tworzeniu WDB zwiększył się odpowiednio o 0,5 p. proc. i 1,5 p. proc. W analizowanym roku jednostki prowadzące działalność w usługach, obejmujących handel; naprawę pojazdów samochodowych; transport i gospodarkę magazynową; zakwaterowanie i gastronomię; informację i komunikację wypracowały 26,8% wartości dodanej brutto w województwie podlaskim. Ich udział w tworzeniu WDB był o 1,4 p. proc. większy niż w poprzednim roku, ale o 0,1 p. proc. mniejszy niż w 2015 r. W 2021 r. jednostki prowadzące działalność w przemyśle wytworzyły 23,9% wartości dodanej brutto w województwie. W latach 2020 i 2015 udział ten wyniósł odpowiednio 24,0% i 22,8%. Jednostki prowadzące działalność finansową i ubezpieczeniową; obsługę rynku nieruchomości w analizowanym roku wypracowały 7,8% wartości dodanej brutto, tj. mniej o 0,3 p. proc. niż w poprzednim roku i o 0,7 p. proc. niż w 2015 r. W omawianym roku jednostki prowadzące działalność w budownictwie wytworzyły 6,6% wartości dodanej brutto w regionie. Udział tych przedsiębiorstw zmniejszył się w porównaniu z 2020 r. i 2015 r. odpowiednio o 1,1 p. proc. i 1,9 p. proc. Udział rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa w generowaniu wartości dodanej brutto województwa podlaskiego w omawianym roku wyniósł 7,2% (w 2020 r. – 7,6%, a w 2015 r. – 7,1%).

Wykres 41. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)

Chart 41. Gross value added by kind of activity (current prices)

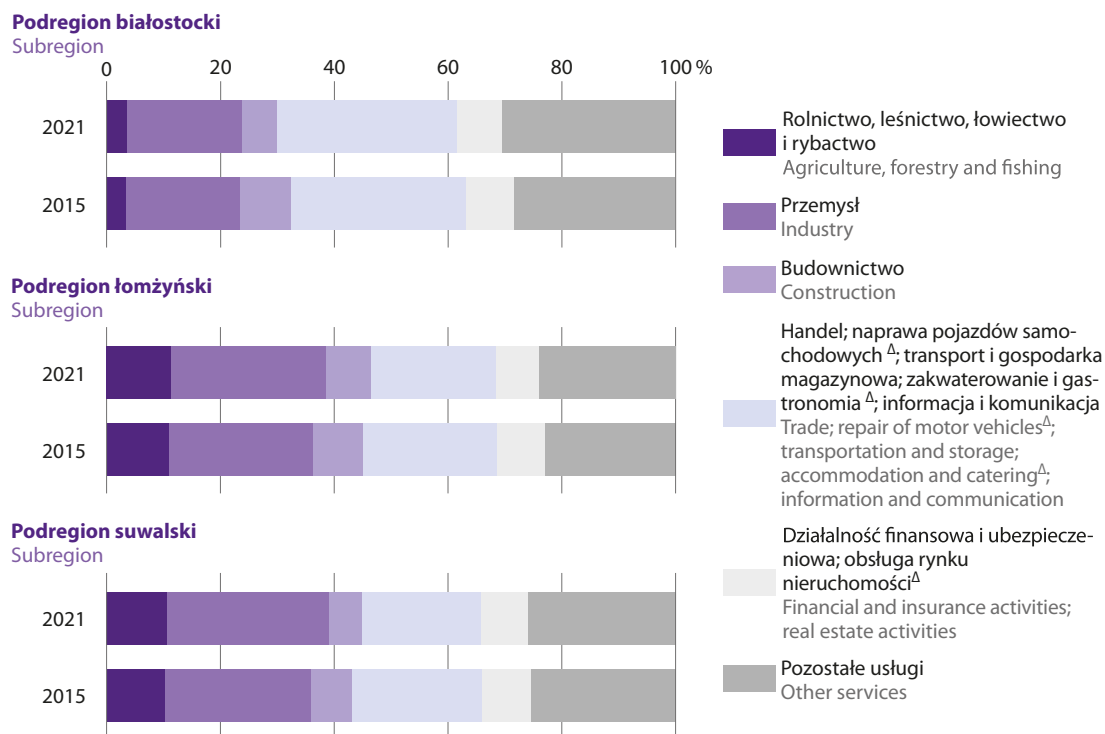

Wydajność pracy, mierzona WDB na 1 pracującego, w województwie podlaskim w 2021 r. wyniosła 124390 zł i była wyższa o 7,6% w odniesieniu do poprzedniego roku i o 40,3% niż w 2015 r. W analizowanym roku WDB na 1 pracującego ukształtowała się na poziomie 80,2% średniej krajowej (w 2020 r. – 81,4%, a w 2015 r. – 78,1%).

W 2021 r. w podregionie białostockim największy udział w tworzeniu wartości dodanej brutto miały handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja; wyniósł on 31,8%, tj. o 1,1 p. proc. więcej niż w 2015 r. W analizowanym roku w pozostałych podregionach w Podlaskiem największy udział w tworzeniu WDB miały jednostki prowadzące działalność w przemyśle, które wytworzyły 27,1% wartości dodanej brutto w podregionie łomżyńskim i 28,4% – w podregionie suwalskim. W porównaniu z 2015 r. odsetek ten był wyższy odpowiednio o 1,7 p. proc. i 2,6 p. proc.

W analizowanym roku wśród podregionów województwa podlaskiego największy udział sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo w tworzeniu wartości dodanej brutto zanotowano w podregionie łomżyńskim. Wyniósł on 11,4% i w porównaniu z 2015 r. zwiększył się o 0,5 p. proc.

Wykres 42. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)
Chart 42. Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)

W 2021 r. najwyższą wydajność pracy, mierzoną WDB na 1 pracującego, odnotowano w podregionie białostockim – wyniosła ona 136399 zł i była wyższa niż w poprzednim roku i 2015 r. odpowiednio o 9,1% i 34,1%. W omawianym roku ukształtowała się na poziomie 87,9% średniej krajowej (w 2020 r. – 88,1%, a w 2015 r. – 89,6%).

6.2. Przedsiębiorczość

6.2. Entrepreneurship

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

W końcu 2023 r. liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON była wyższa niż rok wcześniej. W okresie styczeń–grudzień 2023 r., w porównaniu z 2022 r., zmniejszyła się liczba nowo zarejestrowanych podmiotów oraz podmiotów wyrejestrowanych.

W końcu grudnia 2023 r. w bazie krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej REGON województwa podlaskiego znajdowało się 120716 jednostek, czyli o 3,2% więcej niż przed rokiem oraz o 21,6% więcej niż w końcu 2015 r. Stanowiło to 2,3% ogólnej liczby podmiotów w kraju, a udział ten utrzymał się na poziomie zanotowanym zarówno rok, jak i 8 lat wcześniej.

**Tablica 30. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 30. Entities of national economy in the REGON register^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				Pol ska=100 Poland=100
Ogółem Total	99309	109492	116928	120716	2,3
sektor publiczny public sector	3063	2741	2776	2822	2,5
sektor prywatny private sector	95713	105578	112553	116131	2,4
w tym: of which:					
Spółki Companies	11710	13975	15779	16582	1,7
Fundacje Foundations	503	775	871	932	2,5
Stowarzyszenia i organizacje społeczne Associations and social organizations	3426	3512	3622	3809	2,8
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	76252	84060	89241	91820	2,5

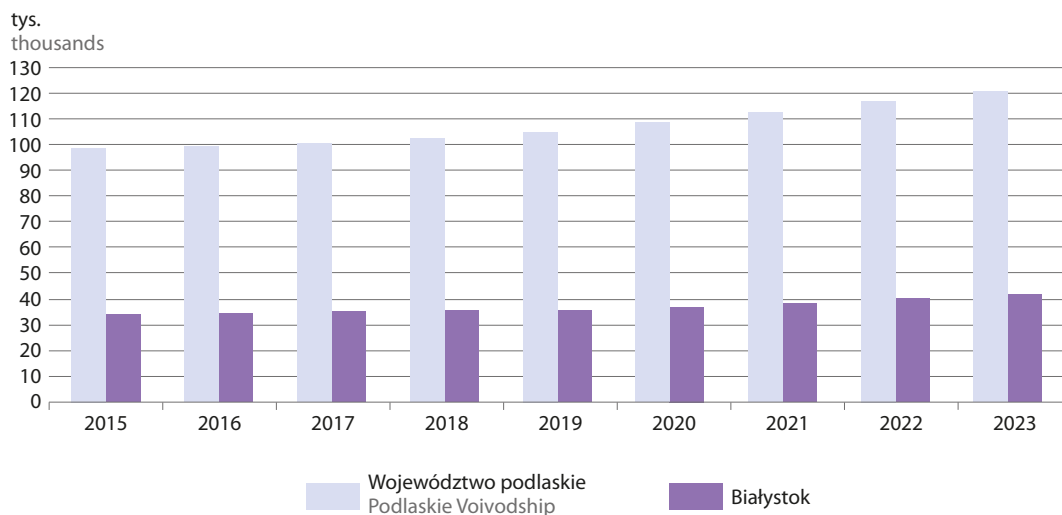
^a W podziale według sektorów własności – bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

^a The division by ownership sectors does not include entities for which the information about ownership form does not exist in the REGON register.

Przeważająca liczba podmiotów gospodarki narodowej należy do sektora prywatnego. W końcu 2023 r. w województwie podlaskim kształtowała się ona na poziomie 116131, co stanowiło aż 96,2% ogółu jednostek wpisanych do rejestru REGON. Analiza omawianych podmiotów w podziale według form organizacyjno-prawnych wykazała znaczący udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Do tej grupy należało 79,1% wszystkich jednostek sektora prywatnego.

**Wykres 43. Podmioty gospodarki narodowej
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 43. Entities of the national economy
As of 31 December

Podmiot gospodarki narodowej to osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą.

W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. Dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

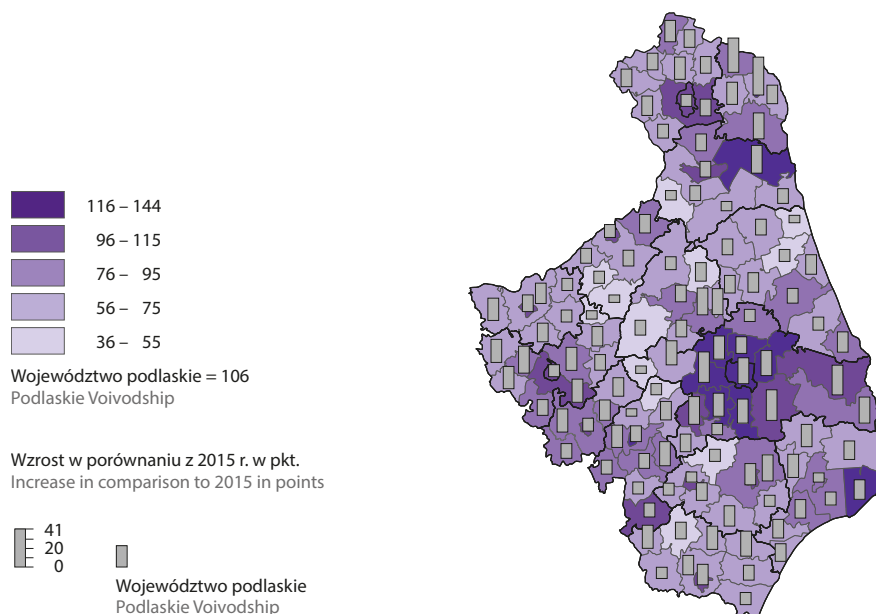
Województwo podlaskie charakteryzuje się dość dużym zróżnicowaniem pod względem rozmieszczenia podmiotów w poszczególnych częściach regionu. Biorąc pod uwagę miejsce położenia siedziby podmiotu, a w przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą adres zamieszkania, stwierdzono, że w końcu 2023 r. aż 53,3% jednostek prawnych było zlokalizowanych na terenie podregionu białostockiego, a ich liczba wzrosła o 4,1% w odniesieniu do zanotowanej rok wcześniej. Mniej, bo 27,5% ogółu podmiotów zarejestrowanych w Podlaskiem, znajdowało się na terenie podregionu łomżyńskiego (w porównaniu ze stanem zanotowanym w końcu 2022 r. ich liczba wzrosła o 2,4%), natomiast pozostałe 19,2% podmiotów skupiał podregion suwalski (było ich o 2,1% więcej niż przed rokiem).

W końcu grudnia 2023 r. aż 41980 jednostek, tj. 34,8% wszystkich podmiotów w województwie podlaskim miało swoją siedzibę w mieście Białystok. Znaczny udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych jednostek posiadały też podmioty prowadzące działalność na terenie powiatu białostockiego – 14,8% (17855 jednostek) oraz miast Suwałki – 6,4% (7672) i Łomża – 5,6% (6779).

Większą niż w końcu poprzedniego roku liczbę podmiotów odnotowano w przeważającej liczbie gmin województwa, przy czym najwyższy wzrost miał miejsce w gminie miejsko-wiejskiej Choroszcz (o 10,0%) oraz w gminach wiejskich: Turośl (o 8,2), Mały Płock (o 7,8%) i Giby (o 7,7%). W czterech gminach wiejskich, tj. Dubicze Cerkiewne, Hajnówka, Jaświły i Wyszki liczba podmiotów nie zmieniła się w ciągu ostatniego roku. Zmniejszenie liczby podmiotów w odniesieniu do stanu w końcu 2022 r. wystąpiło tylko w sześciu gminach, spośród których największy spadek zanotowano w gminach wiejskich: Czeremcha (o 3,2%), Wąsosz (o 2,7%) i Przytuły (o 2,3%).

**Mapa 39. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 39. Entities of the national economy per 1000 population in 2023
As of 31 December

Analizując liczbę podmiotów przypadającą na 1000 mieszkańców, można zauważyć znaczne dysproporcje między poszczególnymi gminami województwa podlaskiego. W końcu grudnia 2023 r. badany wskaźnik osiągnął najwyższe wartości w mieście Białystok (144), gminie miejsko-wiejskiej Supraśl (143) oraz gminie wiejskiej Juchnowiec Kościelny i gminie miejskiej Wysokie Mazowieckie (po 131), zaś najniższe – w gminach wiejskich: Nowy Dwór (36), Wąsosz (43) i Przytuły (44). W porównaniu ze stanem w końcu 2015 r. we wszystkich gminach województwa podlaskiego zaobserwowano wzrost liczby podmiotów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, przy czym najwyższy dotyczył gminy miejskiej Sejny (o 41 więcej), gminy wiejskiej Puńsk (o 37 więcej), a także gmin miejsko-wiejskich Zabłudów i Choroszcz (po 33 więcej).

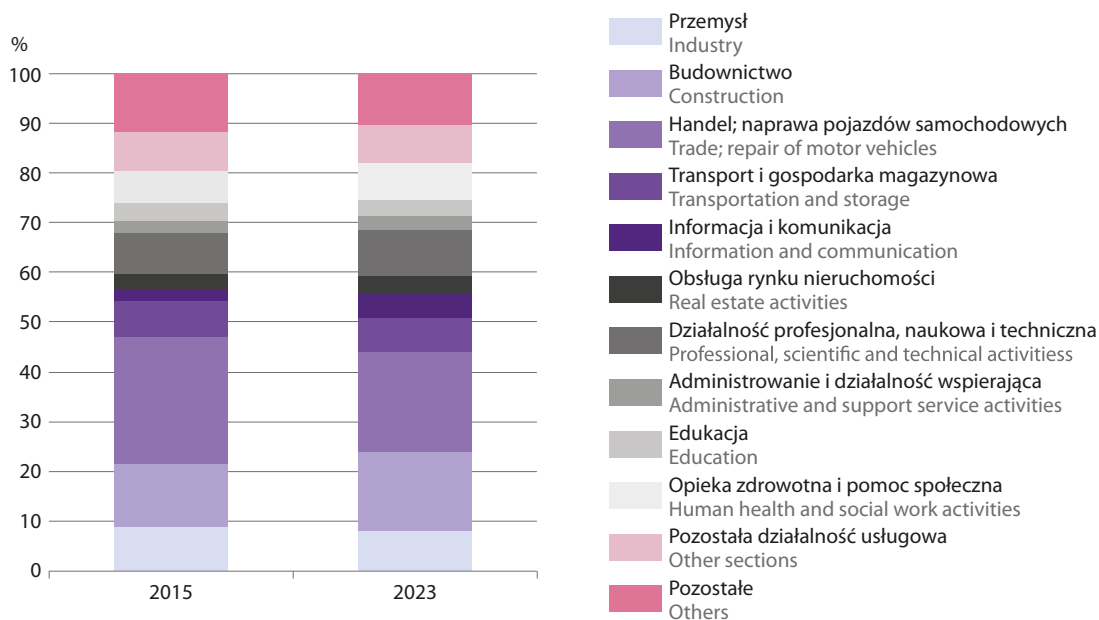
W ciągu całego 2023 r. na terenie województwa podlaskiego rozpoczęły działalność 9594 nowe podmioty gospodarcze (o 0,6% mniej niż w 2022 r.), w tym 7832 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (o 2,1% mniej), 1071 spółek handlowych (o 7,4% mniej) i 112 spółek cywilnych (o 11,1% mniej niż rok wcześniej). Najwięcej podmiotów powstało w sekcjach: budownictwo – 1897 (19,8% ogółu nowych podmiotów), handel; naprawa pojazdów samochodowych – 1579 (16,5%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 939 (9,8%) oraz informacja i komunikacja – 845 (8,8%). Duża liczba jednostek wpisanych po raz pierwszy do rejestru REGON w 2023 r. miała swoją siedzibę na terenie miasta Białystok – 3680 (o 3,4% mniej niż w 2022 r.), powiatu białostockiego – 1434 (o 1,5% więcej) oraz miast Suwałki – 531 (o 4,5% mniej) i Łomża – 433 (o 12,9% mniej). W omawianym roku najmniej nowo powstałych podmiotów zanotowano natomiast w powiecie sejneńskim – tylko 139 (spadek o 19,7% w stosunku do roku poprzedniego).

W okresie styczeń–grudzień 2023 r. w województwie podlaskim wyrejestrowano 5397 jednostek prawnych (o 1,8% mniej niż w 2022 r.), w tym 4858 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (o 3,1% mniej), 269 spółek handlowych (o 19,6% więcej) oraz 103 spółki cywilne (o 22,6% mniej niż przed rokiem). Podmioty zlikwidowane w 2023 r. najczęściej prowadziły działalność zaklasyfikowaną do sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych – 1368 (25,3% wszystkich podmiotów kończących działalność w tym czasie) oraz budownictwo – 1142 (21,2%).

Analizując strukturę wszystkich zarejestrowanych podmiotów pod względem rodzaju wykonywanej działalności, stwierdzono, że w końcu 2023 r. prawie połowa (45,2%) z nich skupiła się w trzech sekcjach, tj.: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 19,9% ogółu zarejestrowanych podmiotów (o 0,5% więcej jednostek niż przed rokiem), budownictwo – 16,0% (o 3,9% więcej) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 9,3% (o 5,1% więcej).

**Wykres 44. Podmioty gospodarki narodowej według sekcji PKD 2007
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 44. Entities of the national economy by PKD 2007 sections
As of 31 December

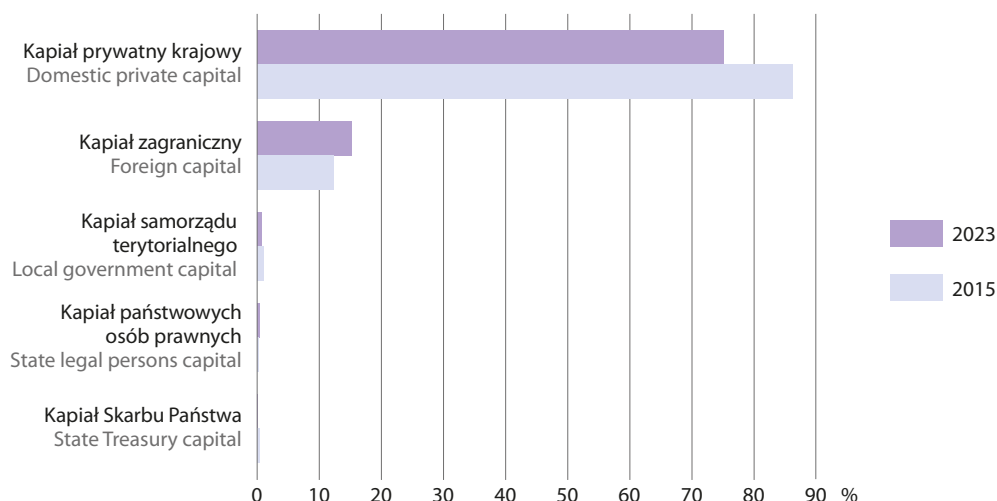

Analiza liczby podmiotów gospodarki narodowej w podziale według form organizacyjno-prawnych w końcu 2023 r. wykazała znaczący udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Do tej grupy należało 91820 jednostek, tj. aż 76,1% wszystkich zarejestrowanych podmiotów. Kolejną, bardzo ważną grupę wśród podmiotów gospodarki narodowej stanowią spółki handlowe. W województwie podlaskim w końcu 2023 r. zarejestrowanych było 11137 takich spółek (tj. 9,2% wszystkich podmiotów w rejestrze REGON w województwie). Dużą liczbę zarejestrowanych podmiotów stanowiły również spółki cywilne – 5294 jednostki (4,4%) oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne – 3809 jednostek (3,2%). W tym czasie najmniej było spółek innych – 151 (0,1% wszystkich podmiotów) oraz spółdzielni – 316 (0,3%). Podobną strukturę podmiotów obserwowano również w końcu 2015 r. Zanotowano wówczas największy udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (76,8% ogółu wszystkich podmiotów), spółek handlowych (6,5%) i spółek cywilnych (5,1%), natomiast najmniej było spółek innych (0,1%) oraz spółdzielni i fundacji (0,5%).

Wśród spółek handlowych w końcu 2023 r. przeważały spółki kapitałowe, które stanowiły 82,7% ich ogólnej liczby, natomiast pozostałe 17,3% to spółki osobowe. W grupie spółek kapitałowych dominowały spółki z o.o. (aż 98,3% ogółu spółek kapitałowych), a wśród spółek osobowych – spółki jawne (61,4% ogółu spółek osobowych). W tym czasie aż 8378 spółek handlowych (75,2% ich ogólnej liczby) deklarowało udział kapitału prywatnego krajowego w kapitale spółki (o 6,4% więcej niż przed rokiem), natomiast 1716 spółek (15,4% spółek handlowych) – kapitału zagranicznego (o 12,3% więcej). Podobnie sytuacja kształtowała się w końcu 2015 r. Wówczas najwięcej, bo aż 86,3% spółek handlowych, deklarowało udział kapitału prywatnego krajowego w kapitale spółki. Jako drugi był wymieniany kapitał zagraniczny – 12,4% wszystkich spółek handlowych.

Wykres 45. Spółki handlowe według rodzaju kapitału^a Stan w dniu 31 grudnia

Chart 45. Commercial companies by type of capital^a
As of 31 December

a Danych dotyczących liczby spółek według rodzaju kapitału nie należy sumować na „ogółem”, ponieważ ujmują one spółki według występowania w nich każdego rodzaju kapitału, a nie kapitału przeważającego.

a Data concerning the number of companies by type of capital do not equal their “total” number, since they group the companies by all types of capital in each of them and not by the predominant type.

Działalność podmiotów z grupy spółek handlowych w końcu 2023 r. prowadzona była przede wszystkim w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (24,2% wszystkich spółek handlowych), budownictwo (13,2%) oraz przetwórstwo przemysłowe (11,6%). Nieco odmiennie było 8 lat wcześniej. Najwięcej spółek handlowych prowadziło wówczas działalność w tych samych trzech sekcjach, ale ich udziały kształtowały się następująco: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 34,2%, przetwórstwo przemysłowe – 15,7% oraz budownictwo – 10,0%.

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna Research and development and innovation activity

W 2022 r. odnotowano wzrost nakładów wewnętrznych na działalność B+R w odniesieniu do poprzedniego roku. Podobnie jak w latach poprzednich, głównym sektorem finansującym działalność B+R był sektor rządowy. Odsetek innowacyjnych przedsiębiorstw przemysłowych oraz usługowych, które w latach 2020–2022 wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych wśród ogółu przedsiębiorstw był większy od udziału tych, które wprowadziły takie innowacje w latach 2019–2021.

W 2022 r. w województwie podlaskim nakłady wewnętrzne na działalność B+R (GERD) wyniosły 569,2 mln zł (co stanowiło 1,3% nakładów krajowych brutto) i zwiększyły się w stosunku do roku poprzedniego i 2015 odpowiednio o 12,9% i 89,3%.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) jest to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

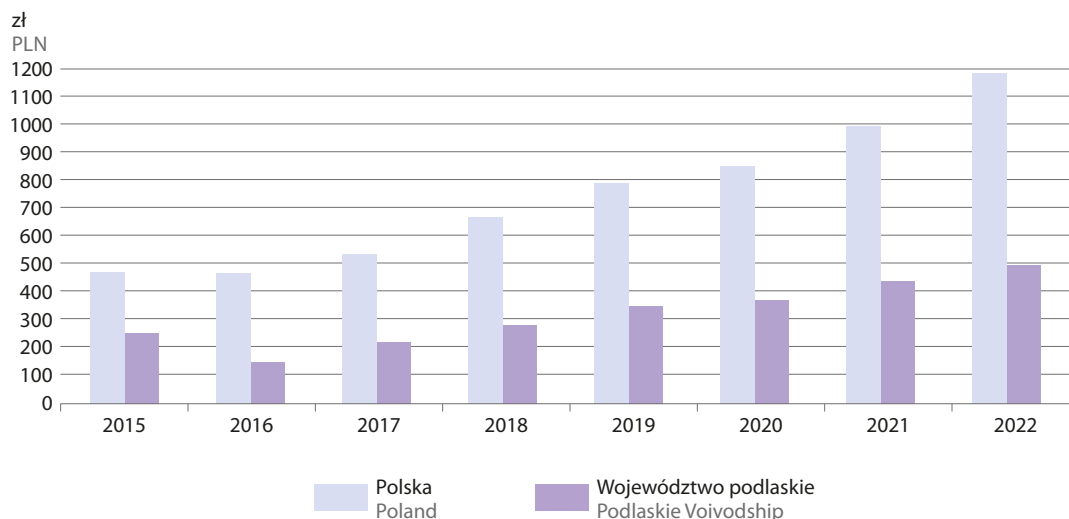
Tablica 31. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)Table 31. Intramural expenditure^a on research and development by source of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	300,7	429,2	504,1	569,2
sektor finansujący: funding sector:				
Rządowy Government	118,8	264,8	306,2	327,5
Przedsiębiorstw Business enterprise	65,3	105,8	121,9	156,5
Szkolnictwa wyższego Higher education	32,9	.	20,6	22,0
Prywatnych instytucji niekomercyjnych Private non-profit	0,3	.	0,2	0,4
Reszta świata Rest of the world	83,4	47,7	55,2	62,8

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

Średnia wartość nakładów wewnętrznych na działalność B+R przypadająca na 1 mieszkańca województwa podlaskiego w 2022 r. wyniosła 497 zł (w 2015 r. – 253 zł) i w odniesieniu do poprzedniego roku wzrosła o 13,7%. Wśród podregionów województwa najwyższą wartość omawianego wskaźnika odnotowano w podregionie białostockim – 966 zł, a w podregionach łomżyńskim i suwalskim ukształtowała się ona odpowiednio na poziomie 160 zł i 60 zł. W kraju wartość nakładów wewnętrznych na działalność B+R w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 1182 zł i była wyższa od zanotowanej w poprzednim roku o 19,2%.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R to wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez jej własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania.

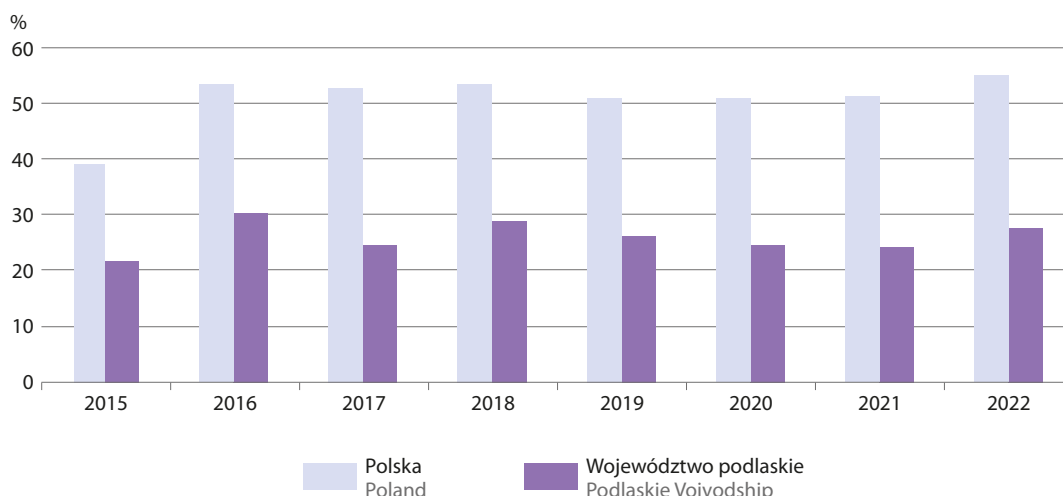
Wykres 46. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańcaChart 46. Intramural expenditures^a on research and development per 1 capita

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

W omawianym roku w województwie podlaskim, podobnie jak w latach poprzednich, głównymi sektorami finansującymi działalność B+R był sektor rządowy oraz sektor przedsiębiorstw, których środki stanowiły odpowiednio 57,5% oraz 27,5% (wobec 39,5% oraz 21,7% w 2015 r.) wszystkich nakładów poniesionych na prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych. W odniesieniu do poprzedniego roku udział sektora rządowego zmniejszył się o 3,2 p. proc., a sektora przedsiębiorstw zwiększył się o 3,3 p. proc. W kraju w analizowanym roku głównym sektorem finansującym działalność B+R był sektor przedsiębiorstw, którego środki stanowiły 54,8% omawianych nakładów ogółem.

Wykres 47. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R

Chart 47. Intramural expenditures on R&D financed from business enterprise sector funds as the share of intramural expenditures on R&D

W 2022 r. w województwie podlaskim 69,1% nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych było ze środków zewnętrznych (w kraju – 43,7%), co w porównaniu z poprzednim rokiem oznacza spadek o 3,3 p. proc., a w odniesieniu do 2018 r. – wzrost o 1,5 p. proc. Omawiane środki zewnętrzne w zdecydowanej większości (82,4%) pochodziły od instytucji rządowych i samorządowych. W analizowanym roku udział środków zewnętrznych pokrywających wydatki w zakresie nakładów na działalność B+R w podregionie białostockim ukształtował się na poziomie 73,6%, w podregionie łomżyńskim osiągnął 45,2%, a w podregionie suwalskim wyniósł 16,5%.

Tablica 32. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową według pochodzenia środków (ceny bieżące)

Table 32. Intramural expenditure^a on research and development by origin of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2018	2020	2021	2022	Polska=100 Poland=100
	w mln zł in million PLN				
Ogółem Total	332,9	429,2	504,1	569,2	1,3
nakłady finansowane ze środków: expenditures financed by:					
Wewnętrznych Internal funds	108,0	115,5	138,9	176,1	0,7
Zewnętrznych External funds	224,9	313,6	365,2	393,1	2,0
w tym od instytucji rządowych i samorządowych of which from general government	197,1	.	302,6	323,8	2,2

^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

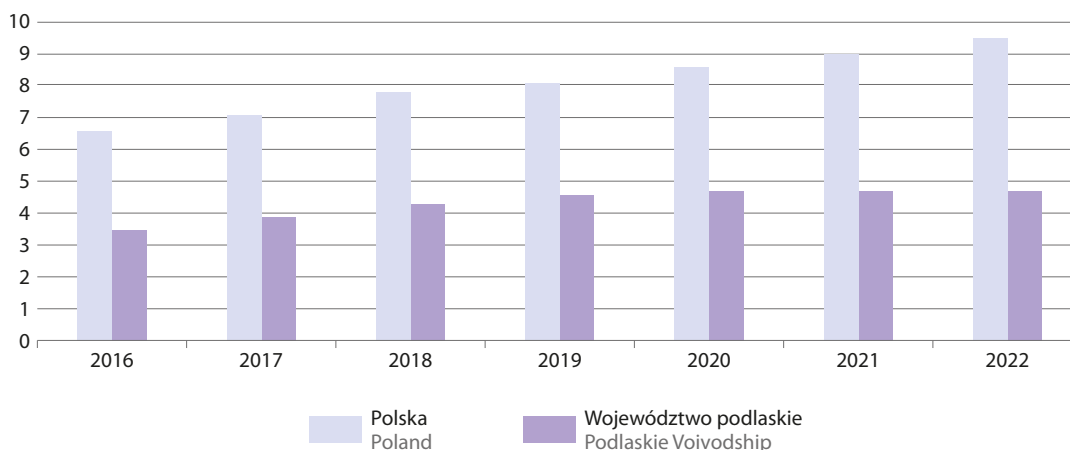
Personel wewnętrzny B+R są to osoby pracujące (zatrudnieni, pracujący właściciele oraz nieodpłatnie pomagający członkowie ich rodzin) w jednostce statystycznej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki.

Liczba pracujących w działalności B+R (w EPC) w województwie podlaskim w 2022 r. wyniosła 2387,1 (w kraju – 164098,7) i była o 0,4% mniejsza od zanotowanej rok wcześniej. W przeliczeniu na 1000 osób aktywnych zawodowo ich liczba ukształtowała się na poziomie 4,7 (w kraju – 9,5) i nie zmieniła się w odniesieniu do poprzedniego roku.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby osób faktycznie zaangażowanych w działalność B+R. Jeden EPC oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

Wykres 48. Personel wewnętrzny B+R^a na 1000 osób aktywnych zawodowo^b

Chart 48. Internal R&D personnel^a per 1000 economically active persons^b

^a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). ^b Aktywni zawodowo (wszystkie osoby pracujące oraz uznane za bezrobotne) – na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – dane średnioroczne.

^a In full time equivalent (FTE). ^b Active population (all persons employed and considered as employed) – based on the Labour Force Survey – average annual data.

Badacze (pracownicy naukowo-badawczy) są to osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne.

W analizowanym roku w województwie podlaskim liczba pracujących badaczy wyniosła 1530,4 (w EPC), co stanowiło 64,1% personelu wewnętrznego działalności badawczo-rozwojowej (w kraju – 72,5%). Liczba ta zmniejszyła się o 3,6% w porównaniu z zanotowaną w 2021 r.

Działalność innowacyjna obejmuje wszystkie działania o charakterze rozwojowym, finansowym i komercyjnym podejmowane przez przedsiębiorstwo, których zamierzonym celem jest innowacja. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczą i rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji. Badania dotyczące innowacji prowadzone są w dwóch grupach: wśród przedsiębiorstw przemysłowych oraz wśród przedsiębiorstw wybranych działów PKD w sektorze usług. Badaniami tymi objęte są przedsiębiorstwa, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W województwie podlaskim udział innowacyjnych przedsiębiorstw przemysłowych, które w latach 2020–2022 wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych wyniósł 35,5%, a przedsiębiorstw usługowych – 30,7%. Udziały te były wyższe odpowiednio o 10,5 p. proc. i 9,5 p. proc. od odsetka przedsiębiorstw, które wprowadziły takie innowacje w latach 2019–2021. Biorąc pod uwagę rodzaj prowadzonej działalności, w latach 2020–2022 wśród przedsiębiorstw przemysłowych najwięcej przedsiębiorstw innowacyjnych (powyżej 60,0%) odnotowano w działach produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli oraz produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych. Wśród przedsiębiorstw usługowych najwyższy udział przedsiębiorstw innowacyjnych (również ponad 60,0%) odnotowano w działach działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne, a także działalność wydawnicza.

Tablica 33. Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji

Table 33. Innovative enterprises by types of introduced innovations

Wyszczególnienie Specification	2013–2015	2019–2021	2020–2022	
	województwo podlaskie Podlaskie Voivodship		Polska Poland	
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises			
Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Industrial enterprises, which introduced product or business process ^a innovations	20,6	25,0	35,5	32,2
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	13,9	16,6	18,0	15,2
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	16,3	18,5	33,0	28,1
Przedsiębiorstwa usługowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Service enterprises, which introduced product or business process ^a innovations	10,1	21,2	30,7	32,1
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	6,6	6,6	1,9	8,2
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	4,8	18,4	29,5	18,4

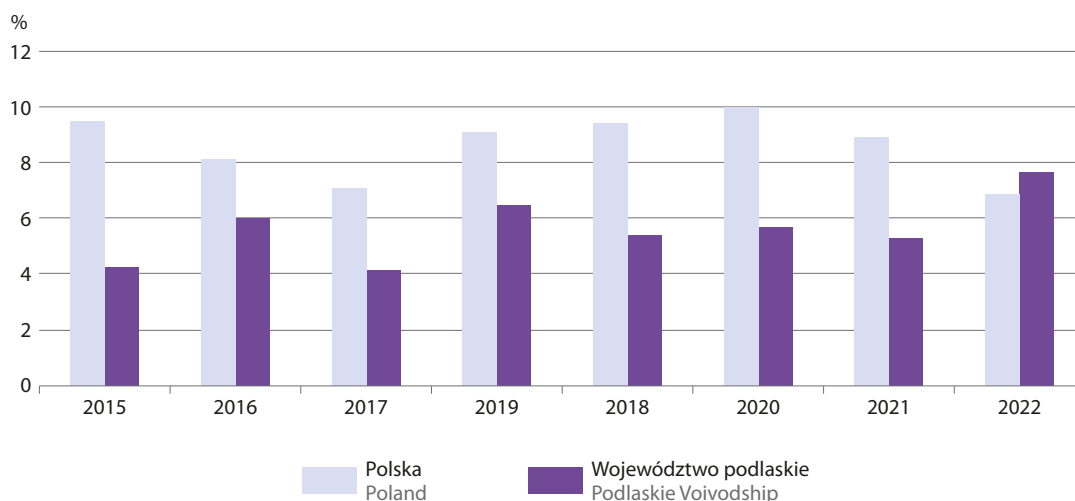
a W latach 2013–2015 dane dotyczą innowacji procesowych.
a In years 2013–2015 the data relate to process innovations.

W 2022 r. nakłady poniesione na działalność innowacyjną w grupie przedsiębiorstw przemysłowych wyniosły 328,2 mln zł, tj. o 7,2% mniej niż w 2021 r., natomiast w grupie przedsiębiorstw usługowych – 222,0 mln zł i były o 82,8% wyższe w porównaniu z poprzednim rokiem.

Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych, wprowadzonych na rynek w latach 2020–2022, w przychodach ze sprzedaży ogółem w 2022 r. dla przedsiębiorstw przemysłowych wyniósł 7,7%, a dla podmiotów usługowych był nieznaczny (w Polsce odpowiednio 6,9% i 2,7%). W 2021 r. udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych, wprowadzonych na rynek w latach 2019–2021 wyniósł odpowiednio 5,3% i 0,1%. W 2015 r. udział ten ukształtował się na poziomie 4,3% dla przedsiębiorstw przemysłowych i 0,7% dla podmiotów usługowych (dla produktów nowych lub istotnie ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2013–2015).

Wykres 49. Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem

Chart 49. Revenues of industrial enterprises from sales of new or improved products as the share of total revenues from sales

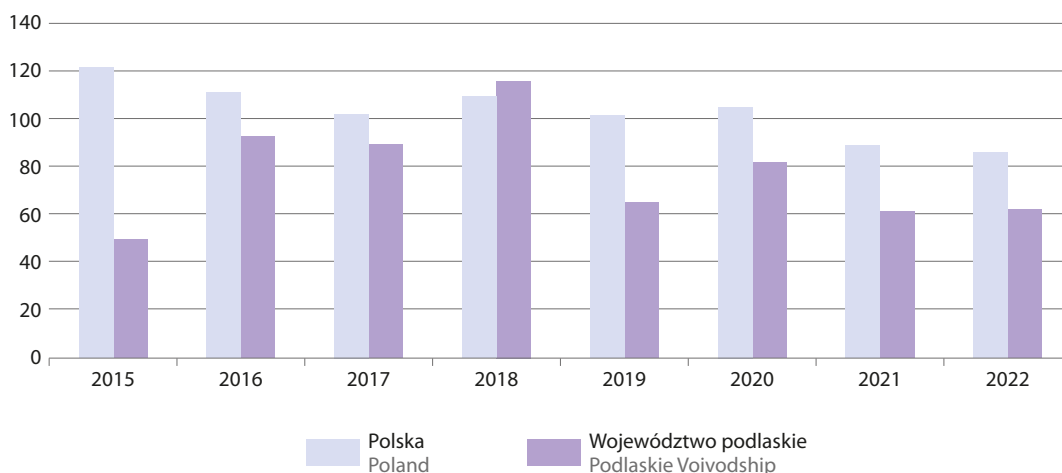

W 2022 r. województwo podlaskie dokonało zgłoszenia 71 wynalazków oraz 18 wzorów użytkowych do Urzędu Patentowego RP, co stanowiło odpowiednio 2,2% i 3,0% ogółu zgłoszeń w Polsce. W odniesieniu do 2021 r. liczba zgłoszonych wynalazków nie uległa zmianie, ale było o 37,9% mniej wzorów użytkowych, a w porównaniu z 2015 r. – o 20,3% więcej wynalazków i o 35,7% mniej wzorów użytkowych. W analizowanym roku udzielono 60 patentów podmiotom z województwa podlaskiego (w kraju – 2224), co oznacza spadek o 9,1% w stosunku do poprzedniego roku, ale prawie 2-krotny wzrost w odniesieniu do 2015 r.

W 2022 r. w województwie podlaskim w przeliczeniu na 1 mln mieszkańców dokonano zgłoszenia 62,0 wynalazków (w kraju – 85,7). Oznacza to niewielki wzrost w porównaniu z poprzednim rokiem, gdy na 1 mln mieszkańców przypadało 61,6 zgłoszonego wynalazku oraz wzrost w odniesieniu do 2015 r., gdy omawiany wskaźnik wyniósł 49,6.

Wykres 50. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe^a na 1 mln mieszkańców

Chart 50. Patent applications filed by domestic entities^a per million inhabitants

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.
 Źródło: dane urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.
 a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.
 Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach

Using of information and communication technologies in enterprises

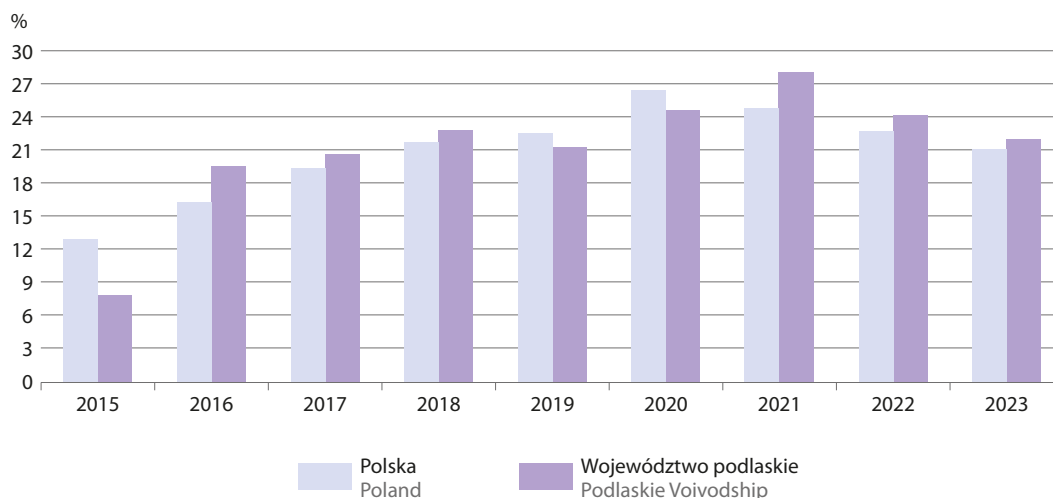
W 2023 r. zaobserwowano niższy niż rok wcześniej odsetek przedsiębiorstw, które w swojej działalności mają dostęp do Internetu poprzez stałe łącza szerokopasmowe. W 2022 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zmniejszył się zarówno odsetek przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia poprzez sieci komputerowe, jak i udział korzystających z otwartych danych publicznych.

Pod pojęciem **technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT)** zwanych zamiennie technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, teleinformatycznymi lub technikami informacyjnymi kryje się rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej.

Badanie dotyczące wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach (SSI-01) obejmuje podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2023 r. w województwie podlaskim dostęp do Internetu wykazało 98,9% przedsiębiorstw, a poprzez stałe łącza szerokopasmowe – 81,9% podmiotów. W kraju wskaźnik dostępu do Internetu był nieco niższy i wyniósł 98,7%, zaś poprzez stałe łącza szerokopasmowe – wyższy niż w regionie i ukształtował się na poziomie 83,7%. W województwie odsetek przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu zwiększył się w porównaniu z 2022 r. i 2015 r. odpowiednio o 0,6 p. proc. i o 7,8 p. proc. (poprzez stałe łącza szerokopasmowe spadł odpowiednio o 3,8 p. proc. i o 4,4 p. proc.). W analizowanym roku 27,4% przedsiębiorstw korzystało ze stałego łącza szerokopasmowego, gdzie maksymalna prędkość połączenia internetowego wynosiła 100–500 Mbit/s i w porównaniu z poprzednim rokiem odsetek tych przedsiębiorstw zmalał o 4,7 p. proc. W odniesieniu do 2022 r. zmniejszył się również udział firm mających dostęp do Internetu o prędkości 30–100 Mbit/s (o 2,1 p. proc.) i w 2023 r. wyniósł on 22,1%.

Wykres 51. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu^a
Chart 51. Enterprises with Internet access^a

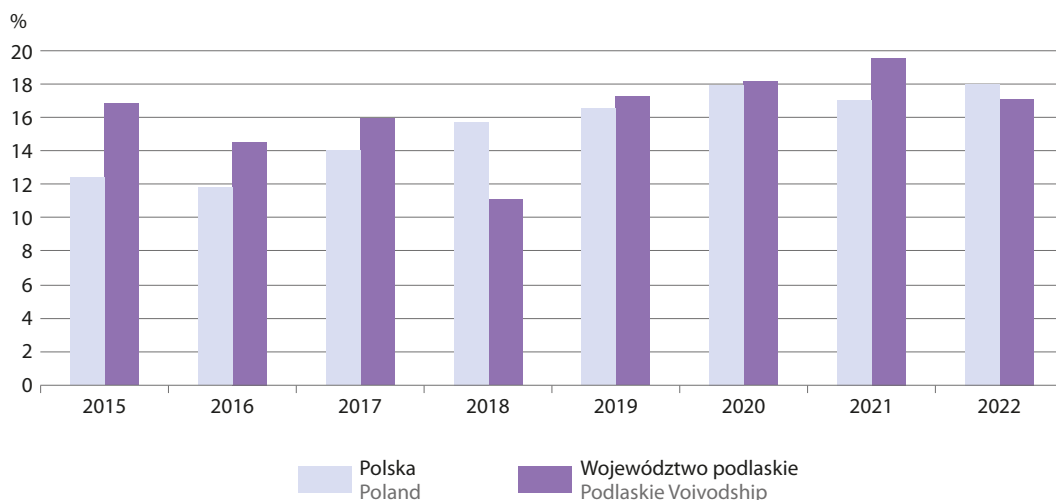

^a Dostęp do Internetu o prędkości 30–100 Mbit/s.
^a Internet access with 30–100 Mbit/s speed.

Do **sprzedaży elektronicznej** zaliczyć należy zamówienia i rezerwacje składane na stronie internetowej przedsiębiorstwa (w sklepie internetowym, aplikacji, poprzez extranet), na internetowych platformach handlowych, w serwisach aukcyjnych oraz za pośrednictwem systemu EDI (elektroniczna wymiana informacji, która zapewnia automatyczne przetwarzanie). Z transakcji elektronicznych wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faksem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających sprzedaż elektroniczną od sprzedaży tradycyjnej zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

W 2022 r. w województwie podlaskim odsetek przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia poprzez sieci komputerowe wyniósł 17,1%, zaś w kraju – 18,0%. W porównaniu z 2021 r. wskaźnik ten zmniejszył się w Podlaskiem o 2,4 p. proc., a w odniesieniu do 2015 r. – wzrósł o 0,3 p. proc.

Wykres 52. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe
Chart 52. Enterprises receiving orders via computer networks

Otwarte dane publiczne to dane wytworzone przez urząd administracji publicznej (lub na jego zlecenie), które są dostępne dla każdego zainteresowanego do wykorzystania, przetwarzania i udostępniania w dowolnych celach.

W 2022 r. w Podlaskiem z otwartych danych publicznych w celach biznesowych korzystało 12,8% przedsiębiorstw (w kraju – 14,6%) i w porównaniu z rokiem poprzednim odsetek ten zmniejszył się o 4,1 p. proc. (w kraju spadek o 4,4 p. proc.). W omawianym roku przedsiębiorstwa wykazywały największe zainteresowanie otwartymi danymi publicznymi z kategorii gospodarka i finanse (11,3%), natomiast najmniejsze – informacjami o danych z zakresu kultury, sportu i turystyki (1,6%).

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

Financial results of non-financial enterprises

W 2023 r. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw były gorsze od uzyskanych rok wcześniej, z wyjątkiem wyniku na pozostałej działalności operacyjnej. Pogorszeniu uległy również podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe, z wyjątkiem wskaźników płynności finansowej. Przychody ze sprzedaży na eksport były niższe niż przed rokiem, a ich udział w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem zmniejszył się w porównaniu z 2022 r.

Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007), szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

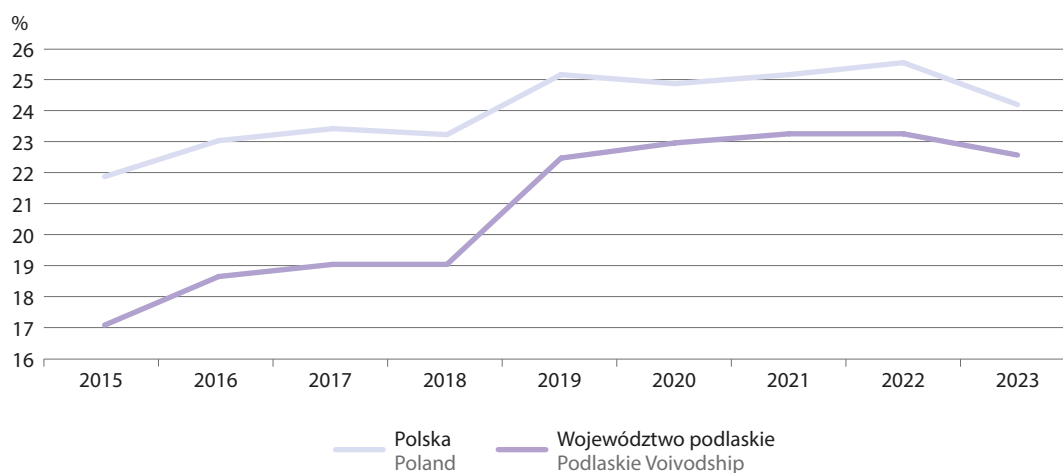
Przychody ogółem uzyskane w 2023 r. przez przedsiębiorstwa mające siedzibę w województwie podlaskim wyniosły 75160,0 mln zł i w odniesieniu do poprzedniego roku były o 0,3% niższe, a w porównaniu z 2015 r. – ponad 2-krotnie wyższe.

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport obejmują wewnątrzwspólnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaunijnych.

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów uzyskane przez badane przedsiębiorstwa wyniosły 73791,8 mln zł i były niższe o 0,5% niż przed rokiem. Ich największy spadek (w ujęciu wartościowym) zanotowano w sekcjach przetwórstwo przemysłowe oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych. Wzrost zanotowano m.in. w budownictwie.

Wykres 53. Udział przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem

Chart 53. Share of revenues from sale of products, goods and materials for export in total revenues from sale of products, goods and materials

Wartość przychodów ze sprzedaży, produktów, towarów i materiałów na eksport wyniosła 16673,7 mln zł i w porównaniu z 2022 r. była niższa o 3,5%, a jej udział w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniósł 22,6% i w porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszył się o 0,7 p. proc. W ogólnej wartości sprzedaży eksportowej 87,7% stanowiły przychody ze sprzedaży produktów, natomiast 12,3% – przychody ze sprzedaży towarów i materiałów.

W 2023 r. wartość kosztów ogółem poniesionych przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe wyniosła 71918,8 mln zł i była o 0,9% wyższa niż przed rokiem.

W strukturze rodzajowej kosztów ogółem wzrósł udział usług obcych (o 2,3 p. proc. do 18,4%), wynagrodzeń (o 1,0 p. proc. do 12,1%), amortyzacji (o 0,1 p. proc. do 3,3%), ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń (o 0,2 p. proc. do 2,7%), podatków i opłat (o 0,2 p. proc. do 1,7%), a także pozostałych kosztów rodzajowych i usług (o 0,1 p. proc. do 1,4%). Zmniejszył się natomiast udział zużycia materiałów i energii (o 4,1 p. proc. do 60,3%).

Wartość kosztów własnych sprzedanych produktów, towarów i materiałów wyniosła 70675,3 mln zł i była o 0,9% wyższa niż rok wcześniej. Największy ich wzrost (w ujęciu wartościowym), podobnie jak przychodów ze sprzedaży, odnotowano w budownictwie. Spadek zanotowano w przetwórstwie przemysłowym oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych.

Wyniki finansowe:

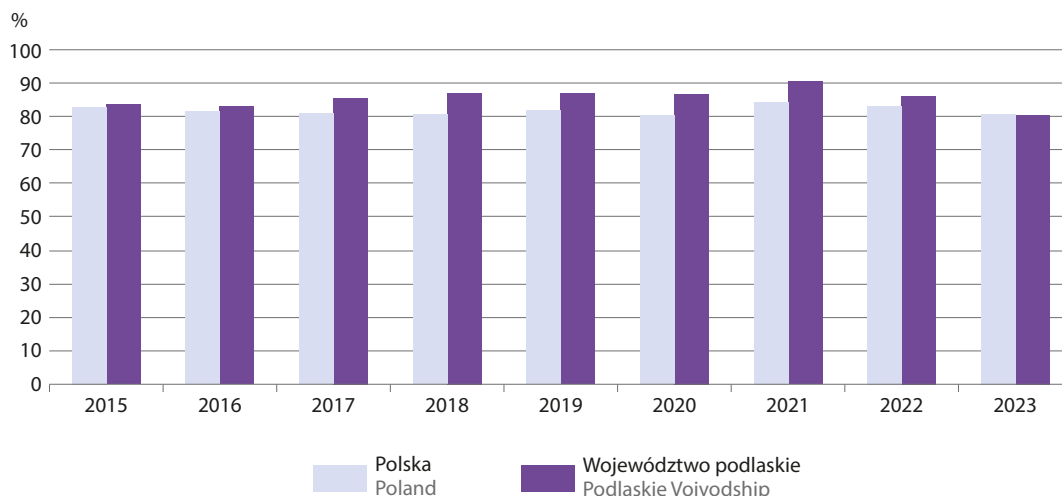
- wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem,
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia.

W 2023 r. większość wyników finansowych badanych przedsiębiorstw niefinansowych była mniej korzystna od uzyskanych rok wcześniej. Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniósł 3116,5 mln zł i był niższy o 23,7%. Wynik na pozostałej działalności operacyjnej osiągnął wartość 377,2 mln zł i zwiększył się 2,5-krotnie. Zanotowano pogorszenie wyniku na operacjach finansowych (minus 252,5 mln zł w 2023 r. wobec minus 129,6 mln zł w 2022 r.). Wynik finansowy brutto osiągnął wartość 3241,2 mln zł i był niższy o 21,0% w porównaniu z uzyskanym rok wcześniej. Obciążenia wyniku finansowego brutto podatkiem dochodowym obniżyły się w skali roku o 9,6% do 574,7 mln zł. Wynik finansowy netto wyniósł 2666,5 mln zł i był o 23,1% niższy w porównaniu z uzyskanym w 2022 r. Odnotowany zysk netto obniżył się o 11,2%, a strata netto zwiększyła się ponad 4-krotnie. Największy spadek wyniku finansowego netto w stosunku do osiągniętego w 2022 r. odnotowano m.in. w sekcjach dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych. Jego wzrost odnotowano m. in. w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz informacji i komunikacji.

Badanie w województwie podlaskim objęło 415 przedsiębiorstw niefinansowych prowadzących księgi rachunkowe. Zysk netto wykazało 80,5% badanych przedsiębiorstw, tj. o 5,6 p. proc. mniej niż przed rokiem. Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w kwocie przychodów ogółem badanych przedsiębiorstw wyniósł 87,7% i był niższy o 7,8 p. proc. od zanotowanego przed rokiem.

Wykres 54. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych

Chart 54. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises

W 2023 r., zarówno w województwie podlaskim jak i w kraju, odnotowano pogorszenie podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych przedsiębiorstw w skali roku. W województwie w analizowanym roku wskaźnik poziomu kosztów wzrósł o 1,1 p. proc. i osiągnął 95,7% (w kraju pogorszył się o 0,6 p. proc. i wyniósł 94,6%). Na przestrzeni lat 2015–2023 jego najwyższą wartość w regionie odnotowano w 2016 r., zaś w skali kraju – w 2015 r. (odpowiednio 97,0% i 95,7%). Najlepsze notowania, zarówno w województwie jak i w kraju, miał w 2021 r. kształtując się odpowiednio na poziomie 94,4% i 93,3%.

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem,
- wskaźnik rentowności sprzedaży brutto to relacja wyniku finansowego ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów,
- wskaźnik rentowności obrotu brutto to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem,
- wskaźnik rentowności obrotu netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów ogółem,
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych),
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

W 2023 r. wskaźnik rentowności sprzedaży brutto ukształtował się na poziomie 4,2% (w kraju – 5,5%) i w porównaniu z 2022 r. zmniejszył się o 1,3 p. proc. (w kraju – o 0,5 p. proc.). W odniesieniu do 2015 r., zarówno w regionie jak i w kraju, wzrósł o 1,0 p. proc. Wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto w Podlaskiem zmniejszyły się po 1,1 p. proc. w odniesieniu do 2022 r. i wyniosły odpowiednio 4,3% i 3,5%. W kraju ich wartości były wyższe niż w województwie i osiągnęły w przypadku wskaźnika rentowności obrotu brutto – 5,4%, a w przypadku wskaźnika rentowności obrotu netto – 4,3%.

Najbardziej opłacalnymi rodzajami działalności w Podlaskiem w 2023 r. były sekcje: zakwaterowanie i gastronomia (wskaźnik rentowności obrotu netto – 25,7%) oraz informacja i komunikacja (11,2%). W porównaniu z poprzednim rokiem poprawę wskaźnika rentowności obrotu netto odnotowano w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 4,2 p. proc.). Pogorszenie wskaźnika wystąpiło m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych oraz transporcie i gospodarce magazynowej (po 2,1 p. proc.), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 1,7 p. proc.) oraz w przetwórstwie przemysłowym (o 1,1 p. proc.).

W 2023 r. w województwie podlaskim wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia w odniesieniu do roku poprzedniego zwiększyły się odpowiednio o 5,6 p. proc. do 32,9% i 6,9 p. proc. do 104,2%, a w stosunku do 2015 r. – odpowiednio o 3,1 p. proc. i 2,2 p. proc. W kraju oba wskaźniki były wyższe niż w województwie – wyniosły odpowiednio 39,7% i 107,2% oraz wzrosły zarówno w odniesieniu do roku poprzedniego, jak i 2015.

Tablica 34. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych
Table 34. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	województwo podlaskie Podlaskie Voivodship				Polska Poland
	w %		in %		
Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	96,9	95,1	94,6	95,7	94,6
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto Gross sales profitability indicator	3,2	4,6	5,5	4,2	5,5
Wskaźnik rentowności obrotu brutto Gross turnover profitability indicator	3,1	4,9	5,4	4,3	5,4
Wskaźnik rentowności obrotu netto Net turnover profitability indicator	2,6	4,3	4,6	3,5	4,3
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia First degree financial liquidity indicator	29,8	41,1	27,3	32,9	39,7
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia Second degree financial liquidity indicator	102,0	108,4	97,3	104,2	107,2

Wartość aktywów obrotowych badanych przedsiębiorstw w województwie podlaskim w końcu grudnia 2023 r. wyniosła 22476,6 mln zł i była o 1,5% niższa niż rok wcześniej, w tym zapasy spadły o 7,0%, a należności krótkoterminowe – o 2,6%. Inwestycje krótkoterminowe zwiększyły się natomiast o 15,1%, a krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe – o 1,6%. W rzeczowej strukturze aktywów obrotowych zmniejszył się odsetek zapasów (z 40,5% do 38,2%) i należności krótkoterminowych (z 40,5% do 40,0%), a wzrósł udział inwestycji krótkoterminowych (z 15,8% do 18,4%) oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (z 3,2% do 3,3%). W strukturze zapasów zmniejszył się udział materiałów (z 30,2% do 27,1%), natomiast zwiększył się odsetek towarów (z 30,1% do 32,4%) oraz produktów gotowych (z 20,5% do 22,5%). Udział półproduktów i produktów w toku utrzymał się na niezmiennym poziomie i wyniósł 15,6%.

Aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje i rozliczenia międzyokresowe.

Aktywa obrotowe finansowane były głównie zobowiązaniami krótkoterminowymi. Relacja zobowiązań krótkoterminowych do aktywów obrotowych wynosiła 56,1% wobec 57,9% przed rokiem.

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) badanych przedsiębiorstw w końcu grudnia 2023 r. wynosiły 16241,8 mln zł i były o 4,5% niższe niż przed rokiem. Zobowiązania długoterminowe stanowiły 22,4% ogółu zobowiązań (wobec 22,3% w końcu grudnia 2022 r.). Ich wartość osiągnęła 3635,6 mln zł i zmniejszyła się o 4,3% w stosunku do zanotowanej w końcu poprzedniego roku. Zobowiązania krótkoterminowe wynosiły 12606,1 mln zł i w skali roku spadły o 4,5%, w tym z tytułu kredytów i pożyczek – o 6,5%, z tytułu dostaw i usług – o 8,4%, a z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń – o 0,3%.

Z analizy wskaźników sprawności działania przedsiębiorstw wynika, że w porównaniu z rokiem poprzednim skróceniu uległ cykl spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług – o 3 dni (do 34 dni), cykl rotacji zapasów – o 3 dni (do 42 dni) oraz cykl rotacji należności krótkoterminowych z tytułu dostaw i usług – o 1 dzień (do 37 dni).

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

Investment outlays of enterprises

W 2023 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, nastąpił spadek nakładów inwestycyjnych poniesionych przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa podlaskiego. W porównaniu z 2022 r. nieco większa była liczba nowych inwestycji, ale ich wartość kosztorysowa uległa zmniejszeniu.

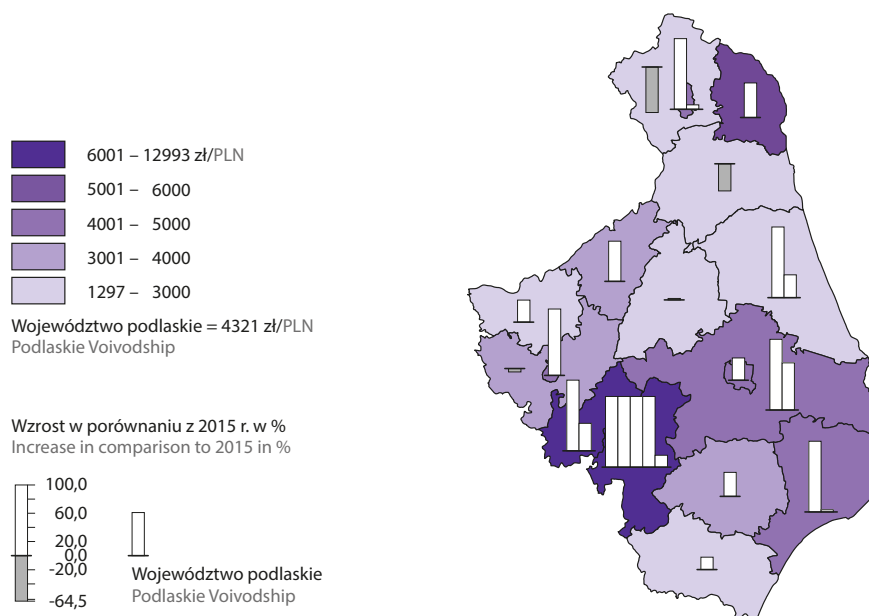
Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

W pierwszej części analizy dane o nakładach inwestycyjnych dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (na podstawie rocznych sprawozdań: SP, F-03, F-02/dk, SP-3); dane prezentowane są zgodnie z lokalizacją inwestycji.

W 2022 r. nakłady inwestycyjne poniesione przez podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (według lokalizacji inwestycji) w cenach bieżących wyniosły 4950,9 mln zł i w odniesieniu do 2021 r. i 2015 r. wzrosły odpowiednio o 9,0% i 55,0% (w kraju wzrost odpowiednio o 20,8% i 49,2%). Udział tych nakładów w Podlaskiem w łącznej wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez przedsiębiorstwa w kraju wyniósł 2,0%. W regionie w przeliczeniu na 1 mieszkańca ich wartość ukształtowała się na poziomie 4321 zł, tj. o 34,5% niższym niż średnio w kraju. W nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących najwięcej zainwestowano w powiecie wysokomazowieckim (12993 zł na 1 mieszkańca) i powiecie zambrowskim (7399 zł). Najniższy poziom nakładów inwestycyjnych zanotowano w powiecie monieckim (1297 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca).

Mapa 40. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)

Map 40. Investment outlays in enterprises per capita in 2022 (current prices)

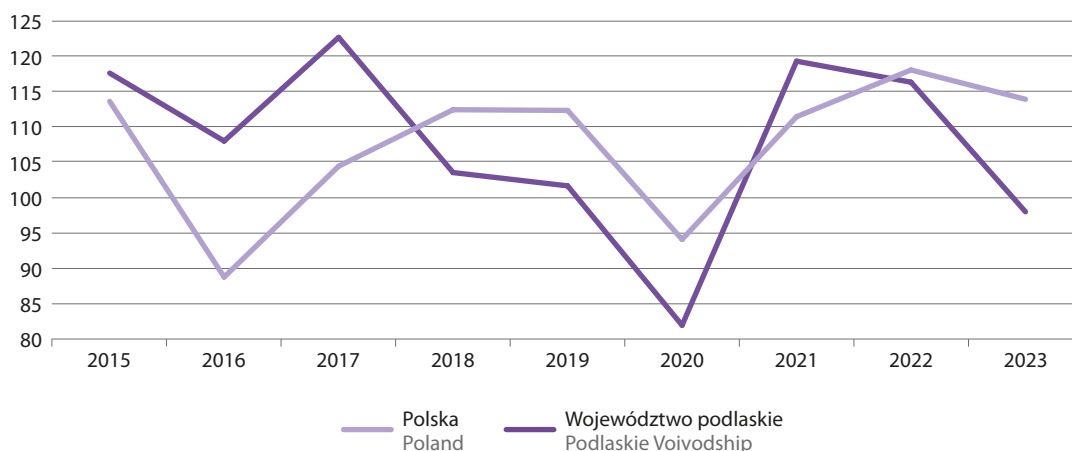

W drugiej części analizy dane o nakładach inwestycyjnych dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób (na podstawie kwartalnego sprawozdania F-01/I-01⁴); dane prezentowane są zgodnie z siedzibą inwestora.

Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2023 r. przez badane przedsiębiorstwa (o liczbie pracujących powyżej 49 osób) w województwie, wyniosły 2053,2 mln zł i były o 2,1% niższe od zrealizowanych rok wcześniej (w 2022 r. wzrosły o 16,4%) oraz o 55,1% wyższe niż w 2015 r. W skali kraju w analizowanym roku wartość nakładów inwestycyjnych zwiększyła się o 14,0% w ujęciu rocznym (przy wzroście o 18,2% zanotowanym przed rokiem) oraz o 64,8% w odniesieniu do 2015 r.

Wykres 55. Dynamika nakładów inwestycyjnych (ceny bieżące)
Rok poprzedni=100

Chart 55. Indices of investment outlays (current prices)
Previous year=100

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj. melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

⁴ Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Tablica 35. Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)
 Table 35. Investment outlays (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
W milionach złotych In million PLN	1323,6	1508,7	2097,0	2053,2
w tym – w % – nakłady na: of which – in % – outlays on:				
budynki i budowle buildings and structures	36,5	27,7	30,0	27,2
zakupy purchases	63,1	72,2	69,7	72,5
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi machinery, technical equipment and tools	55,0	61,6	49,2	58,6
środków transportu transport equipment	8,1	10,6	20,5	13,9
Polska=100 Poland=100	1,0	1,0	1,1	0,9

W strukturze nakładów według sekcji, w porównaniu z poprzednim rokiem najbardziej zwiększył się udział nakładów przedsiębiorstw zajmujących się przetwórstwem przemysłowym (o 4,0 p. proc.), natomiast zmniejszył się udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie transportu i gospodarki magazynowej (o 4,6 p. proc.).

Wartość kosztorysowa inwestycji dotyczy nakładów na budowę środków trwałych zarówno rozpoczętą i zakończoną, jak również rozpoczętą i niezakończoną w roku sprawozdawczym, przyjmując wartość w cenach bieżących wynikającą z dokumentacji projektowo-kosztorysowej, z uwzględnieniem ewentualnych zmian w wartości kosztorysowej dokonanych do końca roku sprawozdawczego.

Przez **inwestycje nowo rozpoczęte** rozumie się te budowy środków trwałych, których realizację faktycznie rozpoczęto w roku sprawozdawczym.

W 2023 r. w regionie inwestorzy rozpoczęli realizację 739 nowych inwestycji o łącznej wartości kosztorysowej 528,9 mln zł, podczas gdy w roku poprzednim rozpoczęto 736 nowych inwestycji o wartości 581,2 mln zł. W porównaniu z 2015 r. rozpoczęto o 578 mniej nowych inwestycji, a ich wartość kosztorysowa zmalała o 190,2 mln zł. W kraju w omawianym roku rozpoczęto 217629 inwestycji, tj. o 5,4% mniej niż w 2022 r., a ich łączna wartość kosztorysowa wyniosła 74767,5 mln zł i była o 9,5% niższa niż przed rokiem.

6.3. Produkcja i usługi

6.3. Production and services

Rolnictwo

Agriculture

W 2022 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oraz ziemniaków uległy zmniejszeniu, co było efektem zarówno słabszego plonowania, jak i zmniejszenia areалу uprawy. W wyniku uzyskania nieco gorszego plonu, przy zwiększonej powierzchni uprawy, nieznacznie spadła produkcja rzepaku i rzepiku.

W czerwcu omawianego roku zwiększyło się pogłowie bydła i trzody chlewnej, a zmniejszyło się stado owiec w ujęciu rocznym.

Odnotowano większy skup ziarna zbóż, ziemniaków i mleka, a mniejszy – żywca wołowego, wieprzowego i drobiowego w porównaniu z 2022 r. W odniesieniu do poprzedniego roku zaobserwowano spadek większości badanych cen produktów rolnych (z wyjątkiem cen ziemniaków w skupie i na targowiskach oraz żywca wołowego i wieprzowego w skupie). Jednocześnie wzrosła opłacalność tuczdy trzody chlewnej.

W 2022 r. globalna produkcja rolnicza (w cenach stałych) zwiększyła się w odniesieniu do zanotowanej w poprzednim roku. Produkcja końcowa i towarowa były również wyższe niż rok wcześniej. W analizowanym okresie zarówno w przypadku produkcji globalnej, końcowej, jak i towarowej nastąpił wzrost produkcji zwierzęcej i roślinnej.

Powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w czerwcu 2023 r. w województwie podlaskim wynosiła 318,3 tys. ha i była mniejsza o 1,4% od zanotowanej rok wcześniej i o 21,9% w odniesieniu do czerwca 2015 r. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2023 r. osiągnęły poziom 36,8 dt z ha i zmniejszyły się o 2,9% w stosunku do uzyskanych w poprzednim roku, ale wzrosły o 38,3% w odniesieniu do 2015 r., natomiast w porównaniu ze średnimi plonami w kraju były o 19,3% niższe. W omawianym roku zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w regionie oszacowano na 1169,9 tys. t, czyli o 4,4% niżej niż przed rokiem, ale o 8,0% wyżej niż w 2015 r.

Tablica 36. Plony wybranych ziemiopłodów rolnych

Table 36. Yields of selected agricultural crops

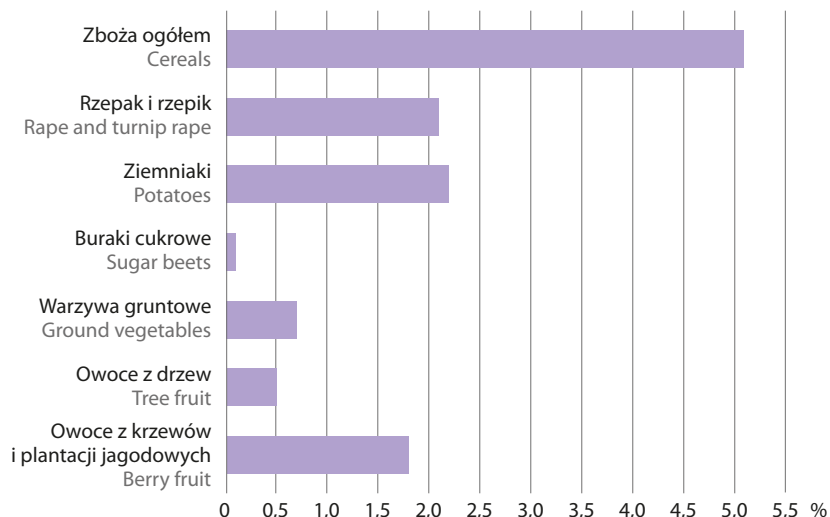
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	województwo podlaskie Podlaskie Voivodship			Polska Poland	
	z 1 ha w dt		per 1 ha in dt		
Zboża ogółem Cereals in total	27,0	39,4	45,3	43,8	49,9
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi of which basic cereals including cereal mixed	26,6	36,4	37,9	36,8	45,6
w tym: of which:					
pszenica wheat	32,6	44,0	44,1	43,9	53,8
żyto rye	23,8	32,2	32,5	33,0	35,5
Rzepak i rzepik Rape and turnip rape	28,7	32,4	35,4	33,6	33,9
Ziemniaki ^a Potatoes ^a	163	292	266	259	296
Buraki cukrowe Sugar beets	617	510	675	620	613

a Bez uprawy w ogrodach przydomowych; w 2015 r. – łącznie z ogrodami przydomowymi.
a Excluding cultivation in the kitchen gardens; in 2015 – including kitchen gardens.

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w czerwcu 2023 r. w województwie podlaskim ukształtowała się na poziomie 23,2 tys. ha i w odniesieniu do zanotowanej przed rokiem zwiększyła się o 5,2%, a w stosunku do stanu w czerwcu 2015 r. – ponad 2-krotnie. W omawianym roku plony tych roślin wyniosły 33,6 dt z ha i były o 0,9% niższe od średnich w kraju. Plony w województwie w porównaniu z uzyskanymi rok wcześniej spadły o 5,1%, a w odniesieniu do 2015 r. – wzrosły o 17,1%. Zbiory rzepaku i rzepiku w regionie w 2023 r. oszacowano na 77,9 tys. t, czyli o 0,3% mniej niż przed rokiem, ale prawie 2,5-krotnie więcej niż w 2015 r.

Wykres 56. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich w 2023 r.

Chart 56. Share of voivodship in the country production of selected agricultural and horticultural crops in 2023

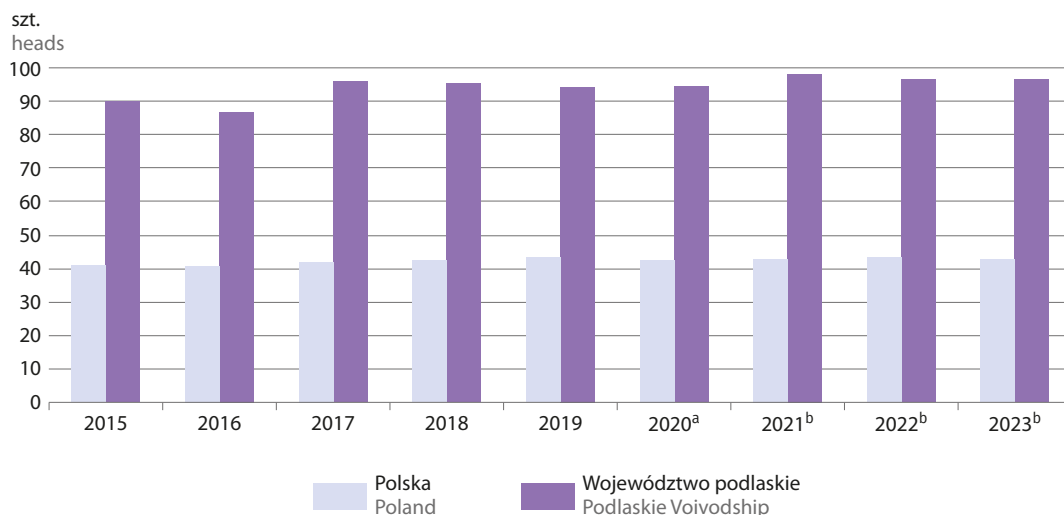

Pod uprawę ziemniaków w województwie podlaskim w 2023 r. przeznaczono 4,7 tys. ha, tj. powierzchnię mniejszą o 9,9% niż rok wcześniej i o 60,6% niż w 2015 r. W omawianym roku z 1 ha zebrano 259 dt ziemniaków, czyli o 2,6% mniej niż w poprzednim roku, ale o 58,9% więcej niż w 2015 r. Plony uzyskane w województwie były o 12,5% niższe od średnich w kraju. Produkcja ziemniaków w regionie w 2023 r. wyniosła 121,7 tys. t i zmniejszyła się w stosunku do zbiorów z poprzedniego roku o 12,2%, a w odniesieniu do uzyskanych w 2015 r. – o 37,2%.

W czerwcu 2023 r. pogłowie bydła w województwie podlaskim ukształtowało się na poziomie 1055,3 tys. szt. i stanowiło aż 16,6% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W stosunku do stanu sprzed roku jego liczebność wzrosła o 0,1% (w Polsce zmniejszyła się o 1,3%), natomiast na przestrzeni ośmiu lat odnotowano wzrost o 11,2% (w kraju – o 6,7%).

Wykres 57. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych Stan w czerwcu

Chart 57. Cattle density per 100 ha of agricultural land
As of June

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w czerwcu w latach 2021–2023 przyjęto użytki rolne według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

a Data of the National Agricultural Census. b The basis for the calculations of livestock population as of June in years 2021–2023 were data from the National Agricultural Census 2020 concerning agricultural land.

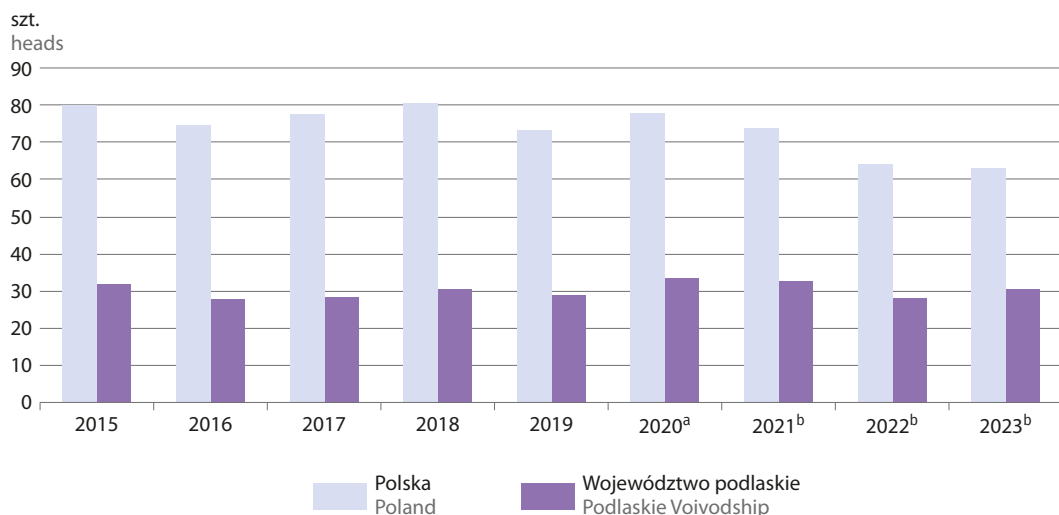
W czerwcu analizowanego roku w województwie podlaskim zanotowano 414,5 tys. szt. krów i stanowiły one 39,3% pogłowia bydła ogółem, w tym 96,5% to krowy mleczne (dla Polski odsetki te wynosiły odpowiednio 34,1% i 93,6%). Duży udział krów mlecznych w stadzie bydła w regionie świadczy o ukierunkowaniu hodowli tego gatunku zwierząt na produkcję mleka. Należy zaznaczyć, że w czerwcu 2023 r. w województwie podlaskim obsada bydła na 100 ha użytków rolnych⁵ wynosiła 95,9 szt. (w kraju – 42,5 szt.).

Pogłowie trzody chlewnej w województwie podlaskim w czerwcu 2023 r. kształtowało się na poziomie 336,7 tys. szt. Stado loch liczyło 21,4 tys. szt., co stanowiło 6,4% pogłowia trzody chlewnej w regionie. Udział województwa w ogólnokrajowym pogłowie świń wynosił 3,6%. W odniesieniu do stanu zanotowanego przed rokiem liczebność stada trzody chlewnej zwiększyła się o 8,7% (w Polsce spadła o 1,8%), natomiast w porównaniu z czerwcem 2015 r. zaobserwowano spadek pogłowia tych zwierząt o 0,1% (w kraju – o 18,9%). W czerwcu 2023 r. obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych⁵ w Podlaskiem wynosiła 30,6 szt. (w kraju – 63,1 szt.).

⁵ Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w czerwcu 2023 r. przyjęto użytki rolne według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

Wykres 58. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych Stan w czerwcu

Chart 58. Pigs density per 100 ha of agricultural land
As of June

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w czerwcu w latach 2021–2023 przyjęto użytki rolne według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

a Data of the National Agricultural Census. b The basis for the calculations of livestock population as of June in years 2021–2023 were data from the National Agricultural Census 2020 concerning agricultural land.

W czerwcu 2023 r. stado owiec w województwie podlaskim liczyło 23,5 tys. szt., co stanowiło 8,4% pogłowia krajowego. W porównaniu z czerwcem 2022 r. jego stan zmniejszył się o 2,8%, a w Polsce – o 4,1%. W odniesieniu do stanu sprzed ośmiu lat pogłowiu owiec w województwie zwiększyło się o 30,5%, a w kraju – o 22,1%. Obsada owiec na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2023 r.⁵ kształtowała się na poziomie 2,1 szt. (w kraju – 1,9 szt.).

W 2023 r. w województwie podlaskim skupiono 197,3 tys. t ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi), co stanowiło 1,9% skupu ogólnokrajowego. W odniesieniu do roku poprzedniego oznacza to wzrost o 22,6%, a w porównaniu z 2015 r. – wzrost o 52,7%. W kraju w stosunku do 2022 r. skup był wyższy o 24,1%, a w odniesieniu do 2015 r. – o 7,7%. W omawianym roku w regionie skupiono 118,6 tys. t pszenicy, tj. 27,8% więcej niż w poprzednim roku i o 76,5% więcej niż w 2015 r. Skup żyta wyniósł 40,3 tys. t i zwiększył się o 12,9% w odniesieniu do 2022 r. oraz o 53,6% w stosunku do 2015 r.

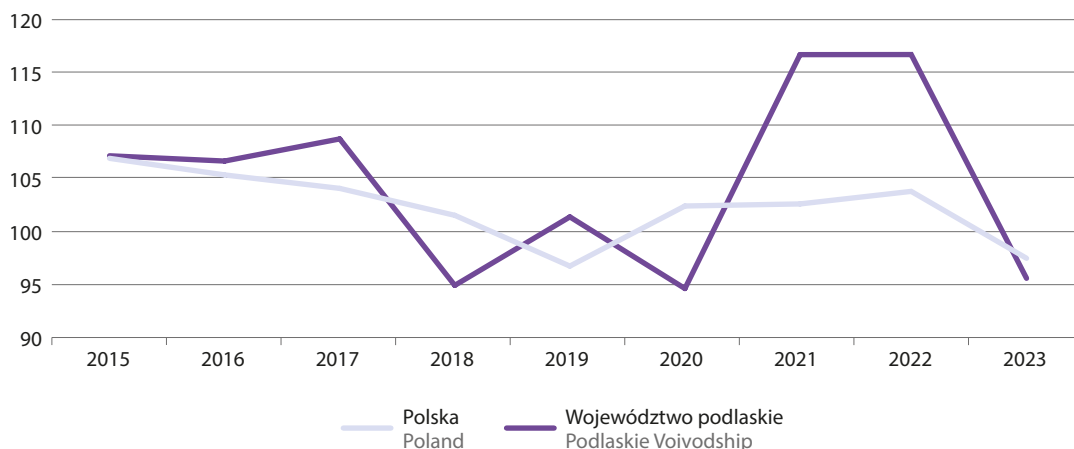
Skup ziemniaków w 2023 r. ukształtował się na poziomie 26,9 tys. t, co stanowiło 1,5% ogólnego skupu w kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem ilość skupionych ziemniaków wzrosła o 7,0%, natomiast w odniesieniu do 2015 r. – spadła o 80,4% (w kraju odnotowano wzrost o 8,9% w stosunku do 2022 r. i o 16,1% w odniesieniu do 2015 r.).

W 2023 r. skup żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami, w wadze poubojowej ciepłej (wbc) wyniósł 285,4 tys. t (stanowiąc 5,9% skupu ogólnokrajowego) i zmniejszył się o 4,9% w stosunku do zanotowanego przed rokiem. W omawianym roku w województwie skupiono 82,5 tys. t żywca wołowego w wadze żywej, tj. o 0,9% mniej niż w poprzednim roku i o 1,9% mniej niż 8 lat wcześniej. Skup żywca wieprzowego ukształtował się na poziomie 87,5 tys. t i był mniejszy o 2,1% niż przed rokiem, ale o 10,9% wyższy niż w 2015 r. Żywca drobiowego skupiono 229,7 tys. t, czyli o 7,1% mniej w porównaniu z rokiem poprzednim i o 81,6% więcej w odniesieniu do 2015 r.

⁵ Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w czerwcu 2023 r. przyjęto użytki rolne według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

**Wykres 59. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)
Rok poprzedni=100**

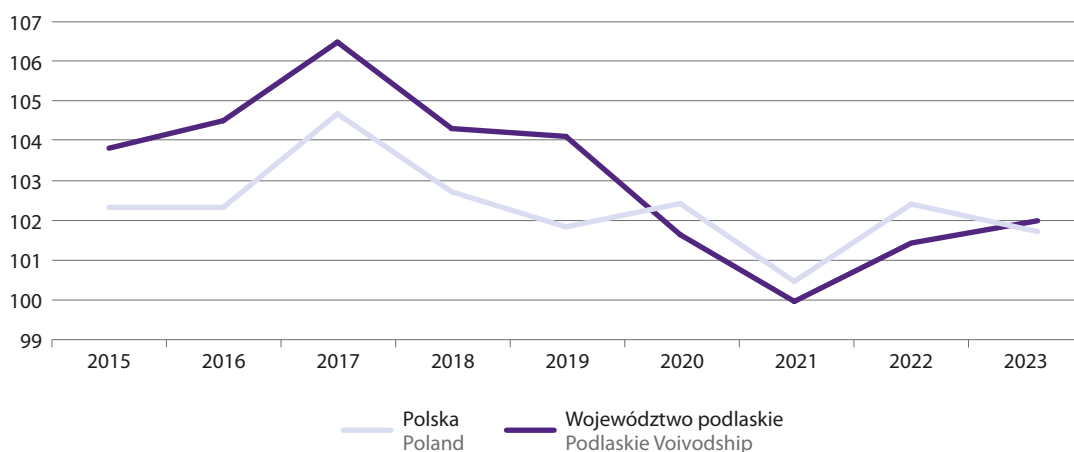
Chart 59. Indices of procurement of total animals for slaughter (in live weight)
Previous year=100

W 2023 r. z terenu województwa dokonano skupu 2734,5 mln l mleka krowiego (tj. aż 21,6% ogółu mleka skupionego w kraju), czyli o 2,0% więcej niż przed rokiem i o 26,9% więcej niż 8 lat wcześniej (w skali kraju zanotowano wzrost o 1,7% w odniesieniu do poprzedniego roku oraz o 19,8% w porównaniu z 2015 r.).

**Wykres 60. Dynamika skupu mleka
Rok poprzedni=100**

Chart 60. Indices of procurement of cows' milk
Previous year=100

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

Średnia cena skupu pszenicy konsumpcyjnej i paszowej w 2023 r. w województwie podlaskim wyniosła 93,63 zł za 1 dt (w kraju – 98,79 zł) i była o 37,7% niższa niż przed rokiem, ale o 40,2% wyższa w porównaniu z zanotowaną w 2015 r. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 133,83 zł (w kraju – 134,91 zł), tj. o 17,6% mniej niż w 2022 r. i prawie 2-krotnie więcej niż 8 lat wcześniej.

W analizowanym roku cena żyta konsumpcyjnego i paszowego w skupie ukształtowała się na poziomie 65,73 zł za 1 dt (w kraju – 72,47 zł), tj. o 42,2% niższym od zanotowanego w 2022 r., natomiast o 36,7% wyższym niż w 2015 r. W obrocie targowiskowym cena żyta spadła w stosunku do 2022 r. o 13,5%, a w odniesieniu do uzyskanej przed ośmioma laty – prawie 2-krotnie i osiągnęła poziom 102,15 zł za 1 dt (w Polsce – 106,64 zł).

W 2023 r. za ziemniaki jadalne w skupie płacono 89,49 zł za 1 dt (w kraju – 114,50 zł), tj. o 4,8% więcej niż przed rokiem i ponad 2,5-krotnie więcej niż w 2015 r. W obrocie targowiskowym cena ziemniaków jadalnych ukształtowała się na poziomie 204,40 zł za 1 dt (w Polsce – 203,34 zł), tj. o 31,4% wyższym od zanotowanego w 2022 r. oraz prawie 2,5-krotnie wyższym w odniesieniu do 2015 r.

W omawianym roku cena skupu żywca wołowego wyniosła 9,98 zł za 1 kg (w kraju – 10,39 zł), tj. zwiększyła się o 0,3% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku i o 71,0% w odniesieniu do 2015 r.

Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 8,20 zł za 1 kg (w kraju – 8,34 zł), tj. o 23,7% wyższą niż w 2022 r. i prawie 2-krotnie wyższą w porównaniu z zanotowaną 8 lat wcześniej.

W 2023 r. relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta uległa zwiększeniu w stosunku do poprzedniego roku, ale nie zmieniła się w porównaniu z zanotowaną w 2015 r. Ukształtowała się ona w województwie podlaskim na poziomie 8,0 (wobec 5,6 w 2022 r. i 8,0 w 2015 r.), zaś w kraju – 7,8 (wobec 5,3 w 2022 r. i 7,3 w 2015 r.). Relacja cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowych cen jęczmienia wyniosła w regionie 6,4 w 2023 r. wobec 4,6 w 2022 r. i 5,8 w 2015 r. (w kraju ukształtowała się odpowiednio na poziomie 6,6, 4,5 i 6,1).

W 2023 r. w województwie podlaskim cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 5,71 zł za 1 kg (w kraju – 5,79 zł) i była niższa o 2,6% w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku, ale o 49,8% wyższa niż w 2015 r.

Za 1 l mleka w omawianym roku w regionie płacono 2,21 zł (w kraju – średnio 2,08 zł), tj. o 8,3% mniej niż przed rokiem, ale o 82,0% więcej niż przed ośmioma laty.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku),
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłównia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

W ogólnej wartości globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych) w 2022 r. w województwie podlaskim 23,3% stanowiła produkcja roślinna, natomiast pozostałe 76,7% przypadało na dominującą w regionie produkcję zwierzęcą. W porównaniu z poprzednim rokiem produkcja globalna była o 11,7% wyższa, przy czym wartość produkcji zwierzęcej zwiększyła się o 13,7%, a produkcji roślinnej – o 5,6%. W analizowanym roku udział regionu w krajowej globalnej produkcji rolniczej ukształtował się na poziomie 7,2% i w przypadku produkcji roślinnej wyniósł 3,2%, a zwierzęcej – 11,8%.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Wartość końcowej produkcji rolniczej (w cenach stałych) w 2022 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zwiększyła się o 13,6%, przy czym w produkcji zwierzęcej stwierdzono wzrost o 11,7%, natomiast w produkcji roślinnej – o 23,2%.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

W odniesieniu do 2021 r. odnotowano zwiększenie towarowej produkcji rolniczej (w cenach stałych) – o 13,6%, w tym produkcji zwierzęcej – o 15,2%, a produkcji roślinnej – o 2,1%.

W omawianym roku udział województwa podlaskiego w ogólnokrajowej produkcji końcowej ukształtował się na poziomie 7,2%, a w produkcji towarowej – 7,4%.

Przemysł Industry

W 2023 r. odnotowano spadek produkcji sprzedanej przemysłu w skali roku, podczas gdy rok wcześniej zaobserwowano jej wzrost. W porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się natomiast wydajność pracy, przy jednoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: B – „Górnictwo i wydobywanie”, C – „Przetwórstwo przemysłowe”, D – „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz E – „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

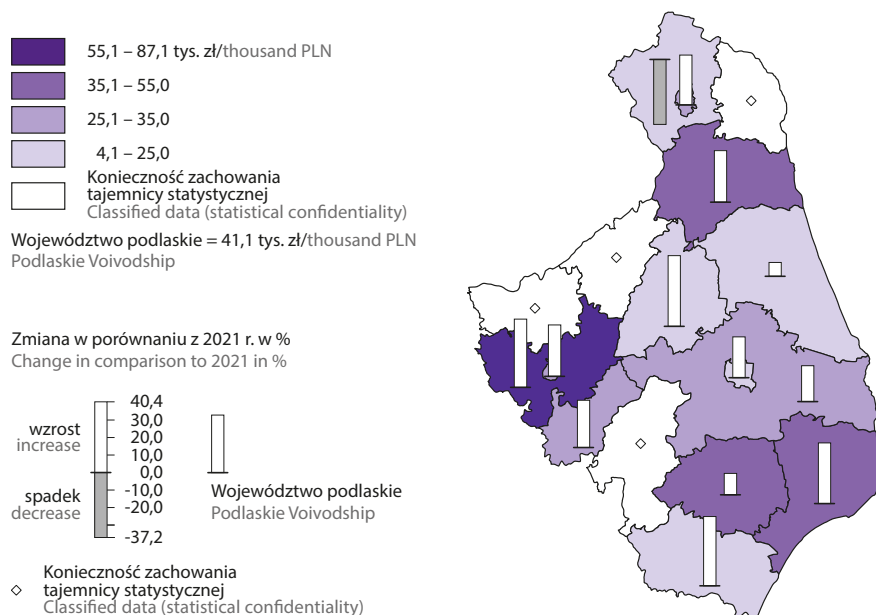
Dane o **wartości produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

Informacje prezentowane w pierwszej części analizy na temat produkcji sprzedanej przemysłu i przeciętnego zatrudnienia w przemyśle dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, a wyniki opracowano na podstawie danych rocznych z systemu zintegrowanego – produkcja, zatrudnienie i wynagrodzenia dla sekcji B, C, D, E (z badań statystycznych: Z-06, SP, F-01/I-01, DG-1) i mają status danych ostatecznych (do 2022 r. włącznie).

Na podstawie badania przeprowadzonego w 729 podmiotach gospodarczych stwierdzono, że w 2022 r. produkcja sprzedana przemysłu w województwie podlaskim osiągnęła wartość 47082,6 mln zł (w cenach bieżących) i była wyższa o 10,1% (w cenach stałych) od zanotowanej w poprzednim roku. Wartość produkcji sprzedanej przemysłu w Podlaskiem stanowiła 2,0% produkcji sprzedanej przemysłu w Polsce, co oznacza trzynastą lokatę wśród województw w kraju.

Mapa 41. Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2022 r.

Map 41. Sold production of industry (current prices) per capita in 2022

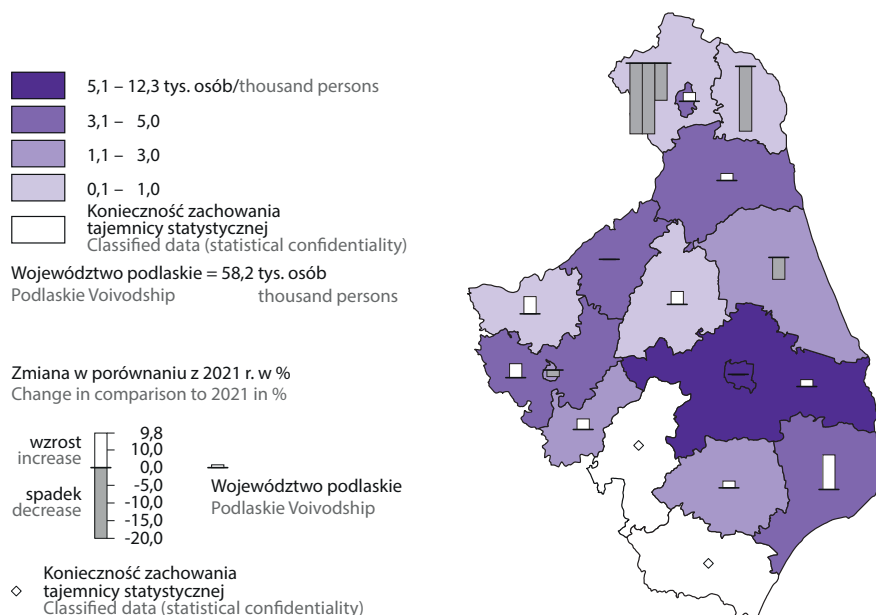

W 2022 r. wartość produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie podlaskim ukształtowała się na poziomie 41090 zł (w kraju – 62283 zł) i zwiększyła się o 32,9% w odniesieniu do poprzedniego roku (w kraju – o 31,8%). Wśród wszystkich województw Podlaskie znajdowało się pod tym względem na jedenastym miejscu.

W analizowanym roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrost wartości produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w cenach stałych) zaobserwowano w większości powiatów regionu.

Mapa 42. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2022 r.

Map 42. Average paid employment in industry in 2022

W województwie podlaskim w 2022 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle ukształtowało się na poziomie 58,2 tys. osób i w odniesieniu do poprzedniego roku zwiększyło się o 0,8%. Najwyższy wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle wystąpił w powiatach: hajnowskim (o 9,8%), kolneńskim (o 4,9%) oraz łomżyńskim (o 4,0%), a największy spadek odnotowano w powiecie suwalskim (o 50,5%) oraz sejneńskim (o 18,4%). Wśród powiatów regionu znaczący udział w przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle miały miasto Białystok (21,1% ogółem przeciętnego zatrudnienia w przemyśle w województwie) i powiat białostocki (16,2%), a najmniejszy – powiat sejneński (0,1%) i suwalski (0,7%).

W 2022 r. w województwie podlaskim wydajność pracy w przemyśle mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego wyniosła 809,4 tys. zł i była o 31,0% wyższa (w cenach stałych) niż rok wcześniej. We wszystkich powiatach województwa podlaskiego wydajność pracy w przemyśle zwiększyła się w odniesieniu do poprzedniego roku, przy czym największy wzrost odnotowano w powiatach: wysokomazowieckim (o 48,2%), sejneńskim (o 43,1%) i siemiatyckim (o 40,2%).

Informacje prezentowane w drugiej części analizy na temat produkcji sprzedanej przemysłu i przeciętnego zatrudnienia w przemyśle dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, a wyniki opracowano na podstawie danych krótkookresowych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

W 2023 r. w województwie podlaskim produkcja sprzedana przemysłu osiągnęła wartość 49528,4 mln zł (w cenach bieżących) i była niższa (w cenach stałych) o 0,3% od zanotowanej w poprzednim roku oraz wyższa o 78,8% niż w 2015 r. W skali kraju w analizowanym okresie sprzedaż produkcji zmniejszyła się o 1,5% w stosunku do poprzedniego roku, ale zwiększyła się o 49,2% w odniesieniu do 2015 r.

Tablica 37. Przemysł
Table 37. Industry

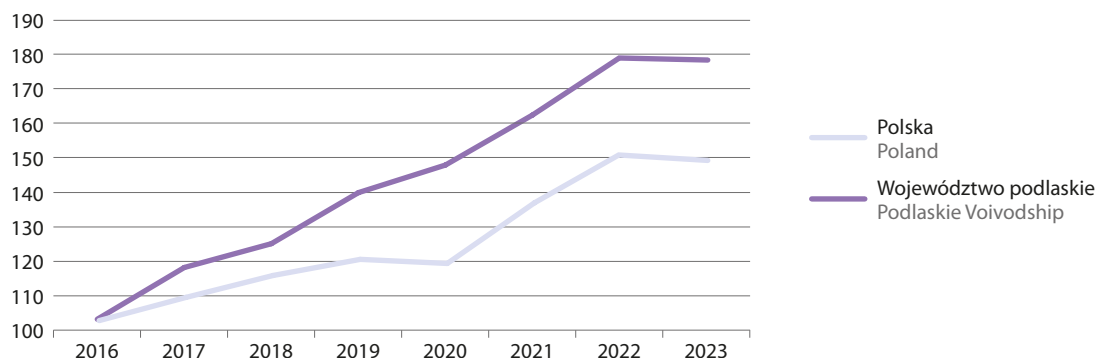
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące): Sold production of industry (current prices):				
w milionach złotych in million PLN	20576,7	32807,7	50695,1	49528,4
Polska=100 Poland=100	1,7	2,2	2,0	2,0
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % Share of sold production of manufacturing in sold production of industry (current prices) in %	94,6	93,9	94,2	93,4
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. osób Average paid employment in industry in thousand persons	47,4	56,8	59,2	58,1

W regionie spadek produkcji sprzedanej przemysłu w ujęciu rocznym odnotowano we wszystkich kwartalnych okresach narastających analizowanego roku. W pierwszym kwartale wyniósł on 1,7%, w pierwszym półroczu – 1,6%, po czym w dwóch kolejnych narastających okresach kwartalnych zaobserwowano spowolnienie tempa spadku do 0,2% i 0,3%.

W 2023 r. produkcja sprzedana przemysłu w województwie podlaskim stanowiła 2,0% jej ogólnej wartości w kraju.

Wykres 61. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe) 2015=100

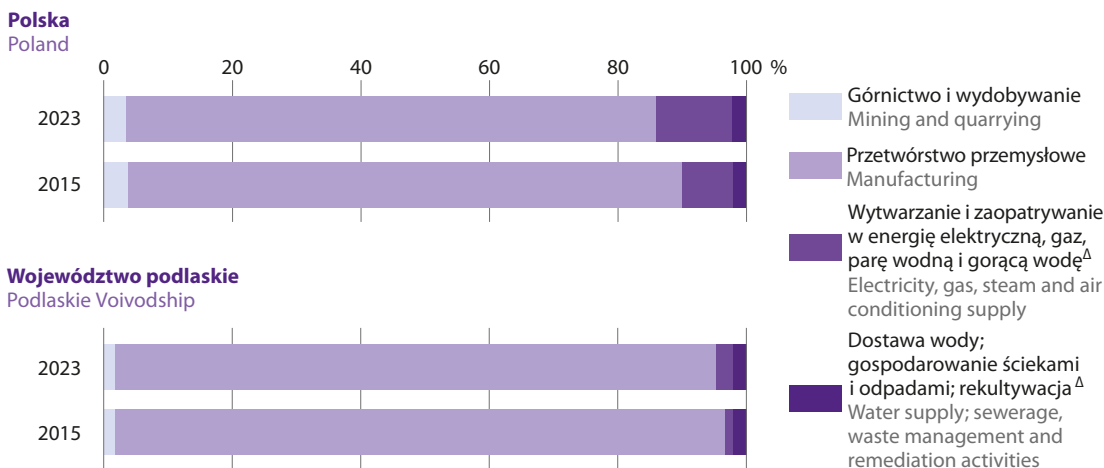
Chart 61. Indices of sold production of industry (constant prices) 2015=100

Na ogólną wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2023 r. w województwie podlaskim złożyła się przede wszystkim produkcja w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe o wartości 46255,0 mln zł (tj. 93,4% produkcji sprzedanej przemysłu w regionie), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę o wartości 1340,4 mln zł (tj. 2,7%), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja o wartości 1019,0 mln zł (tj. 2,1%) oraz górnictwo i wydobywanie o wartości 913,9 mln zł (tj. 1,8%).

Wykres 62. Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 (ceny bieżące)

Chart 62. Structure of sold production of industry by PKD 2007 sections (current prices)

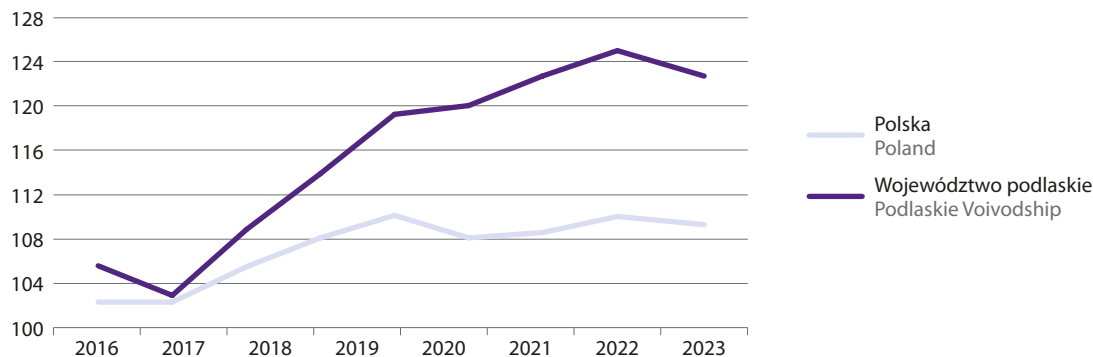
W porównaniu z 2022 r. zanotowano wzrost udziału sekcji: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,5 p. proc.), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 0,2 p. proc.) oraz górnictwo i wydobywanie (o 0,1 p. proc.). Spadek udziału odnotowano natomiast w przypadku sekcji przetwórstwo przemysłowe (o 0,8 p. proc.).

Spadek produkcji sprzedanej przemysłu w województwie w ciągu ostatniego roku był wynikiem jej zmniejszenia (w cenach stałych) w sekcjach: górnictwo i wydobywanie – o 3,4%, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 2,3% oraz przetwórstwo przemysłowe – o 0,3%. Wzrost odnotowano tylko w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja i wyniósł on 1,8%.

Wśród dominujących działów przetwórstwa przemysłowego niższą niż przed rokiem wartość produkcji sprzedanej (w cenach stałych) zanotowano w produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (5,4% produkcji sprzedanej w regionie) oraz maszyn i urządzeń (4,2%) – po 20,4%, a także wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (5,5%) – o 4,2%, natomiast wzrost uzyskano w produkcji artykułów spożywczych (57,8%) – o 2,9%.

Wykres 63. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle 2015=100

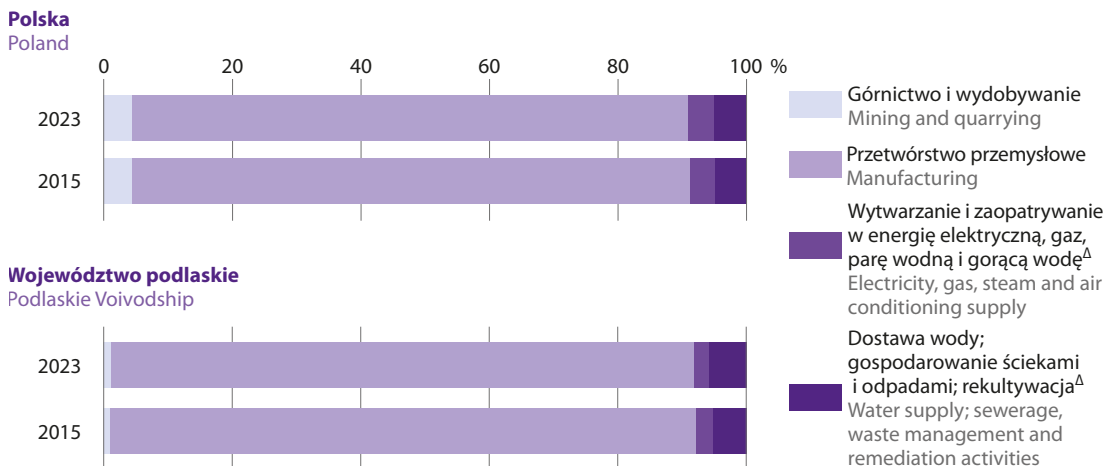
Chart 63. Indices of average employment in industry 2015=100

W 2023 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie ukształtowało się na poziomie 58,1 tys. osób i zmniejszyło się o 1,8% w odniesieniu do 2022 r., ale wzrosło o 22,8% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio o 0,3% i 9,4%). Zmniejszenie przeciętnego zatrudnienia w przemyśle wystąpiło w sekcjach górnictwo i wydobywanie – o 3,8% (udział w przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle wyniósł 1,2%) oraz przetwórstwo przemysłowe – o 2,1% (udział 90,6%), natomiast jego zwiększenie odnotowano w sekcjach dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja – o 1,3% (udział 5,8%) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 1,2% (udział 2,4%).

Wykres 64. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle według sekcji PKD 2007

Chart 64. Average paid employment in industry by PKD 2007 sections

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, w województwie podlaskim w 2023 r. wyniosła 852,3 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 1,3% wyższa (w cenach stałych) niż rok wcześniej. W kraju wydajność pracy w przemyśle w analizowanym roku zmniejszyła się o 0,8% w porównaniu z poprzednim rokiem.

W 2023 r. w Podlaskiem wydajność pracy najbardziej wzrosła w skali roku w sekcji przetwórstwo przemysłowe – o 1,6% (wydajność pracy w omawianym roku wyniosła 878,6 tys. zł). W mniejszym stopniu zwiększyła się w sekcjach górnictwo i wydobywanie – o 0,4% (1326,4 tys. zł) oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja – o 0,3% (299,8 tys. zł). W sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę odnotowano natomiast jej zmniejszenie o 3,5% (do 970,6 tys. zł).

Wśród dominujących działów przetwórstwa przemysłowego najwyższy wzrost wydajności pracy w odniesieniu do 2022 r. odnotowano w produkcji artykułów spożywczych – o 2,8% oraz wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny – o 0,5%, a jej zmniejszenie wystąpiło w produkcji maszyn i urządzeń – o 19,0% oraz wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – o 9,3%.

Budownictwo Construction

W 2023 r., podobnie jak przed rokiem, odnotowano wzrost produkcji sprzedanej budownictwa oraz produkcji budowlano-montażowej w odniesieniu do poprzedniego roku. W analizowanym roku wzrosła także wydajność pracy w budownictwie w ujęciu rocznym, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia.

Efekty budownictwa mieszkaniowego uzyskane w 2023 r. były lepsze niż rok wcześniej. W ujęciu rocznym zwiększyła się liczba lokali mieszkalnych oddanych do użytkowania, natomiast liczba mieszkań, na których realizację wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz mieszkań, których budowę rozpoczęto spadła w mniejszym stopniu niż przed rokiem.

W 2023 r. produkcja sprzedana budownictwa w województwie podlaskim ukształtowała się na poziomie 12573,6 mln zł (w cenach bieżących). Oznacza to wzrost o 22,3% w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku (w kraju – o 6,4%) i ponad 2-krotny w odniesieniu do 2015 r. (w Polsce – również ponad 2-krotny).

Dane o **produkcji sprzedanej budownictwa** dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

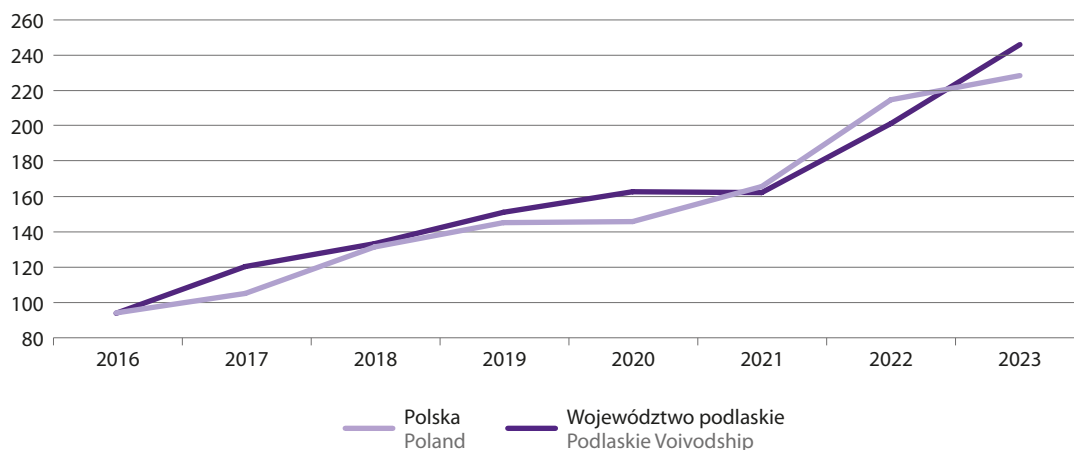
Tablica 38. Budownictwo
Table 38. Construction

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące): Sold production of construction (current prices):				
w milionach złotych in million PLN	5095,0	8304,3	10281,2	12573,6
Polska=100 Poland=100	2,8	3,1	2,6	3,0
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % Share of construction and assembly production in sold production of construction (current prices) in %	32,8	27,8	31,1	34,9
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. Average paid employment in construction in thousands	9,2	12,6	12,7	12,8

Udział produkcji sprzedanej budownictwa województwa podlaskiego w produkcji krajowej w 2023 r. wyniósł 3,0% (rok wcześniej – 2,6%). Na tle wszystkich województw w kraju Podlaskie uplasowało się na jedenastym miejscu pod względem wartości produkcji sprzedanej budownictwa.

**Wykres 65. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)
2015=100**

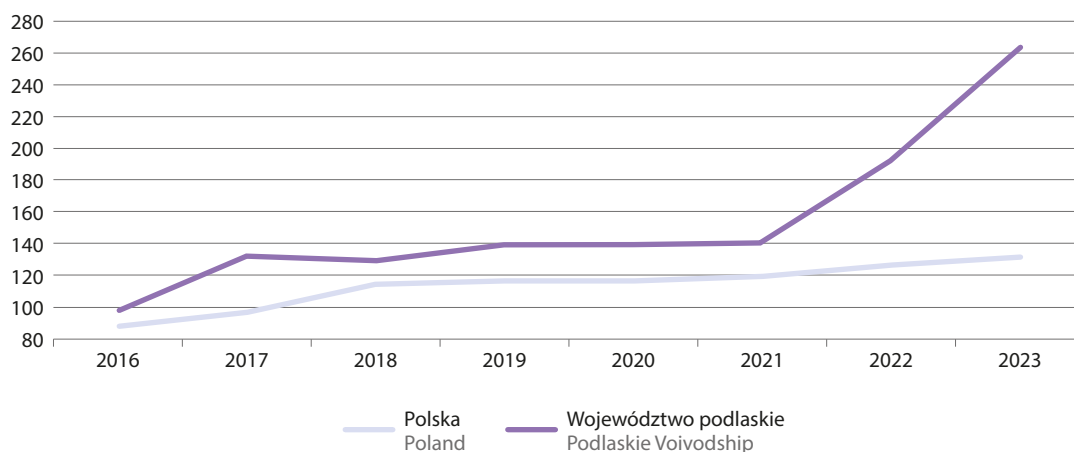
Chart 65. Indices of sold production of construction (current prices)
2015=100

Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zleceniodawców przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Obejmują roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

**Wykres 66. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)
2015=100**

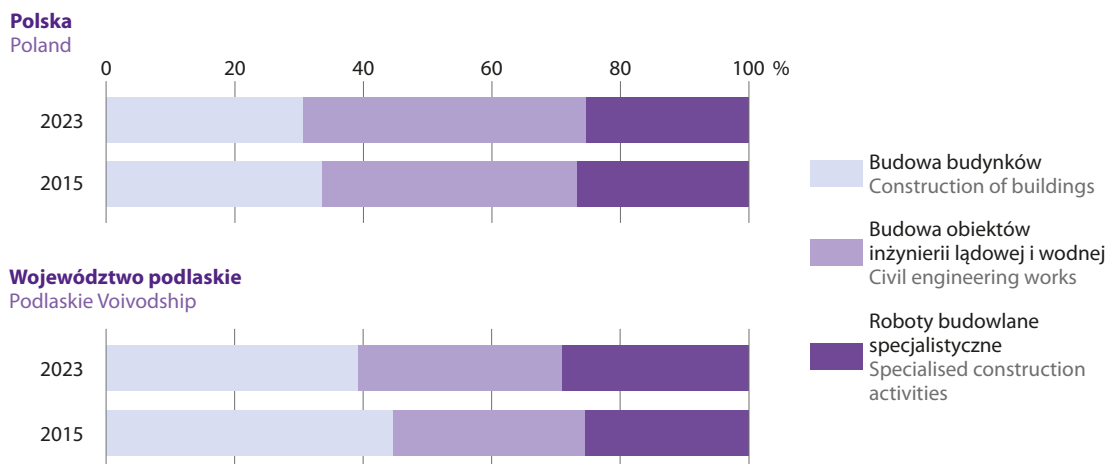
Chart 66. Indices of construction and assembly production (current prices)
2015=100

W województwie podlaskim produkcja budowlano-montażowa w analizowanym okresie ukształtowała się na poziomie 4387,6 mln zł (co stanowiło 34,9% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa), podobnie jak w 2022 r., zwiększyła się o 37,1% w stosunku do zanotowanej w poprzednim roku. W porów-

naniu z 2015 r. jej wartość zwiększyła się ponad 2,5-krotnie. W kraju również stwierdzono wzrost sprzedaży produkcji budowlano-montażowej, a wyniósł on 5,0% w stosunku do 2022 r. i 32,0% w odniesieniu do 2015 r. Na tle wszystkich województw w 2023 r. Podlaskie uplasowało się na trzynastym miejscu pod względem wartości produkcji budowlano-montażowej, a na trzecim – pod względem wielkości wskaźnika dynamiki w skali roku.

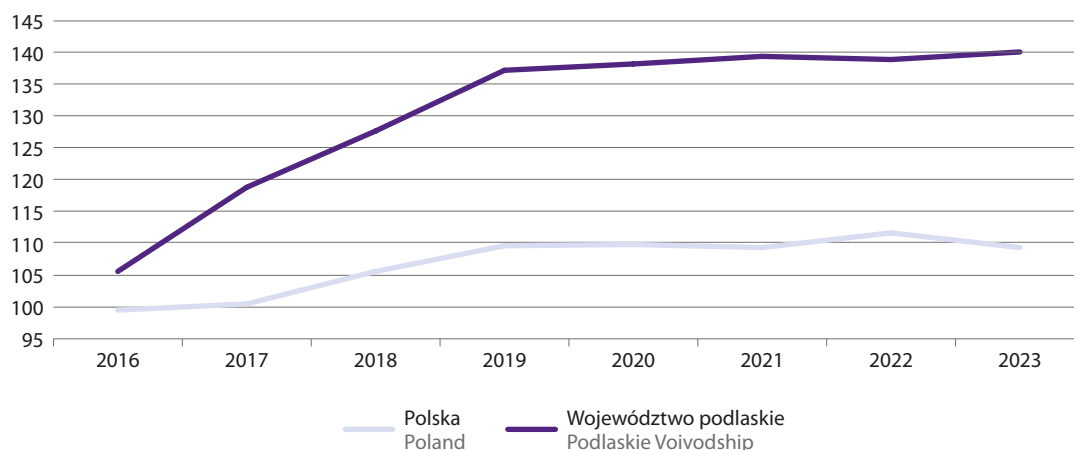
Wykres 67. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007 (ceny bieżące)
Chart 67. Structure of construction and assembly production by divisions of PKD 2007 (current prices)

W 2023 r. wśród przedsiębiorstw budowlanych największy udział w sprzedaży produkcji budowlano-montażowej w regionie posiadały jednostki specjalizujące się w budowie budynków (udział 39,2%, w 2015 r. – 44,6%). Ich produkcja była o 28,9% wyższa od zanotowanej rok wcześniej. W jednostkach, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej (udział 31,7%, w 2015 r. – 29,9%) produkcja budowlano-montażowa wzrosła w skali roku o 58,7%, a w przedsiębiorstwach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (udział 29,1%, w 2015 r. – 25,5%) – zwiększyła się o 29,0%.

Wykres 68. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie 2015=100

Chart 68. Indices of average employment in construction 2015=100

W 2023 r. przeciętne zatrudnienie w budownictwie wyniosło 12,8 tys. osób i wzrosło o 0,9% w porównaniu z rokiem poprzednim, podczas gdy w kraju wyniosło 422,4 tys. osób i zmniejszyło się o 2,2%. W odniesieniu do 2015 r. zarówno w województwie podlaskim, jak i w kraju odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia odpowiednio o 40,0% i 9,5%.

Wydajność pracy w budownictwie województwie podlaskim, mierzona wartością produkcji sprzedanej budownictwa w przeliczeniu na 1 zatrudnionego, w 2023 r. zwiększyła się (w cenach bieżących) o 21,2% w stosunku do zanotowanej w poprzednim roku. W kraju również nastąpił wzrost wydajności pracy w odniesieniu do 2022 r. i ukształtował się on na poziomie 8,9%.

Tablica 39. Budownictwo mieszkaniowe

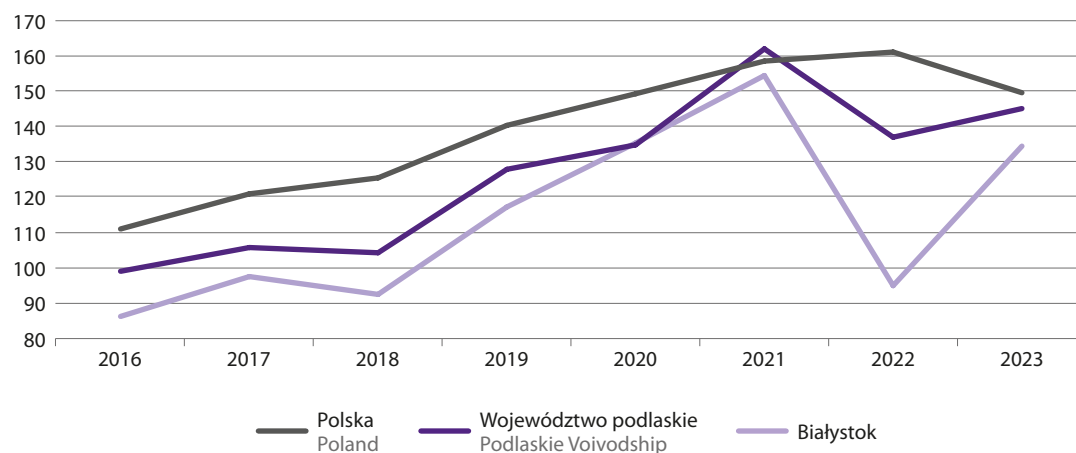
Table 39. Residential construction

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	województwo podlaskie Podlaskie Voivodship			Polska Poland	
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności Dwellings completed per 1000 population	4,0	5,5	5,7	6,1	5,9
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ² Average useful floor area of a dwelling completed in m ²	100,5	96,5	98,2	88,2	89,9
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności Dwellings which received construction permits or which were registered with a construction project per 1000 population	4,6	7,8	6,3	6,0	6,4
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności Dwellings whose construction started per 1000 population	4,0	6,3	4,6	3,6	5,0

Według wstępnych danych, w 2023 r. w województwie podlaskim według wstępnych danych oddano do użytkowania 6920 mieszkań, co stanowiło 3,1% ogółu lokali mieszkalnych zrealizowanych w Polsce. Ich liczba zwiększyła się w odniesieniu do roku poprzedniego oraz 2015 odpowiednio o 5,9% i 45,3%. Największą liczbę mieszkań w analizowanym roku oddano do użytkowania w miastach Białystok (2813), powiecie białostockim (1375) i mieście Łomża (343).

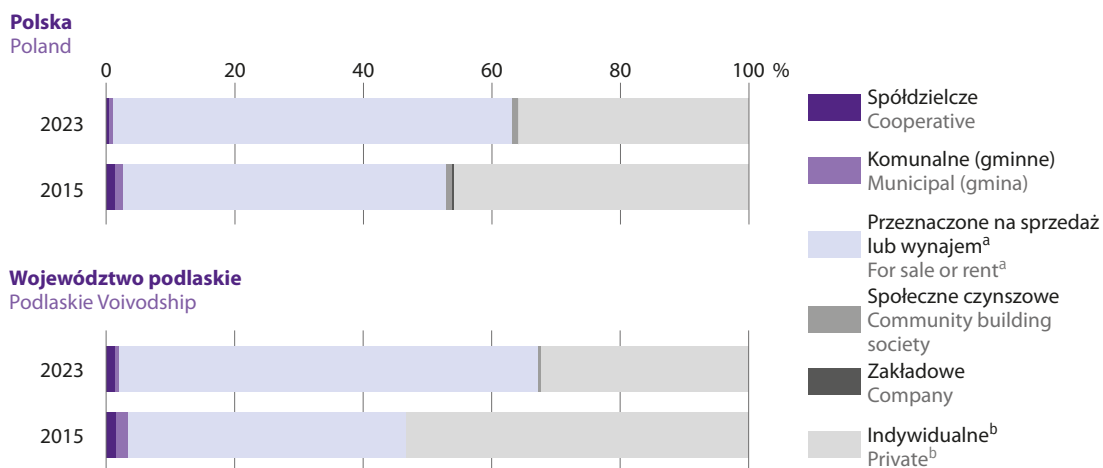
**Wykres 69. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania
2015=100**

Chart 69. Indices of the number of dwellings completed
2015=100

W 2023 r. w województwie podlaskim strukturę mieszkań według form budownictwa zdominowały mieszkania wybudowane z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (65,3% ogółu) oraz zrealizowane przez inwestorów indywidualnych (32,4%). Podobnie sytuacja kształtowała się w 2022 r. i 2015 r., w których wymienione formy budownictwa stanowiły łącznie odpowiednio 99,4% oraz 96,5% ogółu mieszkań oddanych do eksploatacji. Pozostałe formy budownictwa mieszkaniowego, tj. spółdzielcze, komunalne, zakładowe oraz społeczne czynszowe, na przestrzeni ostatnich ośmiu lat stanowiły niewielki odsetek całkowitej liczby lokali mieszkalnych oddanych do użytkowania.

Wykres 70. Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa
Chart 70. Structure of dwellings completed by construction forms

a W 2023 r. łącznie z budownictwem osób fizycznych przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku. b W 2023 r. realizowane na użytek własny inwestora.

a In 2023 including construction realized by natural persons designed for sale and rent in order to achieve a profit. b In 2023 realized for the own use of the investor.

Łączna powierzchnia mieszkań zrealizowanych w 2023 r. w Podlaskiem wyniosła 610,3 tys. m² (w Polsce – 19886,8 tys. m²), tj. o 4,9% mniej niż przed rokiem oraz o 27,5% więcej niż w 2015 r.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

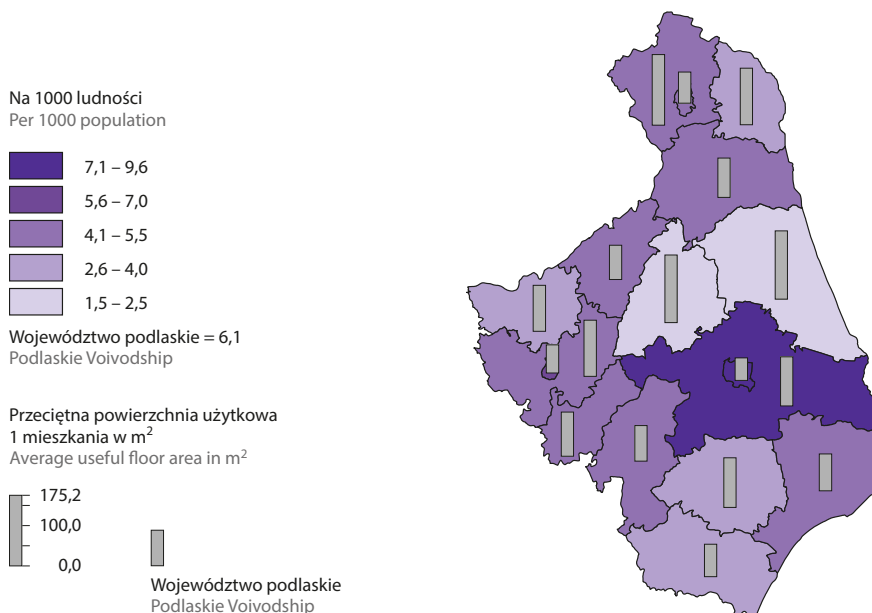
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w Podlaskiem w analizowanym roku ukształtowała się na poziomie 88,2 m² i była o 1,7 m² mniejsza niż średnio w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o 10,0 m², a w odniesieniu do 2015 r. – o 12,3 m². Mieszkania o największej przeciętnej powierzchni użytkowej zrealizowano w gminie wiejskiej Rudka (554,0 m²) w indywidualnej formie budownictwa, najmniejsze zaś w gminie miejskiej Bielsk Podlaski (46,9 m²) w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem.

Średnia powierzchnia mieszkań zrealizowanych na terenach wiejskich była ponad 2-krotnie większa niż w miastach (w 2023 r. wyniosła odpowiednio 134,3m² i 66,2 m²), a różnica ta była najbardziej znacząca w odniesieniu do mieszkań wybudowanych z przeznaczeniem na sprzedaż bądź wynajem.

Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu wśród lokali oddanych do użytkowania na przestrzeni lat 2015–2023 w województwie podlaskim podlegała wahaniom przy czym w 2015 r. wyniosła 4,2, a w 2023 r. – 3,8. W kraju natomiast wykazywała tendencję spadkową do roku 2020, w którym ukształtowała się na poziomie 3,8, następnie nieznacznie wzrosła do 3,9 w latach 2021 i 2022, by w 2023 r. spaść do wartości 3,8. Mieszkania o większej liczbie izb częściej były realizowane na terenach wiejskich. W regionie najwyższe

wartości tego wskaźnika zaobserwowano w gminach: wiejskiej Rutka (8,0), miejsko-wiejskiej Ciechanowiec (6,9) oraz wiejskiej Rutki (6,7), natomiast najniższe – w gminie miejskiej Sejny (2,6), mieście Białystok (2,7) oraz gminie wiejskiej Wąsosz (2,8).

Mapa 43. Mieszkania oddane do użytkowania w 2023 r.
Map 43. Dwellings completed in 2023

Wynikiem przeliczenia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności jest wskaźnik nasilenia budownictwa mieszkaniowego. W województwie podlaskim i w Polsce w latach 2015–2021 cechował się on tendencją wzrostową, a od 2022 r. ulegał wahaniom. W 2023 r. w Podlaskiem wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 6,1 i był wyższy o 0,2 od zanotowanego w kraju. Jego wartość w województwie spadła o 0,4 w odniesieniu do poprzedniego roku, natomiast w stosunku do 2015 r. wzrosła o 2,1. Najwyższe wartości wskaźnika nasilenia budownictwa mieszkaniowego w 2023 r. w regionie zaobserwowano w mieście Białystok (9,6) i powiecie białostockim (8,8), najniższe zaś w powiatach monieckim i sokólskim (po 1,5).

W województwie podlaskim w 2023 r. wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym 6892 mieszkań, co stanowiło 2,9% ich ogólnej liczby w kraju. Oznacza to spadek o 5,1% w porównaniu z poprzednim rokiem oraz wzrost o 26,3% w odniesieniu do 2015 r.

W omawianym roku większość pozwoleń na budowę mieszkań lub zgłoszeń z projektem budowlanym dotyczyło inwestycji przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (68,9% ogólnej ich liczby). Mniej liczną grupę stanowiły budynki mieszkalne realizowane na potrzeby własne inwestorów (29,2%). Udziały kolejnych form budownictwa mieszkaniowego, tj.: komunalnego, spółdzielczego i społecznego czynszowego wyniosły odpowiednio: po 0,8% oraz 0,3%.

Mniejszą niż w 2022 r. liczbę lokali mieszkalnych, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym zaobserwowano w 12 powiatach, w tym w mieście Łomża (o 77,4%) oraz powiatach wysokomazowieckim (o 61,7%) i kolneńskim (o 52,5%). Większą niż w poprzednim roku liczbę mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym odnotowano w 5 powiatach województwa, przy czym najwyższy wzrost miał miejsce w miastach Suwałki (ponad 4-krotny) i Białystok (o 89,5%).

W Podlaskiem w 2023 r. liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto wyniosła 4124, co stanowiło 2,2% ich łącznej liczby w Polsce. W analizowanym okresie inwestorzy rozpoczęli realizację mniejszej o 22,2% liczby mieszkań w porównaniu z 2022 r. i o 13,1% w odniesieniu do 2015 r.

W 2023 r. w województwie podlaskim najwięcej mieszkań, których budowę rozpoczęto zanotowano w budownictwie indywidualnym – 1970 (47,8% ich ogólnej liczby) oraz w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 1879 (45,5%). Pozostałe mieszkania, których realizację rozpoczęto w tym okresie (6,7% ogółu) to mieszkania z kategorii spółdzielczych (stanowiące 2,6% ogółu), społecznych czynszowych (2,3%), zakładowych (1,0%) oraz komunalnych (0,8%).

W odniesieniu do 2022 r. znaczny spadek liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto zanotowano w powiecie sejneńskim (o 75,6%) oraz augustowskim (o 74,0%), natomiast duży jej wzrost stwierdzono w powiatach: wysokomazowieckim (ponad 4-krotny), siemiatyckim (ponad 2-krotny) oraz bielskim (o 81,0%).

Rynek wewnętrzny

Internal market

W 2023 r. zanotowano wzrost sprzedaży detalicznej, a spadek sprzedaży hurtowej towarów w odniesieniu do poprzedniego roku, podczas gdy rok wcześniej odnotowano ich zwiększenie.

Dane zarówno o **sprzedaży detalicznej**, jak i **hurtowej** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, opracowane zostały na podstawie danych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

Wartość sprzedaży detalicznej towarów (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2023 r. była wyższa w odniesieniu do roku poprzedniego i 2015 odpowiednio o 13,9% i 66,2%. W skali kraju w analizowanym okresie sprzedaż detaliczna towarów zwiększyła się o 5,0% w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku i o 79,0% w odniesieniu do 2015 r. W 2022 r. także zanotowano wzrost sprzedaży detalicznej w stosunku do poprzedniego roku zarówno w województwie podlaskim (o 4,1%), jak i w Polsce (o 19,9%).

Dane o **sprzedaży detalicznej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych), dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców.

W 2023 r. w województwie podlaskim najwyższy udział w sprzedaży detalicznej ogółem miały przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (31,3%), zgrupowane w kategorii „pozostałe” (21,7%), zajmujące się sprzedażą pojazdów samochodowych, motocykli, części (8,9%) oraz paliw stałych, ciekłych i gazowych (8,5%).

Tablica 40. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów^a (ceny bieżące)
 Table 40. Indices of retail sales of goods^a (current prices)

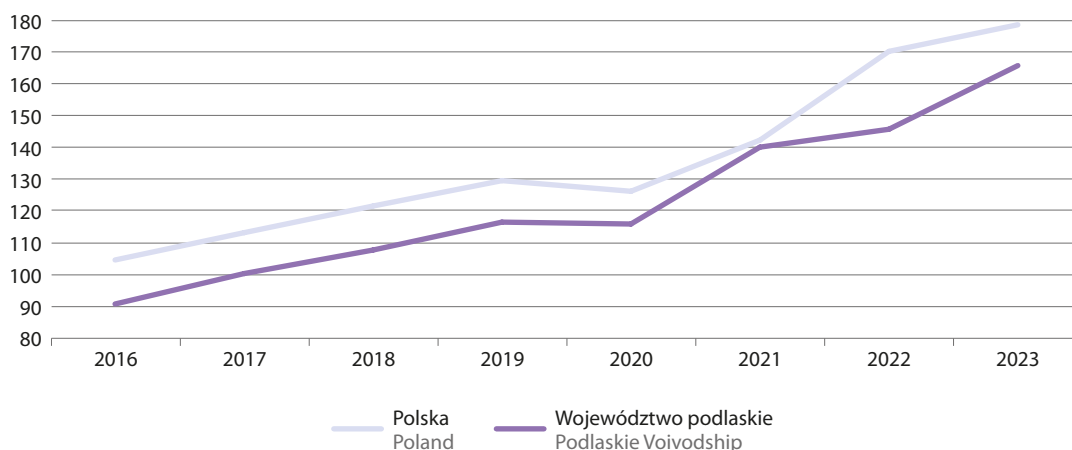
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	województwo podlaskie Podlaskie Voivodship			Polska Poland	
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				
Ogółem Total	99,8	99,5	104,1	113,9	105,0
w tym: of which:					
Pojazdy samochodowe, motocykle, części Motor vehicles, motorcycles, parts	123,7	86,0	106,6	100,2	111,3
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe Solid, liquid and gaseous fuels	80,6	87,4	101,5	91,8	89,1
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe Food, beverages and tobacco products	100,4	105,1	109,4	107,8	110,8
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny Pharmaceuticals, cosmetics, orthopedic equipment	117,0	95,7	99,8	99,2	110,3
Tekstylia, odzież, obuwie Textiles, clothing, footwear	110,4	80,9	153,0	83,4	102,6
Meble, RTV, AGD Furniture, radio, TV and household appliances	85,9	73,1	125,6	74,5	95,1
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach Newspapers, books, other sale in specialized stores	87,0	82,7	135,2	75,4	92,2
Pozostałe Others	98,3	104,4	91,9	115,6	100,5

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych.
 a Groups of enterprises were created on the basis of the Polish Classification of Activities (PKD 2007), and a given enterprise is included to a specific category by predominating kind of activity and according to its present organizational status. The dynamic of the retail sales result from, among others, change both in the predominating kind of activity of the enterprise and in its organization.

W omawianym roku wśród grup o znaczącym udziale w ogólnej wartości sprzedaży wzrost w odniesieniu do 2022 r. zanotowano m.in. w jednostkach zgrupowanych w kategorii „pozostałe” (o 15,6%), w przedsiębiorstwach zajmujących się sprzedażą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (o 7,8%) oraz pojazdów samochodowych, motocykli, części (o 0,2%), natomiast spadek wystąpił m.in. w jednostkach prowadzących sprzedaż paliw stałych, ciekłych i gazowych (o 8,2%).

Wykres 71. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące) 2015=100

Chart 71. Indices of retail sales of goods (current prices)
2015=100

Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych lub użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstw handlowych zaliczanych do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

W 2023 r. w województwie podlaskim wartość sprzedaży hurtowej towarów (w cenach bieżących) w jednostkach handlowych zmniejszyła się o 13,0% w odniesieniu do poziomu zanotowanego przed rokiem, ale ponad 2-krotnie wzrosła w porównaniu z 2015 r. (w tym w przedsiębiorstwach hurtowych odnotowano spadek o 20,1% w odniesieniu do poprzedniego roku, ale ponad 2-krotny wzrost w porównaniu z 2015 r.). W 2022 r. sprzedaż hurtowa zwiększyła się w stosunku do poprzedniego roku o 23,7% w jednostkach handlowych i o 29,7% w przedsiębiorstwach hurtowych. W 2023 r. w skali kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych była o 18,1% niższa niż rok wcześniej (w tym zrealizowana przez przedsiębiorstwa hurtowe – o 24,7% niższa). Wśród grup dominujących w regionie w skali roku najbardziej spadła sprzedaż hurtowa półproduktów i odpadów pochodzenia nierolniczego i złomu (o 24,5%), natomiast największy wzrost odnotowano w sprzedaży hurtowej niewyspecjalizowanej (o 22,7%).

Transport

W końcu 2022 r. ponad połowę dróg publicznych stanowiły drogi o nawierzchni twardej, z czego 92,4% to drogi o nawierzchni twardej ulepszonej, których długość zwiększyła się w ciągu roku.

Długość dróg ekspresowych w końcu 2022 r. była większa niż przed rokiem.

W analizowanym roku zwiększyła się długość dróg dla rowerów.

W końcu grudnia 2022 r. zmniejszyła się wielkość taboru komunikacji miejskiej w ujęciu rocznym, przy jednoczesnym spadku długości linii oraz spadku liczby miejsc oferowanych pasażerom w autobusach.

Liczba i długość krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej w końcu 2022 r. była większa niż rok wcześniej, natomiast w dniu 31 grudnia 2022 r. nie funkcjonowała żadna międzynarodowa regularna linia komunikacji autobusowej.

Długość linii kolejowych uległa niewielkiemu zwiększeniu w porównaniu z zanotowaną przed rokiem.

Rozwój sieci transportowej wpływa na rozwój przemysłu i miast, jak również warunkuje przemieszczanie towarów oraz ludności na każdym poziomie podziału terytorialnego.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r., długość sieci dróg publicznych w województwie podlaskim wynosiła 27452,3 km, co stanowiło 6,4% ogółu dróg publicznych w Polsce. Oznacza to przyrost długości tych dróg w województwie w porównaniu z zanotowaną w końcu 2021 r. (o 0,2%) i w końcu 2015 r. (o 3,2%). Ponad połowę (53,5% ogółu) dróg publicznych w Podlaskiem w końcu grudnia 2022 r. stanowiły drogi o nawierzchni twardej, z czego 92,4% było drogami o nawierzchni twardej ulepszonej.

**Tablica 41. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 41. Public roads by types of surface
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
	w km		in km	
Ogółem Total	26596,5	27155,6	27390,7	27452,3
O nawierzchni twardej Hard surface	12924,6	14232,2	14499,6	14687,7
w tym ulepszonej of which improved	11841,0	13028,5	13346,9	13576,9
O nawierzchni gruntowej Unsurfaced	13671,9	12923,4	12891,1	12764,6

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

Drogi krajowe i wojewódzkie znajdujące się na obszarze województwa podlaskiego, charakteryzują się nawierzchnią twardą ulepszoną. W końcu grudnia 2022 r. w regionie odnotowano 984,2 km dróg krajowych (o 40,3 km mniej niż rok wcześniej i o 7,5 km mniej niż 7 lat wcześniej) oraz 1449,5 km dróg wojewódzkich (wzrost w skali roku i na przestrzeni 7 lat wyniósł odpowiednio 60,0 km i 167,3 km).

Drogi publiczne to drogi zaliczone na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 645) do jednej z kategorii dróg, z których może korzystać każdy, zgodnie z ich przeznaczeniem. Ze względu na funkcje w sieci drogowej, dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe, drogi wojewódzkie, drogi powiatowe oraz drogi gminne.

W końcu analizowanego roku drogi powiatowe w Podlaskiem osiągnęły długość 7648,9 km i stanowiły 6,2% sieci dróg tego typu w kraju. Ich długość w odniesieniu do stanu w końcu 2021 r. zwiększyła się o 2,5 km, natomiast zmniejszyła o 148,0 km w porównaniu z końcem 2015 r. W końcu 2022 r. 88,7% dróg powiatowych w województwie miało nawierzchnię twardą, z czego 91,9% – twardą ulepszoną.

Najdłuższą sieć dróg, zarówno w województwie podlaskim jak i w kraju, stanowiły drogi gminne. Ich udział w długości dróg publicznych w końcu grudnia 2022 r. w województwie wynosił 63,3%, w Polsce zaś 59,5%. W końcu analizowanego roku w Podlaskiem długość dróg gminnych wynosiła 17369,7 km (w kraju – 254308,9 km), co oznacza wzrost ich długości zarówno w porównaniu z zanotowaną przed rokiem (o 0,2%), jak i ze stanem w końcu 2015 r. (o 5,1%).

Na przestrzeni lat 2015–2022 w województwie zdecydowana większość dróg gminnych charakteryzowała się nawierzchnią gruntową, przy czym obserwowano powolny spadek ich udziału na rzecz dróg o nawierzchni twardej. W końcu 2022 r. w Podlaskiem drogi gminne o nawierzchni gruntowej stanowiły 68,5% ogółu dróg gminnych publicznych, co oznacza spadek o 0,7 p. proc. w stosunku do udziału zanotowanego w końcu 2021 r. oraz o 7,8 p. proc. w odniesieniu do stanu w końcu grudnia 2015 r.

W województwie podlaskim w końcu 2022 r. udział dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej w ogólnej długości tych dróg wynosił 51,0% (w Polsce – 29,1%) i był niższy od zanotowanego w koń-

cu 2021 r. i 2015 r. odpowiednio o 0,6 p. proc. oraz 5,2 p. proc. W końcu analizowanego roku najwyższy udział dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej w łącznej długości tych dróg zaobserwowano w powiatach: sejneńskim (67,4%), bielskim (62,9%) oraz wysokomazowieckim (62,1%), najniższy zaś w miastach: Łomża (5,5%), Białystok (7,6%) i Suwałki (10,2%).

**Tablica 42. Drogi publiczne o twardej nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 42. Hard surface public roads
As of 31 December

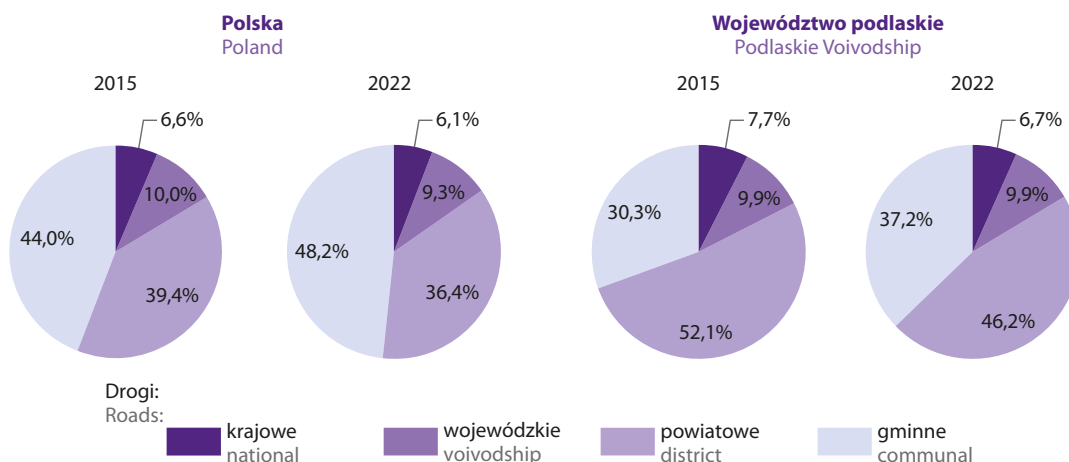
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
	w km in km			
Ogółem Total	12924,6	14232,2	14499,6	14687,7
na 100 km ² per 100 km ²	64,0	70,5	71,8	72,8
Z liczby ogółem: Of total number:				
o nawierzchni ulepszonej with improved surface	11841,0	13028,5	13346,9	13576,9
ekspresowe expressways	45,9	109,6	162,9	202,2

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

W ostatnich latach zaobserwowano wzrost długości dróg ekspresowych w województwie podlaskim. W końcu 2022 r. długość tych dróg wynosiła 202,2 km (w Polsce – 3070,2 km) i w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej i w końcu 2015 r. zwiększyła się odpowiednio o 24,1% oraz ponad 4-krotnie.

**Wykres 72. Struktura dróg publicznych o twardej nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 72. Structure of hard surface public roads
As of 31 December

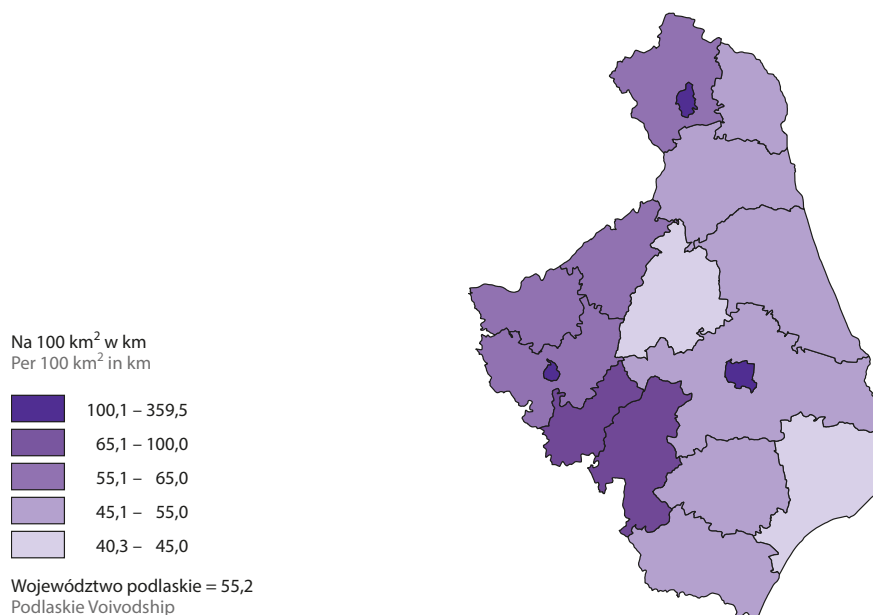
W Podlaskiem w końcu analizowanego roku wskaźnik gęstości dróg krajowych o nawierzchni twardej wyniósł 4,9 km na 100 km² (w Polsce – 6,2 km na 100 km²), czyli spadł w stosunku do zanotowanego w końcu 2021 r. o 0,2 km na 100 km², natomiast w odniesieniu do stanu w końcu 2015 r. pozostał na niezmienionym poziomie.

Według stanu w końcu grudnia 2022 r., na 100 km² powierzchni województwa podlaskiego przypadało 7,2 km dróg wojewódzkich o nawierzchni twardej (9,5 km na 100 km² w kraju). Oznacza to, że wartość tego wskaźnika, w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej oraz w odniesieniu do stanu w końcu 2015 r. wzrosła odpowiednio o 0,3 km na 100 km² i 0,8 km na 100 km².

Wskaźnik dróg gminnych i powiatowych o nawierzchni twardej w Podlaskiem w końcu 2022 r. wynosił 60,7 km na 100 km² (w Polsce – 85,9 km na 100 km²), co oznacza wzrost jego poziomu w stosunku do stanu w końcu 2021 r. i 2015 r. odpowiednio o 0,8 km na 100 km² oraz 7,9 km na 100 km².

**Mapa 44. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 44. Improved hard surface communal and district roads in 2022
As of 31 December

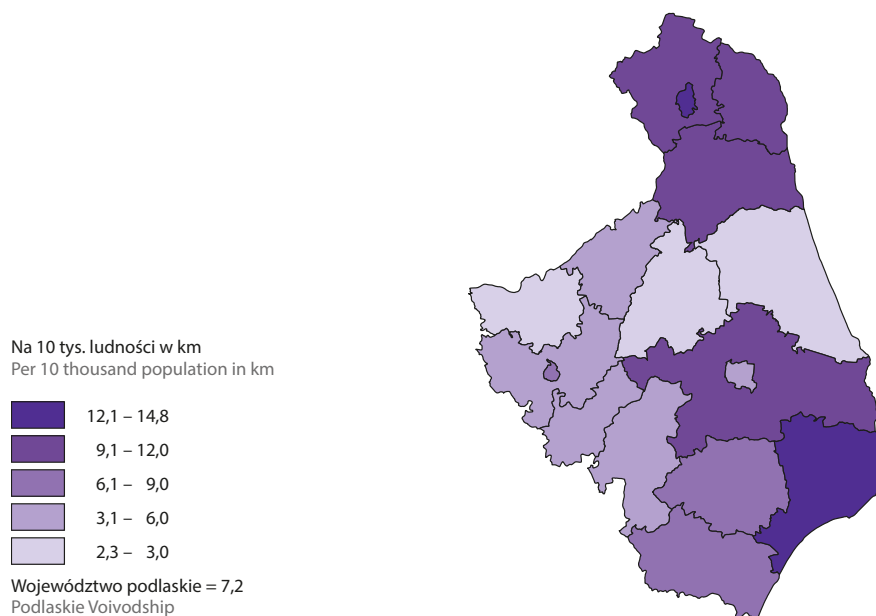

Długość dróg ekspresowych przypadająca na 1000 km² w Podlaskiem w końcu analizowanego roku wynosiła 10,0 km (w kraju – 9,8 km) i była to wartość wyższa o 1,9 km od zaobserwowanej w końcu poprzedniego roku oraz o 7,7 km od odnotowanej 7 lat wcześniej.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r., długość dróg dla rowerów w województwie podlaskim wynosiła 826,5 km, co stanowiło 4,2% ich ogólnej długości w Polsce. Oznacza to wzrost ich długości zarówno w porównaniu z zanotowaną przed rokiem (o 39,6 km), jak i ze stanem w końcu 2015 r. (o 372,7 km). W końcu analizowanego roku wskaźnik gęstości dróg dla rowerów na 100 km² w Podlaskiem wynosił 4,1 km (w kraju – 6,3 km) i był wyższy o 0,2 km niż w końcu 2021 r. oraz o 1,8 km od odnotowanego 7 lat wcześniej. Na przestrzeni lat 2015–2022 w województwie podlaskim obserwowano także wzrost długości dróg dla rowerów w przeliczeniu na 10 tys. ludności. W końcu 2022 r. wartość tego wskaźnika wynosiła 7,2 km i była większa o 0,3 km niż przed rokiem i o 3,4 km niż w końcu 2015 r.

**Mapa 45. Drogi dla rowerów w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 45. Bicycle lanes in 2022
As of 31 December

W końcu omawianego roku najwięcej dróg dla rowerów odnotowano w mieście Białystok – 164,4 km, powiecie białostockim – 158,3 km oraz w mieście Suwałki – 100,4 km. W odniesieniu do 31 grudnia 2015 r. największy wzrost długości dróg dla rowerów zaobserwowano w powiecie białostockim – o 99,1 km oraz w miastach Białystok i Suwałki – odpowiednio o 54,4 km i 42,5 km.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r., komunikacja miejska w województwie podlaskim realizowana była wyłącznie na liniach autobusowych, których ogólna długość wynosiła 1153,7 km (w Polsce – 58093,7 km), w tym na terenach wiejskich – 154,1 km. W końcu 2022 r. w Podlaskiem, w porównaniu ze stanem zaobserwowanym rok wcześniej, długość linii autobusowych zmniejszyła się o 22,4%, a w odniesieniu do stanu w końcu 2015 r. – o 3,6%.

W końcu grudnia analizowanego roku wielkość taboru komunikacji miejskiej uległa zmniejszeniu o 6,2% w stosunku do zanotowanej rok wcześniej, ale wzrosła o 2,5% w porównaniu ze stanem w końcu 2015 r. Liczba miejsc oferowanych pasażerom w autobusach komunikacji miejskiej na przestrzeni ostatnich lat ulegała wahaniom, a w końcu 2022 r. osiągnęła poziom 41823 szt., co oznacza zmniejszenie ich ilości w stosunku do stanu w końcu 2021 r. i 2015 r. odpowiednio o 4,4% i 3,0%.

**Tablica 43. Komunikacja miejska^a
Stan w dniu 31 grudnia**Table 43. Urban transport^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Długość linii komunikacji miejskiej – linii autobusowych w km Length of urban transport lines – bus lines in km	1196,5	1537,5	1487,3	1153,7
Tabor autobusowy: Fleet of buses:				
w sztukach in units	355	369	388	364
liczba miejsc number of seats in	43108	42692	43770	41823
w tym przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych: of which adjusted to carrying the disabled persons:				
w sztukach in units	325	356	378	362
liczba miejsc number of seats	37651	41422	42698	41654
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku): Transport of passengers ^b (during the year):				
w milionach in millions	108,9	41,4	61,5	86,9
na 1 mieszkańca per capita	91,5	35,7	53,3	75,8

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane szacunkowe.
a Data concern entities and urban transport enterprises, employing more than 9 persons. b Estimated data.

W latach 2015–2021 przeważająca część autobusów komunikacji miejskiej w Podlaskim była przystosowana do przewozu osób niepełnosprawnych, przy czym ich udział w taborze cechował się tendencją wzrostową. Według stanu w końcu 2022 r., odsetek autobusów komunikacji miejskiej ułatwiających przemieszczanie się osobom z niepełnosprawnościami wynosił 99,5% ogółu taboru i był o 2,1 p. proc. wyższy niż przed rokiem i o 8,0 p. proc. wyższy niż w końcu 2015 r.

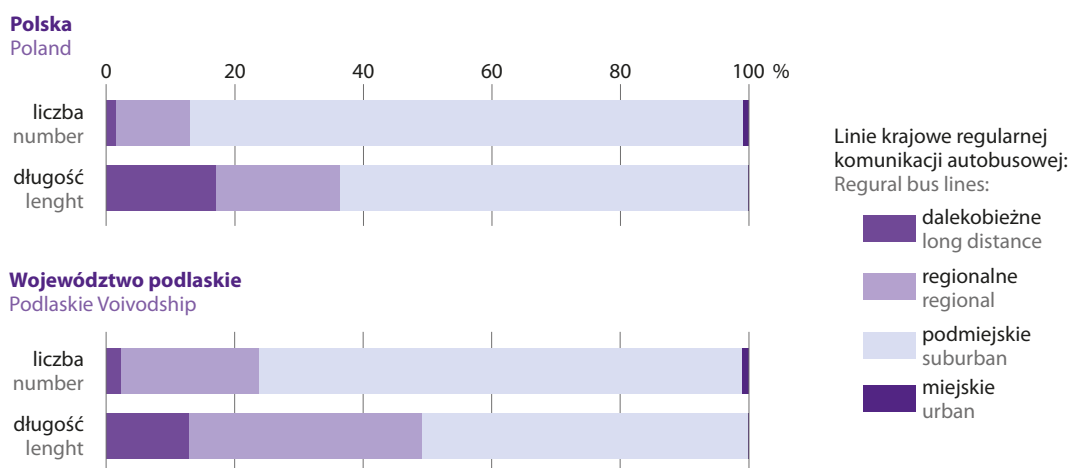
Komunikacją miejską w województwie podlaskim w 2022 r. przewieziono 86,9 mln pasażerów (w Polsce – łącznie 3059,8 mln), tj. o 25,4 mln osób więcej niż w 2021 r., ale o 22,0 mln osób mniej w porównaniu z 2015 r.

Na przestrzeni lat 2015–2021 liczba i długość krajowych oraz międzynarodowych linii regularnej komunikacji autobusowej charakteryzowały się tendencją malejącą, zarówno w województwie podlaskim jak i w Polsce. W końcu 2022 r. w Podlaskim w regularnej komunikacji autobusowej krajowej, w odniesieniu do stanu z końca 2021 r., odnotowano wzrost liczby linii komunikacyjnych o 22,5% (z 364 do 446) oraz zmniejszenie ich długości o 20,5% (z 27,1 tys. km do 21,5 tys. km). W porównaniu ze stanem w końcu 2015 r. liczba tych linii komunikacyjnych spadła o 28,2%, a ich długość uległa skróceniu o 44,5%. W końcu 2022 r. w ogólnej liczbie linii krajowych w województwie dominowały linie podmiejskie, stanowiąc 75,1%.

Według stanu w końcu 2022 r., podobnie jak przed rokiem, w Podlaskim nie realizowano przewozów międzynarodową regularną komunikacją autobusową, podczas gdy w końcu 2015 r. funkcjonowało 7 linii komunikacyjnych tego rodzaju o łącznej długości 7364 km.

Wykres 73. Struktura krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej w 2022 r. Stan w dniu 31 grudnia

Chart 73. Structure of national lines of scheduled bus transport in 2022 As of 31 December

Długość linii kolejowych eksploatowanych w województwie podlaskim w końcu 2022 r. wynosiła 762 km, co stanowiło 3,9% ich długości w kraju. W porównaniu ze stanem w końcu 2021 r. i 2015 r. długość omawianych linii kolejowych zwiększyła się odpowiednio o 3 km i 108 km.

W regionie w dniu 31 grudnia 2022 r. gęstość sieci kolejowej wynosiła 3,8 km na 100 km² (w Polsce – 6,2 km na 100 km²) i pozostała na niezmiennym poziomie w odniesieniu do stanu w końcu 2021 r., natomiast w stosunku do końca 2015 r. wzrosła o 0,6 km na 100 km².

W omawianym roku w Polsce koleją przewieziono 342,1 mln pasażerów (tj. o 39,7% więcej niż w 2021 r.). Oznacza to, że odsetek osób korzystających z transportu kolejowego w województwie podlaskim wśród ogółu pasażerów linii kolejowych w kraju ukształtował się na poziomie 0,6% i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszył się o 0,1 p. proc., natomiast w odniesieniu do 2015 r. utrzymał się niezmiennym poziomie.

Energia Energy

Na przestrzeni lat 2015–2022 moc zainstalowana i moc osiągalna w elektrowniach cechowały się tendencją wzrostową.

W 2022 r. zanotowano wzrost produkcji energii elektrycznej ogółem w ujęciu rocznym, przy jednoczesnym wzroście produkcji energii elektrycznej z odnawialnych nośników energii.

Liczba odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych od 2015 r. systematycznie rosła.

Wielkość zużycia energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2022 r., w przeciwieństwie do poprzedniego roku, zmniejszyła się w skali roku zarówno w miastach, jak i na terenach wiejskich.

W latach 2015–2022 zarówno w województwie podlaskim, jak i w Polsce, obserwowano przyrost mocy zainstalowanej w elektrowniach. W 2022 r. w Podlaskiem osiągnęła ona wartość 994,2 MW (w kraju – 60422,7 MW), co oznacza zwiększenie poziomu mocy o 20,6% w stosunku do roku poprzedniego oraz ponad 2-krotnie w porównaniu z 2015 r. (w Polsce wzrost mocy zainstalowanej wyniósł odpowiednio 7,9% i 49,8%). Średnioroczne tempo wzrostu mocy zainstalowanej w elektrowniach w województwie podlaskim w omawianym czasie wyniosło 12,1% (w kraju – 5,9%).

W analizowanym okresie podobnie sytuacja kształtowała się w odniesieniu do mocy osiągalnej w elektrowniach – odnotowywano z roku na rok jej przyrost w województwie i w kraju. W Podlaskiem w 2022 r. moc osiągalna zainstalowanych urządzeń prądowych wyniosła 947,3 MW (w kraju – 58750,7 MW) i była wyższa od zanotowanej w latach 2021 i 2015 odpowiednio o 21,9% i ponad 2-krotnie (w Polsce wzrosła odpowiednio o 10,6% i 47,1%). Średnioroczne tempo wzrostu mocy osiągalnej w województwie wyniosło 13,1%, a w kraju – 5,7%.

Ilość energii wyprodukowanej w województwie podlaskim w 2022 r. wyniosła 1605,7 GWh, co stanowiło 0,9% jej łącznego wytworzenia w Polsce. Oznacza to wzrost produkcji energii w regionie w porównaniu z 2021 r. (o 11,1%), jak i w odniesieniu do 2015 r. (o 32,3%).

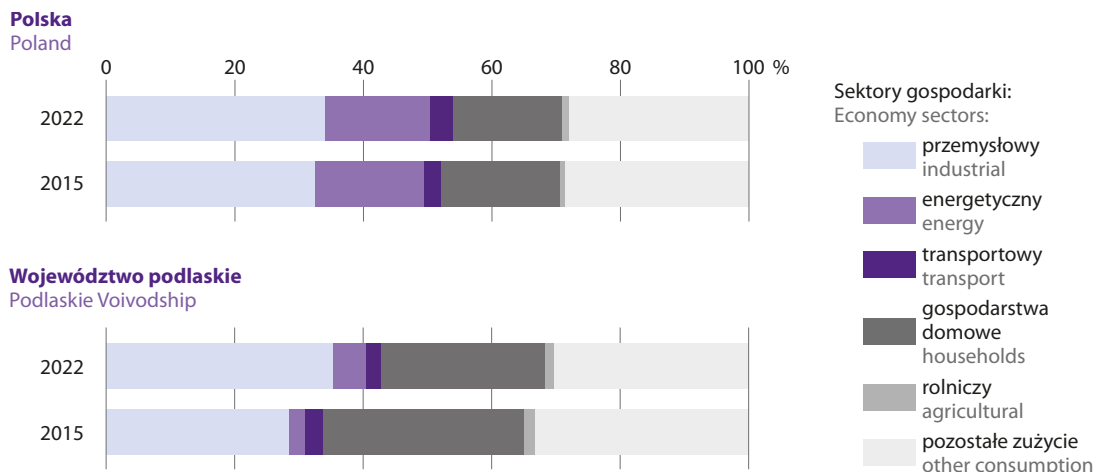
Większość energii elektrycznej w Podlaskiem w 2022 r. pozyskano ze źródeł odnawialnych (80,3% ogółu), natomiast w kraju ich udział w całkowitej produkcji był na dużo niższym poziomie (21,0% ogółu). W porównaniu z rokiem poprzednim w województwie ilość wytworzonej energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii zwiększyła się o 20,7% (w Polsce – o 23,7%), a w odniesieniu do 2015 r. wzrosła o 51,6% (w kraju – o 66,1%).

Ilość energii elektrycznej wytwarzanej co roku w województwie, na przestrzeni ostatnich siedmiu lat, nie była wystarczająca do pokrycia całkowitego na nią zapotrzebowania. W analizowanych latach w Podlaskiem stosunek produkcji energii elektrycznej do jej zużycia oscylował w granicach od 42,7% do 47,1%.

Informacje o liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej ustala się na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Wykres 74. Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki

Chart 74. Structure of electricity consumption by economy sectors

W 2022 r. w województwie podlaskim zużyto 3,4 tys. GWh energii elektrycznej, co stanowiło 2,0% jej ogólnego zużycia w Polsce. Oznacza to, że wykorzystanie energii spadło o 0,7% (w kraju – o 0,6%) w stosunku do 2021 r., ale wzrosło o 19,9% (w Polsce – o 9,9%) w stosunku do 2015 r. W 2022 r. sektorem gospodarki o największym udziale zużycia energii był przemysł zarówno w województwie (35,2% ogółu), jak i w Polsce (34,0% ogółu). Najwyższy zaobserwowany wzrost zużycia energii elektrycznej w województwie podlaskim w 2022 r., w porównaniu z 2015 r., dotyczył sektora energetycznego i był prawie 2,5-krotnie.

Liczba odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach od 2015 r. systematycznie rosła i w końcu 2022 r. osiągnęła wartość 504,8 tys., co stanowiło 3,1% ich ogólnej liczby w kraju. Odbiorców energii elektrycznej w Podlaskiem w końcu 2022 r. było więcej niż rok i 7 lat wcześniej odpowiednio o 1,2% i 7,5% (w Polsce liczba odbiorców wzrosła odpowiednio o 1,8% oraz 12,5%). W miastach województwa w końcu grudnia 2022 r. odnotowano wzrost liczby odbiorców energii elektrycznej w skali roku o 1,7% do poziomu 309,8 tys., a na obszarach wiejskich – o 0,4% do poziomu 195,0 tys.

Tablica 44. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych
Table 44. Consumers and consumption of electricity in households

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Odbiorcy (stan w dniu 31 grudnia) w tys. Consumers (as of 31 December) in thousands	469,8	496,1	498,9	504,8
miasta urban areas	277,8	301,2	304,6	309,8
wieś rural areas	192,0	194,9	194,3	195,0
Zużycie (w ciągu roku): Consumption (during the year):				
w GWh in GWh	894,6	965,2	974,5	902,4
miasta urban areas	454,1	479,3	484,6	460,3
wieś rural areas	440,5	485,9	489,9	442,1
na odbiorcę ^a w kWh per consumer ^a in kWh	1904,2	1945,4	1953,1	1787,6
miasta urban areas	1634,9	1591,4	1590,8	1485,9
wieś rural areas	2293,7	2492,4	2521,1	2266,9

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.

Źródło: dane Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

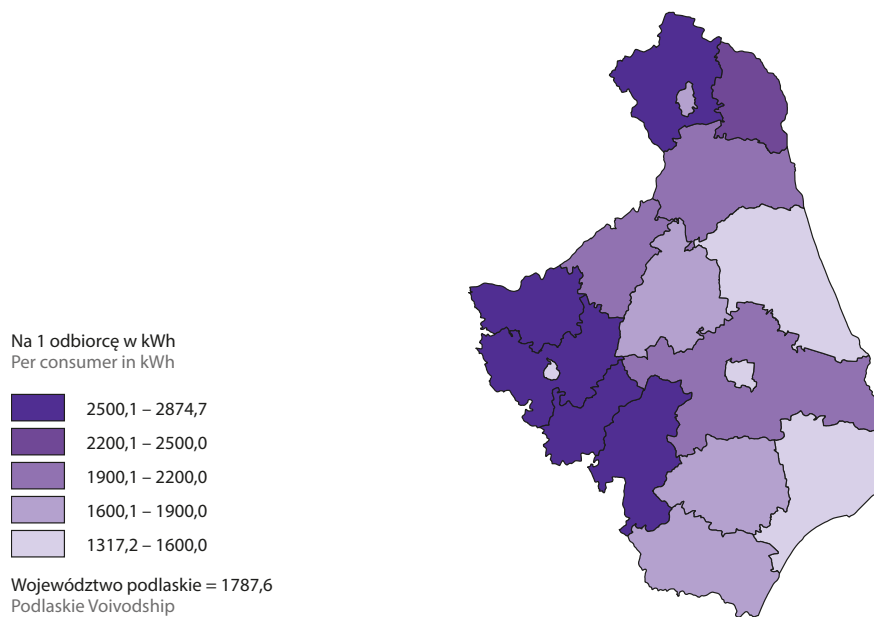
a The number of consumers as of 31 December was used in calculations.

Source: data of the Ministry of Climate and Environment.

W województwie podlaskim w 2022 r. zużycie energii elektrycznej przez gospodarstwa domowe wyniosło 902,4 GWh, co stanowiło 3,0% ogólnego jej zużycia w Polsce. W odniesieniu do roku poprzedniego oznacza to spadek konsumpcji energii elektrycznej w Podlaskiem o 7,4% (w Polsce – o 5,0%), a w porównaniu z 2015 r. – wzrost o 0,9% (w kraju – o 6,2%). W 2022 r. w województwie podlaskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, zaobserwowano spadek wykorzystania energii elektrycznej zarówno w miastach (o 5,0% do poziomu 460,3 GWh), jak i na terenach wiejskich (o 9,8% do poziomu 442,1 GWh).

Zużycie energii elektrycznej na jednego mieszkańca w Podlaskiem w 2022 r. ukształtowało się na poziomie 787,6 kWh i było nieco niższe od zanotowanego w kraju, gdzie wyniosło 794,7 kWh. Uwzględniając podział na miasta i wieś, wyższe wartości tego wskaźnika w województwie w latach 2015–2022 odnotowywano na obszarach wiejskich. Poziom zużycia energii elektrycznej w przeliczeniu na mieszkańca w analizowanym okresie na terenach wiejskich wzrastał systematycznie do 2021 r., a w 2022 r. zaobserwowano jego spadek, natomiast w miastach ulegał wahaniom. W 2022 r. wskaźnik zużycia energii elektrycznej na jednego mieszkańca na obszarach wiejskich wyniósł 986,8 kWh, a w miastach osiągnął poziom 659,7 kWh.

Mapa 46. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2022 r.
Map 46. Consumption of electricity in households in 2022

Rozdział 7

Chapter 7

Zarządzanie rozwojem

Development management

W latach 2015–2022 na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało 14 powiatów, 3 miasta na prawach powiatu oraz 118 gmin (łącznie z miastami na prawach powiatu). Miasta na prawach powiatu realizują równocześnie zadania gmin oraz powiatów i sporządzają jeden budżet, dlatego też dochody i wydatki gmin podane zostały bez dochodów i wydatków gmin mających status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu przedstawiono łącznie dla części gminnej oraz powiatowej. Dane dotyczące gmin województwa podlaskiego zawarte w rozdziale dotyczą 115 gmin, wśród których 10 posiadało status gminy miejskiej, 27 – gminy miejsko-wiejskiej, a 78 – gminy wiejskiej. W latach 2015–2022 liczba jednostek na poszczególnych poziomach nie uległa zmianie.

7.1. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.1. Revenue of local government units budgets

Dochody jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim w 2022 r. wzrosły zarówno w porównaniu z 2021 r., jak i 2015 r. W przeliczeniu na 1 mieszkańca ukształtowały się one na nieco niższym poziomie niż średnio w Polsce.

Głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego były dochody własne, które w przeliczeniu na 1 mieszkańca były niższe niż średnio w kraju. Istotne źródło dochodów jednostek samorządu terytorialnego stanowiły również dotacje.

W 2022 r. jednostki samorządu terytorialnego osiągnęły dochody ogółem w wysokości 10422,4 mln zł. Były one wyższe od uzyskanych w 2021 r. i 2015 r. odpowiednio o 6,1% i 70,7% oraz stanowiły 3,0% łącznych dochodów jednostek samorządu terytorialnego z terenu całego kraju.

W analizowanym roku spośród jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim największy udział w realizacji dochodów, na poziomie 48,9%, miały gminy. Stosunkowo duży odsetek, sięgający 31,9%, stanowiły dochody miast na prawach powiatu. Udział dochodów powiatów wyniósł 12,3%, zaś województwa – 6,9%.

W 2022 r. dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego przypadające na 1 mieszkańca województwa podlaskiego ukształtowały się na poziomie 9096 zł (w Polsce – 9138 zł), tj. wyższym o 6,7% niż w 2021 r. oraz o 77,3% w stosunku do 2015 r. W 2022 r. najwyższą wartość analizowanego wskaźnika odnotowano w miastach na prawach powiatu – 7870 zł, w dalszej kolejności w gminach – 7046 zł, powiatach – 1769 zł oraz w województwie – 629 zł. Wśród gmin największy dochód w przeliczeniu na 1 mieszkańca stwierdzono w gminie wiejskiej Mielnik (13156 zł), natomiast najmniejszy – w gminie miejsko-wiejskiej Wasilków (5096 zł). W przypadku miast na prawach powiatu wyniósł on odpowiednio: w Białymstoku – 7952 zł, w Suwałkach – 7785 zł oraz w Łomży – 7570 zł. W odniesieniu do powiatów najkorzystniejsza sytuacja w tym zakresie w województwie wystąpiła w powiecie siemiatyckim (2378 zł), zaś najmniej korzystna – w powiecie łomżyńskim (1363 zł).

Tablica 45. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 45. Revenue of local government units budgets

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział dochodów własnych w dochodach ogółem w % share of own revenue in total revenue in %
Ogółem Total	5130,98	8026,78	8521,04	9095,83	44,2
Gminy ^a Gminas ^a	3369,00	5750,57	6322,45	7045,88	41,7
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	4538,73	7540,78	7994,41	7870,21	51,7
Powiaty Powiats	982,68	1412,92	1549,44	1769,10	38,7
Województwo Voivodship	712,09	724,73	604,09	628,84	37,3

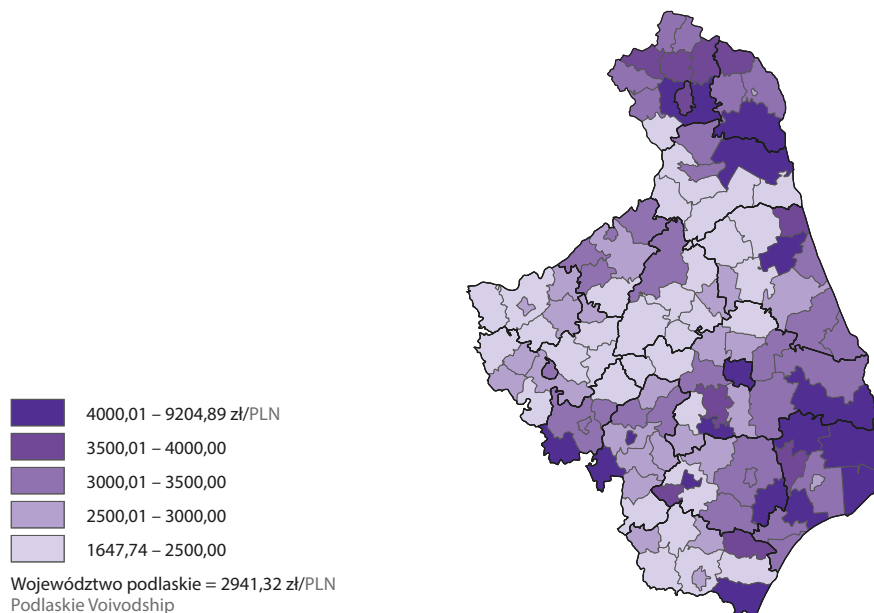
a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Na dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego składają się dochody własne, dotacje oraz subwencja ogólna.

Źródłami **dochodów własnych** jednostek samorządu terytorialnego są m.in.: wpływy z podatków, opłat, dochody z majątku JST, spadki, zapisy i darowizny na rzecz JST, dochody z kar pieniężnych i grzywnien określonych w odrębnych przepisach, odsetki od pożyczek udzielanych przez jednostki samorządu terytorialnego o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, odsetki od nieterminowo przekazywanych należności finansujących dochody JST, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej i inne. W rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

Głównym źródłem dochodów w budżetach jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim były dochody własne, na które przypadało 4609,7 mln zł, tj. 44,2% dochodów ogółem (w kraju – 50,7%). Oznacza to ich wzrost o 16,2% w stosunku do 2021 r. oraz o 81,9% w porównaniu z 2015 r. Największy udział dochodów własnych w dochodach ogółem odnotowano w miastach na prawach powiatu i wyniósł on 51,7%. W gminach ukształtował się na poziomie 41,7%, w powiatach – 38,7%, zaś w województwie – 37,3%. Udział dochodów własnych w dochodach poszczególnych gmin był zróżnicowany i wahał się od 21,7% w gminie wiejskiej Turośl do 70,0% w gminie wiejskiej Mielnik. W odniesieniu do miast na prawach powiatu dochody własne stanowiły 53,7% dochodów ogółem Białegostoku, 48,8% – Suwałk oraz 44,9% – Łomży. Wśród powiatów najwyższy ich udział zanotowano w powiecie białostockim (57,8%), a najniższy – w siemiatyckim (28,6%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody własne jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 4023 zł (w kraju – 4632 zł) i były wyższe w odniesieniu do 2021 r. i 2015 r. odpowiednio o 17,0% i 88,9%. Analizowany wskaźnik mieścił się w przedziale od 235 zł w województwie do 4067 zł w miastach na prawach powiatu.

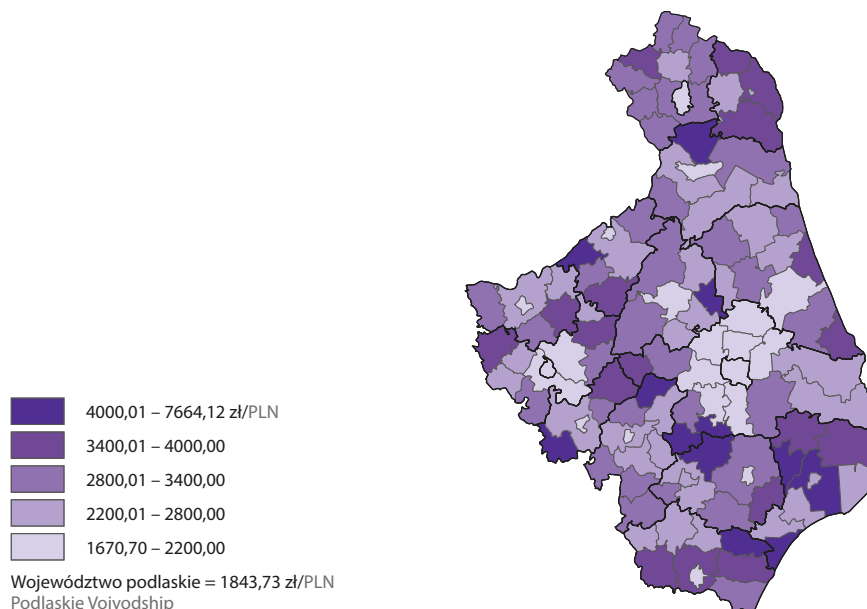
Mapa 47. Dochody własne budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2022 r.Map 47. Own revenue of gminas budgets^a per capita in 2022

^a Dochody własne budżetów miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.
^a Own revenue of the budgets of cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Dotacje ogółem obejmują m.in. dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami oraz na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych, a także dotacje z §§ 200 i 620 oraz dotacje z §§ 205 i 625 (funkcjonujące od 2015 r.). W niniejszej publikacji pod pojęciem „dotacji z §§ 200 i 620 oraz 205 i 625” należy rozumieć dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz dotacje i płatności z budżetu środków europejskich.

W 2022 r. jednostki samorządu terytorialnego, oprócz dochodów własnych, otrzymały również dotacje w kwocie 3184,6 mln zł, które stanowiły 30,6% dochodów ogółem (w Polsce – 27,6%). Były one o 8,4% wyższe niż rok wcześniej i o 77,9% wyższe w stosunku do 2015 r. Dotacje miały największe znaczenie w przypadku budżetów gmin, gdzie stanowiły 37,2% dochodów ogółem, a najmniejsze w budżecie województwa – 22,1%. Wśród gmin województwa podlaskiego udział dotacji w dochodach ogółem był zróżnicowany i wahał się od 22,4% w gminie miejskiej Wysokie Mazowieckie do 62,1% w gminie wiejskiej Jasionówka. Najwyższy udział dotacji w dochodach miast na prawach powiatu zanotowano w Łomży (25,2%), natomiast niższy wystąpił w Suwałkach i Białymstoku (odpowiednio 24,8% i 21,6%). W przypadku powiatów odsetek dotacji w dochodach ogółem ukształtował się w przedziale od 19,8% w powiecie augustowskim do 45,8% w powiecie siemiatyckim.

Mapa 48. Dotacje^a dla budżetów gmin^b na 1 mieszkańca w 2022 r.
 Map 48. Grants^a for gminas budgets^b per capita in 2022

a Łącznie z dotacjami z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (w tym z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych) i dotacjami z Funduszu Pomocy lub z innych środków na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy. b Dotacje budżetów miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.

a Including grants from the COVID-19 Prevention Fund (including Local Government Investment Fund) and grants from the Assistance Fund or other funds for financing or subsidising the implementation of tasks in the field of helping Ukrainian citizens. b Own revenue of the budgets of cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Z dotacji ogółem wyodrębnić można dotacje inwestycyjne dynamizujące rozwój regionu. W 2022 r. w województwie podlaskim w ramach dotacji inwestycyjnych jednostki samorządu terytorialnego otrzymały 683,7 mln zł, co stanowiło 21,5% ogółu dotacji samorządowych (w Polsce – 19,7%) oraz 6,6% dochodów ogółem (w kraju – 5,5%). Największą kwotę dotacji inwestycyjnych stwierdzono w budżecie gmin (387,8 mln zł), a najmniejszą – w budżecie województwa (33,3 mln zł). Wartość dotacji inwestycyjnych przekazanych jednostkom samorządu terytorialnego przypadająca na 1 mieszkańca ukształtowała się na poziomie 597 zł (w kraju – 499 zł), przy czym najwyższą wartość wskaźnik ten osiągnął w gminach – 536 zł, w dalszej kolejności w miastach na prawach powiatu – 247 zł, powiatach – 219 zł oraz w województwie – 29 zł.

W 2022 r. z dotacji inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego sfinansowano 33,4% ich wydatków inwestycyjnych (w kraju – 31,3%). W gminach wskaźnik ten wyniósł 36,3%, w powiatach – 34,5%, w miastach na prawach powiatu – 30,7%, a w województwie – 18,8%.

W analizowanym roku jednostkom samorządu terytorialnego przekazano również środki z tytułu subwencji ogólnej z budżetu państwa w kwocie 2628,1 mln zł, stanowiące 25,2% dochodów ogółem (w kraju – 21,7%). Oznacza to, że w porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszyły się one o 10,0%, a w odniesieniu do 2015 r. wzrosły o 47,4%. Dominującym składnikiem subwencji była część oświatowa w wysokości 1646,8 mln zł, tj. 62,7% subwencji ogółem (w Polsce – 74,7%). Największy udział subwencji ogólnej stwierdzono w dochodach województwa (40,6%) oraz powiatów (31,7%), a najmniejszy – w dochodach gmin (21,1%) oraz miast na prawach powiatu (25,7%). Biorąc pod uwagę gminy województwa podlaskiego, udział subwencji ogólnej w ich dochodach kształtował się między 6,3% w gminie wiejskiej Mielnik a 36,3% w gminie wiejskiej Kolno. Wśród miast na prawach powiatu subwencja ogólna stanowiła 30,0% dochodów Łomży, 26,4% – Suwałk, a 24,7% – Białegostoku. W przypadku dochodów powiatów, jej najwyższy odsetek zanotowano w powiecie grajewskim (48,6%), a najniższy – w białostockim (14,4%).

7.2. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.2. Expenditure of local government units budgets

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r. wzrosły w porównaniu z 2021 r. W przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa podlaskiego ukształtowały się one na poziomie niższym niż średnio w Polsce.

Głównym obciążeniem budżetów jednostek samorządu terytorialnego były wydatki bieżące, które w przeliczeniu na 1 mieszkańca były niższe niż w kraju.

Wydatki inwestycyjne jednostek samorządu terytorialnego były wyższe niż rok wcześniej.

Łączne wydatki jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego poniesione w 2022 r. wyniosły 10505,9 mln zł i były wyższe niż w 2021 r. i 2015 r. odpowiednio o 14,5% i 70,3%. Stanowiły one 3,0% wydatków wszystkich jednostek samorządu terytorialnego w kraju.

Wśród jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego największy udział w wydatkach, wynoszący 48,6%, miały gminy, a następnie miasta na prawach powiatu – 32,0%. Udział wydatków pokrytych z budżetu powiatów ukształtował się na poziomie 12,6%, zaś wydatków poniesionych przez województwo – 6,8%.

Tablica 46. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 46. Expenditure of local government units budgets

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w % share of investment expenditure in total expenditure in %
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				
Ogółem Total	5181,65	7898,45	7956,00	9168,69	19,5
Gminy ^a Gminas ^a	3254,98	5495,01	5825,02	7054,19	20,9
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	4716,10	7695,40	7565,80	7966,91	10,1
Powiaty Powiats	967,27	1348,07	1402,95	1832,92	34,6
Województwo Voivodship	781,93	742,36	603,77	620,51	24,9

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Łączne wydatki jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 r. osiągnęły 9169 zł (w kraju – 9354 zł), tj. więcej niż przed rokiem i w 2015 r. odpowiednio o 15,2% i 76,9%. W 2022 r. najwyższą wartość analizowanego wskaźnika odnotowano w miastach na prawach powiatu – 7967 zł, w dalszej kolejności w gminach – 7054 zł, powiatach – 1833 zł oraz w województwie – 621 zł. W przypadku gmin najwięcej środków w przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatkowała gmina wiejska Mielnik (12223 zł), natomiast najmniej – gmina miejsko-wiejska Choroszcz (4990 zł). W miastach na prawach powiatu najwięcej na 1 mieszkańca wydano w Suwałkach (8137 zł), następnie w Łomży (8070 zł), a najmniej – w Białymstoku (7906 zł). Wśród powiatów najwyższe wydatki na 1 mieszkańca stwierdzono w powiatach siemiatyckim (2512 zł) i wysokomazowieckim (2505 zł), najniższe zaś – w powiatach łomżyńskim (1379 zł) i białostockim (1510 zł)

Na wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego składają się wydatki bieżące i majątkowe.

Głównym obciążeniem budżetów jednostek samorządu terytorialnego były wydatki bieżące. W 2022 r. wyniosły one 8382,7 mln zł i stanowiły 79,8% wydatków ogółem (w Polsce – 81,7%). Oznacza to ich wzrost w stosunku do 2021 r. i 2015 r. odpowiednio o 10,0% i 80,0%. Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego oscylował od 65,3% w powiatach do 89,5% w miastach na prawach powiatu. Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem poszczególnych gmin był zróżnicowany i wahał się od 48,9% w gminie wiejskiej Kobylin-Borzymy do 94,9% w gminie wiejskiej Sidra. W przypadku miast na prawach powiatu wydatki bieżące stanowiły 85,4% wydatków ogółem Łomży, 89,7% – Suwałk oraz 90,3% – Białegostoku. Wśród powiatów największy udział wydatków bieżących w ogólnej kwocie wydatków odnotowano w powiecie zambrowskim (86,9%), a najmniejszy – w łomżyńskim (48,2%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki bieżące jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 7316 zł (w kraju – 7639 zł) i były wyższe w odniesieniu do 2021 r. i 2015 r. odpowiednio o 10,7% i 87,0%. Analizowany wskaźnik mieścił się w przedziale od 462 zł w województwie do 7130 zł w miastach na prawach powiatu.

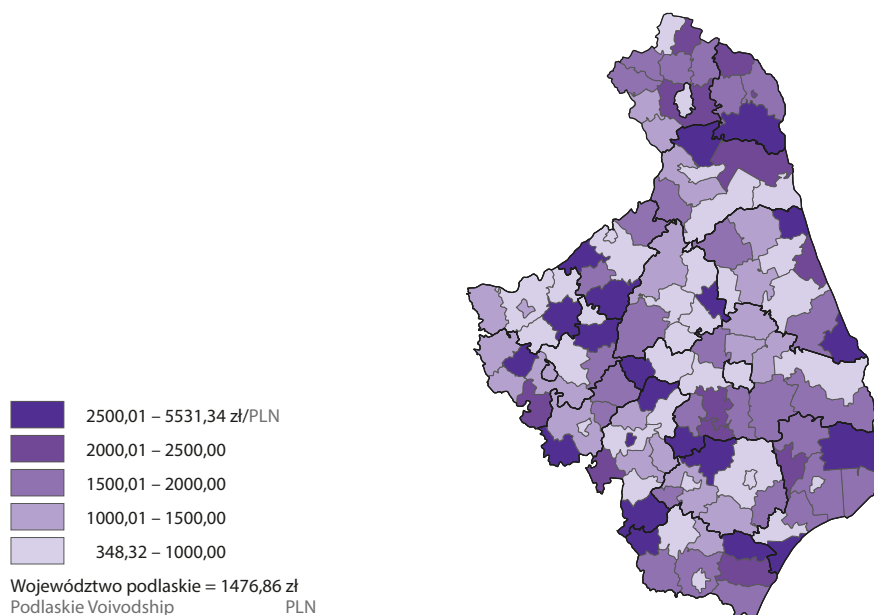
W 2022 r. jednostki samorządu terytorialnego przeznaczyły na wydatki majątkowe 2123,2 mln zł, czyli 20,2% wydatków ogółem (w Polsce – 18,3%). Oznacza to, że były one wyższe o 37,0% od zanotowanych przed rokiem i o 40,6% w stosunku do 2015 r. Wydatki majątkowe stanowiły największy odsetek w budżecie powiatów (34,7% ogólnych wydatków powiatów), a najmniejszy w budżetach miast na prawach powiatu (10,5% ogólnych wydatków miast na prawach powiatu). W poszczególnych gminach województwa najwyższy udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem stwierdzono w gminach wiejskich Kobylin-Borzymy (51,1%) oraz Szumowo (48,5%), a najniższy – w gminie wiejskiej Sidra (5,1%) i gminie miejsko-wiejskiej Kleszczele (6,3%). Wśród miast na prawach powiatu największą część ogólnych wydatków budżetu na wydatki majątkowe przeznaczyła Łomża (14,6%), a następnie Suwałki (10,3%) i Białystok (9,7%). Wśród powiatów największy udział wydatków majątkowych w ogólnej kwocie wydatków stwierdzono w powiecie łomżyńskim (51,8%), a najmniejszy – w zambrowskim (13,1%).

Wydatki majątkowe jednostek samorządu terytorialnego przypadające na 1 mieszkańca wyniosły 1853 zł (w kraju – 1716 zł) i były wyższe zarówno w porównaniu z 2021 r., jak i w stosunku do 2015 r. odpowiednio o 37,8% i 46,1%. Omawiany wskaźnik w gminach ukształtował się na poziomie 1559 zł, miastach na prawach powiatu – 836 zł, powiatach – 636 zł, a w województwie – 158 zł.

Z ogółu wydatków majątkowych na inwestycje przekazano 2044,9 mln zł, tj. 19,5% łącznych wydatków (w kraju – 17,0), co stanowiło niemal całość wydatków majątkowych (96,3%). Wydatki inwestycyjne zwiększyły się o 34,0% w odniesieniu do roku poprzedniego i o 37,2% w stosunku do poziomu zanotowanego w 2015 r. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem budżetów gmin wyniósł 20,9%, miast na prawach powiatu – 10,1%, powiatów – 34,6%, a budżetu województwa – 24,9%. W poszczególnych gminach udział środków przeznaczonych na inwestycje w ogólnej kwocie wydatków był bardzo zróżnicowany i kształtował się od 5,1% w gminie wiejskiej Sidra do 51,1% w gminie wiejskiej Kobylin-Borzymy. Wśród miast na prawach powiatu najwyższy odsetek wydatków inwestycyjnych zanotowano w Łomży (14,6%), natomiast najniższy – w Suwałkach (9,2%). W odniesieniu do powiatów omawiany wskaźnik wahał się w przedziale od 11,1% w powiecie zambrowskim do 51,8% w powiecie łomżyńskim.

Wydatki inwestycyjne jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca wyniosły 1785 zł (w kraju – 1594 zł) i zwiększyły się o 34,8% w porównaniu z 2021 r. i o 42,5% w odniesieniu do 2015 r. Omawiany wskaźnik w gminach ukształtował się na poziomie 1477 zł, miastach na prawach powiatu – 806 zł, powiatach – 634 zł, a w województwie – 154 zł.

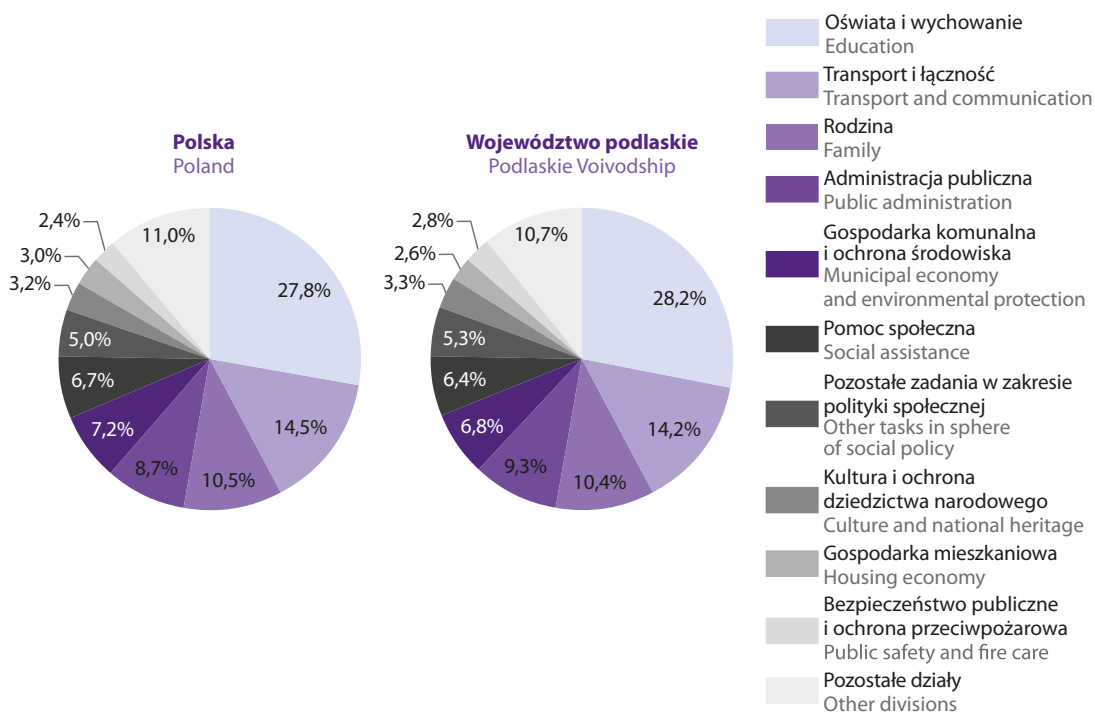
Mapa 49. Wydatki inwestycyjne budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2022 r.
 Map 49. Investment expenditure of gminas^a budgets per capita in 2022

^a Wydatki budżetów miast na prawach powiatu dotyczą zadań statutowych gmin i powiatów.
 a Expenditures of the budgets of cities with powiat status relate to the statutory tasks of gmina and powiats.

W 2022 r. największy udział w strukturze wydatków jednostek samorządu terytorialnego według działów klasyfikacji budżetowej w województwie podlaskim miały nakłady na oświatę i wychowanie – 28,2% (w Polsce – 27,8%) oraz na transport i łączność – 14,2% (w kraju – 14,5%).

Wykres 75. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2022 r.
 Chart 75. Expenditure of local government units budgets by divisions in 2022

W 2022 r. w strukturze wydatków gmin województwa podlaskiego według działów dominowały wydatki na oświatę i wychowanie (26,9%) oraz rodzinę (12,5%). Największy odsetek wydatków na oświatę i wychowanie przeznaczyły gminy miejsko-wiejskie Czarna Białostocka (39,2%) i Wasilków (38,5%), zaś najmniejszy – gmina wiejska Giby (11,0%) i gmina miejsko-wiejska Szczuczyn (14,2%). Najwyższy udział wydatków w zakresie działu rodzina zanotowano w wydatkach gminy miejsko-wiejskiej Czarna Białostocka (17,7%) i gminy miejskiej Zambrów (17,5%), zaś najniższy – w gminach wiejskich Narewka (5,8%) i Czyże (6,2%).

Analiza wydatków miast na prawach powiatu według działów klasyfikacji budżetowej wykazała, że w 2022 r. największą część ich budżetów przeznaczono na oświatę i wychowanie – 39,1% wydatków ogółem. Największy udział środków przeznaczonych na ten cel (39,5%) zanotowano w wydatkach Białegostoku, a najmniejszy (37,4%) – w Suwałkach. Na rodzinę wydano 11,9% wydatków ogółem. Najwyższy odsetek funduszy przeznaczonych na ten dział odnotowano w Suwałkach (13,6%), a najniższy – w Łomży (11,4%).

W strukturze wydatków powiatów według działów przeważały środki przeznaczone na transport i łączność (28,4%) oraz oświatę i wychowanie (18,6%). Wydatki na transport i łączność dominowały w budżetach powiatów łomżyńskiego (47,7%) i suwalskiego (47,4%), zaś w powiecie grajewskim zarejestrowano najmniejszy udział wydatków na ten cel (9,4%). Na oświatę i wychowanie największą część środków finansowych wydatkowano w powiatach grajewskim (39,9%) i zambrowskim (36,0%), zaś najmniejszą – w powiecie łomżyńskim (0,02%).

W strukturze wydatków województwa podlaskiego według działów klasyfikacji budżetowej przeważały środki na cele związane z transportem i łącznością (31,5%). Mniejszą część przeznaczono na administrację publiczną (20,5%) oraz kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (13,3%).

7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.3. Result of local government units budgets

Jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa podlaskiego łącznie zamknęły 2022 r. deficytem budżetowym, przy czym rozpatrywane łącznie budżety gmin, budżety powiatów i budżety miast na prawach powiatu odnotowały deficyty budżetowe, a budżet województwa wypracował nadwyżkę finansową.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca deficyt budżetowy jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim był niższy niż w kraju.

Dodatni wynik finansowy odnotowano w 75 spośród 115 gmin województwa podlaskiego (bez miast na prawach powiatu).

Budżety Łomży i Suwałk zamknęły się deficytem budżetowym, a Białegostoku – nadwyżką budżetową.

Nadwyżkę finansową uzyskały tylko 3 spośród 14 powiatów województwa podlaskiego.

Jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa podlaskiego łącznie zamknęły 2022 r. deficytem budżetowym w wysokości 83,5 mln zł (w Polsce – 8179,8 mln zł). W poprzednim roku zanotowano nadwyżkę (o wartości 651,4 mln zł), natomiast w 2015 r. – deficyt (60,3 mln zł). W analizowanym roku w Podlaskiem ujemny wynik finansowy odnotowały budżety gmin, budżety powiatów i budżety miast na prawach powiatu, natomiast budżet województwa wypracował dodatni wynik finansowy. Również w Polsce deficytem budżetowym rok zakończyły gminy, miasta na prawach powiatu i powiaty, natomiast województwa zanotowały nadwyżkę budżetową.

Relacja deficytu finansowego jednostek samorządu terytorialnego z obszaru województwa podlaskiego do dochodów ogółem wyniosła 0,8% (w kraju – 2,4%). W powiatach analizowany wskaźnik ukształtował się na poziomie 3,6% (w Polsce – 2,5%), w gminach – 0,1% (w kraju – 2,1%), a w miastach na prawach powiatu wyniósł 1,2% (w kraju – 4,0%). Relacja nadwyżki finansowej budżetu województwa podlaskiego do jego dochodów ogółem wyniosła 1,3%, natomiast w przypadku budżetów wszystkich województw łącznie relacja ta osiągnęła 3,5%.

Tablica 47. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 47. Result of local government units budgets

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	w mln zł in million PLN				relacja do dochodów ogółem w % relation to total revenue in %
Ogółem Total	-60,3	148,8	651,4	-83,5	-0,8
Gminy ^a Gminas ^a	86,9	187,6	362,5	-6,0	-0,1
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	-75,9	-65,9	181,8	-40,8	-1,2
Powiaty Powiats	11,7	47,6	106,8	-46,2	-3,6
Województwo Voivodship	-83,1	-20,4	0,4	9,5	1,3

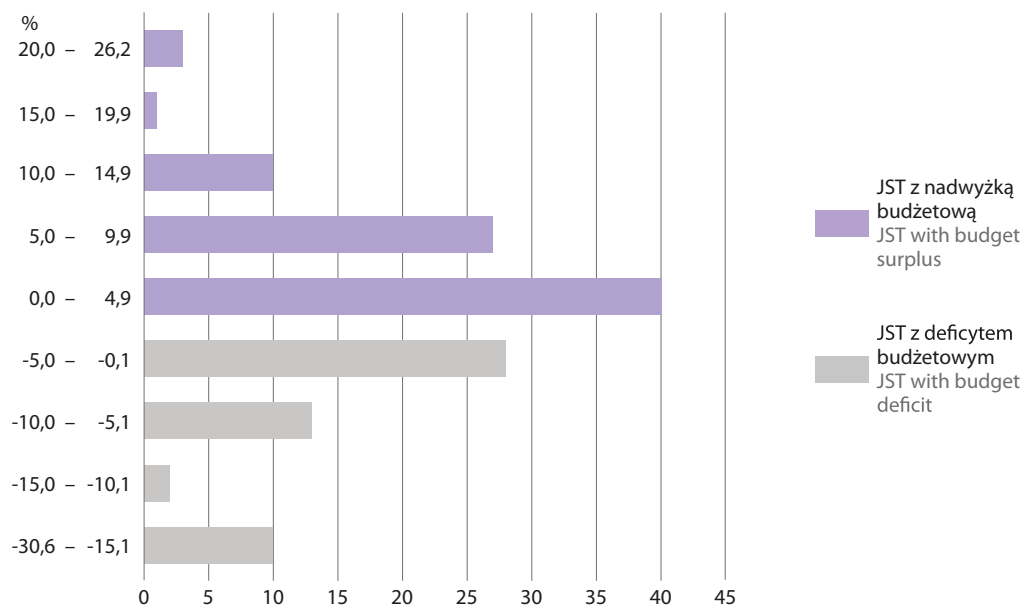
a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

W przeliczeniu na 1 osobę deficyt finansowy jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim osiągnął wartość 73 zł (w kraju – 216 zł). Na 1 mieszkańca gmin przypadał deficyt finansowy w wysokości 8 zł (w Polsce – 145 zł), powiatów – 64 zł (w kraju – 39 zł), miast na prawach powiatu – 97 zł (w Polsce – 352 zł). Nadwyżka finansowa województwa na 1 mieszkańca wyniosła 8 zł, a wszystkich województw łącznie – 23 zł.

Wykres 76. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2022 r.

Chart 76. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2022

Gminy województwa podlaskiego łącznie zamknęły 2022 r. deficytem finansowym w wysokości 6,0 mln zł (przed rokiem wypracowały nadwyżkę finansową w wysokości 362,5 mln zł, a w 2015 r. – nadwyżkę w wysokości 86,9 mln zł). Ujemny wynik finansowy wynikał z uzyskania deficytów finansowych przez gminy

miejsko-wiejskie (44,5 mln zł) i miejskie (10,1 mln zł), przy nadwyżce finansowej w gminach wiejskich (48,6 mln zł). Wśród 75 gmin, które wypracowały nadwyżkę budżetową największą grupę (48,0%) stanowiły gminy, w których relacja wyniku do dochodów ogółem nie przekroczyła 5%. Spośród 40 gmin, których budżety zamknęły się deficytem, 50,0% charakteryzowało się relacją wyniku do dochodów ogółem poniżej 5%. Największą kwotę nadwyżki wykazała gmina miejsko-wiejska Choroszcz (10,0 mln zł), a największy deficyt budżetowy odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Ciechanowiec (16,7 mln zł).

W 2022 r. w województwie podlaskim w miastach na prawach powiatu łącznie wystąpił deficyt budżetowy w kwocie 40,8 mln zł (wobec nadwyżki wypracowanej rok wcześniej w kwocie 181,8 mln zł i deficytu odnotowanego w 2015 r. w wysokości 75,9 mln zł). Jego wartość wynikała z deficytów budżetowych miast Suwałki (24,2 mln zł) i Łomża (30,1 mln zł) oraz nadwyżki budżetowej Białegostoku (13,5 mln zł). Relacja deficytu finansowego do dochodów ogółem w tych miastach wyniosła 1,2%, przy czym w Łomży i Suwałkach przyjęła wartości odpowiednio 6,6% i 4,5%, a relacja nadwyżki budżetowej do dochodów ogółem Białegostoku wyniosła 0,6%.

W 2022 r. budżety powiatów województwa podlaskiego zamknęły się deficytem finansowym wynoszącym 46,2 mln zł (w latach 2021 i 2015 – nadwyżką odpowiednio w wysokości 106,8 mln zł i 11,7 mln zł). Dodatni wynik finansowy uzyskały tylko 3 powiaty, w tym największą nadwyżkę zanotowano w powiecie suwalskim (4,6 mln zł). Deficyt wykazało 11 powiatów, w tym największy wystąpił w powiatach: wysokomazowieckim (17,9 mln zł), białostockim (15,1 mln zł) oraz siemiatyckim (5,5 mln zł).

Budżet samorządu województwa podlaskiego zamknął się w 2022 r. nadwyżką w kwocie 9,5 mln zł (w 2021 r. – nadwyżką w wysokości 0,4 mln zł, a w 2015 r. – deficytem w kwocie 83,1 mln zł).

7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich

7.4. Projects co-financed by the European funds

Według stanu w końcu grudnia 2023 r., całkowita wartość projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa podlaskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca była wyższa niż średnio w Polsce.

W Podlaskiem wykorzystywane były głównie środki pochodzące z Regionalnego Programu Operacyjnego oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

Projekty europejskie realizowane przez jednostki podsektora instytucji samorządowych obejmują część wykorzystywanych w Polsce środków publicznych pochodzących z bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Innymi beneficjentami funduszy europejskich są jednostki podsektora instytucji rządowych, a także sektora MŚP, fundacji, stowarzyszeń, uczelni, szkół itp.

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, do środków europejskich zaliczamy zarówno fundusze pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, jak i środki pozaunijne, których źródłem są: Norweski Mechanizm Finansowy, Szwajcarsko-Polski Program Współpracy, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Sposób wykorzystania głównej części funduszy napływających do Polski z budżetu UE został określony w Umowie Partnerstwa na lata 2014–2020. W okresie wcześniejszym podstawą były Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007–2013, a środki przewidziane na ten okres programowania były wykorzystywane w niewielkiej skali także po 2015 r. Większa część rozdzielonych w Umowie Partnerstwa funduszy strukturalnych (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz Funduszu Spójności przypada na krajowe programy operacyjne (56,3%), niemające przypisania do konkretnych regionów, natomiast mniejsza ich część została programowo rozdzielona na określone obszary kraju. Dotyczy to 16 regionalnych programów operacyjnych (40,7%) oraz PO Polska Wschodnia (2,6%). W okresach programowania 2007–2013 oraz 2014–2020 dodatkowe niewielkie środki były kierowane do obszarów przygranicznych w ramach celu Europejska Współpraca Terytorialna. Poza polityką spójności i Umową Partnerstwa 2014–2020 znajdują się środki przyznane Polsce przez UE w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego

Funduszu Morskiego i Rybackiego. Dysponentami tych funduszy są ministrowie właściwi dla rolnictwa i gospodarki morskiej.

Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa w Polsce w latach 2014–2020. Instrumentami realizacji Umowy Partnerstwa są krajowe programy operacyjne (KPO) i regionalne programy operacyjne (RPO).

Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r., całkowita wartość projektów (podpisanych umów o dofinansowanie) zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 (bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna) na terenie województwa podlaskiego wyniosła 18600,2 mln zł, co stanowiło 3,1% wartości ogółem tego rodzaju projektów w Polsce. W Podlaskiem dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej osiągnęło wartość 11762,3 mln zł, tj. 63,2% łącznej wartości projektów. W kraju udział dofinansowania ze środków wspólnotowych był o 2,1 p. proc. niższy i wyniósł 61,1%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wartość omawianych projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa ukształtowała się na poziomie 16306 zł (w Polsce – 15772 zł).

Tablica 48. Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca grudnia 2023 r.^a

Table 48. The total project value and the additional EU financing value of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in voivodship to the end of December 2023^a

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total		W tym dofinansowane ze środków UE Of which co-financing from the EU resources	Polska=100 Poland=100	Na 1 mieszkańca ^b w zł Per capita ^b in PLN
	w mln zł	in million PLN			
Ogółem Total	18600,2		11762,3	3,1	16306,23
programy operacyjne: operational programmes:					
Infrastruktura i Środowisko Infrastructure and Environment	4390,3		2294,1	1,8	3848,86
Inteligentny Rozwój Smart Growth	2188,0		1216,0	2,8	1918,18
Polska Cyfrowa Digital Poland	199,2		137,3	1,3	174,59
Wiedza Edukacja Rozwój Knowledge Education Development	402,7		340,7	1,5	353,05
Polska Wschodnia Eastern Poland	3072,2		2192,6	22,0	2693,33
Regionalne Programy Operacyjne Regional Operational Programmes	8347,8		5581,6	3,9	7318,23

a Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. b Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 30 czerwca 2023 r.

Źródło: dane Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

a Estimated data; place of project implementation in accordance with the financing agreement; data relate to signed co-financing agreements; without the funds of the Technical Assistance Operational Programme. b For the purpose of calculating data, the number of population as of 30 June 2023 was adopted.

Source: data of the Ministry of Funds and Regional Policy.

W województwie podlaskim wykorzystywane były głównie środki pochodzące z Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO) w kwocie 8347,8 mln zł, przy dofinansowaniu z UE w wysokości 5581,6 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca z RPO województwa podlaskiego wydatkowano 7318 zł.

Wysoką wartość projektów zrealizowano także w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – 4390,3 mln zł, w przypadku którego wsparcie ze środków UE wyniosło 2294,1 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca z tego programu wydatkowano 3849 zł.

Dotacje z funduszy europejskich (nie tylko z budżetu Unii Europejskiej, ale także ze środków pochodzących z Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy) oznaczone są w klasyfikacji dochodów budżetowych czterema paragrafami:

- §§ 200 i 620 dotyczą ram finansowych okresu 2007–2013 oraz źródeł pozaunijnych,
- §§ 205 i 625 dotyczą ram finansowych okresu 2014–2020.

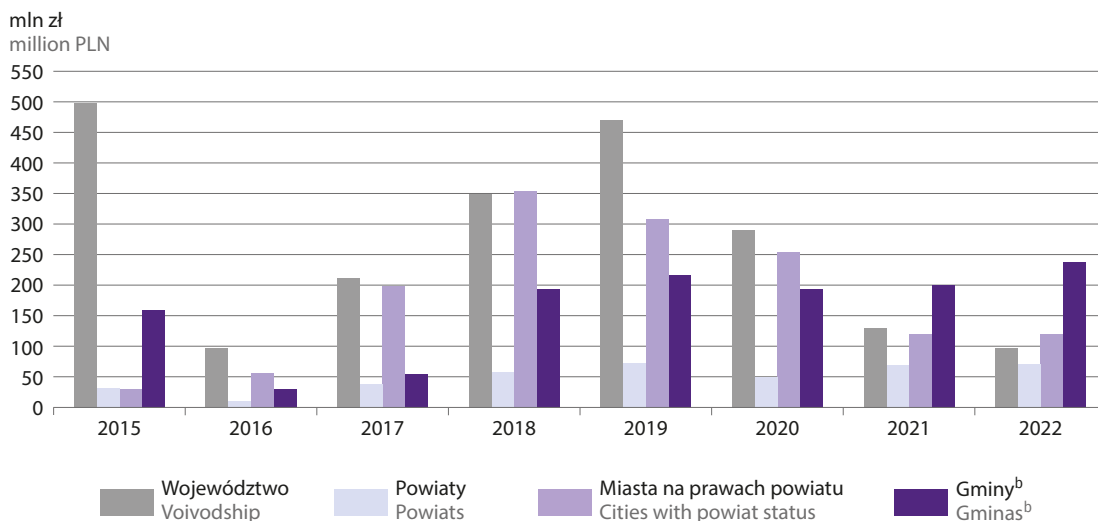
Dotacje z tytułu §§ 200 i 205 odnoszą się do projektów i zadań o charakterze nieinwestycyjnym, a dotacje z §§ 620 i 625 – do zadań inwestycyjnych. Dotacje te wchodzi do budżetów jednostek samorządu terytorialnego, gdy jednostki te skutecznie aplikują o ich przyznanie.

Całkowita wartość realizowanych przez samorzady projektów europejskich obejmuje publiczne środki europejskie uzyskiwane w formie dotacji oraz wkład własny pochodzący z dochodów własnych samorządów lub z kredytów i pożyczek. Dotacje celowe pozyskane z UE w ramach perspektywy finansowej 2014–2020 są wykazywane przez samorzady w §205 klasyfikacji budżetowej (zadania bieżące) oraz §625 (zadania inwestycyjne). Pozostałe otrzymane dotacje europejskie zalicza się do analogicznych §200 i §620.

W 2022 r. dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego z tytułu dotacji z §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 osiągnęły wartość 526,8 mln zł, co stanowiło 16,5% ogółu dotacji przekazanych tym jednostkom. Największą część z tej kwoty zasilali budżety gmin – 238,0 mln zł, a w dalszej kolejności budżety: miast na prawach powiatu – 119,8 mln zł, województwa – 98,3 mln zł oraz powiatów – 70,8 mln zł. W porównaniu z 2021 r. dotacje z funduszy europejskich otrzymane przez jednostki samorządu terytorialnego były wyższe o 6,7 mln zł (o 1,3%). W 2022 r. w ramach omawianych dotacji na cele inwestycyjne przekazano 340,9 mln zł, tj. mniej o 13,3 mln zł (o 3,8%) niż rok wcześniej.

Wykres 77. Dotacje otrzymane przez jednostki samorządu terytorialnego na realizację projektów europejskich^a

Chart 77. Grants received by local government units for the implementation of European projects^a

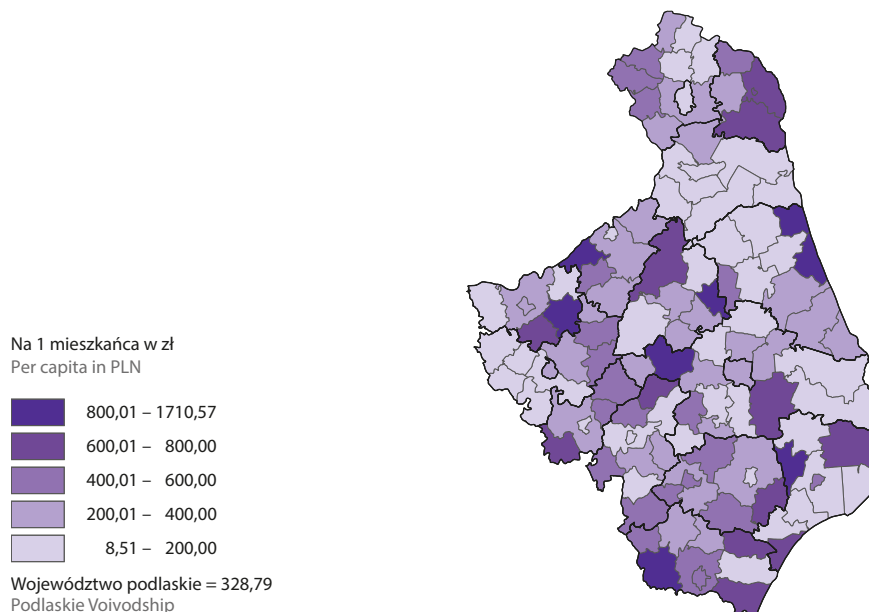

a Dane dotyczą dotacji z §§ 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej. b Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Data relate to grants from §§ 200, 620, 205 and 625 of the budget classification. b Excluding gminas which are also cities with powiat status.

W 2022 r. dochody jednostek samorządu terytorialnego z tytułu dotacji przekazywanych w ramach programów z udziałem środków europejskich w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 460 zł (w kraju – 418 zł). Najwyższy analizowany wskaźnik odnotowano w gminach – 329 zł i miastach na prawach powiatu – 284 zł, a w dalszej kolejności w powiatach – 98 zł oraz województwie – 86 zł.

Mapa 50. Dotacje otrzymane przez gminy^a na realizację projektów europejskich^b w 2022 r.

Map 50. Grants received by gminas^a for the implementation of European projects^b in 2022

a Dotacje dla budżetów miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej. b Dane dotyczą dotacji z §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 klasyfikacji budżetowej.

a Grants for the budgets of cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts. b Data concern the subsidies headed as §§ 200 and 620 as well as 205 and 625 in the classification of budget.

7.5. Planowanie przestrzenne

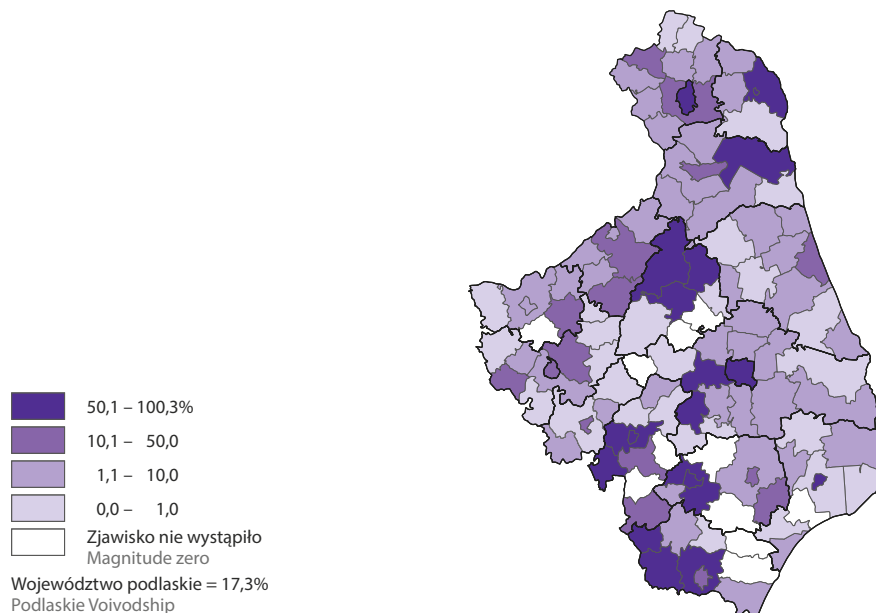
7.5. Spatial planning

W końcu 2022 r., w odniesieniu do stanu zanotowanego przed rokiem, zwiększyła się liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz udział powierzchni objętej tymi planami w województwie. Zwiększeniu uległa również powierzchnia obszarów rewitalizacji, jak i liczba przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych na cały okres obowiązywania programu. Zmniejszyła się natomiast powierzchnia obszarów zdegradowanych.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r., w województwie podlaskim liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ukształtowała się na poziomie 1500, co oznacza wzrost o 96, tj. o 6,8% w porównaniu z sytuacją sprzed roku. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w ogólnej powierzchni województwa wynosił 17,3% i był o 0,8 p. proc. wyższy niż w końcu 2021 r.

Mapa 51. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem^a w 2022 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 51. Share of the area covered by binding local spatial management plans in total area^a in 2022 As of 31 December

^a Wartość wskaźnika większa od 100% wynika z rozbieżności zapisów w dokumentacji planistycznej gmin w stosunku do powierzchni geodezyjnej publikowanej przez GUGIK, z uwzględnieniem prowadzonej od 2006 r. rewizji granic jednostek terytorialnych.

^a The index value greater than 100% results from the discrepancy in the planning documentation of the municipalities in relation to the geodetic area published by GUGIK, taking into account the revision of territorial units' borders since 2006.

W końcu 2022 r. liczba miejscowych planów zagospodarowania w trakcie sporządzania na podstawie ustawy z 27 marca 2003 r. wynosiła 257 i wzrosła o 3, tj. o 1,2% w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej. W omawianym roku w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wskazano powierzchnię wynoszącą 592,9 tys. ha, czyli większą o 16,7 tys. ha, tj. o 2,9% niż w poprzednim roku.

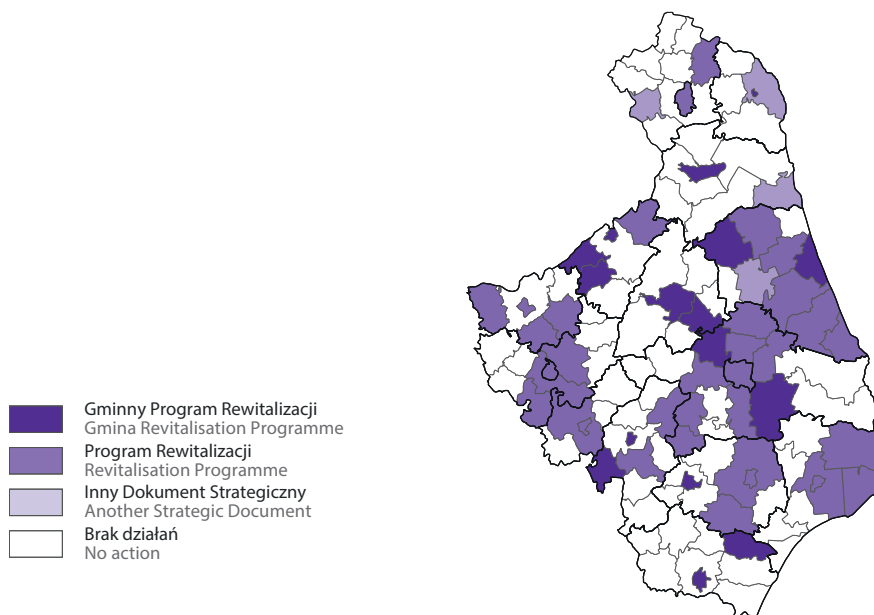
Rewitalizacja stanowi jeden z obszarów działań władz lokalnych skierowanych na poprawę stanu zagospodarowania i jakości życia na obszarach będących w stanie kryzysowym. Potrzeba rewitalizacji wynika z narastających problemów o charakterze przestrzennym i infrastrukturalnym, jak i społecznym oraz gospodarczym. Jej efektem powinno być przywrócenie funkcji danego obszaru z uwzględnieniem nowych uwarunkowań i potrzeb poprzez np. likwidację zagrożeń środowiska naturalnego, przywrócenie wartości użytkowych terenu, stwarzanie nowych miejsc pracy, spadek zagrożenia przestępczością, zachowanie dziedzictwa kulturowego, poprawę dostępu do usług kulturalnych lub edukacyjnych, przeciwdziałanie trudnościom gospodarczym tych terenów oraz złemu stanowi technicznemu budynków.

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji, na podstawie działań przygotowanych przez gminy i prowadzonych na podstawie dokumentu strategicznego (gminnego programu rewitalizacji, programu rewitalizacji lub innego dokumentu strategicznego).

W 2022 r. w województwie podlaskim program rewitalizacji posiadało 55 gmin, tj. o 2 więcej niż przed rokiem. Stanowiły one 46,6% wszystkich gmin w regionie. Program rewitalizacji był realizowany we wszystkich gminach miejskich oraz wszystkich miastach na prawach powiatu, a także w 66,7% gmin miejsko-wiejskich i 30,8% gmin wiejskich.

Spośród dostępnych podstaw prawnych przyjmowania programów rewitalizacji, największą popularnością cieszyły się programy rewitalizacji (PR) przyjmowane na podstawie ustawy o samorządzie gminnym. W 2022 r. prowadzenie działań rewitalizacyjnych na podstawie tego dokumentu zadeklarowało 63,6% gmin posiadających program rewitalizacji. Ponadto 29,1% omawianych gmin wskazało gminny program rewitalizacji (GPR) uchwalony na podstawie ustawy o rewitalizacji, a 7,3% – inny dokument strategiczny (IDS).

Mapa 52. Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2022 r.
Map 52. Activity of the gminas in the field of revitalisation in 2022

Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych (m.in.: niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowych (m.in.: przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnych (m.in.: niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych),
- technicznych (m.in.: degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, niefunkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego stanowi pierwszy etap działań prowadzących do wskazania terytorium gminy, na którym będzie prowadzona rewitalizacja.

W omawianym roku w województwie podlaskim 55 gmin (tj. 46,6% wszystkich gmin w regionie) posiadało wyznaczony obszar zdegradowany, co w odniesieniu do 2021 r. oznacza wzrost o 2 gminy. Powierzchnia obszaru zdegradowanego w tych gminach wynosiła 163,2 tys. ha i była mniejsza o 20,0 tys. ha, tj. o 10,9% w porównaniu z poprzednim rokiem.

Tablica 49. Obszary zdegradowane w gminach

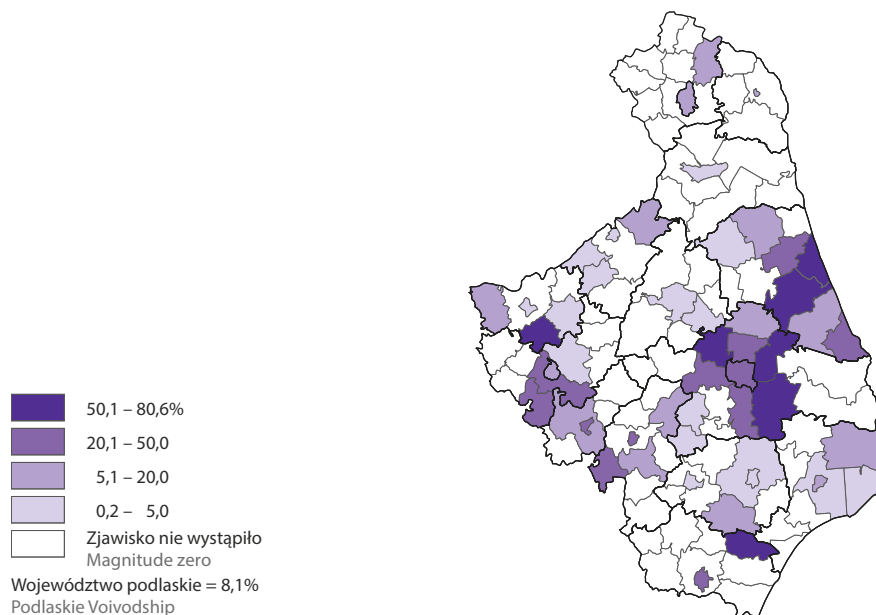
Table 49. Degraded area in gminas

Wyszczególnienie Specification	2021	2022		2021	2022	
	liczba gmin, które wyznaczyły obszar zdegradowany number of gminas which have designated degraded area			powierzchnia obszaru zdegradowanego area of degraded area		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % in %		w ha in ha	w % powierzchni ogólnej in % of total area	
Ogółem Total	53	55	46,6	183226	163246	8,1
Gminy miejskie Urban gminas	9	10	100,0	2885	3202	11,4
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	3	3	100,0	4239	4239	21,2
Gminy wiejskie Rural gminas	22	22	28,2	98232	77400	5,4
Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas	19	20	74,1	77870	78405	14,9

W 2022 r. obszar zdegradowany w gminach województwa podlaskiego zamieszkiwało 296,2 tys. osób (według stanu w momencie jego wyznaczenia), co stanowiło 25,9% ogółu ludności województwa. W porównaniu z 2021 r. liczba tej ludności wzrosła o 5,1 tys. osób, tj. o 1,8%.

Mapa 53. Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w powierzchni ogółem gmin, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR w 2022 r.

Map 53. Share of area of degraded area in total areas of gminas which have carried out revitalisation activities on the basis of GPR or PR in 2022

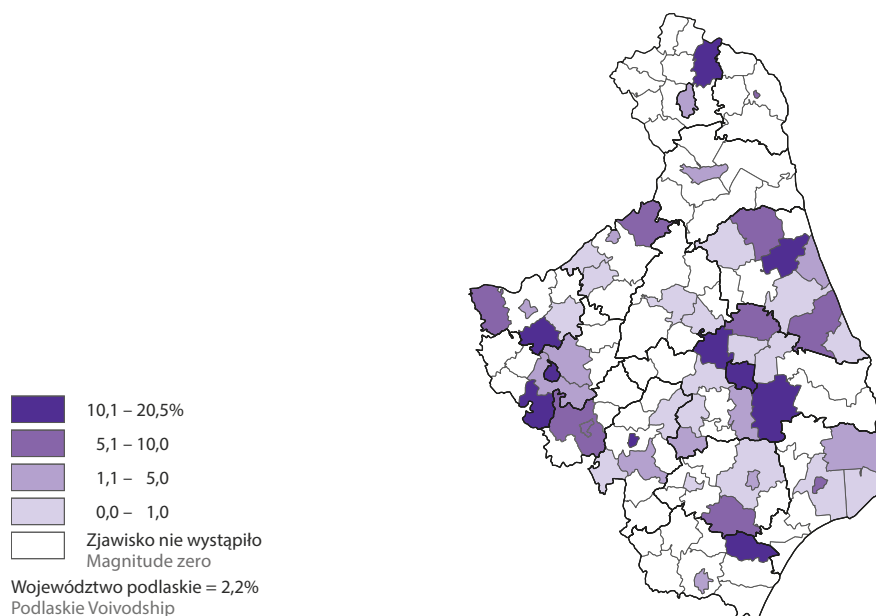

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jednego o charakterze gospodarczym lub środowiskowym lub technicznym lub przestrzenno-funkcjonalnym, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji powinien być wyznaczony na podstawie zapisów uchwały rady gminy lub przynajmniej wskazany w dokumentach strategicznych uchwalonych przez radę gminy.

W 2022 r. łączna powierzchnia obszarów rewitalizacji w gminach województwa podlaskiego, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR wyniosła 44,0 tys. ha, co stanowiło 2,2% powierzchni województwa. W porównaniu z poprzednim rokiem powierzchnia ta uległa zwiększeniu o 1,8 tys. ha.

Mapa 54. Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni ogółem gmin, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR w 2022 r.

Map 54. Share of area of revitalisation area in total areas of gminas which have carried out revitalisation activities on the basis of GPR or PR in 2022

W końcu omawianego roku liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji w gminach województwa podlaskiego wynosiła 195,3 tys. osób, co w porównaniu ze stanem w dniu 31 grudnia 2021 r. oznacza wzrost o 12,6 tys. (tj. o 6,9%). Osoby zamieszkujące ten obszar stanowiły 17,1% ogółu ludności regionu.

W 2022 r. w strukturze powierzchni rewitalizacji według typu funkcjonalnego terenu w gminach, w których prowadzone były działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR, wyraźnie dominowały tereny mieszkaniowe łącznie z towarzyszącymi terenami usługowymi i komunikacyjnymi na wsi, które stanowiły 57,5% omawianego obszaru rewitalizacji. Znaczącą grupę tworzyły również tereny związane z gospodarką rolną lub leśną, czyli pozostałe tereny niezamieszkałe (użytki rolne, lasy, nieużytki) obejmujące 22,4% analizowanej powierzchni. Tereny mieszkaniowe łącznie z towarzyszącymi terenami usługowymi i komunikacyjnymi w mieście zajmowały 10,7% tego obszaru rewitalizacji, a tereny zieleni (parki, zieleńce, cmentarze) – 8,4%. Najmniejszym udziałem charakteryzowały się tereny niezamieszkałe zabudowane, np. przemysłowe, powojenne, pokolejowe czy popegeerowskie, które stanowiły 1,1% powierzchni rewitalizowanej na podstawie GPR lub PR.

Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji to sformalizowana i zdefiniowana w programach rewitalizacji forma aktywności podmiotów zaangażowanych w procesy rewitalizacji służąca realizacji celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia realizowane mogą być przez gminę (jej jednostki organizacyjne) lub inny podmiot publiczny lub prywatny. Przedsięwzięcia podstawowe to takie, dla których zawarto: nazwy przedsięwzięć i podmioty je realizujące, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość środków finansowych, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia, dla których nie ma możliwości wskazania powyższych informacji – zgodnie z ustawą o rewitalizacji – stanowią przedsięwzięcia dopuszczalne.

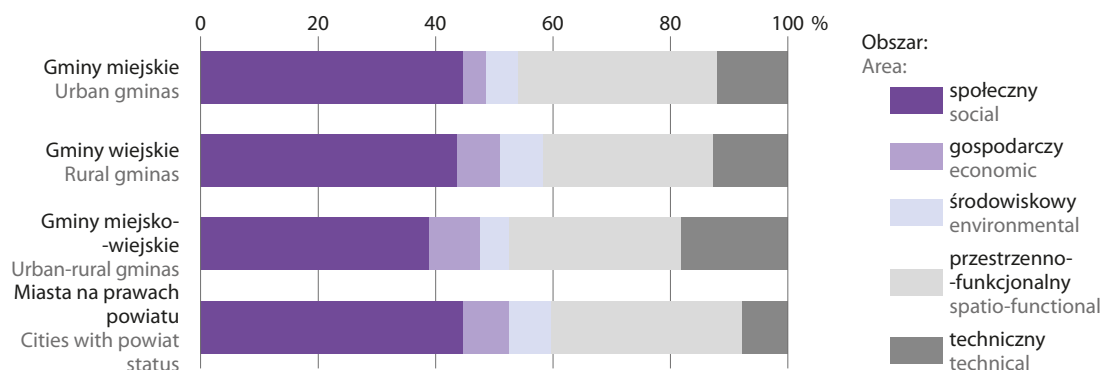
W 2022 r. w województwie podlaskim liczba przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych przez gminy prowadzące działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR na cały okres obowiązywania programów wyniosła 1072, co w porównaniu z poprzednim rokiem oznacza wzrost o 24 (o 2,3%).

Analizując strukturę przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji według obszaru interwencji można zauważyć, że w omawianym roku w województwie podlaskim dominowały przedsięwzięcia z obszaru społecznego oraz obszaru przestrzenno-funkcjonalnego, a ich udziały wynosiły odpowiednio 42,5% i 30,7%. Najniższym odsetkiem charakteryzowały się natomiast przedsięwzięcia z obszaru środowiskowego (6,1%) oraz obszaru gospodarczego (7,0%).

W 2022 r. udziały zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w poszczególnych rodzajach gmin kształtowały się podobnie jak w województwie, przy czym największy odsetek przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji w obszarze społecznym wystąpił w miastach na prawach powiatu oraz gminach miejskich (po 44,7%), zaś w obszarze przestrzenno-funkcjonalnym – w gminach miejskich (33,9%). Najmniejszy udział przedsięwzięć w obszarze środowiskowym odnotowano w gminach miejsko-wiejskich (5,0%), a w obszarze gospodarczym – w gminach miejskich (3,9%).

Wykres 78. Struktura przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych w programach rewitalizacji GPR lub PR według obszaru interwencji w 2022 r.

Chart 78. Structure of revitalisation undertakings planned of revitalisation in programme GPR or PR by intervention areas in 2022

W 2022 r. w województwie podlaskim odsetek przedsięwzięć rozpoczętych, realizowanych i zrealizowanych w ogólnej liczbie przedsięwzięć zaplanowanych na cały okres obowiązywania GPR lub PR kształtował się na poziomie 24,3% i był 0,3 p. proc. niższy od zanotowanego rok wcześniej. Największą wartością tego odsetka cechowały się gminy miejsko-wiejskie (31,3%) oraz miasta na prawach powiatu (27,7%), natomiast najmniejszy wykazały gminy wiejskie (17,6%) oraz gminy miejskie (21,8%). W 2021 r. najwyższy udział omawianych przedsięwzięć w zaplanowanych na cały okres obowiązywania GPR lub PR wystąpił w miastach na prawach powiatu (34,8%), zaś najniższy odnotowano w gminach wiejskich (17,0%).

Rozdział 8

Chapter 8

Wybrane dane o województwie podlaskim

Selected data on Podlaskie Voivodship

Tablica 50. Wybrane dane o województwie podlaskim

Table 50. Selected data on Podlaskie Voivodship

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Specification
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska (ceny bieżące) w tys. zł	379700,3	112598,1	163169,6	311237,7	328175,3	298730,6	289084,9	368397,9	.	Outlays on fixed assets in environmental protection (current prices) in thousand PLN
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej (ceny bieżące) w tys. zł	36580,1	204459,8	52099,7	115447,6	81906,9	56777,7	81863,7	85436	.	Outlays on fixed assets in water management (current prices) in thousand PLN
Ścieki komunalne odprowadzone na 1 mieszkańca w dam ³	0,027	0,028	0,028	0,029	0,029	0,029	0,030	0,030	.	Municipal wastewater discharged per capita in dam ³
Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %	18,5	19,2	25,3	26,9	31,5	37,5	38,6	40,1	.	Share of municipal waste collected separately in total municipal waste in %
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-1,24	-0,76	-0,40	-1,00	-0,98	-3,50	-5,74	-3,76	-3,31	Natural increase per 1000 population
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,09	9,58	10,17	9,97	9,62	9,10	8,77	7,99	7,26	Live births per 1000 population
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności	-1,89 ^a	-1,08	-1,44	-1,70	-1,72	-1,14	-1,05	-1,00	-1,20	Net migration for permanent residence per 1000 population
Wskaźnik starości demograficznej (stan w dniu 31 grudnia) w %	16,09	16,49	16,88	17,29	17,79	18,32	18,66	19,25	19,93	Old age ratio (as of 31 December) in %
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^b na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat (stan na początku roku szkolnego)	.	795	855	885	901	858	888	934	.	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^b per 1000 children aged 3–6 (as of the beginning of the school year)
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy (stan w dniu 31 grudnia)	76	55	32	31	55	49	35	41	62	Registered unemployed persons per a job offer (as of 31 December)
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^c (w 4 kwartale) w %	52,8	54,9	54,5	55,2	55,8	55,6	56,4	58,3	57,8	Activity rate by LFS ^c (in the fourth quarter) in %
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^c (w 4 kwartale) w %	49,2	52,3	52,7	53,5	54,1	54,0	55,2	56,8	56,7	Employment rate by LFS ^c (in the fourth quarter) in %
Stopa bezrobocia według BAEL ^c (w 4 kwartale) w %	6,9	4,8	3,7	3,0	3,0	2,9	2,0	2,7	1,9	Unemployment rate by LFS ^c (in the fourth quarter) in %

a Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. b Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. c Od 2021 r. wyniki zostały uogólnione na podstawie danych o ludności rezydującej w mieszkaniach, pochodzących z bilansów opracowanych na podstawie NSP 2021 i nie są w pełni porównywalne z danymi prezentowanymi w poprzednich edycjach oraz z danymi za lata wcześniejsze.

a For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used. b Including children staying in units performing health care activities throughout the school year.

c Since 2021, the results were generalized based on the data on the resident population of Poland living in dwellings, coming from the balances prepared on the basis of the National Census 2021 and are not fully comparable with the data presented in previous editions as well as data for previous years.

Tablica 50. Wybrane dane o województwie podlaskim (cd.)

Table 50. Selected data on Podlaskie Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Specification
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a w zł	3458,56	3613,85	3901,24	4150,54	4414,83	4680,65	5112,55	5745,63	6397,07	Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector ^a in PLN
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	257,9	259,3	260,3	268,7	270,7	271,9	270,3	269,4	272,5	Average monthly number of retirees and pensioners in thousands
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1798,48	1831,95	1890,15	1969,40	2061,36	2178,78	2330,91	2545,47	2989,45	Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym ^b w zł	1257,93	1419,83	1585,57	1596,76	1741,70	1948,31	1953,69	2354,61	.	Average monthly available income per capita in households ^b in PLN
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w %	.	.	.	.	18,8	22,9	19,6	23,4	.	At-risk-of-poverty rate after social transfers in %
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	9,0	8,2	7,3	6,7	6,1	5,6	5,0	4,6	.	Beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population in %
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych ^c na 1000 dzieci w wieku do lat 3 (stan w dniu 31 grudnia)	70	78	82	106	122	122	155	173	.	Children staying in nurseries and children's clubs ^c per 1000 children up to the age of 3 (as of 31 December)
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	370,8	375,2	379,9	384,8	390,8	397,5	404,5	411,7	.	Dwelling stocks per 1000 population (as of 31 December)
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³	33,7	33,2	33,3	35,3	35,8	36,4	36,2	36,1	.	Consumption of water from water supply system in households per capita in m ³
Porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	7,5	7,6	7,6	7,5	7,6	6,5	7,6	7,9	.	Doctor's consultation provided within the scope of out-patient health care per capita
Ludność na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (stan w dniu 31 grudnia)	1227	1231	1240	1275	1275	1322	1230	1210	.	Population per out-patient health care unit (as of 31 December)
Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową ^{ad} na 1 mieszkańca (ceny bieżące) w zł	253	150	221	282	349	365	437	497	.	Intramural expenditures on research and development ^{ad} per capita (current prices) in PLN

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane za lata 2021 i 2022 zostały uogólnione w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 i nie są wprost porównywalne z danymi za lata wcześniejsze, które zostały uogólnione w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. W związku z powyższym, dane za 2021 r. różnią się od wcześniej opublikowanych. W latach 2015–2021 dzieci w żłobkach łącznie z oddziałami żłobkowymi. Podstawą kartoteki do badania za 2022 r. był Rejestr Żłobków, który nie zawiera kategorii „oddziały żłobkowe”. d Bez amortyzacji środków trwałych.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b Data for 2021 and 2022 have been generalized based on the results of the National Population and Housing Census 2021 and are not directly comparable with data for previous years, which were generalized based on the results of the National Population and Housing Census 2011. In connection with the above, data for 2021 differ from previously published data. c In 2015–2021 children in nurseries including nursery wards. The base for the set of institutions committed to fill in the questionnaire survey for 2022 was the Register of Nurseries, excluding the category "nursery wards". d Excluding depreciation of fixed assets.

Tablica 50. Wybrane dane o województwie podlaskim (cd.)

Table 50. Selected data on Podlaskie Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Specification
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	96,9	97,0	96,3	96,6	96,2	95,1	94,4	94,6	95,7	Cost level indicator in non-financial enterprises ^a in %
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	2,6	2,5	3,1	2,9	3,2	4,3	5,0	4,6	3,5	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^a in %
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^a (ceny bieżące):										Investment outlays of non-financial enterprises ^a (current prices):
w milionach złotych	1323,6	1429,4	1755,3	1816,2	1845,8	1508,7	1802,1	2097,0	2053,2	in million PLN
rok poprzedni=100	117,7	108,0	122,8	103,5	101,6	81,7	119,4	116,4	97,9	previous year=100
Sprzedaż detaliczna towarów ^b (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	99,8	90,2	110,7	107,6	108,2	99,5	121,2	104,1	113,9	Retail sale of goods ^b (previous year=100; current prices)
Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 grudnia) w km	52,8	54,0	54,6	55,0	56,3	58,8	59,9	60,7	.	Hard surface communal and district roads per 100 km ² of total area (as of 31 December) in km
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w %	70,1	66,5	54,7	68,3	75,2	79,8	73,9	80,3	.	Share of renewable energy sources in production of electricity in %
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:										Share of own revenue in total revenue of local government units in %:
ogółem	41,5	41,8	39,1	38,3	40,1	41,2	40,4	44,2	.	total
gminy ^c	43,1	38,0	37,0	36,7	39,6	40,9	37,4	41,7	.	gminas ^c
miasta na prawach powiatu	56,2	52,2	47,8	46,9	46,7	44,8	46,9	51,7	.	cities with powiat status
powiaty	26,4	29,9	29,2	29,5	39,8	38,8	34,9	38,7	.	powiats
województwo	16,1	31,3	25,0	22,5	19,3	31,7	36,8	37,3	.	voivodship
Dotacje inwestycyjne ogółem ^d dla jednostek samorządu terytorialnego w mln zł	821,9	225,2	571,1	1039,8	1017,7	660,5	510,0	683,7	.	Total investment grants ^d for local government units in million PLN
gminy ^c	203,7	65,0	98,5	248,9	217,9	169,3	231,9	387,8	.	gminas ^c
miasta na prawach powiatu	44,1	27,7	205,7	367,5	290,2	204,1	101,8	104,4	.	cities with powiat status
powiaty	100,6	67,8	89,5	139,3	89,2	75,1	101,2	158,3	.	powiats
województwo	473,5	64,7	177,3	284,1	420,4	211,9	75,1	33,3	.	voivodship

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu. d Suma wszystkich typów dotacji inwestycyjnych.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. c Excluding gminas which are also cities with powiat status. d Sum of all types of investment grants.

Tablica 50. Wybrane dane o województwie podlaskim (dok.)

Table 50. Selected data on Podlaskie Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Specification
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:										Share of investment expenditure in total expenditure of local government units in %:
ogółem	24,2	12,5	19,5	28,6	26,2	21,2	16,6	19,5	.	total
gminy ^a	19,1	10,4	15,1	23,7	19,1	18,6	17,3	20,9	.	gminas ^a
miasta na prawach powiatu	13,2	11,0	19,6	25,9	22,6	15,6	9,2	10,1	.	cities with powiat status
powiaty	20,6	19,6	23,5	33,5	28,7	25,2	25,5	34,6	.	powiats
województwo	64,2	24,7	40,4	55,8	63,0	50,1	33,9	24,9	.	voivodship
Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w mln zł	-60,3	263,5	-86,3	-529,6	-96,9	148,8	651,4	-83,5	.	Result of budgets of local government units in million PLN
gminy ^a	86,9	136,4	-34,6	-222,4	90,5	187,6	362,5	-6,0	.	gminas ^a
miasta na prawach powiatu	-75,9	48,9	-114,7	-167,1	-156,4	-65,9	181,8	-40,8	.	cities with powiat status
powiaty	11,7	28,3	16,6	-52,3	71,4	47,6	106,8	-46,2	.	powiats
województwo	-83,1	49,9	46,4	-87,7	-102,4	-20,4	0,4	9,5	.	voivodship

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Rozdział 9

Chapter 9

Wybrane dane o Białymstoku

Selected data on Białystok

Tablica 51. Wybrane dane o Białymstoku

Table 51. Selected data on Białystok

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Specification
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w t/r:										Emissions of air pollutants from plants of significant nuisance to air purity in tonnes/year:
gazowych	920972	869633	711497	679364	793316	851379	904809	811566	.	gases
pyłowych	132	130	78	46	58	52	56	55	.	particulates
Odpady wytworzone ^a w tys. t	99,7	111,4	384,4	95,1	84,4	59,0	111,8	106,3	.	Waste generated ^a in thousand tonnes
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w kg	273,8	252,6	161,9	169,6	184,0	187,3	199,0	178,5	.	Mixed municipal waste collected per capita in kg
Ludność (stan w dniu 31 grudnia)	295981	296628	297288	297459	297554	294675	293413	292600	291688	Population (as of 31 December)
Przyrost naturalny na 1000 ludności	1,82	2,53	3,43	2,67	2,49	0,31	-1,92	-0,87	-0,64	Natural increase per 1000 population
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 grudnia)	569	587	612	636	659	653	671	689	706	Non-working age population per 1000 persons of working age (as of 31 December)
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,79 ^b	-0,17	-0,08	-1,11	-1,45	-1,88	-1,97	-1,77	-2,55	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
Dzieci wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^c na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat (stan na początku roku szkolnego)	.	982	1060	1092	1088	1086	1116	1161	.	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^c per 1000 children aged 3–6 (as of the beginning of the school year)
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^d (stan w dniu 31 grudnia) w %	10,5	8,9	7,0	6,2	5,4	6,9	6,1	5,2	5,1	Registered unemployment rate ^d (as of 31 December) in %
Udział długotrwale bezrobotnych w bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 grudnia) w %	62,5	62,4	59,7	56,5	54,0	52,0	61,7	55,9	52,8	Share of long-term unemployed persons in registered unemployed persons (as of 31 December) in %
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy (stan w dniu 31 grudnia)	71	50	23	36	40	60	37	37	88	Registered unemployed persons per a job offer (as of 31 December)

a W ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. c Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. d Dane za lata 2015–2020 wyszacowane na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010, natomiast od 2021 r. – w oparciu o Powszechny Spis Rolny 2020. Dane od 2021 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

a During the year; excluding municipal waste. b For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used. c Including children staying in units performing health care activities throughout the school year. d Data for 2015–2020 were estimated on the basis of the results of the Agricultural Census 2010, and since 2021 – on the basis of the Agricultural Census 2020. Data since 2021 are not fully comparable to those for previous years.

Tablica 51. Wybrane dane o Białymstoku (dok.)

Table 51. Selected data on Białystok (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Specification
Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	5,4	4,9	4,2	3,6	3,4	3,2	3,1	2,7		Share of social assistance beneficiaries
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych ^c (stan w dniu 31 grudnia) w %	14,7	15,3	14,9	18,6	20,9	21,5	26,5	27,0		Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries and children's club ^c (as of 31 December) in %
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych ^c na 1000 dzieci w wieku do lat 3 (stan w dniu 31 grudnia)	153	157	149	195	224	256	297	308		Places in nurseries and children's clubs ^c per 1000 children up to the age of 3 (as of 31 December)
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych (stan w dniu 31 grudnia)	2,34	2,32	2,29	2,25	2,21	2,15	2,12	2,08		Number of persons per dwelling in dwelling stocks (as of 31 December)
Liczba osób na 1 przychodnię ^d (stan w dniu 31 grudnia)	990	960	950	969	992	1023	897	843		Number of persons per out-patient department ^d (as of 31 December)
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej ^d na 1 mieszkańca	11,6	12,5	12,6	12,2	12,2	10,5	12,4	13,2		Medical consultations provided in out-patient health care ^d per capita
Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	116	117	119	121	121	127	132	138	144	Entities of the national economy per 1000 population (as of 31 December)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	86	86	86	89	88	91	94	98	101	Natural persons conducting economic activity per 1000 population (as of 31 December)
Spółki handlowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	12,0	13,3	14,3	13,5	15,1	16,9	18,8	21,0	22,9	Commercial companies per 1000 population (as of 31 December)
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^e w %	3,0	2,5	3,2	2,9	3,4	4,3	5,7	5,7	5,3	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^e in %
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^f na 1 mieszkańca (ceny bieżące) w zł	3516	2363	2739	2736	2663	2906	3710	4629		Investment outlays in enterprises ^f per capita (current prices) in PLN
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	7,1	6,1	6,8	6,5	8,2	9,6	11,0	6,8	9,6	Dwellings completed per 1000 population
Dochody własne budżetu miasta na prawach powiatu na 1 mieszkańca w zł	2769,11	2867,63	2921,28	3363,97	3496,47	3458,29	3961,82	4268,53		Own revenues of city with powiat status budget per capita in PLN
Wydatki majątkowe budżetu miasta na prawach powiatu na 1 mieszkańca w zł	630,46	524,53	1442,67	2057,14	1792,59	1171,06	677,71	766,65		Property expenditures of city with powiat status budget per capita in PLN

c W latach 2015–2021 miejsca i dzieci w żłobkach łącznie z oddziałami żłobkowymi. Podstawą kartoteki do badania za 2022 r. był Rejestr Żłobków, który nie zawiera kategorii „oddziały żłobkowe”. d Łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji. e Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. f Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

c In 2015–2021 places and children in nurseries including nursery wards. The base for the set of institutions committed to fill in the questionnaire survey for 2022 was the Register of Nurseries, excluding the category "nursery wards". d Data have included health care of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration. e Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. f Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons; according to investment location.

Rozdział 10

Chapter 10

Wybrane dane o miastach na prawach powiatu

Selected data on cities with powiat status

Tablica 52. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu
Table 52. Selected data on cities with powiat status

Wyszczególnienie	Białystok	Łomża	Suwałki	Specification
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2022 r. w t/r:				Emissions of air pollutants from plants of significant nuisance to air purity in 2022 in tonnes/year:
gazowych	811566	90120	282034	gases
pyłowych	55	33	42	particulates
Odpady wytworzone ^a w 2022 r. w tys. t	106,3	14,8	55,8	Waste generated ^a in 2022 in thousand tonnes
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w 2022 r. w kg	178,5	231,0	257,8	Mixed municipal waste collected per capita in 2022 in kg
Ludność w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	291688	59711	68231	Population in 2023 (as of 31 December)
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r.	-0,64	-1,80	-1,21	Natural increase per 1000 population in 2023
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	706	760	690	Non-working age population per 1000 persons of working age in 2023 (as of 31 December)
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r.	-2,55	-4,37	-2,25	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2023
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^b na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2022/23 (stan na początku roku szkolnego)	1161	1097	1093	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^b per 1000 children aged 3–6 in 2022/23 school year (as of the beginning of the school year)
Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) w %	5,1	6,9	5,6	Registered unemployment rate in 2023 (as of 31 December) in %
Udział długotrwale bezrobotnych w bezrobotnych zarejestrowanych w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) w %	52,8	46,4	42,1	Share of long-term unemployed persons in registered unemployed persons in 2023 (as of 31 December) in %
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	88	41	39	Registered unemployed persons per a job offer in 2023 (as of 31 December)
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2022 r. w %	2,7	2,3	3,9	Beneficiaries of social assistance in total population in 2022 in %

a W ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a During the year; excluding municipal waste. b Including children staying in units performing health care activities throughout the school year.

Tablica 52. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu (dok.)
 Table 52. Selected data on cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie	Białystok	Łomża	Suwałki	Specification
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia) w %	27,0	14,8	32,9	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries and children's club in 2022 (as of 31 December) in %
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)	308	167	367	Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in 2022 (as of 31 December)
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)	2,08	2,38	2,42	Number of persons per dwelling in dwelling stocks in 2022 (as of 31 December)
Liczba osób na 1 przychodnię w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)	876	1279	2284	Number of persons per out-patient department in 2022 (as of 31 December)
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w 2022 r.	13,2	11,9	8,1	Medical consultations provided in out-patient health care per capita in 2022
Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	144	114	112	Entities of the national economy per 1000 population in 2023 (as of 31 December)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	101	88	85	Natural persons conducting economic activity per 1000 population in 2023 (as of 31 December)
Spółki handlowe na 1000 ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	22,9	8,1	9,1	Commercial companies per 1000 population in 2023 (as of 31 December)
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^c na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące) w zł	4629	4564	4616	Investment outlays in enterprises ^c per capita in 2022 (current prices) in PLN
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2023 r.	9,6	5,7	4,4	Dwellings completed per 1000 population in 2023
Dochody własne budżetu miasta na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2022 r. w zł	4268,53	3395,50	3797,27	Own revenues of city with powiat status budget per capita in 2022 in PLN
Wydatki majątkowe budżetu miasta na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2022 r. w zł	766,65	1175,84	836,25	Property expenditures of city with powiat status budget per capita in 2022 in PLN

c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons; according to investment location.